Iste liber est Comment[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
Postilla [illegible]

N° 393

Manoscritti.
Conventi.
G
1
671

Iste liber est Conventus S. Crucis de
Flora [illegible]
Lectura [illegible]
Postilla [illegible]
N° 393

Manoscritti.
Conventi.
G
1
671

MODULARIO
B.L. - 3/C

Mod. C

MINISTERO PER I BENI
E LE ATTIVITÀ CULTURALI

MINISTERO PER I BENI E LE ATTIVITA' CULTURALI
BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE DI FIRENZE
Piazza Cavalleggeri n. 1/A
50122 FIRENZE

O.d.A. 4600015476/10 - I.P.Z.S. (c. 147.300)
f.to 11,4 x 16,2

Conv. Soppr. G. I. 671

frammento interno dorso

Postilla super genesim et alia quaedam ... Ad usum fratris Nicholai caccini de Florentia ordinis minorum

[illegible]

Conv. G 1 671.

Ad usum fratris Nicholai caccini de Florentia ordinis minorum.

Iste liber est ad usum fratris nicholai caccini de florentina civitate ordinis fratrum minorum quorum deus sit custos dieque noturnique

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE MBS

[illegible]

al' in n'li cu' g' hec lum(en) faciat scia(m) (et) i(deo) . p(ro)p(ter) i(d)

ethi(cus) ... [illegible] scia

p(ri)n. ... n(on) s(un)t nota ... hui(us) scie

s(u)nt cre(dit)a ... p(ro)p(ter) si ... hui(us) scie s(un)t nota

aut h(oc) (est) p(ro)p(ter) adhesione(m) q(ue) (est) i(n) p(ri)n(cipiis) aut p(ro)p(ter) illa(tione)s

si p(ro)p(ter) adhesione(m) tu(n)c fides e(ss)et scia. ... n(on) p(ro)p(ter)

adhesio(n)e(m) q(uia) adhesio se tenet ex p(ar)te ... n(on) s(ci)a

(est) ad scia(m) q(uia) scia se tenet ex p(ar)te ... [illegible]

[illegible] adherent ... scia ...

... si p(ro)p(ter) illa(tione)s tu(n)c ... [illegible]

[illegible]

ido mag(is) scia q(uam) n(on) (est) ... Ite(m) scia the(ologie) (est) nobilissi(m)a

scia(rum) ... [illegible]

... sua ... a lu(m)i(n)e ... lu(min)e fidei

... alii argu(u)nt sic ... [illegible]

[illegible] aut n(on) ... potest h(abe)re scia(m)

si sic aut n(atura)li aut ... potest acquire(re) ...

[illegible]

[illegible]

d. q n sufficit ad ra[tionem] scie q habeat p[ri]n[cipi]a q[u]a ab a[lia] q[uam]
supponat ea ee tamq[uam] vera credendo q[uia] d[icitu]r 2° po[steriorum] q[uod] scia
subalternata h[abe]t scire q[uia] e[st] superior [illegible] q[uia] p[ri]n[cipi]a
scie subalternate h[abe]ant ad evidentia[m] sci[enti]a[m] ul[tima] p[er] ex-
periencia ul[tima] p[er] sensu[m] [illegible]

[illegible]

sapia

[illegible]

alteri non est cognitio necessaria est ergo post intuitiue secundum ... [illegible]
sub ratione communi scientia tractet de deo et creaturis quia
unum non est de intentione alterius ... et creature et de eis
scientia ... [illegible] ... ratione ... sit scientia ... [illegible]
de ... [illegible] ... illa scientia hec facit ...
... [illegible] Item scientia ... [illegible] ... ad deum
omnia reducuntur per attributa ... metaphysica secundum hic
... [illegible] ... omnia attributa sicut patet ...
Item quia exprimatur ... scientia figurantes
secundum augustinum ... [illegible] ... mores ...
... sit scientia ... nomine ...
... ipsa nobilis
scientia ... esse nobilissimum ... [illegible]
facere perfecte ... perfecte ... [illegible]
... una oppinio ... figura ... [illegible]
... sub uno sensu literali ... [illegible]
... sensum allegoricum ... totalis ...
... uadit ad ... augustinus ... [illegible]
allegoria ... sic habet ... [illegible]
habet sensum anagogicum quia totalis ista expositio uadit
ad rem ... sicut habet ... habet sensum
... quia totalis expositio uadit ad mores sicut habet ...
... solitariae ... sub quo comprehendit
... sicut habet ... sub quo comprehendit
... omnia de quibus tractat ... sit subtilis ...
... sicut ... phisicus ... omnia scientia est uni-
... potest esse plura in una scientia. Item si
multiplicatio ... sensuum stat cum unitate scientiae ... cum
unitate ... stare potest. Item ... sensus
... attributa ad unum ... anagogicum ...
... ponere plura ... Alia est oppinio quod ... adquirere
... duo declaranda ... intelligatur nomine ...
... nomine ... ex hiis patebit ... primo ...
... in scientia ... intellectu ... quod primo occurrit ...
in ... scientia sicut ... in phisica ... ens
non est ... in tali scientia quia est ... quod primo occurrit
intellectui ... ens ... ad ... primo intellectum. hoc
... declaratum ... [illegible]
... secundum ... [illegible]
... Ex hiis duobus ... sic ista est
nobilissima quia ... de nobilissimo subiecto quod est deus
... non est ... de deo non esset nobilis-
sima quia de deo. Hec ... [illegible] ...
metaphysica ... ens ultimum ... scientia
... nobilissima ... est nobilissima
Item phisica ... de anima una scientia est nobilior
... nobilior modo procedendi ... nobi-
lissima ... nobiliorem modum procedendi

se quod sit de nobilissimo subiecto quod est deus. Item ... hic
... cum tota scientia ... primo
... ponit ... scientiae ... de deo ... hec ratio
... in summa theologiae ... Item ... scientia ...
per rationes inuestigatiuas et enigmaticas ...
per rationes ... per apertas rationes ... inuesti-
gatiuas ... de deo ...
de ... [illegible]
secundum ... sub hac ratione ... debeat ... scientiae ...
et ... oppinio. Henricus ponit quod ... ab-
... non sub ... ratione speciali. Ad hoc ponit ... rationes
... scientia de ... supponit ... ipsa
... de deo ab ... supponit ... ... non ...
... sub ... ratione speciali et determinata ... ab-
Item ista scientia est ... ad ... reducuntur ...
... secundum ... Item ... sub una ratione puta sub
ratione ... possit considerari sub alia ratione puta
sub ratione sapientiae. Item ... puta
... sapientiae et ... nobilius est considerare ... sub ...
rationibus sic ... ab ... sub ... ratione ... secundum ista scientia
nobilissima ... Item ista scientia est ... perpetua ... scientiae
secundum ... ab ... sue scientiae. Alia est oppinio quod ... sub
ratione boni est ... in ... scientia ... quia scientia
est nobilis ... sub nobilissima ratione et
hec ratio ... et bona ... auctor ... metaphysica
... ultimo. dicit quod scientia ... separata ... speciali ...
esse nobilissima ... Item secundum auctorem metaphysicae scientia
... appetatio ... ad felicitatem ... sub
ratione sub ... ratione ... magis ... ordina-
tur ad felicitatem secundum hec ratio boni. Item ... est ...
scientia a practica quia ... et temporale bonum
... secundum ... ut patet per philosophum 3 de anima et ... ethicorum ... hec
oppinio ... et saluat ... oppiniones ... oppinio quod dicit
... quia ... esse nobilissima saluat ... ista quia ...
ponit quod est de nobilissimo subiecto et sub nobilissima ratione ut pu-
ta sub ratione boni ... affectiua quia respicit
... sub ratione boni ... sit ...
... oppinio ... et ... hic secundum bo-
... sub ratione boni non est ... intellectiua ... scientia.
Item ... ratio ... non est ... secundum bo-
... sub ratione boni ... non facit. Item ... scientia est ...
... de subiecto sub ratione ... hec ratio ... sub ... ratione
... Item scientia ... debet esse de subiecto sub ratione speciali
secundum ratio boni est ... Ad ... dico quod ... ratio ...
... consideratio ... et ...
... consideratio ... sic declaratur.

f. 4–5v. bianchi

n° 218

Lectura sup. x° libri [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

celebre

[illegible]

[illegible]

Nota

Nota

Fit ad Capit

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ut sic per hoc de non subsistat materia sed solum forma a quo non tamen dicitur per hoc superius dictum quod fiat de aliquo / non enim tunc per aliquod eius [illegible] et transit ad hunc sensum ut dicatur quod corpus Christi ex [illegible] aliquo sit vel [illegible] reducit. nam hoc de aliquo subiecto [illegible] hoc illo [illegible] non convenit [illegible] [illegible] modo dicitur generatio et ideo non dicuntur hoc / nunc enim hoc illo reducit ut panis reducit de corpore sicut a corpore Christi. [A]d nonum patet quod in corpore Christi sub pluribus est quod fuit habebat / sed secundum esse in quo est conversum et iste modus essendi est per [illegible] / quod modus non est ita vulgatus / et tamen demonstratur / de [illegible] et per hoc. [A]d decimum quod panis [illegible] [illegible] aliquid aliud [illegible] ad corpus Christi quod habet [illegible] [illegible] [illegible] reducitur ex quo [illegible] est [illegible] [illegible] iste panis fuit [illegible] in Christi corpore et non [illegible] inde reducitur. unde hec [illegible] / non propter hoc panis de novo acciperet [illegible] / sed hunc addit [illegible] modus [illegible]. [A]d [illegible] est [illegible] [illegible] quod [illegible] ubi panis de novo esse / non [illegible] [illegible] addat [illegible] ut potest quod ubi [illegible] de novo esse et [illegible] [illegible]. [A]d aliud [illegible] [illegible] dicitur ubi est [illegible] / non sit [illegible] [illegible] modi [illegible] esse ut potest quod fiat de novo et per [illegible] [illegible] sed eodem modo erit nunc // [illegible] [illegible] ubi [illegible] e

[C]irca [illegible] locum sive // ubi esse potest corpus Christi [illegible] quod corpus Christi possit esse in [illegible] [illegible] [illegible] panis [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et sic quod [illegible] possit esse ubi sit / in qualibet [illegible] [illegible] est in [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] per [illegible] debemus esse modo patet. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod de [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] debemus. quod [illegible] est in [illegible]. [illegible] quod [illegible] est [illegible] per aliud. [illegible] quod [illegible] corpus Christi respectu [illegible] esse [illegible] ab [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] / sed solum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] respiciunt corpus Christi non [illegible] [illegible] dicitur quod [illegible] corporis Christi non respicit [illegible] [illegible] [illegible] partis et situationis [illegible] et [illegible] [illegible]. sed solum [illegible] [illegible] quod non respiciunt [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] non ad solum [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] ab solum [illegible]. [illegible] quod ista [illegible] sive [illegible] [illegible] corporis ad [illegible] / non [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] non [illegible]. [A]d [illegible] quod [illegible] modus essendi est [illegible] [illegible]. [E]t [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] situalis nec localis nec [illegible] [illegible] [illegible] / nec [illegible] [illegible] quod [illegible] quod [illegible] [illegible] corporis est [illegible] [illegible] / et alterius quod [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] est in [illegible] [illegible] [illegible] / in quo [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / non [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]. [A]d [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] quod est [illegible]. [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] est sic [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] situaliter et localiter [illegible] [illegible] [illegible] se aspiciunt. nec tamen potest dici quod ille [illegible] [illegible] [illegible] una parte [illegible] [illegible] [illegible] aspiciat [illegible] / sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alia parte [illegible] [illegible] respiciat [illegible]. [illegible] corporis longe distantia sunt sibi [illegible] / [illegible] [illegible]

nec [illegible] [illegible] locale distantia sive situ nec per [illegible] in modum [illegible] / sicut [illegible] [illegible] sicut [illegible] et [illegible] sic est quod ad ipsum non fiat [illegible] [illegible] sed non [illegible] in [illegible] [illegible] situ et [illegible] situaliter distantia et [illegible] sic [illegible]. [A]d [illegible] quod [illegible] corpus Christi ubi existit in [illegible] panis ita manet [illegible] et in [illegible] [illegible] sicut [illegible] [illegible] [illegible] loco / in quo existit [illegible] non [illegible] [illegible] loci [illegible] / quia non [illegible] [illegible] ad illud sic ad [illegible] [illegible] [illegible] / sic nec [illegible] quod [illegible] locale existit [illegible] nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [C]ontra [illegible] [illegible] ab isto modo / modum patet [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] / sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod unum est ex uno latere / aliud ex alio sic [illegible] [illegible] [illegible] situale [illegible] quia hic [illegible] est in [illegible]. nec unum est [illegible] alterum per [illegible] ad situm. [illegible] modum patet [illegible] [illegible] et localem [illegible] / quod nulli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]. at sic corpus [illegible] est in alio corpore / in [illegible] [illegible] unum per unum est [illegible] [illegible] [illegible] solum et non [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] modum [illegible] [illegible] [illegible]. at sic [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et in [illegible] loco [illegible] esse quod ubi non [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] modo. [illegible] modum patet per [illegible] [illegible] / sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]. unde [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] situaliter quod [illegible] [illegible] [illegible] loci [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab isto modo. [illegible] modum patet [illegible] quod dicitur est [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] esse.

[E]t [illegible] [illegible] unum modum essendi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hunc ad hoc. [illegible] corporis ad [illegible] [illegible] panis [illegible] hic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] locali et [illegible] non respicit [illegible] [illegible]. cum modo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] in loco. [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] cum tamen modo [illegible] quod modo quo corpus [illegible] est in [illegible] [illegible] corporis. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. cum alia parte qua [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] loci quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit in loco [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] corporis est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]. [U]lterius [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[A]d istum modum essendi [illegible] per [illegible] / [illegible] in loco ut cum [illegible] corpus Christi est [illegible] vel [illegible] [illegible] quod non est nisi quia [illegible] [illegible] corpus Christi est sub ibi. [illegible] [illegible] ut cum [illegible] quod corpus Christi movetur vel [illegible]

de loco ad locum / [illegible] de [illegible] [illegible] est de [illegible]. [illegible] elevat ipsum et est [illegible] [illegible] nulla [illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] quod est [illegible] [illegible]

[illegible] distantia [illegible] et [illegible] et [illegible] ut corpus Christi quod est in [illegible] [illegible] distat a celo quantum distat altare ab illo et sic de aliis. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod ibi [illegible] / [illegible] nulla [illegible] distat nec [illegible] [illegible] quod [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / ut [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] in uno calice / [illegible] de uno [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpus Christi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] modum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpus Christi [illegible] et [illegible] [illegible] panis. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] panis corpus Christi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] panis [illegible] et [illegible]. [illegible] non [illegible]

[illegible] [illegible] panis vel corpus in [illegible] [illegible] / [illegible] quod ad hoc quod non est ita ibi sicut signatum in signo [illegible] [illegible] [illegible] est aliud / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] panis / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpus Christi. [illegible] [illegible] quando est [illegible] corporis Christi [illegible]. [A]d [illegible] / [illegible] quod non est [illegible] corporis Christi. [illegible] quod iste modus essendi non dicit esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] de novo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] de novo [illegible]. [A]d [illegible]

[illegible] corpus Christi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] panis [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpus Christi

25

f. 25–26v bianchi

Representatur sed ar. postilla sup[er]
latere ponatur; bucelli genesis
panis et c[etera]. ex. uiiii ps. 90.
postea transibitur. ex. 12. pat[er]
fidei nr[e] habuit, tunc p[er] sibi i[n] ostio
tabernaculi apparuit. i[n] huius ubi alloquent[ur]

Trinitas eternalis — Trinitat ei cor p[ro] ad ge
Agnum de libertate — ter refrigerium. d. rege
Passio de remu... — sorte sed ar. promittit e.
Gradus ordinati — cui [illegible] obsequi seu mi

sterium. Nichil pona bu. pa. 3º. Sua[...]
urbi[...], [...] sunt refocillatur [illegible]
sim[...] et c[etera]. ex. ne. et 2º. [...] p[ro]
[illegible] transitum seu absconditum. d. postea
trans[...]. hec a[...] ubi [...] sit mistici/ [illegible]
sit significatione/ ex [...] [illegible] q[ui] [...] p[ro]
quibus hec dicit gratia et misterie misticum p[re]
tabat. [...] enim [...]. 3. angeli [...] ibi[...]
q[ui] hebr. ul. hec [...] ubi [illegible] [...] p[ro]ce[...] n[...]
te[...] [...] [illegible] p[ro]t [illegible] ad
gen[...] [...] ne. et spirituali adgme
datur; lege [illegible] i. v. moysi lib[ri] [...]
est uel[...] [illegible] formatum ad mod[um] arbo
ris [...] [...] c[um] op[er]e [...] [illegible]
[illegible] [...] ex q[ui]b[us] p[ro]cedunt ramum. R.
[...] et folia preceptorum [illegible] et flo
res in [illegible] sapientium ac p[ro]missionum
[illegible] [...] obe[...] [illegible] et [...]
[...] [...] spiritualium in lege [...]. [...]
hec a[utem] arbore tota de [...] et [...] a
[...] [...] et [...] [...] [...] [...] sub
lege [...] [...] et [...] in [...] [...] [...]
et [...] ex parte sapida sed [...]. post q[ui]
ad [...] et [...] [...] et [...] [...]
[...] et [...]. ¶ Notandum [...] h[...] spirituali
ad moysi [...] [...] p[ro]ut lex data. xii.
[...] [...] in [...] [...] preceptorum et [...]
moralium et folia [...] sacramentum
[...] et flores p[ro]missionum [...]/ ad
[...] quibusdam [...] [illegible] [...]
¶ patriarche a[...] apposuerunt ex[...] [...] [...] qui bu
celli panis ex [...] refocillatione [...] [...]
[...] ad legem/ [...] [...] ad transeundum in
op[er]a seu observantiam legis. ¶ Quemadmodum a
i[n] arbore [...] stabilis soliditas/ ex q[ui]b[us] [...]
[...] [...] ut nulla approximet. [...] pa
[...] ex q[ui]b[us] stup[...] seu [...] [...] ut [...]
le [...]. [...] ei [...] q[ui] de uno trunco
[...]/ [...] ramorum et foliorum ac florum et fructuum
[...] nascitur. ex p[ar]te amenitas ex qua
[...] [...] [...] ut [...] [...]

seu refrigerium. sic i[n] arbore legis mo[...] i[n]ueni[...]
summa soliditas [...] [...] i[n] qua sum[...]
figi pot[est] et deb[et] om[ni]s intel[lectus] humani. summa p[ro]
[...] sub [...] sapientie [...] q[uod] pot[est] et de[bet]
admirari om[ni]s n[oste]r intel[lectus]. summa amenitas
ex [...] [...] et figuralium seu picturarum [...]
[...] pot[est] et de[bet] refrigerium [...] [...] [illegible]
[...] [...] summa [...] [illegible]
et p[ro]missio[...] [...] ex q[ua] [...] p[ot]est et de[bet] re
fici om[ni]s famelic[us] [...] spiri[tua]lium. ¶ Quia u[ero]
lex moysi [...] vet[eris] [...] q[ui] ad sua [...]
et figuralia erat [...] p[ro] t[em]p[o]re tenenda, q[ui] [...] [...]
t[em]p[o]re erat [...] et [...] [...] erat plen[...]
[illegible] et [...]/ [...] arbor [...] [...]
4. [illegible] nabu[...] [...] [...] ut
[...] [...] [...] [...] [...] medio terre arbor
i[n] [...] et alti[...] [...] [...] folia ei[us] [...] et
fructus ei[us] [...] te. 2º ut [...] [...] [...]
[...] cor [...] et [...]/ q[ui] [...] i[n] radice [...]
erat [...] reparatio[...] [...]. [...] [illegible]
radicum ei[us] i[n] terra sinite. 3º ut [...] re
stituta [...] a dan[iel] exponente [...]. [...]
[...] ut [...] [...] [...] [...] manebit
[...] [...] [...] et [...] [...] [...]
[...] [...] dies [...] [...] ad celum leuaui
[...] [...] et [...] et ad honorem [...]
[...] [...] [...] et [...] [...] [...]
ta e[st]. ¶ [...] a[utem] arbore [...] [...] i[n]ma
[...]/ [...] [...] [...] [...] [...]/
[...] [...] [...] ar. [...] [...] h[...]
[...] [...] arborum [...]; [...] [...] p[ro]
[...] [...] [...] [...] [...] fieri ar
bore; et [...] [...] folia [...] [...] maledixit
ei et [...] [...] [...]. 21. [...] [...] [...]
explicat ap[osto]l[u]s ad [...] [...] [...] [...] [...]
[...] [...]. [...] [...] [...] [...] [...] [...]
[...] [...] [...]. ¶ [...] [...] [...] [...] arbore
[...] [...] [...] [...]. sic i[n] arbore [...]
[...] et [...] [...] [...] [...]. ad q[ui] [...]
q[ui] [...] [...] et [...] [...] [...]/ [...]
[...] et [...] [...] [...] [...] ut tota [...]
[...] et [...] [...] [...] [...] [...] ad finem [...]
[...] [...] [...] [...] [...]/ [...]
[...] nouum ad uet[us]/ seu [...] [...] ad [...]
p[ro]p[ter]. [...] nouum ad uet[us] [...] [...]
[...] et [...] [...] [...]. [...]/ [...] ad
[...]. [...] [...] [...] [...] [...]. ¶ [...] [...]
nouum [...] [...] [...]/ [...] [...] duo
[...] qui duo cherubim et [...] duo [...]
[...] [...]/ [...] [...] ut [...] [...]
[...]/ [...] [...] [...] p[ro] lege timoris. 2ª [...] [...]
legem amoris. p[ri]mo p[ro] [...]/ [...] p[ro] [...]. p[ri]mo p[ro]

regnum. aliud per virtutem. primum principium hēt
passio. reliquum etiam. primum consummatum est
per sanguinem et mortem christi. ¶ 2o. quantum
ad nomen durationis. tempus est duplex
tempus. scilicet legis nove et legis scripture de qua in
diebus. Sic et sicut nove et duplex tempus. scilicet ple
nitudinis gratie et tempus finalis conclusionis
¶ 3o. quantum ad nomen ...
tempus simul ...
et nove tempus ecclesie acceptum. et sicut tem
pus catholicum ... describitur sub titulo exe
crationis, que est ista, et vel sicut in prima et tertia
aut eius sub .xxi. primo et tertio sub etiam secundo
vulgus ad ipsas vel usque ad octavam sub quo
incipit cursus sub totidem partibus. et incarnatio
usque ad christum sub totidem generationibus. sic in nono
suis modis accipit praesentis. ¶ 2o. quantum sub nomine
continuationis. sicut et in primo est dare. 2o. ordine
litterali seu librorum biblie quantum 2o. facere alia
scilicet legales, ista leviticum, numeri, historia
les, iste Iosue, Iudicum, Ruth, Regum, Paralipomenon
sapientiales. capitales, ista Iob, et Salomonis ...
et prophetales, ista quatuor maiores
et alia de leviticum confirmatus. sic in novo
est lex euangelium et historia actuum et liber epistolarum
apostolorum et epistolarum canonicarum. et prophetia apocalypsis. ¶ Sic
et in primo sunt. 2o. ordine sicut quantum 2o. alia
a diversis temporibus. scilicet patriarcharum iudicum regum
et prophetarum. sic in novo est ordo patrum seu a
apostolorum, martyrum seu ministrorum confessorum seu doc
torum. et virginum seu monachorum. ¶ quantum 2o. conpa
sub quarto. sicut et in primo est quincuplex
scilicet ordo naturae inspirationis patrum. institutionis
legalium. illustrationis prophetarum. restaurationis omni
sic in novo est operis diffusionis continuationis
temporis gratie. exitus vocationis gentium institu
tionis ecclesie. scilicet decreta canonum et regum
imperatorum. multiplicationis religionum. et. quantum in
helia est opus restaurationis eius teste christo
m(atthaei) xvii. helias qui venturus est et restituet o(mnia).
¶ 6o. quantum sub senario sic et sicut et
in .6. diebus primis. prima dies fuit lucis for
mate. 2a. aque divisa. scilicet in sicut et terrae
germinantis. 4a. luminarium. 5a. aliis
seu piscibus uite. 6a. forme humane. sicut quan
tum ... sic in vetere testamento fuit septiplex
tempus seu etas. primum sub Adam. 2o. usque
diluvium. 3o. per patres. tertio abraham
et abraham electio. 4o. legis statute. 5o. re
gum. 6o. prophetia. 7o. quantum in
modo quo fuit ab ecclesiastico tempore usque
modo. sicut fuit quies a scriptura ca
nonum hic decessit. et sicut symone mago
fuit quies a servitute regni et legali.
¶ Sic et in novo testamento reperitur septiformis
tempus ecclesiasticum. primum et non tamen de septiformi
nobilitate sed mistice et tradite sicut et ipsa
in opere ... sicut ... tempus
tempus collatio ... seu fidei collatio et ...
hic lux fidei venit. 2um baptismus institutum sacra
gratie. hic firmitas et firmitate fidei. 3um dox
me catholice a silvestro usque ad tempus. 4um Theo
dosii. 4um quantum concilii generalis in quibus regula seu do
gma catholice fidei fuit solemniter ex
plicata sicut patet ex gratiano. et ... que.
hic examinatur ab aliqua perversitate et amici
ystoria dicta est. scilicet ... legis
canonis seu forensis tempus. scilicet institutum
4um ... cathedre a karolo magno
exemplo tempore romani pontificis confirmatur
imperatorum. 6um clarum doctrine et reformis
vite ac regule. a tempore. scilicet que nova predi
catione quam ... cepit multiplicari
et in instructionibus communi fidei et scripture. et
quietis. 3o. quam sub apertura 7a. sigilli fi
et silentium in celo quasi media hora. ¶ Et
notandum quod omnes hii modi habent ex modo
versione quod quia unum est deus et unum fides et
...quia in deo est unum de ... procedentium
et de emanatione personalis. tantum et quod in ...
tamen trinitas personarum. et quod de hic ... tri
plicis ... ad ... tantum sic principium efficacie
exemplaris exemplatis et finis completivi. ¶ Et
...et quia trinitas personarum est ... vi
...tamen quia sunt ibi 3a. ... hi
...se producit et producta sibi ...
... scilicet generatio et ... spiratio et ...
... tantum quia. 3o. ... vel ... unum
...respicientia. scilicet dationis confirmationis gu
bernationis et consummationis. quantum ... 6. re
...quia ... adaequari ...
seu ... que est in patre. ¶ Senarius
... quia .6. sunt articuli ... et .6. hu
... in symbolo apostolico. ¶ Primus au
... habet tres ... hic inde ...
... per ... hic inde ... sic ... est
... est una ... patre ...
... et non producit et ... producit
... quia non producit et producitur. hic quia non ...
... in ... sic in ...
... et non producit. ... non ... producit
... aliqua persona ... ex ... producit
... et adeo ... personas amoris et uni
... personas seu spirationes patris et filii ¶ Quar
... quia .4. ... relationes seu proprietates quibus de
... divine ... de personis, quia tunc
... maximum ... arrianum. patet 3o.
fuit singularis et per ordinem de tribus personis
patri est paternitas. filio est filiatio. spiritus sancti est
... est ... de patre et filio similiter
sicut pater et filius sunt unum deus. de patre et spiritu sancto
sicut pater et spiritus sanctus sunt unus deus. ... est de filio et spiritu
sancto sicut filius et spiritus sanctus sunt unus deus. ... et de tribus
...sicut pater et filius et spiritus sanctus sunt unus deus. pluribus
autem modis combinari non possunt. ¶ ... hic ... num
... ... que ab abb...
...dicit ... ... typice, de quibus non
est hic diffundendum. ¶ In toto ... septem ...
... tantum ... quia ... a patre
... filio et ... sicut ... ... seu ...
... ... et ... spiritualiter in
... sicut trinitas personarum consistit in
una essentia, sic ... seu tres ...
... scilicet ... actiua, contemplativa et ...
inclusa in una vita. ... in una ... et ...
... ¶ Trinitas vero testamenti hic sub lege na
ture a ... per tres ... descripta
scilicet patrum ... ... personis ...
... scilicet ... seu ... ...
sub primo non statuta seu lege. ¶ ...
... ad ... moyses ad ...
... resultat quod ibi ministerium
... est in ... in ... scilicet ...
per legem ... seu legem ...
... in ... 2a. ... legem latam ...
... 3a. legem latam replicatam et ...
... ... et ... scilicet in deuteronomio ...
... patris ... 2a. ... et ...
... regnum ... 3a. ...
... a ... in tribus ... ...
¶ Trinitas in ... scilicet ... resultat trinitas ...
... ... ad legem eligendi, huius
... collecta ... seu tres patres ...
... scilicet adam et ... de ...
in quo ... ... scilicet noe ...
... ... diluvii et ...
... diluvio seu ... in quo ...
... ... ubi ... ...
... 3. ... in ... ...
... ... scilicet abraham ... electus et ...
... a ... vel ... ...
... quod electio a ... ...
... et ... spiritus sancti. ...
fuit ... scilicet ... seu ...
... ... 2o. ... trina
distinctio in primis tribus ducibus ... 3o. ...
... ... in tribus ducibus ... consumma
tam, quia ... per ordinem aptior exprimitur ...
personarum. ... tres patres ... ...
... ... ex uno adam ...
... et ... ...
... ... scilicet seth et enos qui cepit in
vocare nomen domini et enoch qui ambu
lans cum deo translatus est. ¶ ... noe quo
sub noe agitur de tribus filiis a quibus eius filiis
propagatus. ¶ ... 3o. ... de tribus patribus
scilicet abraham ysaac et iacob quorum primus aptior te
net typum patris. 2us filii ... et immola
tus. 3us ... ab ... ¶ ... 2o. ...
... a iacob ... ad duos ... ...
... scilicet iudam ... et ioseph
... ...
in genesi ... ... scilicet ... iu
... phares et zaram ... ioseph
... ioseph manasses et machir. ... hos
... in genesi ... in fine ... ...
ioseph ... filios ... usque ad ...
generationem. et ... filii machir nati sunt ...
... eius. ¶ ... non legis latio in tribus li
bris ... ... in ... con
tinet ... tres libros ... ...
... in exodo ... lata legis ... ad
... cultum ... ... scilicet
in leviticio ... ... remedium
... ... cultui ... ... appli
catur et disponitur. ¶ ... 3o. ... scilicet in numeris
... consummatur. ... ... est ...
... est ... ... ad modum arboris cuius
stirpes et ramum usque ad finem ... excrevit
nunc vero fructus et folia ... ...
... et in medio ... ... et ...
... ad modum historie ... ...
... ... 3o. ... vii. et in
exodo ... et ... in altum legislatoris
... ... legis, sit ... et ... ta
... ... et ... ... cul
tus ... ... de sacerdotio non aaron
... ibi ... de ... ... cum ta
... ... in levitico, ...
... in tabernaculo ... ...
... sacerdotium ... et plebis ...
... ... et observantiis divino cultui ap
plicatur. ¶ ... ... et ...
... in ... ...
... et ... ... plus
... ... ¶ ... ...
sunt in exodo continentur per ordinem ...

primo. s. exitum miserabilis populi de egipto u
usque ad montem dei oreb. 2o. descensum dei
in montem / dantis precepta moralia decalogi
que sunt prima fundamenta legis tote. et tradentis quedam iudicialia fundantia
conventionem coniunctionem populi / et tandem quedam cerimonialia in generali determinantia cultum dei a
20. c. usque ad. 24m. 3o. statutum tabernaculi
et vasorum eius et sacerdotalium vestium cultus
dei a. 24o. et ult. Primum s. exitus populi continet tria. Primum est magnitudo institutionis legislatoris. s. moysi et sui coadiutoris. s. aaron missorum ad liberationem populi
oppressi / de qua oppressione ibidem premittitur
et interseritur. 2m est ministerium liberationis populi de
a. 4o. c. usque prope finem. 11. 3m est ministerium per eos adductionis populi usque ad montem
synay ubi per mirabilem largitatem trium. s.
carnium et panis de rore seu manna et
potus aque de petra / et ante hec per potum
amari dulcoratum / ostendit eis deum se regem
et velle posse eis dare copiam victualium
deinde. 2o. admirabili prostratione amale
chite / in quo ostendit eis quod ipse hostes superaturus potest solo nutu presentie. 3o.
ad consilium soceri moysi a moyse ordinatur tribuni et iudices qui de causis
et infimis decernent et diffinient / in quo ostendit
sui; et quod lex dei eiusque spirituale regnum non
repudiat ymo approbat et concordat utilia ac discreta consilia voluit hunc. Tertio fi
dandum est dei cultum et legem in corde populi
non solum optinuit prius notitia cavere et
iudicio diluvii et sodomorum confusione
linguarum et memoratis sanctis patrum et spiritualis
amore ac beneficiis providentie dei ad ipsos
et promissionis firme et benivole facte ad eos
super nascituram ex eis prole / de quibus omnibus
agitur in genesi / sed etiam necessarium fuit illum
in aliquo loco arta heredi semoto
inrepleri et vehementer opprimi et exire mirabiliter educi et liberari / ac per mirabiles et novos
ministros in terram repromissionis introduci / et in
medio sub novis stupendis et terribilibus legem dari / ut sic ex tot beneficiis primum
susceptis patris sponsi et ex tot stupendis
operibus conciperet fortiorem fidem ac timorem
et amorem in deum. et ut in qua expressio hec
tamen quia vitium per desperationem ex eis verasso
apostolus desiderandi venire ad terram promissam
et statim convenit auximus a deo. Rursus quia
lex erat danda et predicanda impleda quia per
sui perseverantiam ascendit et convivium et

desperatio suscepta generaliter convivium et secundam legem
et hoc ministerium et hoc fit admirabiliter in pace. Tertium
descensum dei in montem dei ad dandum primam legis
eius / sic in eodem est comprehendit. s. moralia
decalogi. c. 20. et quedam iudicialia generalia necessaria
ad generalem pacem et concordem coniunctionem illius populi a
c. 24. usque ad. 33m. Ubi inabilem per sui ... lex
et. 3o. quedam cerimonialia generalia. Tria de duobus autem
tamen quedam sunt in spirito moralium / quia moralia
et cerimonialia / sed quedam determinatio moralium / non quia
habent locum nisi ab illis et in ratione ad illa. Non
tamen ibi etiam. 3o. exitus de egipto ad montem dei
venerit. et die. 3a. adventus eorum deus descendit
et legem dedit. Triplex statio fuit tunc
montis / nam populus stetit ad radicem. aaron
vero cum aliquibus senioribus stetit circa medium
moyses vero fuit cum domino in cacumine montis et
Tertio in quo agit de statu tabernaculi et eorum que
ipsius / continet tria / primum. s. descriptionem et demandationem fabricationis eorum ut fierent et electionem principalium artificum. s.
beseleel et holiab. 2o. prevaricationem populi in fabricatione
vituli seu vituli et adventus ei et remissionem huius
scelus ad intercessionem moysi / cum primo tamen descendit
punitione prius / et fractionem priorum tabularum dei. 32.
c. et. 33. 3o. iterum reparationem tabularum decalogi
et completionem fabrice tabernaculi vestiumque sacerdotum et tamen
ceterorum ipsius a. 33. usque ad finem. Primum continet primam
fabricam fabricationis eorum per precepta inscribende vero deus festine
ut ponitur. 2m filio a iudeis patienti et perscriptas
tabulas legum cerimonialium confringat / ac per remissionem
eorum peccatorum in cruce intercedente ipsius quia ipse
te. et. 3m. spiritum sanctum post quod lex gratie renovatur et
per eum gratis tota ecclesie fabrica consummatur. Tertio
medium inter dominium legis quam levitium post quod. s. ad de
cultum cultum apostoli de spiritu quo dictum et applicatum
continet tria / primo enim ordinat ritum sacrificiorum et sacerdotum
consecrationem. 2o. observantiam specialium immunditiarum
et cautionem immunditiarum ab. xi. c. usque ad. 24. 3o.
sollempnitates festorum ac gaudiorum seu penarum
illius populi / seu specialis modus dedicationis ipsorum ad
dominum a. 24. et ult. Et primum exhibet speciales
dominos seu lata domini mandata quem prius appellatur. per. 2m. assumitur sanctitas dei structura que
appellatur filio. per. 3m. participantur dei ... quodam
lumine seu felicitatem quod appellatur spiritum. Primum
... continet tria / nam primo tradidit ritum sacrificiorum
prout ab ipso ordinatur in domino. 2o. prout cum hoc
refertur ad eius offerentium universo. 6. locutus est
dominus et cetera hec est lex holocausti et cetera. 3o. prout ordinatur
ad consecrationem sacerdotum et ad primariam sacrificationem
ipsorum de quibus agitur. c. 9. et. 10. Circa primum. 3a.
sunt et tamen prima sacrificiorum celebrationis locatio et idon
eus. 2m cum hoc potestas iniunctionem et celebrationem in
diviniis. 2m est principium a moyse facti oblationem
tamen quia ex sanguine vinolento indicta / ibi

obtulit et intulit. 3m est actualis ipsorum
sacrificio. 9. c. et hoc iterum continet tria / quia primo in
eorum sacrificio fuit celebratio ignis miraculo
sa accensio. 2o. ignis alieni a duobus fi
liis aaron superadiectio / eorumque propter hoc in
iuriosa occisio. c. 10. 3o. specialis statutus
et sacre et iniunctus sacerdotum preceptio et descriptio
c. x. locutus est moyses ad aaron capita
vestra nolite in. In prima in qua agitur de sa
crificiis primo ad eum hoc tria. Primum est quod de ho
locaustis ac de quorum sacrificio fiunt a sacer
dotibus propriis nisi edatur. 2m. est quod de sacrificio pro pec
catorum fiunt ut plurimum pro earum manu sacerdotibus ge
neris redditur non tamen pro peccato toto similiter vel pro ple
bis prout habetur supra. 9. c. 3m est quod de sacrificio pa
cificorum fit tamen quod primo vim ceremoniale dei / 2o.
redditur in re sacerdotibus. 3o. redditur in eorum
offerentium. In prima istarum tria quod primo agit de
hiis quibus expiatur devotione offerentes deo / 2o. de hiis
que offerunt ad beneficium. ad susceptionem
intentionem que accidit per ea et hoc fit. c. 3. 3o.
de hiis quibus offerunt pro peccato expiando a. 3o. usque
post primum. c. In vero prima primo actus dicitur tamen
tenor / primo enim quo ad diversum ritum offerendi
distinguitur sacrificium in tria. s. in holocaustum de quo
agitur. c. 3. quod quo ad diversum ritum offerendi distinguitur in tria. s. in hiis quibus de armentis seu bo
bus et in hiis que de pecoribus et in hiis quibus de aui
bus. ubi nota quod tria genera sunt ibi aliud tamen
summi. s. bovinum hircinum et ovinum. et tria
genera volatilium. s. columbe et turturis et passeris
sed hoc ultimum potest solum inferius. 14. ubi agitur
de mundatione leprosi. Sola autem hec alia offere
bantur in sacrificio. Non cum pisces offerebantur. in vo
latilibus sacrificium quia. s. fiebant de avibus et hoc
tamen de arboribus quam de sicciis et de hiis agitur in
2. c. Farina non sunt tamen genera. s. vinum pi
mis et sal et thus. Ut autem in panis ipsi tamen modis
s. per modum pastae absque ... quam in vero simi
lia quam pareat in primo ... per modum panis
cocti et hic. 3o. in clibano in sartagine, in
craticula. per modum spice confracte seu per modum
... Liquidorum tamen sunt tria genera. s. vini et olei
... per ... s. ... erat ... sacrificia ...
ta ... offeret ... de ... ...
cum ... ... fiebat expiationis de quo
non agitur hic sed inferius. In parte autem de quibus
c. 3o. quod quo ad diversum ritum offerendi fiebant
tria / primo sunt de bobus. 2o. sunt de ovibus. 3o.
sunt de capris. 2o. idem specialia sacrificia pro pec
catis sacerdotalis ... in tria. s. in fiendum pro peccato
ignorantie de quibus. c. 10. pro peccato expiatorie
alieni precepti vel alienae immunditie in primo. 4. c.

post quam quedam iterato iudicavit de hiis quibus pro pec
catis ignorantie ab eo. s. loco autem quam peccavit et
pro peccato excepta seu iudicialibus. c. 6. in principio et cetera
Secundo non pro peccatis quibus incipit. c. 16. ibi quod agitur
de mundatione immunditiarum et continet tria. s. primo
generalis immunditie. s. carnalis sacrificialis et moralis. de
sacrificiali quam et moralia agitur mixtim a circa. 11.
usque ad. 23m. Prima autem continet tria secundum triplex
genus immunditie corporalis. de cuius cavitate agitur. Primum
est circa alimentum esus et hoc tamen distinctum quod aquatilium
quam volatilium. c. 11. 2m est circa lepre vitium / et hoc sive
sit in homine circa sive in veste lanea vel pellicea
sive in domo vel pariete. de hiis autem agitur. c. 13. et
14. 3m est circa genitalem fluxum et hoc est tripliciter
circa vel seminis fluxum. 2m est circa sanguine menstruum
sive naturalem sive innaturalem et de hiis duobus agitur. c.
14. 3m est circa puerperium partum et de hoc agitur
c. 12. et ut puto propter aliud mysterium. Pre non
in quam coniuncti agitur de immunditia sacrificii et mo
ralis / sunt circa sacrificalia et moralia quod incipit. c. 16.
continet duos titulos generalium. primo enim agitur de
mundatione immunditiarum seu idolatria circa legalium sa
crorum et hoc prout eius oppositum mundatio hec sexta a
nexa moralis seu naturalis privata et dicitur veri
tas pro primo quod solum semel in anno / solus pontifex
intret in die festo ubi proprie tote populi et
ubi expletionis tabernaculi et populi. 2o. prohibetur
immunditia sacrificiorum per translationem ad locum non sacrum et in
clinationem ad ydolatriam. prohibetur et quod nullus
sacrificaret nisi in tabernaculo dei / nec sanguinem ymo
latitium vel alium ederet. c. 17. 3o. prohibetur
immunditia corporis carnalis prout est coniunctio in pudice
c. 18. 4o. iterum premisso quedam circa mediatam
sacrificium ac coniunctionem et cetera et tamen prohi
bitas moles mulieris. hoc autem fit post principium
c. s. 19. 2o. cum adiectione penarum. c. 20. ubi
agitur de speciali sermone et mundatione sacerdotum. c.
21. ubi de munditia circa sacrificia tamen obla
ta quam offerenda. ut. s. sacrificia non edantur ab
immundis et indignis et ut non offerant maculo
sa / aut de manu immundorum. s. alienorum super
ta. c. 22. 3a. pro principio quod incipit. c. 23. ubi
agitur de speciali dedicatione huius populi ad deum
continet tria / primo. s. sollempnitatem tamen que infra annum
quod geritur. nisi autem et remissionis ubi est in. 50.
anno. Post de speciali promissione seu penarum
orum. et eorum comminationum et supplicationum / sed ad dei
cultum inflatum se habent. c. 26. 3o. de votorum
obligatione et reddenda et de ipsorum redemptione
c. ult. Tertio in. 4o. alio quod dicitur numerorum. tria primo
traduntur. primo. s. specialium et dirigenda ad iter.
2o. ipsa deductio. c. xi. vel super ibi cum. 2o.
misse. 2o. elevatam est nubes et cetera. 3o. ultima fir
promisse victoriosa obtentio et totius fidei

nuali expletur a c. 22. usque ad 25. prima
est ... annuatis que est de festo ...
et levitis ad tabernaculi custodiam
... agitur est de ...
... tabernaculi ... et ...
... c. 9. ... ablatum ...
... prima de sepa...
... levitas ... sepa...
sunt examinatis ... de ...
... c. 6. ... ob
labru et lucerna sua. 6um confectio levi
tarum et opus ministerii eorum ibi eo. locutus est
dominus et cetera tolle levitas et cetera. 4um c. 9. de cele
bratione phase et qualiter tunc immundi post mensem ce
lebrant illud festum. c. 9. locutus est dominus et cetera
faciant filii israel et cetera. 5o agit de dispositione
mansionum ac mansionum eorum convenien
tem populi cum per nubis motum et strepitum quoque per ca
num sonum tubarum. unde eum ablata fuerit
nubes. 2a pars principalis in qua de decretis
seu preceptis agit continuit tres distinctiones
legislatoris s. moysi. tunc inde tres dicte contra
eum murmurantes quoque in donatione carnium
quoque in ordinatione sue ... c. 12.
quoque in periculis et familiarum mariam nominatam
tunc quoque ... quoque in ... ... pun
... per ipsum ... c. 11. de distinctione
... c. 13. 14. et 15. 3a de distinctio
... aaron ... in contentione chore et
aliorum scisma ... quoque eius sacerdotium nominatum
tum quoque in exaudicione eius contra populo motum contra
eum et probat de ... quoque in florido
virga quoque in ... ... sibi collate
... super sacerdotio quoque in oblationibus et decimis
et super populi expiation. c. 16. vel ut ... dicit
comprehendunt distinctione aaron cultus que incipit
paulo ante principium est c. 4. et cetera. que autem ... di
... est ... distinctionis ... per
... ... extimarent se dixit
... contra... ... s. ma
trem aaron et moysi. c. 6. 20. ubi agitur
de morte marie et aaron et ... in
moysen et aaron quod dubitaverunt dicentes
num de petra hac et cetera. per ... tunc ... di
... filii aaron de potestate ... sacerdotii
distinctio sacerdotii tam veteris quoque novi. 3a
est pars principalis continet ... que ... iorda
nem adquisitio. unde ... victoriosi hosti
... et novorum bellatorum de populo dei ...
seu nova annuntiatio et de ... ...

... ... deinde deinceps et ... ad ...
... ... et sollempnitas in ... primis
... ... reme mo
... ... usque ad 33m. illud
... de sollempnitatibus et notis ...
... et ... intersit 2m. est distinc
... 33. mansionum ... in ...
... itinerario ... 34. c. 3m. c. determinat
sortium terre adhuc obtinende a 34. usque
ad finem. Liber et perplexitas ... quia ...
... i. secunda lex ... liber
moyses ... ... ad moisen
de cultu observancie ut in hoc ipso typum ge
rit nove legis. x. incipit tamen pars decre
... ut ... pateat quod est lex ...
... ... instituit ad hoc quod solus
de colatur et hoc usque ad 12m c. ... interserit
mobilis ... usque ad 21m.
3o subnectit benedictiones et ... observan
... ... 27. precepitque mo
yses et cetera. hic stabunt ad benedicendum dominum et cetera. hi
... que ... mors moysi et
... ... successoris sui. In prima parte
... moyses ad cultum dei rememo
... magistri ... dei ...
... et ... eorum. 2o. magistri ... ...
... et ... ... 3o. ... huius ...
... ... et ... ... que ipse moyses
... et ... ad hoc ut plenius di
... rememorat ordinate iter eorum
post de monte syna. usque ad ... 2o. ...
... usque ad ... que ... ad mare rubrum
... usque ad ... zareth ... de ...
... usque zareth. 38. annos explevit et ...
... expleta mors omnium ... bellatorum de
populo. 3o rememorat itinera et ...
... ... chananeos et amorreos. Itemque in
hiis ad terram eorum ... ... ut dominum ...
... ... et ut ...
... et adhuc ... ...
... ... et ... ...
... et ... hostium ... que ... et non
... ... sed ... et ...
... plenum. In parte non ... ... typum
... ... nobis ... extima
... et loca ... ydolatrie ... solum
unum locum ad electum per sacrificium. c. 12. 2o
... ydolatras ... iubet ...
... c. 13. 3o aliorum legalium ab
illegalibus iubet discretum. c. 14. ...
... et sollempnia festa dei et ...
... dei populi iubet ordinari. et hoc ...

agitur ibi de festis legalibus et de remissi
one ... ... et ...
... ... de non ... ...
... ... c. 19.
s. decimas ... et cetera. ... ubi in
omnibus locis ... ordinat iudices et de in
... ordine iudiciario. et de ... ...
... ... c. 16. iudices et ma
gistros constitues et cetera. 6o de debito modo ...
... ad ... et ... et ... per
... et ... ydolatrium
aliquis tradit et hoc. c. 19. 6o civitates re...
... per homicidas ... ...
... c. 19. 9o de variis ...
... ... et ... et ... et eius
... et ... ...
... ... c. 21. c.
usque ad 26m. 10o agit de ... ...
cultus viri ... post ingressum terre ... ...
... a c. 26. usque 3a
pars principalis continet tamen ... ordinat ... 6.
... in monte garizim ... ad benedicendum obser
vatores legis. 6. in reliquo in monte hebal a
ad maledicendum ... legis et ... male
... ... 20. ... ...
... ...
maledictiones continuat et ... Item ...
... ... obligationis eorum
... ... et ... ...
et cum ... ...
... ... man
dat et hanc legem ... ...
... ... lege et ... ...
... ... c. ibi locutus est dominus et cetera ...
3o ... ... benedicens moysi ...
... tribus.
Hominis ... ... in scriptis sa
cris ... ad ... ...
... et ... pentatheucum moysi. a
... ... liber ...
... ...
... ...
... ... sollempnes ... prima ...
... et ... ... illorum ...
... ...
... ... usque ad ...
c. 11. 2a ... agitur de ... ... usque
ad ... ... usque ad 6m c. 11. 3a
de ... aliorum ... usque ad abraham
... usque ad ... ... usque ... hec sunt ge
nerationes thare. ... non agitur de ... ...
... et aliorum ... ... data est lex
et ... ... a ...

... et ... ... de
... in quo ... omnes ... ... ut
... ...
... populi dei. In prima parte ... explicat ...
... ... 2o ... ... aliqua
... et ... ... ad
hominis ... ... c. ... ...
terre. 3o agitur de hominis ... et lapsu. c.
3. item in prima agit primo de ... mundi ...
... ... agit de
operibus mundi ... in 6. diebus ... dixitque deus
fiat lux. 3o de ... ... ab
opere ... ... prima
a ... explicat ... ... prima
explicat ... operis ... in duabus me
... modum ... in ultima ... ...
ad ... ... agit de aliquo
... ... Ad primum ... ...
... ...
in principio. ... tenent ibi per ... mundi ...
... ...
... ... hillarius ... ... hebre
... ... hillarius ... ...
... ... in hebreo ... in filio fecit deus
celum et terram. ... autem ... ... per
... ...
... ... in filio
... per quem omnia fecit ... ...
13. ... c. 2. ... ...
... ... quod est
... ... de te ... i. in filio tuo fe
cisti celum et terram. ... ... super aquas.
Ita ... ...
... ... ibi ... unde
et ... ...
... ...
... ... et ...
... ...
... ... et tunc ... ...
... ...
... ... in ... ... in principio tu
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
fecit omnia. et ... non ... ... [illegible]

restem i· q vna ps illi' vaporis plus flut ad aerem et media plus ad aquam et infima plus ad terram. an autem ad stelle fuit in celo dubitauit / quia ignorauit / an i eis stelle diuisse fuerunt sicut licet hec phylosophi opinentur et pratiu ... de eis videret / exceptis foribus sicut ... sol et luna ... quod non sic est ... sic figure tunc ... non formas ... et plenitudo. hec autem ... consonare scripture. Secundo queritur an celum illud ... ad litteram ...

et hunc sensum consonat alia littera que habet: quia erat inanis. Propter eius pulverosam tenuitatem vel subtilitatem erat inanis. Propter non debitum ornatum et incompactionem eius erat incomposita. ¶ Hugo tamen in de sacramentis dicit quod fuit vacua quia nichil se habebat conveniens magis conveniencius et perfectius nominatur in quibus postea distinguntur scilicet maria et flumina. ¶ Ponitur tamen modus ut probatur quia etiam quod ille convenientes erant in terra ad hoc ille fuissent plene de aquis. Sed post hoc convenientiam exigit solidam compactionem: latius terra. Terra enim erat tecta aquis sicut dictum est. ¶ Post hoc solo agit de parte que vocatur celum ordine quod terra erat que non aliqua luce illuminata sed erat velud abissus aquis obscurissima. Hanc autem obscuritatem non tetigit loquendo de terra, tamen quia terra in suo principio non erat illuminata nec inceptibilibus operibus illuminanda sic erat melior [illegible]. Tamen quia [illegible] erat tenebrosa / [illegible] erat quia terra [illegible] esse tenebras. ¶ De spiritu [illegible] dicit scilicet quod spiritus domini ferebatur super aquas [illegible] / idest et [illegible] voluit quod spiritus sit [illegible] [illegible] / Ferebatur enim [illegible] quia [illegible] ferebatur sicut [illegible] volucris [illegible] [illegible] et [illegible] quod dicit spiritus [illegible] ferebatur et [illegible] super [illegible] ordinans et [illegible] ad [illegible] et [illegible] [illegible] operatur [illegible]. ¶ Alii vero volunt quod spiritus sit hic pro flatu qui [illegible] et aerem / sicut est [illegible] in [illegible] ipsum spiritum dei ut exodi .xv. Flavit spiritus tuus et operuit eos mare. Et in psalmo: Flabit spiritus eius et fluent aque. Et psalmus .x. Cui vero qui flumina movent quod spiritus domini agitat. ¶ Isti autem volunt quod nomine celi et terre et aque voluit et nomine aque. At volunt [illegible] quod illa materia [illegible] superior erat subtilior / erat [illegible] et mota sicut flatus aeris sive venti. At quia tota illa moles [illegible] et [illegible] a deo [illegible] agitatur / ac [illegible] stabili [illegible] perficitur. ¶ [illegible] moyses [illegible] sicut [illegible] tamen [illegible] quod [illegible] habet assertum ad [illegible] ut [illegible] ad duos [illegible] et ad [illegible] [illegible] confusione et [illegible] [illegible] in illa mole aqua erat [illegible] [illegible] [illegible] distinguis [illegible] [illegible]. Ita quod pars [illegible] plus habebat ad formam aque [illegible] / pars [illegible] medium plus ad formam aeris / pars vero superior plus ad formam celi. ¶ Pro [illegible] modo [illegible] et [illegible] esse subtilior. Propter quod [illegible] et [illegible]

bare postquam constituit ad eius conservationem et regimen quod ad flatum venti. ¶ Tertio quia spiritus domini quod [illegible] de se potius sonat per spiritum [illegible] quod [illegible]. ¶ Quarto quia paulo plus [illegible] dicit [illegible] se [illegible] [illegible] tota mole illa per [illegible]. ¶ Quinto quia hoc [illegible] dubitatione [illegible] illa materia sicut fluxibilis habebat [illegible] ad regimen aut aliquid debitum ordinem ad [illegible] formas [illegible] / [illegible] [illegible] quod hic ferebatur [illegible] manus dei. [illegible] [illegible] in [illegible] quod [illegible] et fluxibilitatis [illegible] ad [illegible] et [illegible]. ¶ Dixitque deus fiat lux. Hic incipit agere de opere .vi. dierum et [illegible] [illegible] ibi .vi. [illegible] [illegible] de se patet. ¶ Sed quia ad [illegible] [illegible] [illegible] in speciali descendamus [illegible] [illegible] [illegible] .vii. ¶ [illegible] [illegible] lucis .viii. quia dies [illegible] / [illegible] ad hoc illuminatio [illegible] [illegible] .vi. [illegible] .vi. operum [illegible] [illegible] .vii. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] .x. super [illegible] ad hoc [illegible] [illegible] ad finem .vii. c. .xx. dicitur quod lux non dicitur [illegible] de luce [illegible] ac [illegible] dies a vespere et mane / primo vel melior et [illegible] lux [illegible] dies ac [illegible] vespere et [illegible] mane [illegible] quod [illegible] [illegible] in [illegible] quia vespere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mane / ipsa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dies et hoc [illegible] sicut ad [illegible] [illegible] [illegible] operum. Et iste [illegible] .xi. de civitate c. .xix. [illegible] .xxi. [illegible] quod [illegible] non sunt in angelis sunt primo [illegible] [illegible] / [illegible] dies vespere et mane. [illegible] dies [illegible] [illegible] semper vespera [illegible] [illegible] semper mane ex hac cognitione [illegible] [illegible]. ¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible]. ¶ Et [illegible] quod primo [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod sicut ibi [illegible] dies vespere et mane sicut .vi. dies [illegible] / quia sicut [illegible] operum .vi. dies [illegible] / sicut [illegible]. De hac autem

opinione .c. .z. dicit quod qui in illorum dierum enumeratione aliam sententiam querit que non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible]. Sed est potius ut [illegible] [illegible] alia [illegible] [illegible] [illegible]. Nec est hanc ita affirmo / ut aliam que [illegible] sit / [illegible] non posse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad hoc [illegible] .iii. c. .iii. et .xx. [illegible] ex hiis que [illegible] dicit de .vi. die / non enim apparet quod ille sit [illegible] / [illegible] in ipso die [illegible] [illegible] sit. De primis .vi. [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ¶ [illegible] non [illegible] dicit [illegible] ad [illegible] post illos .vi. dies. [illegible] [illegible] dies .vii. [illegible] [illegible] [illegible] .vi. die [illegible] [illegible] et in .vii. [illegible] ab omnibus operibus [illegible]. ¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vespera sic et aliis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et de aliis quod [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]. ¶ [illegible] non [illegible] [illegible] ex motu lucis [illegible] [illegible] [illegible] ut dicit quod illa potuit [illegible] et [illegible] [illegible] noctem et diem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] at illa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] non [illegible] noctem et diem [illegible] [illegible] [illegible] latet quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hic [illegible]. ¶ [illegible] [illegible] [illegible] .i. vel et addit quod si illa lux fuit ad [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sol ex quo illa [illegible] [illegible] [illegible]. ¶ [illegible] ad hoc [illegible] quod [illegible] [illegible] fulgore dicit [illegible] [illegible] [illegible] de ipsa luce [illegible] sol. ¶ [illegible] non [illegible] ex eo quod non agitur de sole et luna dicitur quod dividat diem et noctem [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] dicitur quod deus divisit lucem a tenebris [illegible] ut dicit [illegible] [illegible] quod [illegible] agitur de die et nocte que patet [illegible] / [illegible] [illegible] luminaria celi / hoc non de [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] / que potuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ¶ [illegible] [illegible] posuit .xi. de civitate c. .xix. et [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] agitur de [illegible] [illegible] [illegible]. ¶ [illegible] non de [illegible] [illegible] quia [illegible] .v. die [illegible] quod posuit stellas ut [illegible] diei ac nocti et dividerent lucem a tenebris. [illegible] et vidit deus quod esset bonum [illegible] [illegible] lux et tenebre [illegible] quia [illegible] [illegible] / [illegible] non dicit deus quod [illegible] lux [illegible] [illegible] et vidit deus lucem quod esset bonam. [illegible] [illegible] de [illegible] lucis a tenebris non [illegible] et vidit deus quod [illegible] quia ille tenebre erant [illegible] [illegible] non [illegible]. ¶ [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ¶ [illegible] quod non est quia [illegible] [illegible] a [illegible]

[illegible] ad [illegible] ordinat apertius [illegible] de diebus et noctibus [illegible] sic et in [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]. ¶ [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] primo [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuisse [illegible] [illegible] et post [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuisse [illegible] tamen in [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] tamen quod [illegible] non [illegible] in celo [illegible] ut [illegible] quod fuerunt [illegible] et [illegible] fuerunt [illegible] [illegible] [illegible] / et quod [illegible] [illegible] ipsa lux [illegible] fuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non fuerunt et non fuerunt, quia non potuerunt [illegible] [illegible] ut [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ¶ Constat autem quod [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] et ex [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuerunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ¶ [illegible] constat ex [illegible] .i. quod [illegible] fuit .vi. die de [illegible] [illegible] / [illegible] ex .vii. dies et eorum opera fuerunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non fuit in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et quod fuit in eodem non [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]. ¶ [illegible] constat ex [illegible] .z. adam .vi. die fuisse positum in paradiso [illegible] [illegible] [illegible] ex .z. [illegible] c. constat quod ipse fuit factus extra de terra / [illegible] [illegible] fuit [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ¶ [illegible] quod ex [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dies [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]. ¶ [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] .vii. dies non habuit [illegible] [illegible] / habuit tamen [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ¶ [illegible] non [illegible] [illegible] de vespera [illegible] [illegible] [illegible] quod dicit [illegible] non [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dies [illegible] [illegible]. ¶ [illegible] [illegible] non [illegible] in [illegible] [illegible] quod lux [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] sol [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] diem ac noctem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dies [illegible] sol [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ¶ [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] sol [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] lux / [illegible] [illegible] ac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lune et stellarum [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]

sola

creavit a quo tenebras ipse est sola prius non est
luna / ponitur post diem de illa luce que erat
luna / non a de tenebris. ipse vero prius primo
fuit sicut solem ante aliquas species; seu firmamenti
umbram et in quo est ... quieta et aliis
nullus ponitur. ergo dicit de utraque die / videt
deus quod esset bonum. Rursus cum hic dicitur vidit
deus quod esset bonum / non ... quod nox per tenebras
esset bona, sed que dividit inter diem et noctem esset
bonum. Tertio et dicit ad hoc quod primum aliquis
diem ... . aut ei quod ... dicit
est dividat inter diem et noctem tamen sic dicit
sic ipse dividat diem et noctem ut dies dicitur
sol nox vero lune et stellis ... nox
et dies ... / non ...
... ut ... erat quod ... per dies ...
... et per noctem. ... de divine
... fecit lucem et cetera opera / an ...

[illegible]

fuit abel pastor et chaym agricola

filios noe sem cham et iaphet

[illegible]

bat lucis; quod est omnium dierum omnium dan-
ne opera dei indigent sine luce fi / et quod sic
eorum cli[illegible] uniuersi noticia dependet a luce / in
quod absque illa ipsa fere videntur non esse. [illegible]
pa. diuisio est lucis a tenebris, quoniam prius ante
lucem mundus fuit in quadam confusione
formarum / ad quorum ... quod prius [illegible] ex se
ipsis et ad ... uniuersi ... [illegible]
et ad ... quod confusio ... [illegible]
duit expli[illegible] ... deinde oportebat distin-
guere ... ab inferioribus ... [illegible]
et immutabilitate superiorum ab inferioribus / ipsis superi-
oribus datam. deinde inferiora oportuit expediebat
finali utilitati hominis et aliorum ... [illegible]
fuerunt ab inuicem [illegible]. Primo fuit dan-
da superioribus aliqua ... [illegible]
[illegible] inferioribus darentur ... [illegible]
ta ... illuminationi / sic et plus. quarto die fuit
... in celis sine luminibus ... / cum quod
inferioribus darentur ... alius ... [illegible]
a[illegible] ... [illegible]
... [illegible]
... et aliis ... [illegible]
... et plus ... [illegible] / io
paulo ante fuit ... [illegible] et fuit quod or-
natus mundi a celis inciperet / per in medium. s.
aerem et aquam. quarto die dedit ... [illegible]
dit. sexto die. ... herbe et arbores ... [illegible]
neralia lapides. s. et metalla / sed ... [illegible]
... quod ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] formam ... tertio die ... [illegible]
... [illegible]. ... [illegible]
... die ... / ut ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
intelligentur. ... de ... [illegible]
... [illegible]
arbores ipsi terre ... Post dicit quod ad ornandum
quod non totam ... [illegible] est a sole
et stellis debuit primo dari aliqua ... [illegible]
tam ... solis et stellarum
Post ... quod ... supreme date est lux
... firmamenti in sole / fuit ... [illegible]
... celestis. ... et mundi
finalis ... debuit dari aliquis ornatus / et
... [illegible] ... obscurum et ... [illegible]
et ... mundi. Post ... quod ... [illegible]
quod dicit ... [illegible] et in ... [illegible]
... [illegible] / non debebat ... [illegible]
... [illegible] / ... nec in terra debu-
... [illegible] et a ... [illegible]
... distinguebantur. ... terra ut ... et
herbis et arboribus ornatam / sunt ... [illegible]

... discooperiri quod superficiem aquis. ...
... terra eam ornari herbis et arboribus
His ergo ... de operibus sex dierum premis-
sis, ... sunt aliqua de singulis in
speciali. De opere ergo prime diei. querit an primo
lux facta fuerit secundum ... Ad quod dicen-
dum quod nomine lucis aliquando significatur sola c-
laritas celi ... uisibilis. et hoc modo non
dicit ... / aliquando significat ipsum
corpus lucidum. et hoc modo sumitur hic cum
dicitur et facta est lux. ... illius lucis / prius esset facta / non tamen esset
facta lux ... Quando ... quod
... lucis / non solum ... claritatem
... uisibilis / ... claritas forme
... / a qua resultat claritas ... sic
... . et hoc modo ... a
... quod in creatione lucis sit facta ali-
qua ... et non solum ... Secundo queritur
in quo loco fuit facta seu situata. et quo
fierent dies et noctes / seu tres dies primos
naturales. Ad quod dicitur ... quod fuit facta in
parte que post ... est celi. ... quod ... ma-
erat ... et ... et ad illu-
... aptior. ... est / tres pri-
mos dies fuisse equales in quantitate et
si non ... aliis ... diebus et in
quod in motu illius lucis ... equale
... seu equales ... [illegible]
dicit quod habebat motum tardiorem / quod ...
... sol uel stelle et ... in
... non ... uno ... na-
turali. ... [illegible]. Rursus
... quod sic sol ... motu suo diurno
facit unum diem ... ex die naturali et nocte
... / quod sic illa lux suo motu fe-
cit tres primos dies. Quando tamen petitur
... / quod lux illa a motu suo non moue-
batur ... diei ... illuminaret ce-
les / ... radios suos / et sic ... [illegible]
non in toto celo. ... [illegible]
quod ... radium ... / motu locali ad ...
les ... lucis ... / et ... mane
per motum localem ... [illegible]
... / ... [illegible]
non ... quod ... [illegible]
... a suo ... et ad ipsum ... [illegible].
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
lux ... in hora ... [illegible]
... / et ... mane ... [illegible]
radios ... [illegible] ... hoc non lucis

celi ... [illegible]

in celo implet. causa enim ... determinata
ad unum tamen diu recto se habet ad uniformi-
ter agendum uel non agendum quod diu est uniformiter
disposita tam ex se quam ex parte pacientis.
oportet ergo dare aliquam nouam mutationem. pro de
nouo in fieri luci generanti aut subiecto
eius radium recipienti / aut quod de nouo cessa-
ret a generando et tamen aut quod de nouo redi-
ret ad generandum. Has autem mutationes non
potuit habere illa lux ex se ipsa alias esset
per libere se ipsam in opposita mouere. Dein-
de non possumus in miraculose has mutationes da-
re sed non ... miracula ubi apponere. Prop-
ter hoc ... id quod de luce corporum habet tene-
re. s. quod ... lucem corporis sui irradiaret alia
quando uult et quando uult cessaret. quod non tene-
mus quod sicut corpus ... subiectum anime
et uoluntati ipsius ... ita quod est mobile
ab ipso in uaria loca et retenibile in illa
uel alia. Secundo et ultimo alia questio sine lucis
... potest a uoluntate ... et dir-
igi ad irradiandum alia et ... ab ipsa uir-
tualiter ... sic quod alia non irradia-
bit et ... hoc non proueniet ex libertate
ipsius lucis. sed potius ex libertate uoluntatis
intelligentie precedentis. Tertio queritur quod est
quod ... dicitur. quod deus appellauit lucem
diem et tenebras noctem. Cum adhuc
non esset homo cum possit dari ... [illegible]
uocum. Dicendum quod ibi non dicitur quod hec appellatio
facta fuit ipsa prima die, sed solum quod facta
fuit. ... autem facta fuit sexta die. potu-
it hoc more scripture per anticipationem re-
ferri dum agitur de primo die. uel potest legi
quod deus appellauit eam. sic. i. ordinauit
quod sic postmodum ab homine appellaretur
et quod tale nomen ... daret ... impo-
neret. Et consimiliter potest dici de hoc quod ipsa
die dicitur. uocauit deus firmamentum celum
et terra quod uocauit deus aridam terram. unde
augustinus super genesim ... deus quod uo-
cauit. i. uocari fecit. quod sic distinxit
omnia et ordinauit ut et discerni potuisset

et nomina accipere. sicut dicimus quod iste deus e-
dificauit hanc domum. i. edificari fecit.
Notandum autem quod illa lucem prout designat
substantiam illius molis lucide non appellauit
diem. sed potius prout designat radiosita-
tem diuinam ex ea genitam. quod nec tene-
bras ipsas uocauit noctem prout habent alia-
lucem nisi solum illam radiositatem ex luce
fontana genitam uel generabilem. Notandum
etiam quod quando dicitur quod deus diuisit lucem a te-
nebris. non est intelligendum quod lucem
quandam creata deus postmodum fecit hanc
diuisionem cum ipsa lux creabilis sit diui-
sa seu distincta a tenebris. sed potius est in-
telligendum quod eo ipso quod creauit lucem eo ipso
diuisit eam a tenebris. uel potest dici quod
quod deus in eiusdem emisperii fecit noctem
succedere diei seu luci diurne. Et licet suc-
cessio facta fuit in tempore secundum receptionem
primo lucis et tanto post lucem facta est di-
uisit deus lucem a tenebris. ordinando
. s. quod nunquam in eodem emisperio simul esset.
Notandum etiam quod cum dicitur. factum est uespere et ma-
ne dies unus. ... unus non solum significat nu-
meralem unitatem. sed etiam primitatem. unde illa
una autem sabbati uenit maria. i. prima dies
a sabbato seu post sabbatum. Deinde queritur de
opere secunde diei. primo an firmitas seu sta-
bilitas propter quam factum firmamentum est firmamentum
sic ... aut ... alicuius corpo-
ris. seu firmior modus essendi in sua
parte. Secundo an firmitas illa sit fir-
mitas incorruptibilitatis uel immobilitatis
a suo loco. uel immobilitas a situ suo et parte.
Tertio queritur quo firmamentum dicitur factum in
medio aquarum. cum longe maior quantitas
molis credatur esse secundum celum quam infra
quod et tota mole mundi preter terram sub
nomine aquarum hic comprehendit. Rursus
quod aquas diuidere est sic firmamentum quod ab ipso
firmamento distincte. Et etiam aquas de-
tur diuisit aquas superiores ab inferioribus
... plus erant ... [illegible] ... in celum ... natura.

aut eidem speciei aut sunt invicem commutabilia.
aut nunquam prius inferiores potuerunt ascen-
dere ad loca superiora et illa ad loca inferiora des- ad. p. q.
cendere. ¶ Ad primum dicendum quidem quod firmitas
illa fuit solum aliquid accidens tunc celo
inditum proveniens quod totalem formam suam
substantialem et incorruptibilem tamen secundum substantialem primitus
habebat. dicitur enim quod sicut corruptibilitas
est celum habere instabilitatem ita quod de necessitate posset
eam facere sicut per naturalem motum possit cor-
rumpi quod sic celum et omnia corpora celestia ex-
ceptis incorruptibilia et in sua substantia inaug-
mentabilia quod de salva corporis specie non posset
ea facere corruptibilia nec in eodem genere essen-
dem non potuerunt recipere vel unam formam
substantialem quam non habent et aliam priorem habuerunt. Ista
autem reputant per doctrinam aristotelis et suum commenta-
torem esse necessario demonstrata. Sed aliis in hac
parte magis catholicis magis quam doctis
contrarium omnino videtur et [illegible] indictum secundum illa
gen[esis] contra ab inicio fuit factum. quare potest
quod rationabiliter alia firmitas dari secundum fu-
isse dicit facta. nisi firmitas incorruptibilitatis
aut saltem mixtam dicit ne perdurabilitas
tunc de novo data corpori illi quando dicitur celum
aut firmitas immobilitatis a suo loco quod
aristoteles equalem reputat eternitatem celo sicut
et formam suam. nec quod apparet quomodo a toto suo
loco possit recedere eundo in alium locum non
possit frustra dicendi opiniones quod illi in re
putant impossibile sicut et quod possit corrumpi.
Omissa ergo opinione secundum [illegible] multiplici in
platone. dicendum quod haec firmitas fuit alterum
duorum vel tamen ista sceptorum vel fortius omnia ta-
¶ Primum est quod data firmitatis fuit tunc de
quod facto specifice forme celi. Secundum est quod
fuit plena augmentatio eius forme specifice
prius inchoate. ¶ Tertium est quod fuit fir-
mior modus essendi eius forme perdere in
in sua et firmior modus continuendi in materia
sua sibi se. Primum autem potuit deus fieri
aut scilicet priorem formam in ea celi auferendo et ea
quod non habuit sibi dando. aut hanc formam

sic priori forme addendo quod ex eis fieret
una forma totalis. ¶ Tertium autem possit de
novo addi aliter forme preexistenti non ad-
dendo ei aliquid augmentum formalis essentie sive
dubium est quibusdam. Concedunt enim quod
sicut natura christi humana in sua essentia non mutata
possit auferri esse personale quod habet in verbo quod
quando non possit fieri divino esse per quod dependet
verbo esset aliquid post essentiam seu speciem nature
christi humane. Sicut dicunt aliter forme secundum
se non augmentate possit addi aliquis modus essen-
di sive inherendi. ista fortius et firmius quod per
nullum agens creatum posset separari a materia sua
sic prius posset. Aliis non videtur quod hoc
non potest dari nisi in forma separabili a materia sua
eo modo quo anima rationalis fit extra corpus suum. [illegible]
illa enim non augmentata potest plus vel minus
[illegible] sine tali. quia non recte per se totas
totaliter inherent et dependent sine [illegible] adeo
non potest eis dari maior inherentia nisi augmen-
to essentie ipsius forme. ¶ Aliis non videtur quod licet
inherentia qua una natura inheret suppo-
sito alterius nature addat aliquid reale [illegible]
inherentia tamen qua forma inheret sive materie non ad-
dit aliquid reale ad ipsam. Et ideo cogentur
dicere quod maior inherentia non possit dari sine
maioritate ipsius forme. expedit tamen modus
non magis nunc. Sed quo ad intentionem utrumque
modum non multum refert quid horum dicatur.
¶ Ad secundum quod sic celum est nunc incorruptibile ad. 2. q.
dicendo quod haec incorruptibilitas fuit
secundo die data et hanc puto hic signari per
nomen firmitatis seu firmamenti. Quamvis enim secundum
aristotelem quibus post de celo et mundo et [illegible] philosophorum
nititur probare celum esse eternum et incorruptibile
et ingenerabile non cogunt immo quedam earum sunt
heretice et super principiis hereticis fundate
sicut alibi est ostensum. Quedam non sunt prius fal-
sis. ut potest illud scilicet quod omnia corpora naturaliter
moventur per se motu locali. Ita quod in se est
principium motus in eis quod deus non possit
facere aliquod corpus quod ex se metipso moveatur ad a-
liquem motum localem in aliud scilicet quod motus

circularis est. Ita naturalis celo et forme celi
sic motus [illegible] contrarium. vel circularis est sicut ig-
nis vel terre. Cum enim ex eis rationibus consistet celum
non posse circulariter moveri a sua forma non aliter
solum a deo vel ab aliquo substantia intellectuali quam
aliquo tangat in suo corpore quod ire dicitur. aut
id est omnis quod motus animalis aliter [illegible] aut
quod nullum preternaturale potest aliquando in perpetuum
durare. aut quod ex huius contrarium est necessario
corruptibile aut quod ullus motus circularis per
alterum motum circularem contrarium. Aliquando non sunt
esse sic preternaturalia quod nulli possint esse talia
sicut patet de formis et operationibus artificialibus.
de mixtis motibus vel passionibus dampnatorum
in quibus est mixta tunc erunt violenta et preter
naturalia et tamen in eternum durabunt.
unde tamen est verum quod nullum preternaturale est stabile
[illegible] sed solum [illegible] ordinis perpetuum. licet et
omnis in subsistens forme habet contrarium. sicut de se
possibile ad formam contrariam. nichilominus tamen potest
esse vis sue forme aut alterius superioris
coniuncte quod per nullum agens creatum
potuerunt ab invicem divelli. Et pro tanto quod
licet ex eis essent incorruptibiles contrario dato quod
celum sit [illegible] igneum. sicut secundum augustinum de
civitate dei voluerunt platonici non ex hoc
sequitur quod sit incorruptibile. Sicut et doctores
catholici tenent elementa mundi post
iudicium incorruptibilia habitura. Constat enim duos
motus circulares per idem spatium secundum idem et per
eundem modum oppositis currentes impossibile sit
esse in eodem subiecto. Ex quo patet quod habuit aliquam
contrarietatem vel eundem subiectum. Sed [illegible]
quod [illegible] orbi celesti vel stelle suus mo-
tus circularis sit ita secundum proprius. sicut propria
passio est suo proprio subiecto. Credidit
autem quod [illegible] celi esset ita determinata ad
suam formam quod ad nullam aliam esset ex
aliquo modo possibilis aut mobilis etiam a
potentia dei. Primus autem suppositis non sunt
nisi liceret quod propriis motus corporum non
habent contrarium. [illegible] aristoteles dicit motum [illegible]
motum circularem non posse esse contrarium. quia tunc

plures motus contrarientur uni motui recto
scilicet motus circularis et aliquis quorum alius motus
rectus. non tamen advertisse quod licet unum non
possit secundum unam et eandem rationem habere plura contraria
secundum tamen diversas rationes potest. unde sicut extre-
morum habitum vel actuum viciosorum contrarietas
habitus vel actus virtuosus et [illegible] actus
vel habitus viciosus. Et secundum hoc [illegible] inconveniens
si unum motum recto secundum generalem rationem recti op-
ponatur circularis vel singularis circularis. sed quod
specialem rationem talis vel talis recti opponatur dicenda
ad rectum. ¶ Redeundo ergo ad propositum quod
puto quod nomine firmamenti non solum designatur fir-
mitas incorruptionis. sed et immobilitas celi
a suo loco totali. puto autem quod per hoc non
significatur status omnium partium celi ita quod
nulla pars celi mutet situm. Sed sola si-
dera per se moveantur in celo. sicut multi
astronomi putaverunt. Sed hoc vel eius oppositum
non potest nisi tamen certa ratione convinci. Unde
augustinus. libro 2o. super genesim. mota fuit hoc questione
de [illegible] sane noverint nec nomen fir-
mamenti cogere ut stare celum putemus.
firmamentum enim non propter statum. sed propter fir-
mitatem. aut propter intransgressibilem terminum
superiorum et inferiorum aquarum vocatum intelligere
licet. nec si veritas celum stare persuaserit
impedimentum in hoc circuitu siderum. nec hoc
investigare possumus quod ab ipsis qui hoc cu-
riosissime quesierunt inventum est quod celo non
moto si sola sidera moverentur fieri potu-
isse omnia que in ipsis siderum conversionibus animad-
versa atque comprehensa sunt. Hec usque augustinus.
ubi a parte [illegible] parte a nobis [illegible]
tudinalis esse plurium [illegible] quod a parte
contraria datur scilicet quod oportet dicere aut duo
corpora esse simul scilicet corpus stelle et partibus
celi sic quas movet aut quod partes
celi ab invicem scindentur et [illegible]
per motum stellarum. que scissio videtur supponere
non solum corruptibilitatem in celo sed et
actualem corruptionem ipsius. Hec in sim-
[illegible] non videtur esse necessaria quod [illegible] estimat

non esse qui negat aliquid corpus esse simul in eodem loco quamvis in mixtis grossis et feculentis et secundum quosdam in omnibus compositis quamvis experiantur quod non omnis scissio vel divisio penitus corrumpit situm totius. Medium enim existens si penetret ad diversas partes aeris vel aque sunt secundum situm diversi. Et sic toto tempore et secundum formam manentibus incorruptis. Ad ea vero que in contrarium adducebantur dicendum primo ad primum quod propter hoc quod dicitur in medio sepe in scriptis non significatur aliquid quod esse medium, ut ibi: cum essem in medio captivorum, id est inter captivos, quod non significat quod Ezechiel esset tunc ita in medio illorum quod equaliter distaret ab omnibus aut undique aut in medio iuxta illud: id est, inter nos. Sic equaliter non significat. Et hoc modo stat. Ad secundum dicendum quod forte iudicio totam illam molem nomine equarum comprehendit ad denotandum uniformitatem generis, scilicet quod forte competit eis uniformitas speciei, scilicet perspicuitas; et quod forsitan ante completionem suarum formarum specificarum competebat eis uniformis labilitas seu fluxibilitas. Hoc excepto quod quanto erant superiores tanto erant puriores. Verumtamen hoc esse factum ad ordinem necessitate factionis firmamenti et sic firmitatis, quia ei tota in superiori et inferiori erat fluxibilis, et erat ut superiora ab inferioribus segregarentur, tamquam purius a minus puro. Iste datur in celo firmitas, propter quod ipso lucet esse superiora inferioribus commixtum. Ad tertium dicendum quod litera illa potest dupliciter legi. Primo ut sit sensus quod aqua erat super firmamentum, id est super locum ubi est firmamentum, et tunc per hoc significatur divisio inter firmamentum et aquas superiores. Secundo ut per aquas que sunt super firmamentum designetur aliquod celum exterius superius, id est celum in quo dicitur firmamentum. Quod forte quosdam dicere aqueum non quia habeat speciem aque elementaris, sed quia in perspicuitate et vi insidiativa convenit assimilatur, Augustinus autem libro ii super Genesim: esse plures decet quos superiori aeri dicit esse purum igneum, scilicet celum, unde superiori humana

facta eiectantur. Sed dicitur quod ipsi colligentes nimis tenuissimas esse posse aquas tamen supra istud igneum celum cum aer in istis levior aquis illic manere non possit. Ad quod primo sic dicit per sensum cuiusdam dicentis quod celum et firmamentum sinistrum istud per partem aeris quod dicit inter vapores aqueos quod sunt nubibus et terra inferiores. Et post hoc dicit Augustinus sic dicitur quod per tempus eidem per potestatem elementorum non impedimentum aquas esse super illas in sublime celum et videamus quod quamvis aque sint graviores aere, mediis sic possunt saltem ut possint stare supra magnum nimis et intrinsecum aeris. Et sic dicit ad hoc aliam rationem factam ut dicitur a quibusdam vanis, quia Saturnus tanto debet esse ardentior sole quanto in sublimiore celo rapitur, quia cum sphera maior sit maius spatium percurrit in equali tempore cum sphera minori; constat quod tunc sphera maior celerius movetur quam minor, ac per consequens et ferventius. Constat autem quod Saturnus cuius orbis est maior orbe solis peragit quod his die totum circuitum celi sicut et sol. Ergo debet esse ardentior quam sol. Quod tamen contra illi videtur est frigidissimus, et verius quod hoc sit ex vicinitate aquarum frigidarum que sunt supra celum, non vaporea levitate sed glaciali soliditate pendentes. Deinde sic dicit Augustinus super hoc sententiam suam dicens: quocumque modo autem et qualescumque aque ibi sint, esse ibi eas minime dubitemus; maior enim est scripture huius auctoritas quam omnis ingenii capacitas. Ad quartum dicendum quod dicta divisio aquarum ab aquis tria potuit in se includere. Primo novam distinctionem earum per diversam formam specificam tunc firmamento datam. Secundo discontinuationem compotem in se includere continuitatis quam forte prius habebant. Tertio exclusionem mutue compossibilitatis quam forte tunc habebant. Unde Augustinus super Genesim dicit quod firmamentum vocatum est aut propter firmamentum aut propter intransgressibilem terminum superiorum et inferiorum aquarum, ex quo videtur

supponere quod ante factionem firmamenti aque prodesse potuerunt mutuo transgredi terminos suos. De opere vero tertie diei. Primo queritur an in illo die fuerint facte forme specifice aque terre et aeris seu iiii^or elementorum. Et videtur quod non, quia ibi non dicitur quod fiant aque sed solum quod congregentur, nec dicitur quod fiat arida, id est terra, sed solum quod appareat. Sed contra: die iii alius unde dicitur de factione aeris ubi sed non solum quod dicitur: et quod spiritus dei ferebatur super aquas. Aut per quanto hic in congregatione aquarum ad unum locum innuitur distinctio ab aere. Ad hoc dicendum quod secundum scientiam in hoc loco quod potest utrumque sensum desumere potuit, enim fieri congregatio per condensationem prioris vaporis includentis in se novarum factionem, aut sic quod supponat aquam in sua iam specie perfectam vel perfectam persistentem ad certum locum maris et fluminum recolligi et sic tertium genus, quia ergo utraque a deo fieri potuit et ex scriptura aliter in hoc certitudinaliter convinci non potest. Ideo licitum est hic quod hoc vel illud opinari, putatur tamen magis quod saltem aliqua de formis specificis aque et terre et aeris fuerit tunc facta, ne opus cuiusdam sollempnitatis totius unius diei originaliter dedicatum est fuit opus solius actionis. Unde Augustinus libro i de Genesi contra Manicheos dicit quod quod dicitur congregentur aque, hoc dicitur ut illa materia corporalis formetur in eam speciem quam habent aque iste visibiles. Preterea congregatio enim est species, forte forma aquarum istarum omnis enim forma ad unitatis regulam cogitur. Et quod dicitur appareat arida, presupponit quod illa materies accipiat visibilem formam quam non habebat terra illa que prius dicta est invisibilis et incomposita, id est confusa et informis. De igne vero dicunt Plato et nonnulli quos Amaury et Damascenus et multi doctores sequuntur in hoc sequi videri quod sit proprium celum cum suis luminaribus. Alii vero et

tamen aut quod sit inter celum et aerem. Dicunt enim ad hoc tres rationes. Prima est quod non decuit in prima conditione universi nobilissimum elementorum deesse aut in loco sibi competenti non fuisse locatum. Supponunt autem cum aliis quod celum nullo modo est de numero elementorum. Secunda est quod videmus experimento flammam ferri sursum tamquam levior aere, sed illa non fertur nisi in suum locum naturalem; ergo regio que est sursum supra aerem est suus naturalis locus. Sed generaliter ordinem non est quod totus locus naturalis unius corporis sit privatus suo naturali locato. Ergo etc. Tertia est quia aer motus multum inflammatur; ergo fortissime motus fortiter inflammatur in ignem. Sed illa pars aeris seu etheris que est propinquior celo habet fortissime motum ab impetuosissimo motu celi; ergo est actu ignea. Quod autem sic de hoc non est impromptu quare Moyses nichil de hoc dixerit, quia non curavit de parte tangere nisi illa que sensibus et rudibus patebant. Secundo autem ex hac scriptura replicant opinionem quorundam dicentium quod elementum ignis est situatum circa motum celi. Unde dicunt quod inter elementa propinquissima celo est per eius motum facta rarissima et subtilissima, et similiter quod plus distat ab ipso similiter est minus rara et calida, et ex summo distare fit mixtum grossa et frigida. Dicunt ex quo propter calorem solis et planetarum admixtum seu consumitur vapor aque multis partibus terre quam non fuerat aquis et per hoc in partibus illis est discooperta ab aquis. Contra hoc est quod septima ista que dicitur in sexto celo et pacto motu seu cursu duorum dierum dicit aquas esse congregatas et ante tunc clara in suas species esse distincta ante ipsius motum octavum diem. Contra hoc etiam est quod videmus mare mediterraneum et mare rubrum non minus esse in media plaga solis et planetarum quam multas partes terre aquis discoopertas. Item potest aliquas partes terre desolari... Preterea non est

necesse quod motus celi fortius moueat partem
etheris sibi viciniorem nisi primo probetur quod
illa sit magis aut eque susceptibilis
impetuositatis motus celi. videmus enim quod
adamas mouet fortius ferrum distans
quam lignum vel aerem sibi viciniorem et lapis
dictus fortius expellit amachima pro palea
oportet ergo probari quod ex motu celi necessario
habeant conuersionem elementa a celo nobili dis-
tincta. Preterea aliud genus de elementis in sua
specie iam fores generare contraria. aliud de in sen-
mole. natura speciebus formarum elementorum in-
ducta generare ipsius formas contrarias. illud
non est ex quarum. sed ex intelligentia non ac-
tus actiuorum super impaciente in dispositione.
Solutio. quidam quod dicitur quod congregentur aque que
sub celo sunt in locum unum. cum aque omnes
non sint in uno loco immo in locis abinuicem
valde remotis. Preterea cum scriptura pagos
que sub celo sunt intellexit totam extremi-
tatem sub celo superficiem terre. constat autem quod
tota illa non non est congregata in locum ubi
non sunt maria et flumina. quomodo hic dicitur quod
aque que sub celo sunt congregentur in unum locum.
Dicendum ad primum. quod totus locus aquarum
habet unitatem aliquam continuationis
et aliquas naturales connexionis et concordia-
tionis. et pro tanto dicitur unus locus. preterea
unus quia maior et sublimior pars aquarum scilicet
maria per sensibilem continuitatem sunt unita
et pro tanto sunt quasi unum mare in uno to-
tali loco existens. Ad secundum potest dici respondendi
primo quod mos est scripture in nominibus suis
ut large ut stricte et magis proprie. sic ergo
in generali nomine aquarum sumitur large hic vel
stricte. Solutio potest dici quod totus vapor humi-
dus qui erat inter celum et terram post quod te-
nuius erat grossius et nebulosius vocatur aque.
de toto generali ipso vapore congregate sunt partes
grossiores que erant ubique cum aliis
de quibus aer factus est commixte. ex quarum con-
gregatione factum est tamen aque aut saltem lassi-
distinctum a vapore aereo. Dicitur aqua quod con-

gregationes aquarum appellauit maria. Sim-
ile ei formuli. hebraice commune. i. super
hoc loco omnes congregationes aquarum siue sal-
se siue dulces in proprio more lingue hebr-
ee maria nuncupantur. Tertio quidam quod dicitur
germinet terra etc. et postea quod protulit ter-
ra etc. opus sex dierum vel in instanti factum
fuisse quod facere non solum terra. sed et aliqua
creato videtur temporale. ad quod forte possit
temporali respondi. quod duplex vis germinandi
concessa data terre in instanti. ipsa tamen germi-
natio eodem die facta fuit successiue. Ita
quod in sic germinando fuit miraculum non
quo ad exclusionem successionis. Set
quo ad accelerationem. quia tamen probabilius
est totum hoc factum fuisse in instanti. Solutio
potest dici quod terra non dicitur hic germinans
se et protulisse herbam tamquam causa efficiens. sed
solum tamquam causa materialis de qua et in qua est hoc
factum. Ita quod quidam habent se sic materialiter ad si-
naturale productum. Potest et dici germinasse
ad designandum quod sic tunc nihil et passiue
protulit herbas et arbores. quod cum ipsis plan-
tis et earum seminibus habent sibi similia
in posterum germinandi. Tertio voluerunt
dicere aliqui quod in hoc opere non fuit facta
actualis germinatio herbarum et arborum. sed
solum fuit data terre vis germinandi ea
postmodum per congruas scilicet moras temporum et
assumit per se id quod infra .ii. dicitur scilicet iste
sunt generationes celi et terre. in die quo fecit deus celum et terram
et omne virgultum agri antequam oriretur in terra.
omnemque herbam regionis priusquam germina-
ret. Sed contra hoc est primo scriptum quod infra
secundo dicit. plantauerat autem dominus deus paradisum
voluptatis a principio. produxitque dominus
deus de humo omne lignum etc. Preterea
de productione auium et piscium ex aqua
et bestiarum ex terra dicitur producant aque et pro-
ducat terra. Et satis ex quibus et alibi con-
stat quod quinto et sexto die fuerunt omnia
illa creata in hoc se tempore eodem. Preterea
terra non habet in se virtutem creatiuam omni-

arborum et fructuum sic specialiter secundum se expla-
tis secundum suam speciem producente. Similiter quod
ex genere celi autem fit vel vinas possit
producere sed aliquid vite vel ficulnea. aut
fuerit aliquo genere vel semine vel fructus
vel terra. similiter quod de aqua vel terra
possunt omnes species aliarum producere sub
semine de saxo ab alio. Illud autem suf-
ficiat quod per se assumitur non facit pro
eis quod ipse dicit quod tunc deus fecit omne
virgultum et omnem herbam. prius quam
preter successiuam generationem oriretur
in terra. quod hoc intendat patet per id
quod subditur scilicet quia nondum pluerat deus super
terram. nec homo ad hoc erat qui operaretur
terram. Quidam vero dicere voluerunt quod
deus potuit facere quod terra non solum in
lucem sed et ex se in instanti produ-
ceret omnes arbores et herbas. quia hoc
non potuit per se infinita virtute vel
actionem. Ex hoc enim non potuit terra
agere sub certo et limitato assistendo ad
certum patiens agere et ut nota ex
necessitate a deo. Vnde et quod hic non in-
cluditur contradictio. quia licet huic dispositiones
sub quibus est in arbore uva actualiter aut
plena sua forma. non possint esse
simul in eodem instanti. forte tamen ultima
ipsarum potest tota simul esse in primo instanti
plene generationis eorum. et ideo si per uirtutem di-
uinam terre fuerit ablata prius et quiuis dis-
positionibus tota facta in instanti nulla ne-
esset contradictio. Alii uero contra istos dicunt quod
licet agens creatum nullum possit illud
agere in instanti. et quedam per vim finalitatem
sibi datam. terra tamen vel aqua non potuit
perducere opera in instanti. quia de terra non
potuerunt arbores vel alia esse super
superficiem terre formari sine situali tran-
spositione partium terre que includit motum
localem. Cum motus non potuit
esse in instanti nec simul cum termino suo.
Solutio quia quod in principio existens in terra ascen-

deret usque ad uerticem ramorum arboris non
transeundo per intermedium spacium. non potuit
fieri per vim agentis creati. quia ille non mouet
ad localem terminum nisi impellendo vel tra-
hendo. medium autem potest impelli ad terminum
distantem nisi impellatur et dirigatur et di-
rigitur ad spacium intermedium. Tertio quia
omnes forme naturales generales habent in se de
qua generari debent. pro naturam et determinatum
ita quod inter eas est quedam intelligibilis dis-
tancia. sicut inter diuersos terminos loca-
les sensibilis distancia. et ideo sicut agens cre-
atum non potest rem in instanti mutare de
vno loco ad aliud locum ab illo distante
sic nec materiam in instanti deducere a priua-
tione ad formam generandam. Set hoc dubia
est quibusdam. quia non constat eis quod inter
priuationem et formam generandam sit intellectus
distantia. Saltem ea lege necessitatis
que est inter duo loca distantia. Quarto quer-
itur an aliqua opus habeat terra vim generatiuam
plantarum. videtur enim quod sic quia non
elementaris videtur ex se nihil possibile
ad alias formas suas naturales. elementa
que erant naturaliter commiscibilia. Ex eorum
autem varia commixtione habent fieri mineralia
et terre nascentia. vnde et videmus quod ex pu-
trefactione quedam plante et quedam alia generantur.
Preterea quamuis sola elementa putant post
diem iudicii remansura esse cum celo.
Sed non videtur quod tam nobilis vis qualis
est germinatiua plantarum et animalium sub-
trahatur tunc elementis. licet actualis
generatio cesset. Ergo in eorum vis est per se in-
sita elementis. Sed contra hoc est quia iam
facta et distincta terra et aqua dixit deus
germinet terra etc. ergo uis germinatiua
est data terre postquam erat facta. Item
augustinus libro .ii. super genesim dicit quod in distinc-
ta quedam creata est herbarum atque lignorum
a specie terrarum et aquarum. quedam seorsum
determinate ut existente de terra et seorsum
solita sunt illa redditum scilicet per illa in

in spali dicet. et fcm est sic. Et vidit ds
q bonu est. qr tn fixa radicibz gtinuant
tris z sustinentur. s ista ad eund diem p
tinse voluit. add q si his uis gminatiua
de ecm . ut essencias additas ceteris elor
tunc satis p qd no erat in eis aial vel op
et quid de vi pductiua illor aialium vel
plantar que sic spali ipor scie pdu
no possunt patens est qd vis illa p gto
funditur in ipis et eor scie. sto erat p
celis. Pt g satis pbabili dr q q for
rer vniencar tirscendant nobili. os for
no vinas que . s . no sunt imediatum pu
cipiu actuum metalium no mix. si no
solu altiora pncipia actiua ad sui ge
nacom exigunt . sz ralteres dispoes
i placenti in ex qua sunt educende.
Et id pt d de fors minalium p gto tnsi
cendunt simplices fors elementor v
hz septa hic no hoc dare exprimatu
tis tn vr qd in hoc ope erat accepit
vim pducendi lapides z metalla sto
ei modicu est ex ea pduci antiu ge
mas que vis no solu de pos actuar
datas tc erte ut corpibz indi. sz tali
qs dispoes sic quibz no erat susceptis
educendar for vel motoum educeretur
tam nobiles fors. ad pin g p pz qlz
uis elalis p rom pt remote z indispoite
sit ex se pot ad omis suas fors nles
sto tam est ex se sola possib. ad illas
logo de pt disposita et pxima . hc e
ps no pt exire in actu sic spalibz po
tencus actiuis. ad sm pt d q sic
in celibus bor remanebit vis gnati
ua hom quo ad sua radicem pricale
no tn q ad pxmas d dispones
qd forte p mod gsilem remanebit
celis indi illa vis gnatiua plantar
z aialium que i pmis sex diebz fuit
eis data hz excepto qd p gto illa vis
existit in ipis plantis z aialibz se
minibz ex ipis decisis. no intz remā

manebit. Quida distinguunt
hic int seni z semte z sentum qr
semtes ppe e grani dr est in hla v
melino. sementum no ipz cliua ut
spica cu grano. semi no ppn gnau
indiu. sz de hoc no intaui curauit
qr septa hic z alibi vnu p altero se
puis accipe vidt. sto q dup gnis
plantar notat. s. herbar z arbor g
vna e humilis z mollis. altera no
altius et robustus. Et licz dos in hoc
attendit variu terre ornatu z hois
coialem utilitatem. z multiformen
relucenciam dine pt et sapie no
vr sem inuslium qd humilitas et
magnanimitas gbinari debent
ac dulcedo et rigiditas. sic iusticia
diuina. sto q p lignu pomiferum . i . fe
reus poma intelligit oina ligna fru
ctifica. z p poma oem ligni fructum
dicit. pz ex ysodoro z papia. pom
e coe nom ad oem arbore fructi
feram. z sic eor dcm est ab opido ps fer
tilitate. De ope no qrte diei. qr
qr an sol z ce. cetra syda sunt eiusd
spei cum celo. sic cu suis orbibus
tam int se inuice sunt vni spei.
ad qd dd q p inuestigatoem huana
paru ctittudinis pt inde hn. si ci
corpm infior quor sciam defetus
ac ppetates quodam mo pcipimus
modicam ctittudiem p via ncie z
infallibilis rois hem no miru si
de supmis corbz a nob tam loge se
motis min hem. z io qui de illor
virtutibz z spicialr ac nccus effcibus
amplius se reputant ctos se ipos
amplius fallunt nisi solu de extiori e
sui ipor. z de quibdam sensilis effcibus
sol z lune. q no e magnu putare
vel scire. pbabili tn logdo pt dia
q disfinit spe a celo sui a celis.
Et ad hoc pmo inducit ls septura

d ope q̄rte diei

qr dsile e q in qrto die sit fcm alia op
dsale. z de dsali integtate vniusi cor.
Scdo inducit ad h singlaritas z sigla
pexcellencia virtutu z effcum z ppetatu qs
syda hnt ceu dsam celi vel celestiu orbu
vni hre. Cu aut int se spe distant ne
scio no ei ex magz diusitate ppetatum
z effcum pt diusitas spei pbari. unde
am int hoies vel equos. vel canes eid
spei marias et diusitates glitatu et
opacom tam separabiu qr separabiu. z
hz ypm pbam in flumnibz z fontibus z ce
teris aquis z in tanta varietate vinar
z vinor. Cum os aque eiusd spei esse
cdantur. et gslr oina vina. vn sacom
tu bapti i oi aqua fac. z sacom tu
altaris i oi vino. Quidq aut sic de hoc
vinu salte scio. qd posito z io quorda
phos pbaciu e erronea z pictosa. dnt
ei q io omis stelle z os celi necio distint
spe qr qdlz ht tota mata sue spei. i q
ex ipar no pot a ds fieri ult eiusd spei
et hz io ulla efficaci rone pbant. hi qd
deu agr. h. sic de celo z indo dicetis
celu ee ingnabile z corruptible. qr ut dr
occupat tota sua matiam. sed . plus
demonstracoem sic pu . ne dicat fidei.
pmo scie demostrare. Scdo qr an sol
z luna sunt maiora lumina celi. Cum
qd sic. Ex eo q singlariter dnt magna
ang . i . h. is. sup gen ad litam . c. xvi.
v querit an sol z luna z stelle p se eqli
fulgeant dr quosda asse luna minus
luce qr sole . multas aut stellas ee vel
eqles soli. vel maiores. sz longius po
tas puas indi. Et paulo post subdit qd
qsm teneam q ab aplo dcm alia gla
sol. alia lune. alia stellar possent ad h
aliq dre q no distint i gla s se. sz r
cedor terrenor . q quos obiciens aplo
ps resurgencium silitudie hoc dicebat . q
vtrz sm se in gla distint z no solu

ad sunt. Deinde q quosda dntes stellar
quid dicte in gla sen claritate. sz tam
no ulla ee sole maiora subdit q no est vi
sile maiores aut ee equales violencia
radior solis posse supari. Deni fina
lit subdit. Sz dicant q nolut de celo a
lienu a ptre qm e in celis. subdit dein
vallis z magnitudine sydm aliq subtil
qrere . z tali inqsitoi impende tpe rebus
gnamoribz z meliorib ncem nec expedit
nec gruit. Et melius cdim ea lumina
ceteris ee maiora que scia sca septa icmē
dat. fecit deus duo magna lumina z pau
lo post ete ei ut hoc gcedat oculis nris vt
manifestu sit ita pcellis luce sicut tam
Tercio qr an luna fcta sit plena. qd dr. co
e. xi. qrit aug z dt qd quida arguunt q
sit qr no decuit deum aliqd facere i pfcm.
Sz no alii qr debuit pma d non. xiiij.
sz aug inkotamen neutru assit. sz qd
siue pma sit plena fca sunt. fca sunt
pfca. tum qr omnia que ex aliquo per
p gressum tpis pdeunt. pus q quoda
occulto mo gtinebant. tum qr corpus
lune semp in sua n sunt pfcm. hz eo
illuato minuat z e qr cum minus lu
minis hre videtur. tamen plus ht. ad
dit e no ee idens si ds aliqd fecit i pfcm
qd post mod ipe pficet. vn z tota pus
fca sunt inpfcita. ee aut idens si
opus di ab alio pficet. q intellige si sic
cooperatone di aut p pom a ds n accepta
hoc fieret. Dicit tn magr hystori
az qd luna ee fcam i plenilunio ppen
dr ex alia tnslatone que ht luminare
minus i ichoatone noctis. In pnc. n. noc
tis no oritur luna nisi plena. ista q sol
fct e mane iorente luna no n e fca
nisi in scpta inicio noctis. Voluit tam
quida q mane sit fca. sit hz p dcm. Qr
to possz queri q quesiuit quida curiosi
an . s . sol sit fcs sub signo arietis. ita
q p in tpe indi fuit vniale. qruis aut
a quibusdam pbabili. hoc putet. tam

sim veritatem nescimus. dicit tamen magister hystoriarum
super opere secunde diei. quod quare demum est
protulit herbam terra virentem. Unde dicunt
iudei fecisse in die qua virorum illorum tempus est et sanctificationis
ctificatos. Alii ideo quia additum est herbam
facientem. vel habentem semen. semen dicunt in
augusto sub leone. Sed in martio semen do-
gmatizat ecclesia sub pedem. Quinto possibile queri
an sol et sydera cetera sint animata et an re-
gantur et moveantur a spiritibus sepa-
ratis quere quid dixi libro secundo super genesim. vel contra
ritanus. Sed medius ibi inde deficiat.
Damascenus et tamen et sanctus simpliciter determinant
celos inanimatos esse animatos celos vel lu-
minaria esse existimet in quantum eis sunt
insensibiles. quare si dicant scripta letentur
celi et exultet terra eos qui in celis sunt an-
gelos. et qui in terra sunt homines ad leti-
tiam provocat. sicut et scriptura utitur pro
sopopeia. id est personarum fictione. et loquitur de
inanimatis quasi de animatis. sicut ibi mare vidit
et fugit et quid est tibi mare quod fugisti.
Et ad hoc est pro ratione theologica quia
constat quod hec ab initio potuissent
peccare ac per consequens et dampnari. absurdum
est autem quod in locis sublimibus et quibus sunt est-
tunc dampnationis supplicio punirentur
aut quod in pena totaliter morte dissolverentur.
Item cum omnis bene sentient in celis et infra
celos quid est deus et deus quod quia homines et deos
bene sentiunt iusta derivando personam. id est insuper
unum celum. Item si hoc verum esset. veri-
simile est quod scriptura hoc nos docuisset
ut si saltem ad eos ex caritate diligen-
dos caritatis ferveremus. Aut per ipsos tam-
quam per deum amicos aliquas gratias a deo impetra-
remus. quod quidem nusquam facit. immo econtra-
dicit. unde ieremie decimo. ne forte videas solem
lunam et omnia astra celi errore deceptus
adores ea que creavit deus tuus in ministe-
rium cunctis gentibus que sub celo sunt. et ieremie
decimo. hoc fortius inhibetur. et ieremie decimo.
dicitur a signis celi nolite metuere que timent

gentes. quia leges populorum vane sunt. Item
primo opus sex dierum hoc reputatur prima
pars istius mundi vel et singulari ponderis de
ipso dicta fecimus hominem ad ymaginem
nostram et cetera. Item a dispositio et aspectis
sacris debent esse ordinati in aliqua speciali ie-
rarchia et in certis ordinibus. angeli etiam
de infimo ordine non sunt speciales allegati
quia ex scriptis satis constat quod ad nos
mittuntur et ad nos descendunt et tamen
verum quod si non essent de aliquo ordine an-
gelico essent de infimo cum sint primaria
institutionem universi. ergo preter illos allegati
in inferiori statu fuerunt quod iam quasi cre-
atio separati. Item nos videmus quod cum
scriptura agit de formatione hominis et alium
sic fit mentio de factione animarum eorum et de
vivificatione quam dant suis corporibus
quamvis autem agitur de factione firmamenti
aut de factione syderum in nichil tale expre-
sse vel similiter invenitur. Secundo potest ad hoc in-
duci ratio naturalis seu philosophica. quia
si celi vel planete sunt animati. tunc
sed quod eorum esset aliquem actum vite recipi-
ant ab animabus suis et per respectum aliquem
actum vite inveniuntur suas animas. sicut
autem hoc non videmus posse dari. sicut enim non quod
recipiant actus sensitive cum non vi-
deantur habere diversa organa ad hoc
apta. Et multo minus hoc verum de acti-
bus vegetative. actus vero intellective non
conveniunt corporibus per se et per se ipsum in-
tellectualitas anime non esset eis communicabi-
lis quia tunc intellectificarentur ut ita dicam
ab anima intellectiva. sicut corpus alicuius sensi-
ficatur a sua anima sensitiva. Non ergo est
dare ut videtur ad quos actus vite in-
narentur a corporibus illis. Quod autem quidam
philosophantium putant spiritus separatos
per tanto dici animas celorum. quia naturaliter
et essentialiter sunt determinati ad talem
vel talem orbem movendum. et quia sunt eis
quasi ad hoc illis coniuncti et colligati movendum

dicitur. quia sicut non se habent ad invicem. sic formam ad materiam
aut sicut partes essentiales unius totius in ea-
dem. eorum est dare aliquid essentiale ut naturale.
propter quod sic sunt ad invicem nexio et unum separa-
li colligati. Et saltem hoc nullo modo videtur
posse dari in substantia intellectuali qualis est
angelus. Preterea talis colligatio valde
derogaret naturali libertati spiritus sepa-
rati et maxime magis eius glorie. Preterea non
est necessitas neque utilitas talis colligan-
tie. quia sicut tali quam omnino deus instituit possunt
sufficienter movere et regere orbes celestes.
Preterea quia in die novissimo cessabit motus
solis et lune cessabit de necessitate ipsorum ...
talis colligantia. Quod autem sic hos
modos ab angelis moveantur irrationabi-
liter credit. quia celestis motus eorum non videtur
posse causari a propria forma corporali eorum. pro eo quod
omnis virtus corporalis in agendo et move-
ndo aspicit certum terminum. quo habito
desistit a motu illo. Et oppositum hic vi-
demus. Secundo quia virtus naturalis intendit
aliquid unum finale terminum intrinsecum
in uno et eodem mobili. aliter naturaliter inno-
ueret ad plura interminata et infinita. Sed
in motu revolutionum celestium celi non est
expetere illis formalis celorum determinatus
unus ultimus terminus revolutionum et cetera.
Tertio quia virtus naturalis non repellit suum
mobile a suo loco ad quem illud per se et di-
recte movere intendit et movet. Sed quelibet
pars celi movetur ad eundem punctum a quo
recedit. hoc enim est de ratione motus sphe-
rici et cetera. Quarto quia sicut corpus naturaliter
quiescit in loco suo. sic per eandem rationem
non recedit ab illo. Et si nullum locum
naturaliter movetur. sicut igitur partes celi na-
turaliter quiescunt in aliquo suo ubi et per
eandem rationem non recedunt ab illo. Si autem
in nullo suo ubi naturaliter quiescunt ergo ad
nullum naturaliter moventur. Quinto quia sicut
omnis motus violentus est ab opposito in opposi-
tum. sic in virtute naturali movetur aliquid

non quiescit enim aliquo unde et illud (?) motum
repellere tamquam contrarium. Sed naturaliter virtute
et forte celorum non repugnant partes sui
loci. aut partiales situs earum partium non sunt
partium diversarum ad invicem oppositi. cum in motu illo
sunt eidem rationis tamen quia sunt partes eidem
totius. tamen quia in ratione sphericitatis et inter se conformes
conformatur et cetera. Sexto quia sicut alibi
est probatum ulla virtus celestis est primus
et principalis motor sive propter materie. Sed so-
lum se habet ad motorem principalem. sicut impulsus
lapidum proiectorum se habet ad proiectorem
ipsorum lapidum. virtus autem que movet ut
mota. id est sicut impulsus factus a principali
motore in ipsa sua generatione est sibi data in-
clinatio et directio ad certum terminum quem prin-
cipalis motor eam voluit sibi imprimit. Sed hic
non est certus terminus ad quem naturaliter celi sit
finaliter inclinata et directa. ergo vel ipsa non
est hic motrix aut ipsa movet ut prin-
cipalis. et sic ut voluntarius motor. Septimo
quia non est possibile quod una pars celi violenter
moveatur ab alia. Sed hoc videtur contin-
gere si celum naturaliter a sua forma celi
movetur. quia eo ipso quo una pars celi
movet se ad alium situm eo ipso repellit
alteram a suo situ. et per quanto ille situs
erit prius per eam repulse propius et conveniens
ac naturalis. per tanto impulsio et re-
pulsio eius est violenta. Octavo quia
non solum secundum theologos. Sed etiam secundum
philosophos motus celorum est propter ordinatam
generationem et corruptionem inferiorum. Sed ratio ita
adiuta a catholica fide dictat quod generationem
minimum ac per consequens rectorum inferiorum ad ipsum
ordinatorum habet aliquem certum numerum apud
deum non violentum neque necessarium. Sed libere et
voluntarie prefixum et prefigendum per deum
et electorum hominum ad eternam gloriam
divino debita natura illorum determina-
re per se possunt a forma celi. Sed propter causa
voluntaria et suprema. Si ergo finalis
motus celi est solum voluntarius

et a sola dei libera voluntate prefixe et prefigendus. simpliciter est quod motus eius sit inevitabilis, immo oportet quod sit voluntarius et a voluntate per divinam legem regulata deductus. Propter quod forte nolle sunt rationes seu suppositiones quibus aliqui astruere nituntur motum esse celi naturalem ac perpetuum et cause sunt eius rationes quibus ex uniformitate et naturali simplicitate motus celi probare nituntur celum esse ingenerabile et incorruptibile. Hec non probabilis probabiliter putetur a nobis conclusio esse vera. Illa tamen mediata sed ut puto imperfecta sufficienter. Quinto queritur de hoc quod dicitur scilicet quod sint in signa et tempora. Secundum Augustinum libro 2 de genesi contra manicheos sunt in signa distinctionis temporum ex hoc. Nonnulli quidam quo ad hoc monstruosi theologi dixerunt quod in celo sunt descripta seu posita signa omnium eventuum futurorum in hoc discordantes a ponentibus omnia pariter videantur contingentia vel cum alia subdi fatali necessitati celestium motuum et stellarum, quia isti volunt omnia subdi stellis vel celis tamquam causis eorum necessariis sed solum tamquam infallibilibus signis sicut et omnia sunt infallibiliter descripta in exemplari eterno et plura contingentium in mentibus angelicis et supernis. Sed hec autem positio de se evidens quia ipsa nulla potest ratione vel experimento vel divina auctoritate probari et pro tanto est valde temeraria et presumptuosa. Secundo patet quod tale opus esset inutile quia hoc angelis vel beatis non est necessarium. Nobis autem dato quod ita esset non posset innotescere. Tertio patet quod hoc pro tanto esset indecens pro quanto videretur quod deus magis debuisset futura omnia ab initio infallibiliter descripsisse in mentibus angelorum vel supernorum vel primi hominis ante lapsum quam in celis. Quarto patet quod esset pro tanto in fide periculosum pro quanto nimium favet erroribus illorum qui ponunt in omnibus necessitatem fatalem et precipue quia per facta posita est adinventa ad instituendum aliquo modo predictiones futurorum

contingentium superstitiosas ex vario aspectu astrorum. Ulterius arguitur contra positionem hanc quia aut ergo modo signa celestia significant naturaliter omnia futura aut solum voluntarie ex sola scilicet institutione voluntatis divine. Et iterum aut significant omnia illa necessario et immobiliter aut separabiliter et contingenter. Et iterum aut scilicet contingentia futura sunt iam facta vel postquam iam preterierint designificent significationes eorum esse in illis signis aut adhuc significant illa esse futura sicut prius. Et iterum aut differenter significant contingentia et necessario ventura aut uniformiter. Et si autem neutrum contingentia aut necessitate significant sed solum simpliciter eventum, et tunc est inutile quo in eis potest experimenti aut indicii infallibilitas eventus contingentis. Aut quod omnia significant ut necessario ventura et tunc falsissime. Aut quod omnia significant esse contingentia et tunc falso. Et enim hoc mirum est quomodo illa que significant posse aliter evenire ex parte mutua sic infallibiliter quod adhuc veniente illa potest in dubium nostri infallibilitas. Ex predictis autem quatuor divisionibus si fuerint rationes debitis deducantur potest facile adverti temeritas et improbabilitas predicte positionis. Sine predicta ... Vide Augustinum ... ad literam. Ubi predictam exponens ait Audite. Et sint in signa. Non illa dico que observare vanitatis est sed utilia que vel naute observant vel omnes homines ad providendas aeris qualitates per quatuor tempora anni. Et tempora vocat non spacia morarum sed vicissitudinem affectionum celi huius. Hec autem affectiones aut vocat qualitates frigoris et caloris et serenitatis ac tempestatum et consimilium que in regione elementari per varium influxum solis et stellarum diversimode transmutantur. Dicit et ibidem quod etiam est utrumque ad omnia sed ea pertineat quod dictum est

Sint in signa et tempora et dies et annos. Aut quod signa et tempora ad omnia communiter spectent, dies vero et annos ad solem tantum modo. Sed quod ex predictis quod illud scilicet in signa et tempora potest dupliciter legi scilicet vel ut idem sonet quod esse in signa temporum. Secundo ut referantur ad diversa ut videlicet sint in signa qualitatis aeris sive sit serenitas et tempestas et sint in tempora suo motu scilicet facienda et distinguenda ac mensuranda. Et tunc in dies et annos non est specificatio dicti prioris scilicet temporum vel tempora stant pro maiori mensura durationum quam sint anni vel dies. Sed autem quod ex hoc sequitur non potest necessario argui quod omnis motus et tempora citra celum causentur a motu celi. Dicimus tamen quia sancti facto miraculo fuerint motus et tempora per tres dies tamen in parte inferiori quam inferiori. Tamen quia quando ad verbum Josue sol et luna steterunt non oportet credi quod tunc homines et alia et cetera corpora inferiora miraculose moverentur. Tamen quia constat quod cessante motu stellarum et celi non omnino cessarent omnia inferiora, ergo adhuc habent aliquas formas et potentias activas et passivas et adhuc ut videtur haberent naturales inclinationes ad sua loca. Quidquid autem sit de hoc michi tamen constat quod id quod movit Aristotelem in 8 Physicorum suorum ad ponendum quod motus celi esset causa aliorum motuum est erroneum et hereticum. Supposuit enim quod ad dandam causam quare quedam alia fiunt et alia desinunt et quare alia movent et alia quiescunt oportet ponere unum motum eternum et semper uniformem secundum se. Supposuit enim quod nec a deo nec ab aliqua substantia intellectuali nec ab aliqua causa immobili potuit aliquid naturaliter fieri et non fieri nisi mediante aliquo uno motu eterno et primo quamvis ut ab ipsis vel ab aliis esset post motum ceteros motus factos. Et quod ... respiciant quia nullam aliam rationem cogentem facit ad probandum quod omnis motus istorum

necessario causetur a motu superiorum. Licet enim videamus quod multi motus inferiorum causantur a motu superiorum non ex hoc sequitur quod omnes causantur a motu ipsorum. Sed nec ex hoc sequitur quin a virtutibus activis ipsorum superiorum possint inferiora moveri quamvis ipsa superiora per se non moverentur. Sexto queritur quomodo de stellis dicitur quod posuit eas in firmamento celi ut preessent diei et nocti et dividerent lucem ac tenebras cum tenebre noctis per eas non distinguantur a luce diei. Ad hoc potest dici quod hic locutus est quasi synodochice ut scilicet loquatur communiter de omnibus stellis cum sole et luna, hoc specialiter dicatur pro sole et luna, et sic quod est partium quasi attribuat toti. Vel potest dici quod secundum veritatem presunt et nocti quantum ad certas efficacias et in hoc quod nobis de nocte apparent et non de die. Quodammodo dividunt vel variant noctem a die. Aut quia sua luce clarificant noctem cum est serena, non autem cum est nebulosa. Quodammodo dividunt inter noctem lucidam et tenebrosam. Vel rursus dicendum quod privatio lucis solaris vel lunaris est quedam tenebra, sic et privatio lucis stellaris. Et ita saltem isto modo sunt ipse irradiationis distinguunt inter lucem et tenebram. Septimo potest queri de hoc quod dicitur scilicet fiant luminaria in firmamento celi. Anne scilicet sol et luna et ceteri quinque planete sint in eodem celo seu in eodem orbe seu spera cum ceteris stellis. Ambo sic sunt in diversis quod tamen omnes illi celi vel orbes tamen hic quam secundo in opere facto diei comprehendantur sub nomine firmamenti. Et hoc ultimum magis credo quia periti in astronomia reputant se probasse stellas esse longe superiores quam solem et solem quam lunam. Et luna in tantum est infima quod ab umbra terre attingitur et contingitur cum eclipsatur quam umbra si sic attingeret stellas vel alios planetas eclipsarentur sicut et luna. Sed tamen constat quod recipiant lucem suam a sole sicut et luna. Adverte hic et ubique quod ea que sensibiliter non apparent ... quia in visus ... percipit

De opere quinti diei q. prima

dividens in celis. ideo de ipsis locus assidue-
one. De opere vero quinti diei primo que-
ritur quare non solum pisces set et aves di-
cuntur facte ex aquis. Ad hoc solvendum Augustinus li. 3.
de genesi contra manicheos quia ideo non solum ea
que in aquis vivunt set que in aere vola-
tant dicuntur facta esse ex aquis quia aer iste
vicinus scilicet iste aer nebulosus et humidus
in quo aves volant aquis deputatur
quia crescit et crassius efficitur exalationibus
et vaporibus maris et terre ut volatus
avium portare possit. ideo et per noctes
serenas rorat. Nam olimpus mace-
donie tante altitudinis esse dicitur quod in
eius cacumine nec ventus sentiatur nec
nubes se colligant nec aves ibi volent
quia excedit totum aerem humidum in quo
aves volant quia ab eis perditum dicitur
qui singulis annis ascendunt sacrificiorum
causa. et tamen pridem notis ascende-
bant aliquas notas ipsius scribentes
quas alio anno iterum ascendentes inveniebant quod fi-
eri non posset si ventum aut pluviam locus
ille pateretur. quia propter tenuitatem aeris
illius durare ibi non poterant nisi spongias
humidas naribus applicarent. unde
crassiorem consuetum spiritum ducentes et
idem dicit li. 3. super genesim ad litteram c.
3 et c. 4. dicens quod quosdam aquas sine
stabilitate undosum et fluidum sic vaporali-
ter temperatum atque suspensum utrumque humide
nature deputatur. et post aliquantis quinque sensus
ad quatuor elementa dicit quod sicut aqua natura bi-
partitum locum sortita est inferiorem scilicet in unda
stabili. superiorem in aura flabili. Sic in
hoc elemento duos sensus datos videmus
scilicet olfactum explorandis vaporibus et
gustum humoribus. Et paulo post dicit
quia hec quod terra solidum omnibus ad-
miscetur elementis. ideo tactus crassio-
ribus sentitur amplius ita ut tangen-
do sentiatur valeant. ideo ista duo in nobis
maxime in diversis partibus generaliter terre noie

et tactu

plectitur ut ipso. ubi de solidate
divini de terra super tempestatis domi-
ab ipsi notant et ... iste quinte tangere
tenui quia de terrenis et humidis motibus
existit. et ista re parte corruptibiliore
atque pinguiore turbulentis motibus
agitatur. Et paulo post dicit quod quia fluc-
tus undarum et flatus aurarum parte sentiri
tactu quinque sensus pertinent ad terram. ideo aqua-
tilia terrenis vescuntur et aves in terra quas
escam fetus sui propagant. ideo que hic dicitur
produxerunt aque volatile sub terra. Et non
quia cum vivis dicit quod qui hic dicitur reptile et
volatile anime viventis. sensus est i. in
animalibus vivunt in existencia sic dominum igno-
bilia hominum qui sunt in hominibus ignobiles
ut potest dici. reptile anime viventis i. animam
vivam habens. set licet secundum rem idem est quod primo
vivit est. reptile. sunt pisces qui quasi
rependo se totos rapiunt et innituntur
eis parti anteriori et per hoc sunt scripture.
Secundo queritur quare dicitur secundum genus suum quia   q. 2a
alia illius generis fuerint ante ea.
Ad hoc dicit augustinus li. 3 super genesim c. 12.
quod hoc ideo dicitur quia sic orta sunt ut
alia ex his eiusdem generis nascentur
et aves. 12. Contra quare hoc non dicitur de
homine. et solvit quod homo non more
... non erat necessarius de se soli
successore quia per genus mittitur seminalis
vis et origo et per similitudinem successo-
rio decedentium. ut ideo non de homine
quia non multa genera hominum sicut herbarum
ut alium fuerunt facta ex quibus
similia secundum genus fierent. set solum unus
homo ex quo et femina facta est ex quibus similia
secundum genus fierent. set solum unus homo ut
potest dici et forte magis litteraliter quod dicitur
secundum genus suum i. secundum generales species suas.
aves enim diversorum generum sic fecit
quod unamquamque fecit in suo genere seu specie.
Et forte propter hoc innuit quod plures fecit
in qualibet specie. Queritur et c. 13. quare   q. 3a

aquaticis et hominibus benedixit dicens crescite
etc. Et videtur quod hoc non sunt post dominum de
plantis quia non habent sensus nec propagande
prolis affectum. ubi autem talis inest affectus
hoc primum dixit ex quo terrenis alibi
hoc deum intelligetur. set in homine o-
portuit repeti ne quis in officio generandi
diceret esse peccatum. sicut est in fornicatione
et immoderato abusu coniugii. Quarto queritur   q. 4a
an ex hac benedictione aliqua nova potentia
generandi acceperint ad quod dicitur potest quod dictum
scilicet crescite et multiplicamini non videtur esse dictum
ad novam potentiam dandam. set prius ad illam
que in eorum formatione data est exprimendam
sanctis eis constat quod homo et cetera alia
sua virtus generativa in sua creatione ac-
ceperunt. vel videtur esse dictum ad designandum
opus gubernationis. sic quo per celebrata dicte
virtutes pertingerent salubriter aut efficaciter
ad suos finales effectus. Secundo queritur quare additur
et replete aquas maris quia pauca eiusdem speciei
primo fecit voluit ea quod per propagationem se
multiplicarent. Quinto queritur quomodo   q. 5a
dicitur omnem animam viventem atque mota-
bilem quam produxerunt aque. Siquidem enim
potuit aqua vel terra producere animam aliud
ad quod et addit motabilem. dicendum quod
licet quidam dicere voluerint quod anima sensitiva
aliud non potest fieri nisi a deo per creationem. sed
tamen satis hic a parte videtur velle quod edu-
catur de materia suo sic educuntur
ex ea forme naturales et corporales quantum ad
genera alia ... motabilem. sed
ostendendum sensibilem dicam inter aliud et
plantarum plante enim ex appetitu animali non
possunt se movere localiter. nos autem per hoc
genus motus proprie cognoscimus id quod
sic movetur esse animal vivum. ideo dicit animam cor-
poris motabilem quia se ipsam per se moveat.
set quia motor totius animalis et movendo id motor
se ipsam. vel potest dici quod licet non moveat se
libere naturali tamen impetu movetur
ad sua obiecta appetibilia per proprium motum

sensus motus in corpore eius. Sexto queritur quare   q. 6a
tantum hic quare in istis et formatione aliud dicitur
animas producere et animas viventes. non autem
ubi agitur de productione plantarum. nunquam
enim in plantis est anima vivens. Ad hoc dicunt
quidam quod plante non habent proprie animam ac-
per nos. nec in eis aliquid animalem vitam.
in omelia ascensionis exponens id in
predicate evangelium omni creature. dicit quod
non vivunt per animam. set per viriditatem
quod autem per nomen viriditatis ibi intelligatur
non exponit. set tamen quod per hoc intelligatur
formam in se vigentem et habentem potentiam
nutritivam et augmentativam et productiva
tamen an debeat vocari anima quod est
nominalis potius quam realis constat tamen quod non eo
modo nec eque pleno sicut anima sensitiva.
De opere vero sexte diei queritur primo quare   De opere sexti diei q. prima
animalia terrestria terra sunt illo die producta
quam quinto. Ad quod duplex ad presens ra-
tio potest dari. prima est propter convenienciam quam habent
cum homine quantum ad habitationem in terra. et ut prius
homo extra videret indendo se esse
animalem et quo ad animalibus associatum
... eius ex hoc dignitas clarius con-
sideraretur. quia quanto rationalis liberius ad
animalem bestialitatem proximus conparatur tan-
to eius super hanc preeminentia clarius ad-
vertitur. Secunda est quam tangit augustinus li. 3.
super genesim ad litteram c. 5. scilicet primo
quo diversitate elementorum sensus corporis
distributi in quibus quod anima a subtilitate ignis
inchoat motum. et per illum agit in eis vi-
gore sentiendi. set non in omnibus ad idem
pervenit. in visu enim pervenit repressis ca-
lore usque ad eius lucem. in auditu usque
ad liquidiorem aerem calore ignis pene-
trat. in olfactu autem pervenit ad humidam
exalationem unde crassior aura subsistit.
In gustu vero pervenit usque ad humorem cor-
pulentiorem quo penetrato atque traiecto
cum ad terrenam gravitatem pervenit tangendo
ultimum sensum agit. Hoc igitur dicto

uidit nō q̄ ignorabat ꝑ's elōꝝ eoꝝq
ordinem qui quasi ibi unū ꝙ mt̄ inuidum
delectis natā mouet ꝯdcōm īcedu
c͛et pͥ in celestia lumīaria deinde aquaꝝ
aīalia. t͛raꝝ aūt postremo narrauit
ꝓ̄o qd̄ aere ꝑ̄ͤmisit ·83 ꝙ ꝑ̄ilimi ae
ris ut aues volare nō possit celo sidio
ri quixit unū ꝛ celi noīe in scriptis in
telligunt. Iste uō in͛ior qui accipit
exalatōnes maris ac t͛re sustinēdis
aues quodāmō celesat. ꝙ ita nutaunt
pennis uolantes ꝯpadm pisces ꝗbilas
sinis alis natantes. h aug⁹. Unde ꝙ
tn̄ hic ꝗ alibi celū ꝛ celi lumīaria as
cribit elemēto ignis sequēdo h' ꝑlomeo
po⁹ qm̄ aristotelē. ꝛ īd̄ fāc damascen⁹. li°.
.ij. dicens. ignis unū quatuor elōꝝ
est p° die aqd̄ itore cāc⁹ dix̄ .n. d̄s fiat
lumē. ꝛ t̄cm̄ ē lumē. Et tn̄ c°. ꝑcedē
d̄s. est q̄ leui⁹ elemētū ignis ꝙ itaqꝫ
post celū ordinatū ē ꝯc autē hūc aūt
dicit̄ etherea post hūc infiius aerem
83 paulo añ d̄s qd̄ diui⁹ basili⁹ dix̄
ꝛiam celi ꝛ firmamēti ēē ꝯtile uelut
fumū alij uo aquosam. ut ī me° aq̄ꝝ
gestū. alij ex quatuor elis. alij ꝗnitū
corp⁹. ꝛ ad ꝑ̄t quatuor. Scd̄o q̄ an
minuta alia que de putrefcōne nas
cunt̄ fuerint tūc c̄ātā. ad qd̄ aug⁹
li°. uj. sup̄ Gen. c°. xiiij°. d̄s posse dici
minuta que ex aq̄s ul' t͛ris oriunt̄. tc̄
fuisse c̄ātā. cetā uō q̄ de aīaliū gignū
tur corꝑ̄ꝫ ꝛ maxīe mortuoꝝ uō nō icā
li. ul' possꝫ sicut d' ꝙ sola illa fuerīt
tūc c̄ātā que n̄ possit nisi ex uigē
nerātia aliū sue sp̄ei ꝯduci ꝛ ꝑ hōc n̄
fuerint tc̄ c̄ātā illa que ex putrefcō
ne nascī possit nec illa q̄ ex ꝯmixiōe
diuīsaꝝ sp̄eꝝ nascūt̄ ut sūt muli ꝛ hōc ꝯne
ꝛ⁹ silia. T̄c q̄r an alia ūenenosa ꝛ
p̄niciosa fuerint tc̄ c̄ātā. ad c°. xv.
libri p̄fcti indicat aug⁹. ꝙ ꝯbabilius
est ꝙ tūc fuerint c̄ātā. sic tn̄ ꝙ tūc
ēēnt hoi ī noxia. 83 post ꝑ̄ctm̄ fcā sit
ei noxia. Et ē c̄ ē infra. ex h c°. p̄ꝫ ꝙ ꝯ̄
pectis sp̄ēs erat c̄ātā. ista ē q̄ hic d̄sit
ꝯuatur ꝑ bestias ꝛ reptilia. 83 c̄ē fuisse
c̄ātā. c°. tn̄. xxiiij°. ꝯtēns an spine et
plante īfructuose fc̄e sunt an p̄ctm̄
t͛cia. s. die. R̄ndꝫ dupl'r. p̄mo forte
qd̄ nō. ꝑ̄o qd̄ ꝯ̄mo. 83 qd̄ ī pena ad iec
tum sit ꝙ m ag͛o il' hō ꝑ alias fructi
fris laboraret ista nascēntia ut fiat
ut simulo. tn̄ d̄c° .s. infra. c°. iij°. spinas
pariet ē qnd̄ est absolute dcm̄ pariet.
83 pariet t̄ĭ. 83 tūc c°. xxvi. qꝛit an
saltem bestie q̄ nunc fc̄e sūt noxie
quibꝫ nec p̄ctā ulla ꝯ̄t ut uindicā illa
dicātur. uel ullam recipiūt tali exercitatō
ne uirtute. Et r̄ndꝫ ꝙ h est. q̄r ꝯpla
sunt ī c̄ibū aliquꝛ. ꝯꝫ ipm h̄t ꝗdam
ꝑ̄cerū ordīem sapīa di. ul' ꝑ̄t dici ꝙ
si hō nō fuisset lapsus nō q̄ nocuissēt
uni hic d̄c°. Ecce dedi nobis oēm h̄bā
ꝛ uniūsa ligna. ut sint uob' in escam
ꝛ cunctis aīātibꝫ t͛re oīqꝫ uolucri celi
.i. aeris ul' uniūsis īquibꝫ est aīā uiuēs
ut h̄eant ad uescēd'. Ex quo uī ꝙ oīa
aīālia tc̄ uixissent de solis f̄c̄tibꝫ t͛re
ꝛ ꝙ unū nō ēēt esca alti⁹. Et si dicas
qd̄ ꝑ̄m hoc mutata ēēt natūra eoꝝ
post hōis lapsū. q̄r nc̄ ē quibꝫdā ille
uesca aliis alibꝫ. ꝛ nō posse uesci h̄bis
ul' fructibꝫ. ꝑ̄t d' ꝙ nō est sic nāle ꝯ̄
sit accītale. ꝛ tale c̄pa d͛o ꝑ̄t ꝛ potuit
īmutari. talia sp̄ē ꝯp̄ꝛ aliū unde et
q̄dā ꝑ assuefactōem aū ꝯ̄ ꝯcludicꝫ aūt
aliq̄ forte sue ꝯplexionis īmutatōem
ꝯ̄nde uariatoꝫ reꝑ̄iunt̄ ꝑlerāq̄ recipe
erga cibos. Et r̄atō recta dictat
ꝙ sic debuerint a d͛o fi ꝙ ēēnt capa
cia duplicis status sicut ꝛ hō ꝑ̄ꝑ que
fiebant .s. status. Sicut et hō ꝯ̄ꝑoītō
nati statū inocentie. ꝛ status ꝯ̄ꝑoītō
nati statū culpe et misie tam ꝯ̄ti
piende ꝗ erudiende ꝗ ꝯsouende.

q. 5. Quinto q̄r̄. q̄r de solo hoīe d̄c. Faciamus
hoīem. ꝛ nō d' fiat hō. sic in ceteris.
ad qd̄ li° ꝑ̄fato c°. xviij°. d̄c aug⁹ qd̄
hoc fcm̄ est ad insinuand' ꝑ̄lalitatem
ꝑ̄sōꝛ di. In hoc uō qd̄ post subd̄c. ad ymā
ginē di cāuit illū. significat̄ unitas
essencie. q̄r n̄ ꝑ̄ꝛ fecit eū ad ymagīe
soli⁹ filij. ul' e⁹ °. alias uc nō d' dixisset
faciam⁹ ad ymaginem nr̄am. ꝑ̄t ꝗ
d' ꝙ dix̄ faciam⁹ ad signd' singlare
ꝑ̄fundītate ꝛ arduitate h⁹ opis. ꝑ̄o
aūt ꝙ h' nō potuit a d͛o dici ꝑ̄ angelos
q̄r hō ēēt in sup̄ ēīnd⁹ ab angelis ꝛ a
d͛o. aut si d͛ius reṕiceret sup̄ hoc ꝯsiliū
eoꝛ aut q̄ hō possꝫ d' fc̄us ad ymagīe
angeloꝛ. ꝑ̄o. ꝙ qd̄ ymago ꝑ̄m quosdā
sigt̄ hic ēēm diuina seu diui ēēntiā
q̄r ipā sit ymago ꝑ̄ꝛ di. 83 q̄r ē exempla
ris ymago hōis fiendi ꝛ facti. Sed'
alios uō ꝑ ymagīem sigtur hic re
latō imitatōis ꝯfigurātōis hōis ad diū
et hoc magis ꝯsonat cōi ꝯꝑ̄o sigfi
catō ymagīs que po⁹ stat ꝑ imitatē
alt̄m ꝛ ꝙ sīlitue ꝑ̄ducta ꝗ ꝑ̄ ēēitūc
ꝑ̄lo. nr̄am. Significat̄ tc̄ imitatō
ꝯ̄shin⁹ seu relatōis .i. faciam⁹ eū
talē ꝙ singlarit̄ imitet̄ nos. Dic
aūt ꝑ aug⁹. ad ymaginem ꝯꝑ̄° ꝗ ꝙ fi
at ymago ad signd' qd̄ hō n̄ ē ꝑ̄fca
ꝛ adeq̄ta ymago di. 83 ꝙ ē in q̄nda
tendencia ad illam ꝑ̄ticipanda. p̄ d̄c
mō sol⁹ fili⁹ di d̄r ymago p̄ris. nō
q̄r p̄ꝛ sic e⁹ exemplar. 83 q̄r fili⁹ est
sic ab eo genitus ꝙ ꝑ̄fcē exp̄mit et
ꝯ̄tinet totā ēēm p̄ris. q̄r tn̄ ymagi
nes īequales cōit̄ loq̄ndo uocam⁹
ymagines ꝯ̄dcō ab ap̄lo .i. cor. xi.
d̄c° uir ēē ymago di. ꝑ̄o ꝗ d̄o ꝑ̄ꝛ
dm̄ hic addit. Et ad silitudīeꝫ. n̄ ad
aliq̄ ꝗ diuīsū ab ymagine sigd'. 83
solū ad id' plen⁹ exp̄mid'. Sed' alios
uō ymago stat ꝑ nālibꝫ. ul' iulibꝫ potē
ciis mētis nr̄e. silid' uō ꝑ ḡtā ꝛ ūtutib'

ꝑ̄st.

quibꝫ hō plen⁹ assilat̄ d͛o. ꝑ̄o ꝗ ꝑ aug⁹.
li°. ꝑ̄fato c°. ult̄. qd̄ iō ꝑ̄ h' subd̄c. ꝙ mas
culū ꝛ feminā cāuit illos. ne q̄sq̄ pu
taret solū sp̄m hōis fcm̄ ꝗ uis ꝑ̄ solū
ipm̄ fieret ad ymagīem di. 83 ꝗ intel
ligatur corp⁹ ēē fcm̄. ne tn̄ quisq̄ ar
bitretur qd̄ utq̄ꝫ sex⁹ ī uno eod' singlā
ri hoīe sit fc̄us ꝯ̄dcō sic ꝑ̄ ꝯunctōis
unitate dixat. fecit de⁹ hoīem ad y
magīem di. 8 post mod' ꝯ̄plan d' ꝙ
masculū ꝛ fe. fecit illos ꝛ qd̄ bndix̄
ill. Ex quo ꝑ nō qd̄ hic locut⁹ ē coīt̄
ꝛ indistincte de c̄ātōe hōis respcū uiri
ꝛ fe. possꝫ tn̄ q̄n dici qd̄ ꝑ̄ꝛ ꝯ̄cludit
dix̄ ꝑ c̄ātōe ade ꝛ toci⁹ nature ac
sp̄ei humane in illo. Scd̄m aūt dix̄ ad
inuend' quo ex fōrtōne eue ex ada
q̄r de uno fecit duos ꝛ in duplici sexu
et ut sciremus sexū femineū sexto
die fuisse fōrtum ꝛ ei⁹ c̄ātōem per
tinē ad ꝑ̄mā ꝑ̄fcōem uniūsi. ū īu
ꝯ̄fū ipō potat humanū gen⁹ ꝯpagari. nō
ꝑ̄o qd̄ illud ꝙ hoī dcm̄ ē .s. c̄sc̄ite.
ꝛc. fuit simul ꝛ bndictō et p̄ceptum
bndictō quid̄ ūtate. q̄r bonū est
sui diffusiuū. ꝛ iō tunc signanē di
d' eis bndixisse. qui nō solū dedit
eis bonū in se. 83 ꝑ uim diffundēdi
bonū ī alios ac ꝑ ꝯ̄sīlitudīe boū illoꝛ
ꝯ̄s ꝯpagarent. p̄ceptū aūt fuit ꝙ
ꝑ̄ꝑ̄to hoc fuit nc̄cīm ꝛ utile ꝯpagatōi
electoꝛ ad diuinū c̄ltū. ꝛ ad statū ecc̄ie
ꝑ̄nte ꝯsumand'. Nō tn̄ fuit p̄ceptū af
firmatiuū qd̄ obligabat ꝙ ꝑ 83 nō ad q̄
nc̄ ī oēm euentū. q̄r aūt hoc p̄cept
fuit hoī ꝑ̄specificatū infra tangē. qui
de p̄cepto ligni uetiti agē. ꝛ ꝙ q̄r ita
c̄ātō .s. ipō sexto die quo fuit ꝯditi
fuit utrq̄ꝫ p̄ceptū datū. Sexto q̄
q̄r de hoīe in ꝑ̄ali n̄ dix̄ ꝛ uidit de⁹
q̄r bonū est. 83 solū post de eo ut sup
to ꝯ oībꝫ d̄c. Et erant ualde bona. q. 6.
ad qd̄ ibid' d̄c aug⁹. qd̄ si dicat̄ eo

hoc factum esse. quia sexto die omnia iam facta erant
et ideo de omnibus insimul dicendum fuit quod
erant bona valde. restat quod dicatur de bestiis
que eodem sexto die facte sunt. hoc primo dixit si-
gillatim et postea de eis dixit scilicet simul cum omnibus
propter quod Augustinus. videtur quod forte hoc factum est
quia deus presciebat hominem peccaturum et ideo
ad occasionem inveniendi quid esset futurum no-
luit eum sigillatim dicere bonum. sed solum cum
ceteris. illa enim que non peccaverunt et sin-
gula bona sunt et in universo valde bona sunt. non
enim frustra additum est valde. quia et corporis
membra si singula pulchra sunt tamen in
toto corpore omnia simul sunt multo pulchriora
sunt. unde et membrum separatum a corpore non
sentimus esse. ita pulchrum sicut cum est in corpore
Sed ideo quia peccando amisit decorem pro-
prium cito deo ordinante in sua pena pac-
cedens ad decorem universi faciunt pro tan-
to ea que peccaverunt cum toto universo bona sunt.
Non autem quin sic cum omnibus bonis est. sequitur
ut sigillatim bonus sit. Possunt tamen dici quod
ideo quia post factionem bestiarum subditur. Et
vidit deus quod esset bonum et ait faciamus
hominem etc. potius refertur ad factionem hominis
fiendam quam ad factionem bestiarum. Et forte
de bestiis hic ibi non dixit propter misterium. quia
scilicet significant bestiales homines quibus
sexto tempore populi dei multiplicantur ad per-
sequendum eos qui scilicet singulariter ad ymma-
ginem dei. vel potest dici quod satis habunde de-
signabatur factionem hominis esse bonum
opus per ea que ibi dicuntur. et ideo non oportuit
hoc ibi subdi. Septimo possunt queri
quo est verum quod de homine dicitur. Et presit
piscibus maris et volatilibus celi et bestiis terre
et universe creature etc. Cum nec modo
animus multa sint perniciosa et contraria. et cum
tunc non omnis creatura esset sibi subiecta ut
pote non sol nec stelle. [illegible]
Dicendum primo quod duplicem habuit presidentiam
super omnem creaturam irrationalem. Primo scilicet
presidentiam in imo dignitatis. Secundo scilicet [illegible]

bonitatis. quia sicut fuit omnibus natura
superior. sic omnia facta sunt propter ipsum et ad eius
fructum et utilitatem. Respectu vero aliarum
que poterant parere nunc homines habent
nisi hoc etiam scilicet presidentiam imperii
per dominium quod non peccaret eis minime obtem-
perassent. sicut etiam quod ut quidam dicunt nascerentur
et humanarum utilitatum respectu et con-
silium [illegible] habuit dominium quantum fuit
expediens sibi. et hinc est quod de hiis potest
modo spiritualiter videri quod dicitur. replete terram
et subicite eam etc. Si autem queratur an
tunc esset aliqua impressio in aliis quam modo
non est propter quod tunc homini minime paruissent
an forte adhuc sic se habent. quia si homo
nullam haberet infectionem peccati origina-
lis et actualis. adhuc sibi cum libet obedirent
incertum est michi quid horum duorum sit verum.
verisimile tamen est quod ex utraque parte sit nunc
defectus. et quod tunc tamen ex parte creaturis
hominis quam ex parte dispositionis aliarum obedientia
illa careretur quia utrique nec decet licet
quo ad quid in aliquibus remansit ut
pote in prelatoribus et sanctis. Octavo
queritur quomodo homo potuit esse immortalis et tamen
fructibus ad escam. Ad quod dicendum quod Adam
non habuit immortalitatem privantem possibilitatem
moriendi sed solum necessitatem moriendi
nec tamen ipsam habuit per solam naturam in ipso fun-
data existentem. Immo per concursum divine
potentie et prudentie sibi assistentis et sub-
ministrantis angelicum impediens contrarias
potestates demonum et sub debito et mo-
derato ordine tenens cursum corporum
superiorum et inferiorum prout expediebat
hominis perpetuationem. Ex parte vero hominis
erant tria in ipso concurrentia. primum
erat debita dispositio corporis ad ta-
lem perpetuationem suscipiendam.
Secundum erat competens unio anime et
corporis. Tertium erat quod in potentiis anime
quibus corpus movet et regit erant
influentie erat quidam vigor [illegible].

8. q.

videtur coniungitur inspectus et sub debita propor-
tione coniunctus per quod corpus bene dispositum
poterat debite teneri et regi et conservari et
solum ab intrinseco nullius haberet lesionem
immo esset [illegible] sufficiens pa-
bulum bene [illegible] et coadunans auxi-
lium. Si velis autem diligenter perscrutari
potest patere quod immortalitas innocentie
quo ad plura differebat ab immortalitate
corporis gloriosi. Quamvis bonitas unionis
anime ad corpus que erat potius immortalitatis
innocentie non tolleretur. immo compleretur
et consummaretur per immortalitatem glorie
per quantum vero dispositio corporis adeo que ab apostolo
vocatur animalitas mutanda erat in
dispositionem que ab apostolo vocatur spiritualitas
pro tanto illa dispositio corporis que erat potius
immortalitatis innocentie erat alia specie
nimio a dispositione spiritualitatis que una
potius immortalitatis glorie. Et hic dico prout
nomen spiritualitatis generaliter intelligitur solum
dispositionem corporalem ex parte corporis gloriosi. quia
prout includit in se totum id quod ponitur
dos immortalitatis ex parte anime bene est simpliciter
id quod immortalitas glorie. potest tamen esse
quod aliquid bonum dispositionis corporis animalis innatus
ad eius perpetuationem remanet et cadit
unio istarum glorie consummanda. Nono
queritur quare alia fuerunt facta. Ex quo non homo
non debuit nutriri ex eis non videtur
fuisse aliquid auxilium vel obsequium ei.
potest dici primo quod facta fuerunt ad decorem et
ornatum habitationis humane. et ad ma-
nifestationem ostensionem divine potentie et sap-
ientie et ad instruendum nos in esse multiformium
ambitum generum et specierum entis. Secundo
ut ex comparatione eorum ad hominem et ex
dominio hominis super illa plenius relucerent
hominis nobilitas et dominativa potestas et
prudentia eius in gubernatione ipsorum a-
nimalium. Tertio ut homo instrueretur se quo
ad unam nobilem sui partem esse
[illegible] similem semper [illegible].

9. q.

Quarto ut ordo hierarchicus finalis as-
cendendo gradatim ab infimis per media ad sup-
prema. utpote ab esse non vivo per esse vivum
ad esse sensitivum. et sic tandem ad intellectivum
Non autem qualiter in terra generata distinguntur hic
animalia terrestria scilicet iumenta reptilia et bes-
tias. et quo forte plus aspexit ad mo-
dum quam nunc habent. quam ad illius temporis. quia tunc
nulla esset vastatrix seu crudelis sicut
nec sunt illa que proprie vocantur bestie quasi
vastie. tunc enim pecora et leones non essent
[illegible] hominis potius quam leones et
ita tunc non haberent quo ad hoc rationem
iumentorum seu [illegible]. Et forte hic fecit
quia tamen habebant aptitudines diversas unicuique
scilicet ad [illegible] et obsequium ad [illegible]
tatem. Huius vero distinctionis facta est quia valet
ad multa mistica tam moralia quam alle-
gorica. secundum enim duas vires nostre bruta-
litatis scilicet concupiscibilem et irascibilem
prout se [illegible] surgunt in nobis repti-
lia que toto ventre terre inherent et
bestie crudeles scilicet superbe et immoderate. Sunt
etiam iumenta et cetera in [illegible]
De septimo autem die queritur primo quomodo in
ipso cessavit deus ab omni opere suo. Postea
autem quo tamen fuit completum opus creationis
universi cum Christus Johannis v. dicat. Pater meus
usque modo operatur et ego operor. Et quomodo
animas cotidie novas animas creat. Secundo
quod opus creationis universi fuit quodammodo
totum simul. ab initio septimo die con-
pletum. ita quod subsequens creatio animarum quod
non tamen apud dominum decretum habita est
perfecta. prout in tractatu de peccato originali
est [illegible] pro meo modulo satis ostendi opus
enim creationis universi quantum ad universale
integritatem suarum naturarum debuit habere
magnam congruentiam conexionem et unita-
tem et integram totalitatem. Et quia erat
operum fundamentale primitatem et per sig-
[illegible] debuit in ipso magnifice
refulgere sublimius et [illegible] per predictam

vegetativum

modum

De die 7. q. p.

nec in creatione peccaverunt debuit esse irro-
nabilis casualitas ut absque ratione modo
careretur unum modo cum nulla interpolatione
careretur. aliud quandoque. Si primo formet
aliquod membrum humani corporis ac deinde
post annum unum aliud potuit in suspicione
esse. Amplius tetigi. Si autem dicas quod pro-
pter hoc non debuit in dicta creatione durare per vi.
dies. sed potius totum debuit consummari
in primo instanti inchoationis. nichil valet.
tamen quod in primo anno agetur de opinione
augustini. et in tractatu de originali iustitia.
Esse. Satis est per plures rationes ostensum quod
rationabiliter per sex dies successionem
accepit. Secundo quod quidam pertinet ad angelos. Quia
quemadmodum ad eorum cognitionem sicut fine respicie-
bant. Cum quidem creandus fuit ideo tamen
ut ipso considerentur. Tertio ultimum finis
Sicut in angelis tertio perimitatis tamen quia
extrema pars sunt illi quam corporalium tamen quia
segregatio divine maiestatis a creatis
et ipsis septem seu substantiae intellectualis
a corporeis fuit in distincta creatione
angelorum et corporum pro monstranda ante
exemplum sume condescensionis et humoris
dei ad creata et humilitatis ipsorum ad eum.
propter quod in unitate unione animae et corporis facta
in homine est magnifice ostensum. Ad illud
autem primi patet quod locus de opere gubernationis
et iustificationis in quibus aliquo modo in-
cluduntur ius creationis. non tamen nove cre-
ationis naturae. sed illarum potius respici-
unt integritatem primarum universitatis.
Ad illud quod de nova creatione animarum patet
quod in decreto divinum velle et fixa habitudine
eius ad opera sua. Et ad universi perfectionem
et ad rationem primi principii. ut iam datum
primo homini super totum genus humanum. Sic
fuit fixa creatio septem filiorum et animarum
ipsorum quod mundo debuit habere perfecta et ordi-
ne consummata in ipsa per hominis creationem.
De anima autem christi secus est. Illius enim
creatio posterius spectat ad opus gratiae et reparationis

universi primo condita et ad fundationem eius
novi universi quod ad opus primae conditionis
pertinent ut ita dicam universi. Sicut in
quodlibet de christi incarnatione satis est
ostensum. Vel potest dici ad praedictam sic [illegible]
quod in septima die se cessavit deus a novis
speciebus naturae creandis. Et quod creatorum
naturarum universi quod ad suas species tunc comple-
vit et iam reliqua individua quae postmodum
creantur possunt dici tunc fuisse creata aut
in suo simili aut materia non sua primordi-
ali. Licet autem hic modus dicendi sit
verius primus tamen est complexior et pro-
fundior et ad inductas quaestiones fidei et quali-
de peccato originali valde utilis et forte
necessarius. Secundo quaeritur quo deus dicitur requie-
visse ab operibus suis cum ipse in nullo ope-
re laboret aut inquietetur. Et primo in quantum
sit operando sicut non operando. Ad hoc
primo potest dici quia requiescere stat ibi pro cessare
ab opere tali. ita quod non signat nisi solum
cessationem. Secundo secundum augustinum in libro super genesim
contra manichaeos dicitur requievisse. quia
requiescere nos fecit unde ad apostolum Romanos
viii. Ipse spiritus postulat pro nobis i. postulare
facit. Sic et dicitur dies laetus quia nos lae-
tos facit et fossa caeca quia nos eam
non videmus et lingua polita quia verba po-
lita facit. Tertio potest dici quia requievit
ab opere suo in se ipso non autem in ipsis
operibus. non quod tunc in se decidit nova re-
quies. sed eadem qua prius. Veniunt tamen sic
secundum augustinum in quarto super genesim capitulo xviii. ad
omnia quae deus instituit bonum [illegible] no-
nam gloriam recepit ex operibus aut in
operibus suis. Sic in deum quod homines re-
cipiunt in suis. Et ideo requies dei potius
est in se ipso in se segregatus ab operibus suis
quam sit in ipsis. Secundo autem quod deus dicitur
benedixisse et sanctificasse diem septimum
propter hoc voluit et ordinavit illum a
nobis haberi pro sancto et pro hoc quandam reful-
gentiam et significantiam sanctitatis con-

indidit. significat enim primo quo nos post
omnia opera nostra et etiam post considerationem omnium
operum dei debemus in solo deo finaliter quie-
scere. Significat etiam quod ipsa opera dei in ipso deo
habent finalem terminum. Secundo significat quod
in memoriam creationis nostrae et omnium debemus
divino cultui vacare et festivas laudes
reddere propter quod sabbatum coli praecepit in ve-
teri lege et generali. Significat etiam omnes spiritua-
les quietes populi dei et potissime illas
quibus post dari sensum septimum et ultimum et hinc
quadam sollempne tempore populi dei habent et habitu-
ri sunt sabbata sua et quot talia sabbata
allegorice vel moraliter poteris assignare
tot mysteria hic scribis. Secundo autem quod deus
dicitur complesse die septimo opus suum loqui-
tur de termino completionis extrinseco.
sed die sexto complevit loquendo de termino
intrinseco. Sed die sexto complevit. Di-
citur etiam quod benedixit diei septimo. non quod
ipsi tempori aliquam bonitatem vel sanctitatem
inflixerit. sed quia pro tempore legis debuit illum
coli et haberi pro sancto et in ipso dignius da-
re gratias spirituales. et quia pro omni tempore voluit
[illegible] significatam haberi pro sancta et in
[illegible] significato dare
gratiam consummatam. In illo autem quod scribi-
tur. i. quia in ipso cessavit ab omni opere suo
quod creavit deus ut faceret. construe sic facere
creavit. Cum lo cessaverat. non enim lo-
quitur. ut sit sensus quod ab omni opere quod
deus creavit cessaverat ut faceret, et
tale et cessaverat a faciendo quodcumque tale
opus. ¶ Post hoc quaeritur de mysterio hor-
um vi. dierum esset dicendum. Sed iam superius in primo
fuerunt de hoc aliqua tacta. Et videntur
ad praesens verum augustinus libro i. super genesim contra
manichaeos dicentis per totum textum
divinae scripturae sex quasdam aetates opera-
tas certis suis limitibus esse distinctas
et hinc eos in se similitudine illorum sex dierum fuit
ut in septima speret quies. Primordia
enim generis humani in quibus ista luce frui

coepit bene comparantur primo diei quo deus fecit
lucem quae tenditur usque noe generationibus x. cuius
vespera fuit in diluvio. quia et infantia
nostra oblivione quasi quodam diluvio deletur.
meminimus enim nos fuisse pueros non
autem infantes. Secunda quasi pueritia ten- 2a
ditur usque ad abraham aliis x. in qua archa
noe fuit quasi firmamentum in medio aquarum istorum
rerum in quibus natabat et superiores quibus
compluebat. huius vespera est confusio lin-
guarum quia etas non generat populum deo quia
nec pueritia apta est ad generandum. Tertia 3a
autem aetas tanquam mane ab abraham est quasi ado-
lescentia quia filios habere iam potest. Tertio ab he-
deum est pretium multarum gentium positae ter-
quae quasi terra separata est ab aquis et fluctibus
gentium et erroris [illegible] apparuit ari-
da i. sitiens ymbrem caelestem divinae legis
et protulit fructus utiles i. sanctas scrip-
turas et prophetas et tenditur usque ad david
xiiii generationibus. Cuius vespera est in pec-
catis quibus legem dei praevaricabantur usque ad
malitiam pessimi regis saulis. Quarta 4
huius mane a regno david est quasi iuventus
secundo quia iuventute sumunt per virilem aetatem
ius. n. omnes aetates regnat iuventus
et ipsa est firmum ornamentum aetatum omnium
In hac splendor regni est quasi sol et plebs
optemperans regi est quasi luna splendens
i. synagoga et stellae principes eius quia
omnia in firmamento et in regni stabili-
tate fundata sunt. Huius vespera est in
peccatis regum quibus illa meruit capti-
vari. Quinta aetas huius mane scilicet
migratio est quasi declinatio a iuventute
senectute quae tamen non est iuventus nec
senectus. Sed est aetas senioris quam graeci pres-
bitem vocant nam senex apud graecos
non presbiter. Et bene comparatur diei quinta qua fecit
deus alia in aquis et volatilia caeli quia et
iudei inter gentes tanquam in mari vi-
vere coeperunt et non sedem incertam et insta-
biles sicut aves volantes. etiam ibi

Adam
Seth
Enos
Chaynan
Malaleel
Iared
Enoch
Mathusalem
Lamech
Noe

Sem
Arphaxat
Sale
Heber
Phaleg
Ragau
Saruch
Nachor
Thare
Abraam
Ysaac
Iacob
Iudas
Phares
Esrom
Aram
Aminadab
Naason
Salmon
Booz
Obeth
Iesse
David

cecidit magnificus. illi magni scilicet qui fluctibus ceciderunt i. erroribus, per dolorem et gemitum domum potuerunt et bene dicitur. Crescite et multiplicamini et cetera quia gens iudeorum ex quo dispersa est valde multiplicata est. Primus vespere est multiplicatio peccatorum in populo illo quia sic excecati sunt ut Christum non possent agnoscere. Sexta dies habet mane a predicatione Christi in qua senectus veteris hominis apparet quia tunc carnale illud regnum nichil interatum est in qua tunc homo novus nascitur, cuius iam spiritualiter vivit. Sexta enim die dictum est: Producat terra animam vivam. In hac die fit deus hominum masculus et femina i. Christus et ecclesia. Hic vespera est defectus fidei, quia Christus dicit: putas veniens filius hominis inveniet fidem super terram? postquam fiet mane quia de claritate veniet et tunc sancti requiescent cum Christo ab operibus suis. Et nota quod duo primi demum generationibus explicantur quia infantia et pueritia inherent duobus sensibus. Quinque interiores suis duplicatus facit x. terciam septem xiiii generationibus continentur quia cum eis accedit duobus sensibus cogitatio et actio quibus vita regitur et ad numerum septenarium in utroque senarium duplicatus facit xiiii. Sicut autem etas senectutis in nobis nullo statuto annorum tempore distinguitur sic in hac sexta etate seculi non apparent generationes ita ut et occasus sit ultimus dies. Postea moraliter dicit quod vilitas bonorum habet hos sex dies. Primo lucem fidei. Secundo firmamentum discipline quod discernit carnalia et spiritualia. Tertio est separatio mentis ad fructus bonorum operum eius separatio a fluctibus temptationum carnalium. Quarto eductio spiritualium intelligentiarum et firmamento discipline ubi visio eterne veritatis seu perspicui virtutis visa est sic sol. Quarto ut per ipsam ornata et corpori ordine preferendis est tamquam luna. Stelle vero sunt totius intelligentie spirituales. Quinto opera active

et predicatio celestis pro utilitate fraterne societatis. Sexto perfecto dominus ymaginis et cetera. Primum autem aliter dicitur ut prima die sit cogitatio sua in qua per detestationem preteriti peccati sit divisio lucis a tenebris. Secundo firmum propositum boni agendi seu status novi assumendi per quod fluxus aquarum carnalium inferiorum suppeditentur aque vero celestis gratie et sapientie desursum teneantur. Tertia mortificatio sive cessatio ab actis concupiscentialibus abstinentia et carentia et in fructibus active corporis extrinsecus. Quarta cogitatio divinorum abstrahens a terrenis et collocans in supernis. In qua quod ipsa speculatio dei est sic sol. Speculatio vero angelice curie est sic stelle. Speculatio vero gratiarum multitudinis eorum seu ecclesie militantis est sic luna. Quinta pia condescensio ad fraternam necessitatem quantum ad animam et corpus. vel quantum ad regulares seculares vel proficientes et incipientes quorum primi per aera quod debent ascendere provolare. Secundi vero per fluctus aquarum. Sexta est conformis ymagini quantum ad angelicam vitam et crucis formis passionem et mortem. Septima est summa delectatio totius mentis in deo per extaticum gustum divine suavitatis et pacis que assimilat omnem sensum. Iste sunt generationes celi et terre. Explicata creatione mundi hic summatim repetit eam quedam similiter addendo et tangitur hic vii. Primo enim repetit igitur creationem mundi specificando de formatione plantarum et de modo irrigationis earum. Secundo repetit declarationem hominis quantum ad corpus et animam ibi Formavit igitur. Tertio quasi recapitulatorie agit de quodam opere completivo in opere creationis dicens de paradiso terrestri ibi Plantaverat autem quod facit ad ostendendum quo loco iam prius formatus fuit ibi positus. Et hic est quod subdit i. Tulit ergo dominus. Quarto agit de quodam precepto discipline homini sub certa pena dato. Precepitque ei dicens. Quinto vero ostendit necessitatem seu rationem mulieris formande agit

de notitia aliud data homini et de insufficientia illorum ad hominis societatem et generationem complendam ibi Vix quamque dicitur. dicitur non est bonum et cetera. Sexto agit de formatione eius et de copula coniugali prius cum viro ibi Inmisit ergo. Septimo agit de puritate et simplicitate status innocentie ibi Erant autem utrique nudi. Et vero quod rationabiliter et sine partie precedit ut enim breviter et summa narraret perfectionem divinorum operum et eorum finale requiem sub temporum qui ei competit tamen ex intentione erat quod ex ordine eius primitus in dico. Ideo superveniunt enarrationis operibus sex dierum statim subdit de septimo et eius requie. Quia homo per suum lapsum in requiem diei septimi pervenit debuit non pervenit. Ideo volens a prima narratione divinorum operum hec segregare subdidit conbrevi epylogo quasi novum exordium creationis premisse et pleniorem explicationem gratie et magnificentie primo homini date ut sic ex hoc deus appareat gratiosior et iustior et hominis culpa in excusabilior. Pro primo igitur dicit. Iste sunt generationes i. factiones seu creationes sive productiones celi et terre. Per hec duo intendit omnia opera secundum triginta per eorum extrema. vel secundum alios generationes celi et terre i. factione de in celi et terre eodem modo quo dicitur: hec sunt generationes noe vel adam i. facte a noe vel ab adam facte. s. qui create sunt in die. Nota quod singulare ponit pro plurali more scripture et per diem intelligit totum tempus sex dierum. Sic Christus et Iohannes per horam novissimam intelligunt totum tempus gratie. Sed et augustinus lib. x de civitate dei c. i. quod diem ultimum diei divini iudicii novissimum tempus significare intendimus et non solum unum diem. Nam per quot dies hoc iudicium tendat incertum est. Sed scripture more solet diem ponere pro tempore. Nemo qui illas litteras quamlibet negligenter legit nescit. Addit autem et omne virgultum agri et cetera ut insinuat tunc plantatum esse paradysum in qua posterius fuit homo de qua paulo post loqui intendit. Dicit autem augustinus oriretur in terra s. pro operibus naturalis

germinationis seu propagationis et quod sit intendit patet quia plus cum subdit. Non enim pluerat et cetera. Naturalis n. germinatio ut sepius indiget humore pluviali et adhuc sine plenitudine perfectionem eget humano opere. Quia non ex hoc posset dubitari quomodo tunc terra arida fuit. habet habuit virides cum premissum sit aquas fuisse segregatas ab ea. Ideo subdit quod fons ascendebat et cetera. Et vero ibi sumitur singulare pro plurali quia non solum unus fons hoc faciebat sed omnes et simul super terram uel omnes sunt dei virtus pro conformitatem quam habent inversibilibus terre et in sua prima origine s. mari. Vult ergo dicere quod terra non fuerat sic arefacta nec aqua sic sequestrata ab ea quin de cetero sufficienter visitata et quin per eruptionem aquarum de eius meatibus ad sua superna sufficienter humectaretur. Quod autem dicit irrigans universam superficiem terre. modus est loquendi satis usitatus per quod non intelligitur quod sic totam superficiem terre natare. Sed quod per totos alveos et rivos totam emgebunt. Si tamen loquitur de irrigatione humectationis meatus attingentis usque ad superficiem sic aliquis modo dum est quod tota irrigabatur. Formavit igitur dominus deus hominem de limo terre. Sed quo ad corpus vero locutus hic est synodochica. Nota quod non fecit corpus eius de nichilo. sed de materia preexistenti propter connexionem suorum operum. Voluit n. quod prima opera sint seminalia et fundamentalia sequentium et quod unum infra alterum aliquo modo contineat. Nota et quod non fecit eum de materia celesti vel nobili. sed de terrestri et vili tamen propter humilitatem eius commendandam et imprimendam tamen quia materia corpulenta et variabili et diversi mode ductibili et unificabili egebat. tamen quia in coniunctione rei supreme s. intellectualis cum infima maior nexus unionis intellectualium ad corporalia et superiorum ad inferiora. Dicit autem eum factum de terra potius quam de ceteris elementis quia in compositione humani corporis terra vel aliis preponderatur. plus enim est ibi de mole terre quam de ceteris quod eius

concupiscens sensibili docet. Viuat de humo
terre. postquam de creatione ostendit quod
de terra humiliata et pinguem ipsum fieri expedie-
bat, videlicet et in scientia de qua nec fit et satis
huiusmodi tamen ut ostendat quod de luto factus est
homo limus enim fit ex superinfusione aque cum
terra. Et hoc utique valet ad rememorationem
humilitatis et secundum magistrum adam id est sonat
quod rubeus vel rubra terra. quia secundum Iosephum
de rubra terra conspersa factus est talis est enim ut
ait virgo tellus. Et inspirauit. Sed
augustinus libro xiii de ciuitate capitulo xxiiii. Per hoc uult
intelligi quod non fecit animas aliarum animantium
animam hominis fecit scilicet extra materiam aque. Sed
deus flauit enim. Et post quod per hoc significatur
quod facta est infusio scilicet immittendo eam in corpus.
Dicit autem in faciem. per partem hanc syn-
nodochice intelligitur totum corpus. quia in facie
plenius est. plenius apparet omnium nobilis ap-
paritio anime et potentiarum eius. Vnde et hoc
ut sub exemplo familiaris patuit operatio
suo insufflantis in os filii sui sicut
fecit helyas. et sicut helyseus in os pueri
suscitati. Audiores dicunt quod deus homines
solo flatu suo impium vivificauit. Vo-
catur autem animam spiraculum vite. tum quia per
eam spirat homo et viuit. tum ad innuendum
quod est res inuisibilis et agilis. et corporis et in-
commutabilis et in motiua instar flatus
seu respirationis. Et factus est homo in
animam viuentem. id est habens in se animam vi-
uentem. Sed quia addit viuentem. cum anima
non possit esse nisi viua. per hoc quod ad ma-
iorem expressionem vel secundum augustinum ut sic ad
notandum quod corporibus animatis inest per animam
sensus vitalis. Sed autem quod apostolus i. cor.
xv. uult quod anima vocetur hic ab actu
animandi corpus per modum animalem. quia scilicet
indiget cibo et sicut ibi facit differentiam in-
ter animam et spiritum. Sic intelligendum viuentem et viui-
ficantem. ut per viuificantem intelligatur
plena efficacia vite non egens aliquo
extrinseco ad sui corporis perpetuationem per
viuentem vero designetur quod sic quidem in se

quod tamen ex se sola non possit corpus plene viui-
ficare. Plantauerat autem dominus deus. Sed quare
deus vocatur hic primo dominus. quia nec primo
meruit nos habuit famulum. scilicet adam. Sed et hoc no-
men est magna vis. paradisum. Secundum communem
paradisus grece et idem quod ortus latine et idem
quod in hebreo est eden id est ortus. In eden. e-
den autem est idem quod delicie. Sensus est
quod deus fecit ortum diuersis plantis
consitum. valde amenum et deliciosum. A principio.
id est tercia die. lxx. vero secundum ...habuit. ad orientem
et forte superponunt principium non pro inicio
temporis. Sed pro inicio seu pro prima parte terre
inhabitabilis versus orientem. dicitur enim a quibusdam
quod locus ille situs habet equalem temperiem
et secundum quosdam est duplex. prima quia est
ut dicunt directe sub equinoctiali. Ideo quod in an-
no habet bis equinoctium. Secunda est situs loca-
lis quia ut dicunt est ita altus quod transcendit
totum istum aerem turbulentum et impurum et ideo
semper est ibi aura tranquilla et aer serenus et
purus. Quia autem magister dicit quod attingit
usque ad lunarem globum est per yperbolem in-
telligendum. quia si immediate contingeret or-
bem lune quod tunc haberet super se aerem res-
pirabilem nisi quod iuxta dictum dicitur ibi
ambulasse ad auram post meridiem. Pro-
duxitque dominus deus etc. Non quod hic dicitur post templa
[illegible] non enim hoc fuit secundum post hominis
formationem Sed tercia die. Lignum etiam vite.
quare dicatur vite duplex est opinio vna est
augustini libro xiiii. de ciuitate capitulo xx. dicentis
quod aliis alebantur ne aliquid molestie e-
suriendo et siciendo sentiret. De ligno
autem vite gustabant ne mors eis vnde-
cumque subreperet tamquam certa esset alimento
illud sacramento. ut sic accipiatur lignum
vite fuisse in paradiso corporali. Sic et di sapi-
entia spiritualiter. Et xi. super genesim ad litteram. Ex his
dicit quod status sue inmortalitatis de ligno vi-
te virtute mistica prebebatur. ut iam per
ostensionem ligni vite significaretur quod ex
spirituali alimento sapientie cuius sacramentum id ligni
erat vitam eternam cum angelis postmodum

participare debebat

participare debebat. Videtur augustinus velle quod
virtus dei que sacramentali id est per sacra signifi-
cantia occulte assisteret ligno vite vel esu
eius per quod homo perseueraret ab omni causa vel oc-
casione mortis. Alii vero dicunt quod lignum
vite ex vi sue nature administrabat homini nutrimen-
tum perfecte quantum erat expediens assimilabile
et conuertibile et incorporabile ita quod illud quod ex ipso
repararetur ita erat nobile et consummatum
in tempore humane conseruationis. Sicut id quod per calorem
hominis naturale consumabatur. Credo quod
opinio augustini supponit istam. Sed in ea ad sup-
addendum et certe ultra hoc quod supra dicitur erat homo
necessarium aliquod spiritualis regimini dei. Sed me-
taphorice. vel ipse administraret. Sub esu li-
gni vite quasi sub quodam signo sacramentali
ignorato. lignumque scientie boni et mali. scilicet in
medio paradisi. Sicut patet ex verbo eue
infra in principio iii capituli. Non quod explicat quare
tamen sit vocatum est. Prima est quia per dei precep-
tum fuit homini prepositum in signum et indocu-
mentum quantum deo placet quod obedire debet in
hiis in quibus illa est ratio boni moralis preter
solum obedire bonum. Et ut tamen hoc sciret
quod deo tenebatur obedire in omnibus et
si de se non appareret nec essent utilia nec
bona. et in hoc ipso docebatur quod teneba-
tur vitare oppositum scilicet malum inobedi-
entie. Secunda causa est ex eo quod dyabolus sibi
preposuit illud eue tamquam per eius esum posset
acquirere tantam scientiam bonorum et malorum quantum
habent dii id est angeli vel diuine persone. et quia
postmodum eua sic credidit. Tercia est
quia per eius esum homo consecutus est experimenta-
lem scientiam mali culpe [illegible] et mali pe-
ne in quo prius non erat et per hoc ipso expertus
est quam sublime peccatum custodiendum erat
bonum quod perdidit. Et fluuius egrediebatur de lo-
co voluptatis. id est de medio illius orti per
quosdam. vel de quadam parte illius orti. Qui in-
de diuiditur in quatuor capita. id est in fontalia
inicia quatuor fluminum. Sed aut hoc
non per eum fieri per alueos aptos et terminos

nos nescit modo tamen non videtur hac fieri primo sic-
ut magister hystoriarum ganges fluuius. Sed
indie qui idem est quod fizon dicitur nasci in
locis caucasi montis. Nilus vero fluuius
scilicet egypti qui hic dicitur gyon dicitur nasci non
procul ab athlante. Tygris vero et eufrates
ab armenia. Igitur nec per occulta ori-
ginem sub incertibus scilicet terre oriuntur a flu-
mine paradisi et consonat homini [illegible] misticis
quia nec fluuius celestis gratie seu gratie per
occultos meatus ad nos deriuatur di-
uisus. vel in quatuor cardinales vir-
tutes vel in plures alios modos spiritualium
consolationum. Euilat. Secundum glosam est
regio inde. Bdellium. Secundum plinium arbor
est aromatica gustu amara boni odo-
ris. Sed odoratior infusione vini cuius
lacrima lucida est quod gummi dicitur bdellium
sicut et arbor. Onichinus. Est lapis pre-
ciosus habens speciem unguis onix enim grece
unguis latine. Non quod de eufrate non dicitur
quam terram circuit. quia erat eis notus. Erat enim
sinus limes terre promissionis. Tulit ergo.
scilicet de loco in quo fuit homo factus. Sed quare
non fecit deus hominem in paradiso. Sed extra.
Ad quod patet ut ex hoc addisceret quod ex me-
ra gratia ibi ponebatur et sic esset magis
gratus deo de donis nature sue sup-
additis. Secundo ut ex hoc spes esset hum-
ilior et remotior ab omni presumptione et sub-
traccio ut in ipsa translatione a loco in-
feriori ad superiorem et meliorem signaretur
se ad locum superne glorie esse transferendum
ac per hoc se semper debere suspirare et sursum
agi ad illum et plus se debere curare de
supernaturalibus quam de naturalibus suis. Tercio
ut ex hoc quasi sensibiliter adiuuet se ibi posi-
tum ad aliquod spirituale opus et ad spiritualem modum
extendi se in operibus illis. Sicut enim indit
se a deo eleuari et constitui in altum locum
sic in hoc ipso indit quod ad solempniorem modum
colendi deum et se ipsum dedicabatur. et
enim ibi positus quasi in quodam sublimi dei

viridario et templo · et qui in divine religi
onis singulari et secreto claustro a ceteris
partibus terre quasi a civibus et secularibus lon
ge semoto. Quinto fuit hoc ut multiplex
misterium futurum consolationum inde perpro
ficiendarum. Sexto fuit hoc ut ex hoc
ipso expulsum quod si non bene ageret ad
inferiorem locum vel ad supra positum fuerat de facili
rediret. Septimo ut sicut in ceteris
operibus. Sic et in homine servaretur ordo qui pri
mus et infimus per media et suprema
hic enim est ordo valde competens gradatis
processibus et perfectibus creature. Septimo dicendum
autem pro quod deus non fecit tunc totam
terram habitabilem pro paradiso homini sed
solum unum specialem locum parti in me habita
tionem conveniens et parti ab ea semotum
aut ex quo homo non debebat tunc tot
tam habitationis in me in habitare quam fuit
separata ac si esset habitabilis / pro secundo quod hoc
valuit tunc homini ad melius distinguen
dum sui status sublimem a quorum statu
inferiorum et colonorum seu vulgarium quos homo
possit habere / Decuit enim quod una magna
regio lavaretur et assignaretur habitatori
alium que post hoc in dei presciencia
separaretur homini et laberetur. Et quod
alterum sublimiorem homini statum innocentem ser
vantem singularis traderetur ita quod
nullus alius ibi esset nisi solum prout ipse
vellet et prout sibi expediret. Nec
habetur ex hoc scriptum cum homo preter
tunc libere speculari et descendere ad hanc
regionem inferiorem quomodo postea deus hic
replete terram et subicite eam. Et quod
preesset omnibus que moventur super ter
ram cum quod nec vellet nec debet hanc
descendere tamen quam inhabitare. Sed solum
quam expediret sive ut inde contemplari
et inferiorum gubernator. Ut operaret
et custodiret illum scilicet ortum. Licet quidam
referant hoc ad hominem sibi ipsi. scilicet
ut deus operaretur et custodiret hominem

per spiritualem. scilicet opus gratie. Sed hoc non est multum
litterale quia non est consuetum dicere deus
operatur illum ex hoc. scilicet quod facit aliquid
in ipso. Sed ad quid homo debuit operari
id est excolere ortum illum. Dicitur quod triplici
ex causa una est quia decens fuit quod
corpus suum virtuosum exerceret circa ista
sensibilia opera absque tamen molestia et la
bore / debitum est et proportionale exercicium
potenciarum et delectabile. et ubi ordinatur
in deum est spirituale. Secunda est ut inde traheret
experiencia sui duplicis superioris et inferioris sive
quod prudencie et providencie confessio disponendis
et regendis et ultra hoc deceb[at]
ut res ab homine cultivabiles aliquam
melioracionem reciperet ex regimine suo. scilicet
naturam quia in his ordo ierarchicus quo inferiora
reguntur et perficiuntur per media et
media per suprema. Tercia est ut inde traheret
experiencia occultarum virtutum nature in suis
pullulacionibus et variis mixtionibus. exhi
bens se in speculum pullulacionum gratie
et multiformium donorum et dispositionum divine
sapientie. Sed ad quid oportebat quod custo
diret ortum illum cum nullus esset molestus
invasor. Dicitur primo quod licet deus per se
et per angelos possit illum sufficienter cus
todire et ut custodiat decens tamen
fuit quod aliqua custodia ipsius committeretur
homini quam diu staret ibi. Quia sed quodammodo
ab avibus vel ceteris aliis aut a demoni
bus vel ab aliquibus aliis possent illi
ortum contingere et per hominem remoti fue
rint commissa custodie sue. Precepitque
ei etc. Hic primo queritur ad quid fuit utilitas
de aliquo precepto morali sibi dato.
Secundo queritur quare dedit sibi testimoniale pre
ceptum illarum ex genere operis utilitatem
aut rationem includens. Immo quodammodo
oppositum pro quanto scilicet fructus illius ligni
vetita erat bonus et valde delectabilis.
Tercio queritur quare postea dedit preceptum celesti
seu extra actum gule quam extra alia...

Quarto queritur ad quid oportebat precipere quod de
omnibus aliis arboribus seu fructibus co
mederet cum ipse ex se satis esset ad hoc
inclinatus et consolatus esus ligni vite sive
perpetuatori sufficeret. Quinto queritur quomodo
hoc sibi precepit an scilicet per vocem sensibilem
aut per intimam inspirationem aut per solum
naturalem lumen sibi concessum inspiratione. Et si
tunc an dedit illud sibi per angelos aut
solum per se ipsum. Ad primum dicendum quod moralia
non oportuit sibi per modum spiritualem precipi quia
per naturalem simul et virtualem rectitu
dinem sue rationis et voluntatis et sue
sensualitatis erat sufficienter ad hec instruc
tus et inclinatus et habituatus. // Ad secun
dum dicendum quod non sufficiebat hominem deo obe
dire et servire in solis illis que de se erant
bona virtuosa et sue rationi et appetitui ac sen
sui conformia / Sed ultra hoc in hiis que
de se nec tale habebant et adhuc am
plius in hiis que ipsius humane libertatis
et sui sensualis appetitus pro tanto con
tinebant oppositum pro quanto per id preceptum
arcebatur ab eo quod de se erat valde
delectabile sensui et subiectum homini libere
dominatori seu facultati. Decuit ergo hoc
dari primo ad maiorem hominis meritum et ad alte
rius exercicii maiorem ornatum. ut scilicet al
cius divine voluntati se subiceret tam in re
quam corpore sive suam voluntatem pro divina
relinquendo se ipsum in dei obsequium quoddam
modo captivaret. Preceptum absque omni pena
quia tale fuit conditus. et tale fuit genus
precepti et de tali re quod totum istud po
tuit implere facillime et absque omni ang
ustia vel incommodo sui dampno. Secundo
tamen sibi quod sue possibilitati fuit datum in
signum sensibile. Sicut enim erat constitutus
ex corpore et spiritu et ex intellectu et sensu sic
decebat eum in utroque regi et secundum utrumque
viam illuminari et divina speculari. Sicut
ergo in eius et supra eius eminebat et experiri de
bebat quantum erat deo obediendum. Sic

erectus et infimus hoc ipsum debuit per
fectius exhibere et sublimius tenere. Fuit et
enim in signum quod si precepte et in re tam mo
dica dei preceptum contempnerent aut
negligerent omnino inexcusabiles essent
et multo penis gravissimis condempnandi
preter hec autem fuit multiplex misterium
in homine lapsuro revelandum de quibus
post litteralem expositionem eius partis aliquid
subiungetur. Ad tercium dicendum quod hoc fuit con
veniens pro primo statu alio ipsius a de
in quo quidem operatio anime et regimen circa
corpus fuit principali eius mixto
cum alimento principali de nutrimento
referunt. Secundo quia ipsius sensus gustus
quia per ipsum subministrat omnibus sensibus
vires possunt complemento sive conditi
onis prodivitate. per solum circa ipsum excito
in nobis connaturalis incorporatur per
ipsum et referuntur generative. Angustius
ergo modicumque quodammodo magis inde
debat modicum toti corporis et omnium
et actus eius et principalis generativus principis
gustus immoderancia mortem inducebant
perdere deus ergo fuit quod in eius gustu
quoad omnem immoderanciam daretur disciplina
preceptum. Tercio quia morale preceptum in
omni dei precepto includitur quod soli deo supra se
adherere fuit et soli deo supra se inherere et
ipsum per caritatem et gustum delectabilem
sibi principaliter incorporare conveniens quod est fruitio
supra se bono eterno et spirituali fructu sue
voluntatis. Et ideo proprie per ipsum fruatur
a se totum quod est caritas dei. Amor enim fru
itus est singularis vetitus. Fructuum ratio
tione autem erat tam per ipsum delectationis
incorporatione fructum ideo optime datum
est in ipso preceptum de usu ligni vite
tenendis typum dei qui est fons vite.
Et pro ipso de esu alterius ligni generalis
typum nisi finaliter mali et laboris
maligne. scilicet proprie voluntatis. Quarto
fuit quod deus ipsius sapientie dei a deo suave

9templatoni h̃o ſcõs erat e sapia
cans et sapia sedi et d ya^li dca a
Jacobo aialis. terrena diabolica 9tat
et hunis tẽpu g^t lignu sac vetite.
Quinto fuit dens ad ip̃ni d' ₇ uitand'
fortius illam ma p q h̃o facili^9 poss
cadẽ. Sicut ei p̃in^9 angl's p̃perans
sit suc p̃cellũcie sup cuncta c̃ata sci
ẽti^9 potuit p sup̃biam cadẽ. sic sp̃e
cat m' aial̃i moortuus facili^9 potuit
cadẽ p inordiatũ amorẽ ad carnẽ
₇ ad carnalia. Sexto fuit dens
i multiplex documẽtũ ₇ mistriũ p sta
tu post lapsũ ₇ hic ₇ ubiq₃ reglari
t tene qd' fere oĩa q̃ c̃ p̃in h̃o
ĩnnuẽ sunt an lapsũ sca debuerũt
hr̃e potenciale ap̃tum ad uẽr₃ sta
tum. s. innocẽce ₇ glĩe. eo m̃ ip̃o q
h̃o fcũs est potens ca dẽ debuerũt
oĩa sic ordinari ad ip̃m q̃ cadere
possent rõnabil'r₃ locu hrẽ 1° ip̃ius
inuiandi p illa u^l p̃uniendi. Ad
q̃^m tñ est duplex r̃nsio. p^o. s. q3 di
to q nõ oportet id 9^i specificari
tamq̃ satis p rõm naturalem
illud sacientu bonũ tñ fuit₇ h̃ 8
rememorari ₇ amnectu phibitõi
ligni uetiti ad mõstrãd' q̃ facile
erat abstinẽ a cibo uetito qm̃ de
q̃ p̃plimis ₇ optis libe 9 9cessis
vnu solũ i hibebatur. Scdo q3
sicut ita est opio aug^l. s. q m ligno
uite ul^e suam naturalem uirtutẽ
eẽt aliqua occl'ta ₇ sacrũtalis ex i
stẽcia diuẽ uirtutis 9stat q hanc
simil' sacre h̃o nõ potat n̄i p sp̃ale
reuelatõẽ. Tertio p̃t d' hoc scm̃ eẽ
ad ondend' q p̃ceptũ de comedendo
nõ est morale simp̃ ₇ p oi tp̃e
s₃ solũ in c̃au uetitatur ₇ p sta
tu ati. Ex eisd' aut c̃ais istruct^9
est de 9iugio isti i fine h' capli. ₇
de actu 9iugali seu de p̃pagatõe

p ip̃m fienda 9iugalis n. stat^9 ₇ act^9
p̃ p̃suppõebat notica diuẽ volũtatis
sup p̃pagatõe electorũ ad dĩ c̃tũ ₇ ad i
patriam celeste 9plendũ exigebat
t donatõm diuẽ auctis ₇ p̃tatis
9iugis sup 9iugem 1° actus 9iugal'
p̃ceptũ. ₇ de statu ₇ actu 9iugali ar
limido nõ erat morale simpli. ₇ p
oi tp̃e i oi c̃au ₇ h aliis hr̃ebat aliq
uim sacrũtale. ₇ p statu innocẽce
q̃ mis aliq nõ in p̃fecte exanect q nõ
vim. s₃ sola sigficancia sacm̃ h̃e
bat i diuisibilis v inonis aĩe ad dñ
₇ x ₇ ecclie. S₃ h sca ñ fuit ut p̃ato
tum c hoĩ nota. q₃ ñ erat il ut p̃ sup
posito hoĩs lapsu. sic alibi c ousum.
Si uo q̃ratur q̃^e uiũq₃ p̃ceptorũ ita
cito fuit eis datũ. s. mox post c̃atõẽ
eorũ dicã p̃t qd' hoc scm̃ est rõnabili
~~differendi. Scdo~~ q₃ statim fuit h̃o or
dinãd^9 ad dĩ c̃tũ. ₇ h p̃fcõe q erat
c̃atus i p̃fectõne uirili. Ad id aũ
q s₂ i 9 ₇ d. q̃^e s. de aliis edendis
p̃t q̃ de ligno uite e datũ p̃ceptũ.
dd' q sic nos idigem^9 duplici cibo
vno. s. fundamẽtali. q̃ est panis m
iibũ p̃s. cor hoĩs 9firmans. Et alio
sario qui e q̃si 9pnaticũ. sic fuit et
ibi. v ũ esus ligni uite dare radica
lius nutrimẽtũ. alia uo o illius ʒa diũ
supplemẽtũ. fuit₃ hoc gens ordini uẽ
₇ gr̃e. grã quid' q caritas ₇ 9tẽplatõ
p̃ncipali. debent refici di sapia et
boitate. Scdario uo ex boitate scõr
₇ reliquorũ opm di ₇ hoc uo ñ igeri
ma relatõne ad p̃m^a/ 1° uo ñe q₃
ea rõne qua aĩa uirẽ eget duplici
cibo. s. radicali ₇ nutrimẽtali. ₇ n
radicali duplicabr̃ mbris. s. p̃ncipa
lioribz uita ñ durat. ₇ ils p̃ncipalib;
ad consistanciã uite nõ nccarius. S₃
solũ ad ei^9 sbseq̃ns 9plemẽtũ. Sic eid'
rõne eget duplici nutrimẽto q̃d eẽ.

fortõri t nutrimorũ ₇ p̃ scientõrũ et
altõ flexibliorũ. ₇ ut ita dicam mag
eciorũ t ex ĩnos assp̃tus seu 9sistẽcias
corpis ₇ aĩe replenti. ₇ ĩõ ab angl'is ca
buit aliorũ dz aufie molestiã famis
₇ sitis. i. dare 9 ad uitẽ refectõnis
p^9 q̃ nccãiam sbsistẽciã uite. Ad qu
tũ dd' qd' ex loco isto ñ claret q̃ illorũ
morũ scm̃ fuit mod^9 tñ ex oĩbz agg^
tis dẽ ueriorũ fuisse ui^e. ut sic h̃o fuit
ex aĩa ₇ corpe et huĩt bini ne ₇ gr̃e
fuit₃ ib' angelica sciachia p̃ceptũq̃
istud. sic erat de re exteriorĩ ₇ sñ timori
aliq̃ uich'o^9 in se icludebat morale
actũ obedi̇e. sic dicunt uĩ m^e q a dõ
p angelum ₇ p uocẽ tñ uitelligibil'r₃ q̃
sensibil'm hoc p̃ceptũ accepit. Septo
ad h^e q̃^e an hoc p̃ceptũ fuit 9 datũ
solũ p se aut. ₇ p tota posteritate. dd'
q p se ₇ p tota posteritate qd' p₃. p ex
eo q post mod' ad eaũ deueniẽt ou̇ ist^a
demon dix ei cur p̃cepit de^9 uobis
ut nõ comedetis ₇c. ₇ ip̃a r̃ndit
qd' de^9 p̃cepit eis. Scdo ex pena mor
tis transgressioni h^9 p̃cepti ip̃osita
9stat ei qd' mors seu moriendi nccẽ
tas 9tingens adã 9tigebat ₇ oẽs pos
tõs suos. Tertio de rõnibz donatõis
hui^9 p̃cepti s₂ i 9 tactis. q₃ eisd' rõi
bus p̃p' quas datũ est adẽ debuit da
ri ₇ posteris eius. Deni q̃^e de pena
mortis hic ip̃osita. ₇ p^o qd' p ea itellig
tur. Ad qd' dd' q p^o ₇ p se p eam in
telligi^e nccẽtas moriendi. vñ ₇ sõ
d₃ q v̇ nos h̃em^9 morte moriens
ex eli^9 mp̃tatis est h̃ĩmac^9 dnf.
dicens. mortalis eris. In hic a' mor
talitate icludebatur mors sbseq̃ns
sic fructus in radice. ₇ sic effctus i
sua nccãia causa. Scdo icludz ibi
pena mortis ₇ dãpnatõis eẽne. ₇ ad
tñ aug^m. xiij. de ciu. c^o. xxiiij. de
hic ñ agitur. ibi apte. s₃ solũ acc̃te

q₃ h' explicatõ ad nonũ textũ sp̃ta
bat ubi sca mors aptissime declarat^r.
Tercio tota plaga 9cupiscẽcie ₇ isfectõis
originalis c̃ata ex actuali pcõ adẽ. h
ei plaga est scd'li. p̃ma mors filiorũ
adẽ. Quarto s aug^m intelligitur p hec
mortalitas seu mortal' c̃mnositas
actual' tñsgressionis ip̃ius p̃cepti ut
sit sp̃us q̃ t qñq₃ ex eo 9medis morta
li' p̃tabis seu mortalẽ c̃lpã i c̃res
s₃ hoc nõ fuit p̃prie pena a dõ statim
posita. l₃ ip̃a c̃lpa in q̃ est passio. lic₃
ip̃ã c̃lpa ₇ d ip̃nosa boi corrupt^o sit q
dam pena ₇ ip̃oni₃ peccante scm̃ et
reali. uõ differens ab ip̃a c̃lpa. Scdm
h₃ e ubi i d ~~sup̃orẽ dic~~ ₇c. p^o videt
deũ ad instructõni grauitatis c̃lpe q̃
ad noue pene statuitõr₃. Scdo q̃^e an
p solo hoc pcõ fuit inflicta. s₃ cũ
pena mortis c̃orl' is sequatur q̃q₃
mortale pcm̃ adẽ tñ e fruisse appar
ẽat hunc pcõ. ₇ hinc p̃cepto. ad h
r̃ndo me nescire. p cõ si ei p̃nsentis
dcã anselmi. libro cur de^9 h̃o indetur
q adam nõ solũ ex oi pcõ meret
mortẽ. s₃ q talem reatũ qui expiari
nõ poss' nisi p mortẽ hõis di. sic eaũ
p oi pcõ mortali incurrebat reatũ
etni supplicij infnal'. q a Johe mors
sca uocatur. nõ magnũ si p^s q9₃ p
catũ incurrit₃ mortẽ corẽlem. Forma
tũ ex scẽptura p̃pendim^9 q p q^x eum
p̃us pccauit q adã. nõ tñ mortalitẽ₃
₇ plagã fomitis 9cupiscẽcie aũq̃m
adam de ligno uetito coẽ dict₃. inerit
uẽ q pena mortis c̃orl' ₇ infectõnis
original'. nõ sequetur ~~nisi~~ solũ ad
pcõm. nec hoc vniũsali. nisi adã
coẽdente. S₃ q̃ h₃ accidente accidit
q₃ dato q adã nõ 9senti₃₃ eue. nũ do
ip̃a ex quo iã comedit penã mortis
a dõ ip̃ositam i currit₃. Cum h₃ adam
uẽ q sic adã gessit i se uite duplicis

persone unam, scilicet sue propter singularis alia inquantum
erat principium et caput totius humani generis
in quo gerebat personam totius universitatis hu-
mane. quod sic duos modos preceptorum acce-
pit, scilicet pure moralia universaliter; nichilominus
absolute respiciencia ad suam probationem et conditionaliter
totius humani generis sacramentale gentis tem-
pus ut in illo quodammodo caput destructum pro
membris et membra capiti necterent. Et secundum
hos duos modos habuisset penam unam scilicet que
tangeret solam ipsius personam ut potest quis solus
peccans pro se dampnaretur. aliam vero in qua
a capite in membra pena derivaretur.
Sed hic modus forsitan stare posset nisi
duo dissolvenda restarent. Primum est quod
si Adam alterum genus peccati perpetrasset et ex hoc
solus singulariter dampnandus esset. quo-
modo ex eo iam peccatore et dampnando vel dam-
pnato ceteri homines mundi et puri nascerentur
si ei dicatur quod ipso dampnato deus aliam
hominem causam ex quo ceteri nascerentur.
tunc restarent [illegible] quod in titulo de pec-
cato originali sunt tacta. quoniam scilicet
opera dei non potuerunt non habere fundamentum
talem stabilitatem sicut in illis idem ens.
Secundum est quod Adam peccante in pure mo-
ralibus quod deus non minus precepit quam in
hoc quod de se non erat malum nisi specialiter
prohibitum nec in transgressione precepti
pure moralium minus offendisset quam tamen pre-
mio [illegible] et presertim cum in totum humanum genus
dampnum quod fecit in isto. et ita non minus me-
ruisset propter suam unam propagationem deprav-
ari quam pro isto. fateor quod melius
solo omnis hominis. Ad tertium quod dicitur quod
alias non debuit hec pena huic precepto
plusquam alteri superaddi. patet quod quia hoc so-
lum est quod licet de se non ita videbatur ha-
bere rationem mali erat tamen actum de se
indifferentem. et ideo deus voluit unum
sine voluntatis inhibitione plenius ostendere
transgressionem ipsius fore congruentem per
expressionem pene transgressioni moralium

preceptorum debite. Ad illud quod de muliere
non immediate post suum peccatum facte mortali
patet dicendum quod vel hoc ad horam dilatum est
ad probationem viri. vel fuit mox in ea
occulte impletum. Sed non sic quod ab eis co-
gnosci posset usque quo vir esset probatus
an per deum vellet vel in hoc non consentiret.
Non est bonum esse hominem solum. videtur quod
malum fuit eum facere solum. Dicendum quod licet non re-
ferat ad tempus futurum in quo hoc modo
non fuisset bonum. Non autem quia quando ille erat
ut primum principium totius humani generis solo
aut in hoc congrue potuit esse. Ideo deus
dicit quod non erat bonum eum esse solum. Sed quare
non fecit quod solus homo absque femina generaret
prolem. Dicendum quod hoc fuit magis consonum
ordini rerum et gratie et perfectioni societatis huma-
ne et primatui divine magnificentie. Ordini
quidem nature triplici. Primo quia sicut homo et res omnis cre-
ata substantialiter est compositus ex forma et materia. sic
decuit quod in generatione humana in qua quidem
materia naturaliter per unionem forme actualiter pro-
cedit in formam fieret nobilis copulatio duorum
principiorum quorum unum plus haberet rationem ma-
terie et aliud rationem forme. Secundo quia sicut omne agens
creatum necessario indiget paciente et ex utriusque
mutuali copula subsequitur actio et generatio. sic de-
cuit in supposito hoc duplex principium et eorum
copulam monstrari et honorari. Tertio quia
ubi oportet concurrere plura et dispar gradu acti-
va quedam superiora et quedam inferiora
rectus ordo exigit ordinatum nexum plu-
rium agentium superiorum mediorum et inferiorum. Consur-
git enim ex hoc pulcritudo ordinis ierarchici
quo dei dona a supremis per media descen-
dunt in infima. Sic autem erat in proposito
Decebat enim unum generationis principium
perfecte vehementer activum et forte et vitali
calore predominans ac perfectius et siccitate
solidiori compactum et cum hoc exigebatur
ad quod hunc administraret materiam humidam
et mollem et simplicem vel formabilem que
duo non potuerunt bene concurrere in una persona

90

agentis et recipientis. quia tam ad expressionem in-
terne conceptionis dei in ubi concurrere paterna et filialis
intellectualis in mente creata. et ad fortiorem et tenacio-
rem et dulciorem nexum perpetuum conplexe dece-
bat prolem non solum esse de substantia parentum sed etiam
concipi ex ipsis. aut mediante aliquo ipsorum hoc autem
non posset convenienter fieri in illo quia oportebat ve-
hementer esse activum et solida siccitate compac-
tum et virili robore rigidum. Perfecto ordo ierar-
chicus superioris et inferioris agentis hic in
paterno et materno principio est decentius figura-
tus. Ordini etiam gratie consonat in quantum
duo principia reperiuntur scilicet deus et mens
seu potius creata in qua deus est ut sponsus et
mens illa ut sponsa in qua quidem perfecta
prolem copulam utriusque et per unionem ipsorum creata
concipitur et oritur fructus gratie et glorie. Sic
etiam quia Christus est ad totam ecclesiam militantem quam trium-
phantem etiam se habet ut sponsus ad spon-
sam. Et hinc est quod utraque copula coniugali
Consonat etiam perfectioni societatis
humane. Primo quidem quia sic est nobilis
nexus amoris paternalis et filialis et
nexus conjugalium fratrum vel sociorum in una domo
aut civium in una urbe. Sic quod est de cer-
ta institutione nature nobilis nexus
inter sponsum et sponsam. Et licet post infectionem
originalis concupiscentie amor coniugalium et eorum co-
pula socialis mixta hodie fedam corrup-
tionem secum trahat [illegible] adhuc in ipsa re-
fulget quam admirabilis esse potuit in statu in-
nocencie statui. Secundo quia sicut proles quantum
ad mores suos et etiam animam indiget indu-
ci reverenciali timore et affectuali amo-
re et a primo simpliciori et rudiori doctrina
imbui et tandem subtiliori et perfectiori. quantum
autem ad corpus eget a principio lacta-
ri et pie ac blande foveri et tandem
robustioribus operibus exerceri. Sic convenit
et expediens fuit ipsam dupliciter rectore
nutriri et foveri. uno scilicet auctore et sta-
biliori et reverentiori et sapientiori et viri-
liori et alio familiariori et teneriori amo-

ris et simplicioris condescensionis in infor-
matione prolis. Consonat etiam quarto primatui divine
quidem in hoc opere honoratur potius imitatione
quidem quia deus ad suam totius universi se habet
tam gubernationis ducatu quam in corporis et
consummato fructu sic se habet vir ad uxorem
et ad domesticam familiam et prolem.
Defectus autem dupliciter. Primo quia in hoc con-
tendere creatura non posse pertingere ad formam
creatoris summi patris. quia quidem solus
absque auxilio matris vel marie [illegible] po-
tencie passive [illegible] concepit et generat
verbum coeternum divine perfectionis. Formavit igitur deus de
humo cunctis etc. Cum sequitur dixit nota-
tilia facta fuisse de aquis. quomodo hic dicit ista
de humo fuisse formata. Dicendum quod omnia alia
quantum ad quantitatem molis potius debent dici
facta de terra quam de aliquo alio elemento
quantum tamen ad quandam singularem proportionem
eorum quedam sunt magis aquatica quedam
aerea et quedam ignea. quamvis ignis in omni-
bus virtuali proportione abundat quantum ad opera vite
et sensus. Adduxit ea ad Adam. Si queratur
an adducta fuerint ad eius visionem
intellectualem vel ymaginariam. aut ad
litteram coram suis oculis sint corporaliter
presentata. Patet dicendum quod ultimo modo. Et si
queratur qua necessitate conveniens sit ipsum
in sua creatione accepisse a deo sufficientem scientiam
de ipsis rebus et potuisse de his quod perfectius erat
tenendum in eis quam singuli erant alia. patet dicendum quod
talem noticiam accepit quod in effectu et sensibili
experiencia rerum perfecte et confortari posset
Et talem non est dubium quin utraque noticia sibi
insita sit plusquam altera sola. Sed quia non
sit hic mentio de piscibus. patet dicendum quod subintel-
ligitur. verum et paulo post dicit Ade omnibus vi-
ventibus nomina imposuisse. vel potest dici quod de
piscibus non erat tanta ratio. tum quia non habebant
tantam vicinitatem et societatem cum homine nec
in terra erant corporis usui. et sic ita tamen quia expe-
rimentali probatione cognitum quod cetera alia non
erant sufficientia ad perficiendam humana

gationem et societatem. Satis erat eo ipso plenarium de piscibus de quibus minus hoc videbatur. Primum tamen puto esse unius quia ex quo facta erant propter hominem et debebat eis principari et ex eorum notitia. Sic et ex ceteris quedam potentiam et sapientiam creatoris rationale fuit quia deus per sensibilem et presentialem sibi illa monstraret et quam sensibiliter illa eius dominio ... in quo per deus et eius angeli quorum ministerio hoc fiebat ostendebant se homini familiares quemadmodum enim in aliis hoc aliter commonstrarent. Michi quedam dulcior et humilior dignatio et condescensio aliquo modo clarius monstrabatur in his familiaritatibus in floribus. Secundo autem hoc sibi fuisse adducta tamen ad pleniorem de eis quidem notitiam seu experientiam tamen experimentalem comprobaret quod sicut in animalibus erat masculus et femina cuiusdam speciei sic esse egebat aliquo compari sue speciei ad perficiendum actus generationis sibi date. Tamen ut sensibiliter probaret quod nullum sibi sufficiebat ad socialem cohabitationem nec ad amicitiam socialem nec ad divinam cohabitationem collaudationem. Et ex his patet responsio quamvis deus noluit eam formare ex Adam nisi quousque ipse in hoc quedam modo simpliciter consensit desiderando scilicet hec adiutorium simile sibi ut sic verbum illud scilicet non est bonum esse hominem solum et "faciamus ei adiutorium" intelligitur. Deus dixisse non solum intra se aut ad angelos sed etiam pro tanto in mente Ade pro quanto dedit sibi notitiam talis necessitatis et desiderium vel adiutorium. Fuit autem deus perexigue eius consensus consensum saltem modo predicto tamen quia nisi datur uxor nec debet dari sibi eius primo consensu. Tamen et satis fuit decens quod tantum opus ex eius latere non fieret sine eius aliquali consensu. Propter quod nec de virgine voluit deus Christum concipi nisi prius per angelum requisito et habito eius consensu. Puto autem quod propter hoc mentio certa hic prefata narratur. Similiter et hoc ad monstrandum

nobis quod mulier fuit facta propter virum sicut dicit apostolus I Cor. XI°. Dicit ut videret quid vocaret ea. Sed numquid hoc deus verbum prescibat aut numquid ipse ad presens addiscebat ex operibus nostris. Dicendum quod scriptura sepe utitur tali modo loquendi loco eius de deo humano more quemadmodum mater balbuciens cum infantulis suis ut sic eos predecentium doceat loqui. Et secundum Augustinum est sensus ut videret id est ut videri faceret scilicet per esse tamen et in esse tamen vel est sensus ut videret id est ita faceret hoc ac si vellet probare quid vocaret ea quod videlicet in hoc se habuit instar hominis qui aliquid facit ut ad aliquid temperandum sibi plenius et examinandum. Vel forte potest dici quod licet deus forte futuros actus liberi arbitrii ab eterno videat non tamen videt eos nisi pro presentia temporis futuri et ut presupposito ut ut concomitante eius adventu ac consilio et de illa dei voluntate que dicitur voluntas consequentis seu voluntas beneplaciti. Unde voluntas antecedens est condonans et exigens ac requirens boni eventum actus consequentis. In quantum igitur deus attendebat ingenium datum Ade et per voluntatem antecedentis requirebat ab eo debitos actus per specificatos ingenii sibi dati pro tanto dicitur hic adduxisse sibi alia ut videret etc. Appellavit que Adam etc. Possit hic queri an Adam ante hoc fecerit aliquod proprium idioma id est scientiam seu ordinationem certarum vocum ad significandum spiritualia significata sed eius ante habebat tamen nunc quod sciret nomina animalium sed et nomina aliarum rerum. Si autem non habebat tamen quid magnum in se habuit nominum nomina imponere eis. Scilicet non quia vis possit facere? Non. Non magna scientia requiritur ad primitiva nomina imponendum licet exigatur ad multa diminutiva. Preterea si nullam habuit ad quod deus voluit indeque nomina imponeret animalibus post quam de aliis rebus. Ad hoc potest dici quod sicut Adam imposuit nomina certis rebus sic et animalibus etc. Verisimile est quod prius generibus

seu nominibus eorum et prius corporibus mundi primisque principiis insensibilium seu mixtorum imposuisset nomina primitiva et eandem speciebus aliud imposuit nomina quam diminutiva a primitivis et quia in hoc secundum spirituale ingenium et scientiam principiorum et eorum ex quibus denominatio fit. Requiritur spiritualis intellectus fit. Sed de agnominatione aliud nec est unius utrum sed secunda agnominatio fuerit tempore posterior prima aut solum ordine naturali et reali. Si autem primorum nomina a deo scientiam preaccepit. Forte non imposuit eius ingenio reliquit tamen quod experimentum artificialiter deducendam. Michi videns eloquorum de derivatione non solum que fit per inflexionem plurium nominum seu vocum ex uno primitivo sed et de illa que fit per translationem et per comparativas similitudines et analogias. Quodque imponitur nomen eius. Ex hoc intelligunt quod nomina alium puto ad hunc tempus Moysi apud Hebreos vocabantur sicut fuerunt eadem que et Ade ex quo patet quod lingua Ade in Hebreis remansit. Soporem in Adam. LXX. Transferunt extasim id est mentis excessum Symmachus vero habet charon id est gravem et profundum soporem et ex verbo immissionis satis patet quod deus misit sibi soporem qualis sepe mittitur prophetis ad videndas visiones. Unde dicit Augustinus libro V super Genesim ad litteram capitulo XXX: Ideo quomodo in sopnio cum a sensibus avertitur ad visa sompniorum in quibus sepe et futura monstrata sunt se dedit. Unde sicut erat in paradiso vicissitudo vigilandi atque dormiendi non erat malum concupiscendi tamen felicia erant sompnia dormientium quam visa vigilantium. Sed Augustinus in quo a parte supponit quod intellectus Ade spectet in aliquo suo visu. Et hoc ipsum recta ratio dictat et propter ex ordine mentis eius ad deum laudandum et promerendum a quo non debuit etiam ad horam unicam impedimentum. Nam recta ratio quid est de absoluto ordine suo ad deum debet velle deum semper contemplari et laudare et si semper hoc posse. Et quia deus est sic statuit nunc sicut sicut facere ad nutum et pro tanto patet quod impedi-

mentum usus liberi arbitrii qualis necesse est in nobis per sompnium semper importat aliquid penale. Primus status incertae aliquid depositum. Sed ex ordine naturali providentie potentiarum superiorum sive inferiores impedimentum eius usus liberi arbitrii provenit ex pro abstractione et dominatione habitudinis potentiarum superiorum ad suos actus quod quidem per statum certitur ab aliqua potentiarum inferiorum immutatione vel ligamento certitur quid ab eis pro naturalis colligantie per quas superiores sequuntur motus inferiorum. An autem ibi esset aliquis naturalis sopor nisi non diffinit Augustinus. Verum autem aliquibus quod non quia sicut corpus potuit preservari ab omni corruptione sic nunc potuit tenui in tali moderamine operandi quod nunquam per vigiliam lassaretur et per eum vigilia perfecte ingenti in operibus vegetativis. Et ita non esset ibi sompnus necessarius nisi propter repausationem nimium nec propter vigorationem earum in actibus vegetative, dicunt tamen isti quod sive per actus dulcis contemplationis sive per spiritualem attractum sive immissionis alium sic abstraheret a sensibus quod extra te soporaretur ut sic duplici modo de novo contemplaretur nimio scilicet per intimum mediorum sensuum seu cum sibi auxiliatione eorum alio pro abstractione sive ab ipsis perfectius cum vero esset in utroque modo pro loco et tempore quod alio solum. Sed quare quando deus eam ex Adam formare noluit sibi soporem immisit de ipso vigilante posset hoc facere si quod nullum dolorem inde sentiret. Ad primum ad presens triplex vel quadruplex ratio dari potest. Prima est quia tale dicitur opus sensuali Ade notitie debuit in hora sua factionis absondi. Propter tamen divini operis reverentiam et magnificentiam tamen quia extractio coste de corpore Ade quod ad terminum a quo quedam deperditionem ipse sine quod ad sensuale apparentiam prima fronte includi videbatur tamen quia dicitur opus istum utique non sensus Ade erat ita prima deprehendissent

vigilando. In eodem autem non costa de Adam
extracta est et femina formata et ea loco
pro costa in Adam repleta sive suppleta
Sed dicendum est quod in tali dei opere decuit ipsum
Adam ad aliquam similitudinem dormire vel familiaritatis
similitudinem a deo. ut sic melius cederet quod
in hoc ministerio eius hoc opus fiebat et ex speciali
amore dei ad ipsum et precipue quia vis pro
creativa humani generis sibi data non complebatur
sine formatione comparis. Et ideo non decuit
ipsum primum primo amplius unum et altaricum
sine primatu et statu suo formam complere con
iugalis gratie plenius revelari. Tertia est
misterium multiplicationis prefiguratio quod
unum constat ad omne tempus. scilicet quod ad per
fectam condescentorum regiminis inferiorum
duo pro exigitur scilicet privatae utilitatis
fortis oblivio et divine contemplationis ac
degustationis sublimis ascensio et sub
levatio. Sicut sibi in formatione eve ex Adam
dormiente figuratur gratie formatione inferiorum ex suo
superiori deducto. Sic sopor eius cooperatione
figuratur sine quo ad privatum quodammodo
oblivio. Sicut eius non mentali excessu presi
gnatur prestatur in deum ascensio. Al
teram vero misterium constat ad redemptionem
hominum Christi. In ecclesia ex Christi morte et ex
lateris sui cordiali eius dolore et amo
re sive ex eius iustitia satisfactoria
et ex eius gratia fuit post hominis lapsum
formanda. Et ideo apostolus ephesiorum v. dicit quod sa
cramentum hoc scilicet coniugii eve et ade magnum
est in Christo et in ecclesia. Quarta ratio est quod
decuit hic ostendi quod opus coniugii non
erat carnalis aut uilis seu tam mere
exercendum sed uno tum alta et forti eleva
tione mentis in deum et consopitione sen
suum vel omnis carnalis concupiscentie viciose ita quod totum
fieret sicut ex deo et propter deum et in deum. Tu
lit unam de costis eius scilicet cum carne sibi
coherente. Unde Adam inferius dicit: Hec nunc os ex
ossibus meis et caro de carne mea.
Sed quia non fuit facta de medio tam per hoc non

ex predictis quod prima dei opera debent connecti
sequentibus et requiritur et debent esse fundamentalia
sequentium. Totum enim tota universitas huma
ni generis debuit esse ab uno et ab uno to
ta causaliter contineri tamen ad commendationem u
nitatis primi principii tum ut totum hu
mani generis maiori nexu naturalis unitatis
et socialis ac fraternalis caritatis ad invicem
necteretur. Sed quare ex costa potius quam ex alia
parte ad hoc potest explicari ratio dupliciter. Prima est in
signum cordialis amoris viri ad uxorem
et prelati ad subditam plebem. Coste enim sunt
custodes cordis et intestinum. Secunda est
in signum collateralis societatis uxoris ad
virum non enim debet tractari ut ancilla non est
sic pes pedibus subdenda sed in quadam co
equalitate et precipue in opere coniugali.
Costa autem est in medio corporis et contin
git latera. Et ideo apti fuit ad hec designanda.
Tertia est in signum cuiusdam fortitudinis et rigidi
tatis debet prelatis contra ea ad dilectionem sue
ne condescensionis et pietatis pro quibus ad se ex
cum publicanis edebat et manducaret
ducians et bibens sic operans autem debet
expressivis costis subdere pro salute subditorum
suorum. ita ut ob hoc coste eius frangantur
sicut et pro nobis fuit Christus in cruce supra
primum autem rubinum quod scilicet est mitis ad
deum non sed hic frangi aut velli non sustine
nis tamen hic apponi et hoc optime designatur
in costa que est media inter caput et pedes
Et edificavit dominus etc. Quia mistice namque
aut edificium corporis eve de costa factum
est ideo signanter dicit. Edificavit. Secun
dum Augustinum sic loquitur ut innuat misterium
spiritualis edificationis ecclesie. Queritur autem an in
formatione eve ex costa fuerit alia materia ipsi
coste adiuncta sive per nova creatione sit
per accidentiam aliunde assumpsit. Et est hic quod est
adeum consilia de multiplicatione panum de
quo quod michi videbatur tetigi super Matheum
c. xiiii. Potest tamen modos ibi tactos forte
possit dari unus alius modus. ut sic contingat

dominus quod panis in corpus Christi conversus. redit ex
ipso absque mutatione facta in terminum a quo. scilicet
in corpore Christi. sic hic de materia coste. vel panis
fiat alia non ulla facta mutatione vel con
versione in termino a quo. scilicet in prima ma
teria coste. vel panis. et ita hic erit recte opus
multiplicationis. ita quod non erit opus creationis
ne de novo facte. nec opus conversionis ne
ipsius coste in materiam corporis eve non opus
coniunctionis seu adiunctionis alterius pre
existentis ne ad materiam coste ut potius hic
quod hoc opus sit a materia coste tamquam a bestie
vel coefficiente. Sed solum sic a termino de quo
vel a quo. ita quod materia coste eadem numero remansit
seu ita tamen alia numero modo deducta ex ipsa
hic quoque modus differt a modo reditionis panis
de corpore Christi. quia de illa reditio in sua eius
essencia presupponit conversionem panis in
corpus factam. Hic modo ne de costa michi talem
se includit. quid autem hic verum sit deo
omnipotenti relinquo. Unum dico quod hic quidem
non video. Sed adhuc restat alia que autem
scilicet costa hec fuit de naturali integritate in
corporis ade quia si sic tunc videtur quod filiis de
buit restitui sicut alias fuit de tantis
et diminutus in talibus partibus suis. Si autem
non fuit de eius integritate. tunc ab initio
superfluebat. Dicendum quod fuit de eius integri
tate. Sed non sic quod ab eo possit sine ad utili
tatem sive ad perpetuam seu alio modo eius defectus
convenientes suppleri utilius eius fuit ade
hec costa in illa in eva quod si remansisset
in ipso. Et deinceps fuit ipsam alio modo
suppleri tamen in signum et memoriale
formationis eve ex ipso tamen in misterium
divinationis seu conversionis viri seu sanctitatis
ac roboris humanitatem condescentionis
et condescensive infusionis viri ad uxo
rem et sic uxoris superioris ad inferiorem.
Sed autem quod ex supradictis videtur quod eva fuit
formata in paradiso. quia eius formatio refertur post
Adam positum in paradiso et post datum sibi
preceptum de ligno vetito et post agno
minationem aliorum factam ab ipso. Quando tamen

tamen noluit. Nec quos non esse Iosephus
quod eva fuit facta extra cum Adam. et quod ambo
postea sunt positi in paradiso et quod simul
simul acceperunt preceptum de ligno veta
to. Et quod legatur hic precapitulatio propter
ea non participationem et propter hoc fuerat
sic dictum quod xxx hic in plurali de ligno
bone scientie boni et mali ne comedatis.
Et in quacumque die comederitis etc. Pri
mum est dictum et puto quod verius. Licet
forte ideo dictum in plurali. ne comedatis.
ad innuendum quod preceptum illud fuit
dictum ade pro omnibus. aut quia eva per
Adam hoc dei preceptum accepit. Et non quod
hic ordo fuit deus primo ut in hoc in
naretur ordo ierarchicus quo dei leges
divinas primo infundit superioribus et per illos
inferioribus. Secundo ut tamen in hoc quod in
pluribus aliis ostenderetur ade principatus et
eius viri in uxoris. Tertio ut per hoc non
sentiretur quod in sola transgressione ade
pena huius precepti subiuncta respiceret
totum genus humanum. unde credendum quod sola e
va peccante humanum genus non esset infec
tum. Sed altera loco eius fuisset a deo sub
stituta quia in ipsa non erat fundatum pre
mordialis tota humana natura. sicut erat in
adam. Sed tunc queritur quare eva fuit in digniori
loco formata cum ipsa sit indignior viro.
Dicendum primo quod eadem ratione qua ade nobilio
ri fuit facta quia in fuit de homine edu
cenda ad quemdam modum hominis principatum
dignitate fuit quam mox post suam
factionem ab homine subarrandi et more
nuptiali ducendi ad plenam dominationis
tum perpetrandi. Ideo decuit hominem
prius fuisse a deo notabiliter sublimatum
et per tantis nuptiis celebrem et iocundum
locum habere. Secundo quia nulla humilitas ade
est bonum fuit in humilitate eve et plus est
quam per se sit de eo quod est de medio prima
et primum est de medio et unde est Salomon
indebuit humiliari de pastorali officio
et ignobili genere David sicut etiam pater eius

Dicio q(uod) etiam ex hoc q(uo)d f(ac)ta est longe ste
norum satis h(abe)m(us) i(n) d(omi)n(u)m humiliandi se
no(n) solu(m) cora(m) d(e)o s(ed) (et)ia(m) cora(m) viro suo
et ad q(ue)ndam i(m)p(er)antia(m) decuit ea(m) aliq(ua)li
b(us) honorari et adornari. Ostendo q(uod) i(n) il
lius q(uo)d eccl(esi)a seu a(n)i(m)a q(ua)l(ibet) fidel(is) ma(n)a a (Christ)o et de (Christ)o
p(ro) nobis usq(ue) ad i(n)i(m)u(m) et te humiliato
erat p(er)gr(aci)am formanda in sp(irit)uali parad(i)
so fidei catholice et v(ir)tutis c(ha)ritatis. Et
adduxit ea(m) ad adam .s(cilicet) ea(m) s(ib)i p(re)sentando
et in uxore(m) tradendo. Sed in. o(mn)ia q(uod) i(n) loco
de loco longe remoto ab ada(m) eam for(m)ave
rit et exinde eam post mod(um) s(ib)i addu
xit. Dixitq(ue) adam hoc nu(n)c os ex oss(ibus) me(is) (et) caro de car(ne) mea
sa ista vos sunt ne f(a)c(t)a ex ossib(us) meis et car(n)e
hoc aut(em) ipse scire no(n) potuit n(is)i p(er) reve
lat(ionem) q(uia) in sopore p(ro)fu(n)do erat accepisse
unde h(ec) dicens exp(ositor) sup(er) (Genesis) xix. ascribit
decaor si p(ro)p(ter) dem(on)stravit di(ce)ns q(ue) h(oc) ois ho
cabitur virago q(uonia)m de viro su(m)pta est. In hebreo
p(er) magis s(ignificatu)r h(uius)m(od)i derivationis q(ui)a is
dicitur vir et isch dicitur ista. et s(ecundu)m h(oc) virago e(st)
ide(m) hic q(uo)d a viro acta seu f(a)c(t)a. ut p(ro) ide
q(uod) viril(is) seu barui(li)s. Sed q(uo)d in hoc q(uo)d
adam i(m)posuit s(ib)i nom(en) o(s)tendi(tu)r de f(a)c(t)o ce
l(e)b(ra)tus mulieris. Quam ob rem relinquet
ho(mo) p(at)re(m) .i. q(ui)a e(st) tanta e(st) unitas viri et u
xoris p(ro)p(ter) for(ma)tio(n)em eius ex meo corpore desi
gnata. Dicto Relinquet ho(mo) p(at)re(m) s(ed) a(d) pos
sit hoc intelligi de d(e)relictione patris et
matris quo ad co(n)iugiu(m) et eius locum
mod(us) t(ame)n inferendi p(ro)p(ter) sonat q(ui)a q(uan)tu(m)
ad aliq(ue)m mod(um) socialis unitatis plus d(e)b(et)
ho(mo) adherere uxori q(uam) patri uel matri et
eade(m) q(uo)q(ue) oblique includi(tur) q(uod) pat(er) no(n) d(e)b(et)
filia adherere ut viro suo nec mat(er)
filio ut uxori. Et erunt duo i(n) carne
una .i. i(n) una carnali co(m)mixione p(ro)p(ter)
sunt q(uas)i una caro ex duob(us) s(ib)i i(n)vicem
unitis co(m)posita in tantu(m) ut i(n) cor(inthios) vi.
dicat q(uo)d q(ui) adheret meretrici unu(m) corp(us)
efficit(ur). s(cilicet) cu(m) illa i(n) carn(e) q(uod) p(ro)batio(n)em i(n)ducat
verbu(m) illud. s(cilicet) erunt duo in carne u
na. s(ed) mit(ti)t(ur) (et) unu(m) i(n) una carne p(ro)p(ter)
r(ati)o(n)em s(ib)i v(ir)tute una plena unu(m) co(n)iugat i(n) ea(m)
ul(tr)a i(n) carne una .i. unita i(n) una e(ss)e(ntia)
p(er) unu(m) i(n)divisibil(is) et indissolubil(is) co(n)iugi(i)
p(ro) q(uo)d unus quisq(ue) co(n)iugu(m) h(abe)t potestatem i(n)
corpore alterius t(ame)n q(ua)m i(n) re sua. Sed a(d) q(uod) ex
hoc traxisse videtur (Christus) c(apitulo) xix. q(uod) i(n)disso
lubilitas co(n)iugii est de iure naturali ex
eo no(n) q(uod) hic d(icitu)r q(uo)d erunt duo de c(ar)nali
q(uo)d de absoluta integritate iuris naturalis
et stricti co(n)iugal(is) est q(uod) vir no(n) h(ab)eat simul
plures uxores q(ui)a tu(n)c quoda(m) m(od)o s(un)t plures
q(uam) duo. Erant aut(em) utriq(ue) nudi et no(n) eru
bescebant. Nudus hic dicitur non
a p(ri)vatione ornat(us) debiti. s(ed) solu(m) a s(im)
plici absencia cuiu(s)cu(m)q(ue) exterioris op(er)im(en)ti
seu indume(n)ti q(uo)d i(n) p(ri)mo m(od)o no(n) erant
nudi a p(ro)p(ter) ex eo q(uod) s(e)q(ui)t(ur). Et no(n) erubes
cebant. s(cilicet) de nuditate q(uo)d i(n) illi(us) m(od)i lau
dem sonaret. s(ed) p(ro)p(ter) ignominia(m). Si
cor(poris) nuditas aliq(ui)d in se erubescibile uel
co(m)bustibile h(abe)ret. Sed s(ecundu)m c(apitulum) aut(em) q(uod) duplex
ornamentu(m) h(uman)o corp(or)i n(e)c(essari)o s(ecundu)m p(ri)vat(ionem) nu
ditas uera p(ri)mu(m) est ornamentu(m) v(ir)tutal(is)
p(ro)p(ri)etatis et honestatis. Sicut en(im) a plena s(an)c(t)i
tati resultat plena refulgentia actualis
sic ex i(m)p(er)f(ec)ta viciositate et rebellione car
nal(is) co(n)cupi(scenti)e resultant in corpore signa
nuditatis i(n)honestatis. Et a(d) aut(em) ex integ(r)a
et totali p(ur)itate et u(ir)tuali decore p(ro)p(ri)e
sensitiuarum p(ar)tium sicut capaces erant tu(n)c
dimo u(ir)tual(is) resultabat in corpore in
tegra et total(is) refulgen(tia) illa(rum) u(ir)tutu(m)
h(ec) erat una magna p(ar)s sui ornat(us).
Sed in e(st) ornamentu(m) d(omi)nacie et potestatiue
strenuitatis ac vigorositatis. Sic et
tunc i(n) iure e(ss)et deus magestatiue p(otes)tatis
et mitis i(m)p(er)ium efficacit(er) e(ss)et i(m)p(er)ium se
sualitati inferiori. Sic in corpore refulgeret
quidam fulgor i(m)mortalitatis et dominatio(n)is
ro(m)ius ac libi arbitrii diuiniq(ue) i(m)p(er)ii. Sic
e(ss)e no(n) est in h(om)i(n)e nudo. t(ame)n uera a(utem) destitu
to q(uo)d o(mn)is in h(om)i(n)e mis (et) multiplici passioni
et i(n)p(ro)p(ri)e subiectus et subiectus tot(us) fra
gil(itati) et uacuitati mortis addictus manife
(e)st a(utem) q(uod) de te uelud captiu(us) et exulatus et lan
guid(us). P(ri)mu(m) aut(em) est erubescibile tamq(ua)m
c(on)fusio et tamq(ua)m euidens signum i(m)p(er)itr(i)
d(omi)nis viciose et i(n)honeste et s(ecundu)m mod(um) v(er)e
indecentis t(ame)n nobil(is) natura(m) sic est a(n)i(m)a
h(um)ana seu ro(n)al(is). Sed i(n) aut(em) est erub(e)
bescibil(is) tamq(ua)m penal(is) abiecte natalit(er)
dedecens i(m)mortale et i(n)violentate i(n) p(ri)mum
m(od)o l(ibe)rtatis et p(er)sonalitatis. Lic(et) a(utem) d(e)b(et) de
se et brutalib(us) viris sint patencia et in
timo s(ens)u et experiencia a(m)pliata. quidam
t(ame)n ph(ilosoph)or(um) sarracenor(um) sensisse (c)o(m)m(une) q(uod) in(de) est
nuditatis erubescen(tia) p(ro)p(ter) est ex (con)suetu(dine)
q(uam) ex aliq(ua) indecencia natural(i) d(icitu)r e(ius) q(uod) si
ho(m)i(n)es ita assueuissent ire nudi sic(ut) portant
manu(s) et facies nudas ita parum erubescerent
de nuditate ceterar(um) par(tium). Sic(ut) n(unc) de nudi
tate manuu(m) et facier(um). Cuius de(m)o(n)strat
error ph(ilosoph)or(um) q(ui) d(i)c(ebantu)r (ci)nici .i. canini de q(ui)b(us)
aug(ustinus). li(bro). xiiij. de ciui(tate). c(apitulo). xx(o). d(icit) q(uod) h(ec) hu
mana verecundiam canina .i. i(m)munda et i(m)
pudentem sinam p(ro)tulit. ut. s(cilicet) q(uia) iustu(m)
est q(uo)d fit in uxore palam no(n) pudeat id age
nec i(n) vico aut platea q(ua)l(ibet) co(n)iugale(m) co(n)cu
bitu(m) deuitare. q(uo)s q(ui)a (con)sequitur q(uia) q(uo)d pu
dor natural(is) vicit op(ini)o(n)em h(uius) erroris i(n)
ut ip(s)o(rum) et(iam) ab hac inpudicia sina(m)
cessarent. plus e(ni)m valuit pudor ut e
rubescerent ho(m)i(n)es ho(m)i(n)ib(us) q(uam) error ut ho
mines canib(us) esse siles affectarent. et c(apitulo).
xviij. d(icit) q(uo)d q(ui)d (et) tullius romani maxi(mus)
auctor eloq(ue)ntie ait cu(m) o(mn)ia recte f(ac)ta i(n) lu
ce se collocari velint .i. appetunt sciri
hoc recte f(a)c(tu)m. s(cilicet) co(n)cubit(us) co(n)iugal(is) sic appe
tit sciri ut t(ame)n erubescat uideri. ita q(uod) nec
ip(s)i filii testes huius fieri p(er)mittant(ur). et c(apitulo).
xvij(o). d(icit) q(uod) ex pudore q(uo) adam sua puden
da uelauit o(mn)es gentes q(ue) ex illa stir
pe p(ro)create sunt usq(ue) a d(e)o tenent insitum
sua pudenda uelare ut quida(m) barbari il
las corporis partes nec in balneis nudas ha
beant. p(er) op(er)tas quasq(ue) p(re)sentes solitudines
q(ua)s adam nudi ph(ilosoph)antur. vi(de) gymnosophiste
nota(n)tur adhibent t(ame)n genitalib(us) te
gumina quib(us) p(ro)p(ter) cet(er)a m(em)bror(um) carent.
Preterea q(ui)d a p(re)d(i)c(t)is vnde et qua ex ca(usa)
ho(m)i(n)es ab inicio ceperunt tanta cura op(er)i
re sua uerenda et occultare quos(cu)nq(ue) vene
reos actus. h(oc) e(ni)m. Non e(ni)m hoc fuit ex (con)
suetudine p(ri)ma. Et et(iam) ita e(st) i(n) o(mn)i in(ter)no
et externo sensui ip(s)i(us) ualiter patens q(uod) sic flu(vi)u(m)
est arguere p(ro)pter hoc p(ar)te. Si t(ame)n q(ue)ras q(ui)a
plus erubescimus de his signis ex p(ar)te s(ua)
q(ue) iu(ue)n(tu)m co(n)sensu(m) ac p(er) o(mn)es no(n) in(de) h(ab)eat
de culpa q(uam) de grauiorib(us) uel p(er)tinentib(us). Ad hoc
p(otes)t triplex r(ati)o dari. P(ri)ma est q(ui)a uicia car
nis maiora et sensibiliora sunt uilitatis
et feditatis q(uam) uicia sp(irit)ualia lic(et) in illis sit
plus de mali q(uod) est ex r(ati)o(n)e gen(er)is cor(um)
s(ecundu)m illis .n. a(utem) co(m)pari brutalitas. ita
q(uod) ho(mo) p(ro)p(ter) i(n) videtur brutaliter agi et mollis
ut brutu(m) q(uam) ut ho(mo) ro(n)al(is) et no(n) solu(m)
ip(s)a passio co(n)cupi(scenti)e est tota brutal(is) et
uil(is) et carnis turpit(udo) i(m)mensa. s(ed) (et)ia(m) in
carne fornicaria eius resultato l(ice)t i(n) se
s(ecundu)m uilissime brutalitatis et uilissima
brutal(is) inhiationis ad fedam co(m)mixti
one(m) et resolutio(n)em. q(ui)a aut(em) via a(utem) s(icu)t ista
t(ame)n occurrit nob(is) ut nobil(is) alta. ideo hor
rendi a(utem) nob(is) discohencia uiri forti
unione nature tam alte cu(m) tam vili
passione et resultatione. Constat aut(em)
q(uod) passio verecundie est de turpi et uili
sicut indignatio est (con)tra malicia(m) et hinc
est q(uod) plus indignam(ur) (con)tra malignitates
l(ice)t sensibil(is) erubescim(us) et abho(m)i(n)am(ur)
uicia carnis. hinc est q(uod) de quib(us)dam
aliis feditatib(us) et fedis p(ar)tib(us) corporis
n(ost)ri mi(n)us erubescim(us) q(ui)a n(ost)ri(s) nich(il) appareat
ibi culpe s(ed) solu(m) quida(m) fede et feculente
mis(er)ie. S(ecun)da est q(ui)a s(ecundu)m aug(ustinu)m. xiiij. de
ciui(tate). c(apitulo). xix. in op(er)ib(us) ire ceteriq(ue) affec
tu(um) no(n) ip(s)e a(ff)ectiones. s(ed) q(uod) h(uius) (con)sensit
volu(n)tas mouet genitales no(n) corporis
partes ita libido suo iuri q(ua)d(a)m m(od)o ma(n)
cipauit ut moueri no(n) valeant si ip(s)a de
fuit et n(is)i ip(s)a ul(tr)o uel (et)ia(m) excitata sur
rexerit. hoc e(st) q(uo)d pudet h(oc) e(st) q(uo)d i(n)uenitu(r)

partib(us)

oculos suos erubescendo aperuit et cetera. xxi
iii. de q. quia ordine naturali animus
imperat corpori faciliter. Augustinus gl. 10. Ubi libido
eo magis erubescenda existit quo
animus mea nec omnino efficaciter imperat
et in se omnino imperio corporis pudet. quoniam
animus omnino resistit corpore quod ei natura in
feriore subiectum est. in aliis quippe af
fectionibus cum omnino resistit non nimis pu
det. quia cum a se ipso vincatur ipse se vi
cit. hic vero corpus quod alienum est ab
illo atque inferius illum nolenti iubenti
que non cedit. Tertia est quia ne ordo iu
stitie et honestatis funditus ab homine
tolleretur. reliquit deus in ipso forte
in ipsa homine sensus honesti et sensus
horroris sui sensus erubescencialis
de opposito quia alias post effrenationem
et inimis imperium atque importunissi
mum primo et furiosum impetum concupiscentie
omnia claustra pudoris et honestatis
essent universaliter et ubique disrupta.
Sed et serpens premisso de mundi creatio
ne et speciali de primis hominis conditione
quod continet. hic agitur de eius per peccatum
destitutione. Et primo narratur
eius prima temptatio. Secundo eius prima
victoria et concupiscentie infectio. ibi
vidit igitur mulier. ut paulo post. et
comedit. Tertio eius a deo iusta punitio
ibi. Et cum audissent. ut. l. vocavit
que dominus. In prima parte que scilicet est de
temptatione. notandum primo astutiam per
sonam diaboli circa temptationem tamen quia
non per virum ad mulierem nec ad am
bos simul sed per ad mulierem ad virum
processit. tamen quia non per se in assumpta specie
accessit ad virum quem facile posset
ipsum dimovere. sed solum ad mulierem
que non erat tante prudencie nec constan
tie. tamen quia in temptando mulierem non
incepit ab aliqua assertione. sed po
tius a temptativa interrogatione. tamen quia ubi
post modum loquitur assertive prius excludit

ab ea timorem pene seu mortis. Secundo quia
sub testimonio divine scientie et auctoritatis sub
dit intentivum magne ambitionis et
curiose presumptionis dicens. sciebat enim
deus et cetera. Rursus in medio non dixe
rit. precepit vobis deus ut non comederetis
de tali ligno. sed dixit cur precepit ut
non comederetis et cetera. paradisi. ut sic tamen certe de
bonitatis loca quia ex comparatione ceterarum ar
borum. ipsam ad dubitationem faciliter compelleret
et ut sic subiceret quod non solum unius ligni
omnibus aliis concessit erat eius inhibitus. et
istius liberius proponit cur precepit ut de omni
quod cum solum precepit ut non de isto. Secundo
non discretio mediam narrationis signatur
et tacetur hic nomen demonis seu mali
angeli. sed solum proponitur nomen forme ser
pentis assumpte et consilii infra de deo pu
niente loquitur et de viro corporali et
duo hominis et illius ore. et tacetur de quodam
humano iudice. Sicut enim rectus ordo in
iste est ab occultis tre radicibus ut scilicet bus
ad explicationem ramorum et fructuum per
intermedium stipitem pervenire. Sic rectus
et discretus ordo divine sapientie et sepe que
sunt intellectualia et archana a pro
emigenarite proponere et sic sensim expede
tenti suos auditores et altiora prehe
et tandem intrante eis sub verbis propriis aperte
sepe tamen hic satis subinnuit quod serpente
isto erat aliquid scilicet intellectualis non solum
ex hoc quod dicit ipsum loqui et hoc ita astute
et caute. sed etiam ex hoc quod dicit quod erat callidior
secundum primum solum iuxta hebreum pro quo nos
habemus callidior pro temptator aquile
et theodotionis sonat nequam et versipellem. Tertio
non quidem ulli parvulacione magis at magna
gis defectu pro eius penam a deo absolute in
positam proponit quia sub dubio dicens ne
forte moriamur licet enim adhuc ipsa non
peccavisset. melius ex hoc innuitur in ea fuisse
quedam nesciencia aut non omnino solida assertio
executionis divine sententie si transgrederentur
dei preceptum. forte enim cogitavit quod deus

potuit id dixisse ut ad terrorem. ut comminati
vum. scilicet ipse ex misericordia penam non remit
teret. Secundo subinnuit credidisse illud quod serpens
asseruerat et eo ipso innuitur eam id quod credidit
pro appetiisse quia electione sive parte credulitatis
optavit quod parerent alios per vos assensus. sic
causa ulterius peccavit suum effectum. Tertio ex hoc
deducta est ad curiosum et illecebrosum
ligni et sui fructus aspectum quod intendit
scriptura nomine cum dicit. vidit igitur mulier et cetera.
Quarto processit ad actum singularis pecca
tum ibi. et tulit de fructu et cetera. Quinto peius
prolabens induxit et traxit virum ad simile
ubi dedit quoque viro. Sexto ad peccatum
subsecuta est in utroque nature concupiscentialis
infectio. et ornatus sed dicitur eius duci amissio
ubi subditur scilicet aperti et cetera. Septimo subse
quta est ipsorum a deo fuga et absconsio. l.
Et cum audissent et cetera. Octavo peccati
sui excusatio et quasi defensio ibi. mulier
quam dedisti michi et cetera. ibi. serpens decepit
me. Quarto nota quod sicut scilicet ex verbo eve
habetur deus sed non solum prohibuit quod
non comederent de fructu ligni sed etiam quod
non tangerent id quod quidam ferunt fuisse
vel tamen ad exaggerandum prohibitionem preceptam
cum ad tollendum amplius occasionem pec
candi et prevaricandi cum admonstrandum quod tac
tus in hiis et consimilibus est valde illece
brosus et magna occasio incedendi in concu
piscentiam. Septimo rerum quas tangunt et ad
tollendum omnem excusabilitatem. Ille pro eorum
si comederent de fructu illo quod prius for
te possent dicere quod eum non locum de omni tactu
sed solum de illo qui fit ex intentione
comedendi et ordinando illum tactum ad
eum. Possunt autem hic queri quare deus permi
sit hominem a diabolo temptari. aut quare permisi
eum et tamen in peccatum et maxime ex quo
sciebat eos per hanc viam lapsuros. aut
quare fecit hominem cum posse peccandi et maxime
ex quo sciebat eum peccaturum. sed de hiis
in tractatu de originali peccato et cetera. ii.
Puto existimo satis dicenti ubi et plura a
lia tanguntur valde necessaria ad plenam eius

deviacie ab totali pertis. Sed adhuc quare
quare diabolus non apparuit eve in propria specie.
Secundo quare saltem non apparuit ei in nobi
liori et amicabiliori ut puta in specie hu
mana. Tertio an serpens in corpore specie
demonio loquebatur fuit verus serpens
aut solummodo ex assumptis a demone
vaporibus exterius figuratus. Quarto
an eva crediderit quod quis loquebatur
esset ad literam serpens et non ad. Quinto
quomodo id quod deus fieri iussit asseruerat po
tuit sub dubio reficere saltem absque culpa
Et quomodo potuit esse quod ex comestione
ligni consequeretur scientiam dei. Sexto
quomodo vir ita de facili consensit eve in
re tam gravi in modo nisi. hic ad dominum
quod ipsa dedit viro de fructu illoque co
medit. Septimo quomodo vir fuit absens
ab eva quando temptata est a serpente aut
quando comedit aut si presens erat quomodo
non dissuasit ei ut illo modo esset nec
comederet. Octavo cuiusmodi aperto oc
ulorum fuit illa de qua subditur. Et aperti sunt
oculi amborum. Ad primum dicendum quod ex hoc
potius colligitur quod in statu innocencie non
poterat homo unde inde sibi. septies primo
modo indigebat ad hoc amicabilius alicuius
pro imaginis ut similius vel forte corporalis pre
sencia aliis aliquando sentiret per modum celestium
et invisibilium tactus et gustus potius quam per primum
dum clarum et oculatum visus. Preterea locum aut
hoc posse probari. Primo ex notabili dis
tinctione et segregatione humane ierarchie
ab angelica etiam in statu innocencie. Sed cum
homo ex vi sue prime conditionis poterat libere
inde angelos. tunc eius mens posset inde
batur esse de aliqua ierarchia celesti quasi
existens tamquam clare et invisibiliter angelis
associatus. nam per hoc poterat cum eis
visibiliter colloqui. sicut per modum intellectua
lem angeli sibi invicem clare et invisibiliter col
loquuntur. Preterea quia non quod hic eius locus
nobiliter distabat a loco angelorum scilicet a ce
lo supremo. sic nobiliter distaret ab
intellectuali visione et societate eorum. Et

esse quantum distabat status corporalium a statu intellectualium tantum corporum intellectualium status transcendebat intelligenciam istius. Preterea Dionysius in libro de celesti angelica ierarchia distinguit humanam ierarchiam ab angelica per hoc quod illa videt divina inmediate, nos vero per sensibilia specula et ymagines. Secundo quia si adam invisibiliter conspiciebat angelos tunc multo magis intelligebat et conspiciebat omnia inferiora corporalium et tunc non inutiliter oportebat adducere coram eo animalia nec magnum quod erat sabbatum quia hoc factum est ut videret quid vocaret ea. Sed hoc esse non oportebat cum operari in orto illo ad videndum plenius vires nature. Sed tamen quod non erat magnum quid erat eius ministrum per precepta de sensibilibus lignum sibi data. Tertio quia si eva videbat naturam intellectualem demonis tunc vix modo poterat facilius advertere quod ipse non erat angelus bonus nec bonus eius alibi ostensum rationabiliter aplenisque teneatur quod post mortem naturalem que in ipso esse non potest multo horribilior invitatio apparuit in demonibus sub similitudine extrinseca quod apparuit in homine post lapsum. Constat autem quod eva ab initio non advertit ipsum esse malum quia tunc non consensisset ei. Quarto quia per hoc non oportuisset adam abstrahi a sensibus ad celestia alienus contuenda scilicet ex proprietate sui status poterat quasi invisibiliter in illa. Sed hoc ei non videtur quod impediret ab illo puritas sensuum exteriorum. Quinto quia si talis notitia vel visio fuisset connaturalis ipsi ade tunc non videtur quod eam per peccatum totaliter perdidisset sicut nec scientiam animalium et aliarum rerum totaliter perdidit. Si autem tunc perdidisset eam tunc nec filii eius eam contrarium experimur. Possit tamen dici quod sicut nos non possumus videre corpora gloriosa horum nisi ipsi condescendendo ostendant ea nobis sub modo proportionali sensibus nostris quod sic nec adam poterat videre spiritus se puros nisi per quandam proportionalem condescensionem ipsorum et quia dyabolus noluit per hunc modum se tunc eve visibiliter revelare ad suam maliciam sibi forte occultandam. Si

autem ex parte aliquis obiciat quod per hoc anima a corpore separata non possit videre angelos bonos vel etiam malos, immo nec se ipsam aut alias animas separatas, quia constat quod ante peccatum corpus non erat sibi impedimentum. Sed preterea in libro de dividuum vii angelus xiii libro de civitate dei capitulo xix probat quod homo ante peccatum non moreretur et per hoc quod animabus beatis melius esset cum suis corporibus bene valentibus vivere vel existere sicut ante peccatum. Illis quia dicebat omni anime expedire ab omni corpore separari ut posset esse beata. Preterea ad hoc dicendum quod anime separate non habent hoc ex sola separatione a corpore, immo ex hoc quod a deo collocantur in determinatis statibus altioris vite sub certo modo et sub certa mensura convenientie ordinationis vel pene et tamen quantum ad hoc que ex solis suis naturalibus illic videant aut videre possint valde modicum inde scimus consequenter dicendum sub hoc pariter aut melius loquatur. Secundo circumspectu cavenda est hic positio dicentium quod ideo adam non poterat videre intellectualia spiritus separatos quia existens intellectualem ut naturale est anime quamdiu est in corpore quod nichil intelligit sine auxilio fantasmatum quia ordinem ad fantasmata amittit eo ipso quo a corpore separatur et ita voluit quod esse in statu innocentis animalibus et clarius et plenius intellexisset omnia quam existens in corpore quasi omnia sunt magnis et periculosis erroribus plena. Ad decimum dicendum quod dyabolus non habet potestatem temptandi aut nocendi nisi quantum a deo permittitur. Non decuit autem ipsum permitti posse temptare evam nisi in specie in qua ab eva bene posset deprehendi facile posset adverti vilitas et malicia ipsius demonis. Secundo factum est quod esset species vilis et astuti alicuius. Preterea quia decuit quod tale speciem permitteretur accipere quam esset apta ad significandum ordinem temptationis illius et futurarum. Si autem unus adhuc captare speciem serpentis. Secundo quia in ipso est astucia callida veneno similis mortifera infusa per taciturnas insidias est in colore varius et tortuosus in motu et pectore et ventre reptans et esse in iacens celerrime tamen serpens seu repens scilicet se obligat

variis convolvens horrendo extremo ad horam se sursum erigens. Cauda fortiter stringens vel percutiens dentibus subtiliter mordens et aculeis lingue sive toxico acutissime stringens. Dicit autem beda prout refert magister hystoriarum quod dyabolus elegit quoddam genus serpentis virgineum vultum habentis ut sic eva quasi forme in aliquo sibi simili applaudet. Sed hoc et omnia consilia que ex textu scripture habere non possunt nec aliqua ratione probari apparet fabula reputanda et penitus tamquam inutiliter tenenda. Dicit et magister quod serpens ibat tunc erectus ut homo et quidam volunt quod tunc habebat loquelam et pedes. Sed deus privavit eum istis cum sibi maledixit prout ibi habetur. Sed ista reputo fabulosa et precipue illud de loquela quia certum est quod loquela proprie est actus rationis moventis et dirigentis linguam ex intentione significandi aliquid voluntarie et ordinate. Item ubi agitur de creatione aliorum dictum est reptilia tunc fuisse creata. Serpens autem ex tota forma seu figura sua apparet esse de genere reptilium. Verum et ab initio serpens vocatur. Serpere autem proprie est reptilium nec est visibile quomodo tunc continue appodiare se super solam extremitatem sue caude. Vel non nisi de pedibus sibi ablatis sit aliquid in textu mentio. Quomodo autem maledictio sibi data intelligi debeat infra dicetur. Ad xii dicendum est quod ad propositum non refert sive fuerit spiritus sive solum a demone apparenter formatum assumptum est sive visibile quod eundem modum tenuerit quod nec quid in suis apparitionibus tenent et precantos visibilius est sed quod fuit ex vaporibus solum apparenter formatus. Ad quartumdecimum dicendum est quod absit dicere vel sentire quod eva fuit creata ita fatua quod tale quid credere possit. Primo quia et angelorum error in eis esse non potuit nisi aliquo peccato preexistente verum cum omnis error sit penalis. Unde omnis homo naturaliter vult non falli. Secundo quia magna excusatio esset peccati eve. Sed in esset creata fatua et magis excusato diceretur si fuit eam primitus. Tertio quia decuit eam in prudentia et virtute sic proportionatam sapientie et virtuti viri sui de quo constat in scripturis quod illius super hominem fuit nobilis. Alterius decuit quod dari sibi sapientiam. Unde quod decuit certo certe

maris vel totius speciei humani generis. Condecebat quod creatorem sua prima opera omnium fundamentalia facere perfecta et precipue id quod inter omnia illa fuit finale quod utique fuit adam et eva. Quarto quia facillime poterat eva scire dignam humane speciei ad totum genus aliorum prole et in prole loqui rationabiliter. Sic serpens faciebat apparere insinuabat quod in eo erat aliqua vera intellectualis. Preterea si putasset quod solum esset serpens tunc non fuisset locuta serpenti tamquam per ratione utenti nec credidisset sibi de rebus altissimis et secretissimis scilicet per esum ligni consequenter sciant deum et quod videret archana scientia hoc erat fructu. Preterea eva quando audivit eum istis sic dicere videtur intellexisse quod deos vocabat angelos bonos tamquam deiformes et dei gratia plenos sed quia sciebat esse angelos et hoc certum est dubitandum quando adam aliquid scientiam scilicet de angelica ierarchia accepisset a deo tamquam factus ad illa et tamquam regendus inmediate per illam. Unde et angelorum ministerio portatus est et in paradiso terrestri et per eos alia sibi adducta et in sua extasi per visionem seu in sompno credidit eorum curie interfuisse credendum est quod scivit demonum eorumque maliciam dictum esset et hoc ei quod debite regendus se et suos sibi necessariam saltem per preceptum illo est. Quis autem dubitet quod valde necessarium esset sibi et eve scire quosdam angelos esse bonos et quosdam perversos. Sic autem adam eva per adam instructa fuerat de precepto ligni vetiti sic credendum est eam esse instructam de superioribus celestibus ad que principaliter intendebant. Ad quintumdecimum dicendum quod eva ad quam culpam potuit dubitare an sua illa esset data a deo omnino irrevocabiliter aut sic quod infligeretur unde nisi deus eam vellet misericorditer remittere. Sciebat enim deum sic esse iustum quod et misericordem nichil quasi sub rigoris iustitia ipsis adhuc plurimus sed solam maximam caritatem scilicet libentissime creantis eos et gubernantis sciebatque deum intendere ex eis et per eos totum genus humanum propagare. Rursus Ancelmus libro de casu dyaboli dicit quod primi angeli nescierunt certitudinaliter et indubitabiliter se si peccarent sic irrevocabiliter fuisse damnandos sicut utique fuit quia

[margin: abscon]

sitientibus

si hoc infallibiliter sciuissent tunc numquam potuissent
consentire in peccatum quia solo timore pene indubita
bili mox uenture cohiberentur et absque amore iustitie
plus enim timuissent tantum inmodicum tantum
que penam quam occultum sit ut appetibile id quod persuase
appetitur. Non sunt autem ut dicit Anselmus qui solo
timore pene abstinet a malo quia tunc non haberet
hoc idem meriti uel laudis nisi aliquid esset de pu
re et pene plene grauitatis nisi fiat ex puro
amore dei tunc esset certius impossibilius ad pecca
dum ac pronius et ad merendum. Nec est contra predicta quod
uidemus a multis presciis multa mala fieri
cum certitudine dampnationis sue tamen quia ipsi non
omnino dubitabiliter sciunt se dampnandos tamen
quia ipsi agunt a malitia iam preexistente et con
tradicta in eis quod non fuit deinde in angelo
uel aliam ante primum peccatum ipsorum. Ulterius sci
endum quod potuit esse quod quamuis eua sine dubio
pertulit quod diabolus post uisus fuit tocius sub
leuare ad elationem et uanam gloriam per aliqua
signa reuerentie et per quedam quasi amicabiles
et deuotas conditiones dignitatis eue et
ade. Et quod ex hoc eua elata et inaniter gloriata
tandem diabolo interroganti de causa precepti da
ti respondit sine dubio ne forte moriamur tamquam
ex presumptuosa sui estimatione reuocans in
dubium quod prius habuerat ut certum. Hic autem
maxime magis consonat temptatoribus nostris et
precipue in uirorum sublimis status. Ad illud
uero quod subsequenter queritur quomodo scilicet potuit credere quod ex
tali comestione consequeretur scientiam dominorum
et angelorum. quod nec hoc nec aliquid aliud erroneum
potuit credere nisi prima aliqua prauitate affecti
affectus. et ideo xi. super genesim ad litteram capitulo xxx.
dicit quod aliqua elatio precessit in mente eue que
excecauit eius intellectum et ordinauit ad cre
dendum illud elatio enim ex uerbis demonis ac
cepta fecit eam supponere quod ille esset bonus
angelus et qui diuinitus loqueretur aut saltem
fecit eam nichil mali suspicari de illo ex
uento enim elationis uanitatem appeteret
curiose experiri an uerbum serpentis contineret
uerum aliquid in hoc curiositas reddidit eius
intellectum pronum et promptiorem ad credendum illa serpen
tis. Et tunc forte cum hoc cogitauit
quod deus preciperet aliquid grande archanum precepit

illud de ligno uetito. hoc enim erat de se satis
probabile. non est autem uerisimile ipsam credidisse quod
ex ui naturali illius fructus deorum scientiam
sequeretur. sed potius ex aliqua occulta ordinatione
seu uoluntate dei ligno illi assistente. Utrum
tamen quo ad peccatum eius non refert an hoc uel
id crediderit. Rursus si credidit quod ex
esu ligni hoc consequeretur potuit cogitare
quod deus multas ineffabiles uirtutes potuit in
rebus occultare includere et quod lignum id haberet
uim corporis eorum immutandi ex qua
immutatione postmodum consequens eorum intellectus posset
ad sublimiore perspicacitatem deuenire. Videmus
enim nos per cibos et alia huiusmodi disponi
ad melius ingenium. nec oportet quod crediderit quod
omnino equaliter essent sicut dii. sed quod multum
conformes. Rursus sciendum quod licet errare
non potuerint in primo intellectu eius aliquis primus
affectus quidam tamen opinati sunt quod primum peccatum
eorum potuit esse in flexio uoluntatis ad credendum
id quod de se esset erroneum. Aliis tamen uidetur
quod hoc stare non possit quia recta uoluntas eorum
non potuit flecti in aliquid nisi id presentare
tur uoluntati ab intellectu sub aliqua ratione
appetibilis ueri aut presentatum ut ap
petibile ad credendum nisi quia presentatur ut cre
dibile. Intellectus autem uerus et rectus nichil
falsum et peruersum presentat ut credibile et ideo non
potuit quod ex peruersitate affectus obliquaretur
intellectus ut sic illud quod ade manenti recto
nullo modo occurrisset ut credendum fieret credibile.
Non tamen quod astute diabolus postmodum elegit dicere eis
eritis sicut dii. quia eritis sicut angeli quia id plus
sonabat in altitudinem et dignitatem appetendam
quam istud et quia plus erat inductiuum in per
dilectionem quam utrumque demonis appetit. Non et
quando non dixit eritis sicut dii amantes deum
sed eritis sicut dii scientes bonum et malum
id est scientes omnia quia appetitus diuini amoris
non ducit in elationem et curiosam ambitionem
quod tamen de facili facit appetitus scientie
eius scilicet. Uere autem idem postmodum subiunxit scientes bona
et mala quia omnia tamen ut scientia quam eis proponebat
maiorem haberet speciem boni tam utilis quam
honesti. Est enim ualde bonum. ualde expe
diens et necessarium perfecte scire bonum ut melius

fiat. Et perfecte scire mala ut melius caueatur
tamen quia per hoc plenius distinguebat quod quod comprehendet
sub nomine omni sublimius. Non enim sub hoc continetur
sola eius et uera et bona. sed et omnia alia et mala
omnisque defectus et priuationes. Uerum et diabolus per
sensisse euam fuisse instructam de suprema
gloria et deiformi scientia angelorum. Et forte et
quod admiratione eua de illorum sublimitate co
gitabat. uiditque demon quod sicut ipse talem
immediate sub deo appreciauit diuine dominationis
principatum. quod sic eua tamquam sub angelis co
ordinata potuit facilius et prius duci ad a
biandam magnificentiam angelorum quam deorum
quod ad immediate abiiciendam precellentiam sum
mi dei et quia prius uirum deficiliter duceret in altum
et superius tantum hebraicum quam per se. Eritis sicut
heloym. per hoc est sensus eritis sicut diuine
persone uel sicut deus. Ad sextum dicendum quod
adam non consensit ex hoc quod crederet id quod diabolus
dixerat eue. unde apostolus i. ad thimotheum ii. dicit adam
non est seductus mulier autem seducta fuit
quod et augustinus non est intelligendum de omni seductione
sed solum de predicta. nam fuit eius de. xiiii. de
ciuitate dei capitulo xi. adam seductus fuit in eo
quod inexpertus diuine seueritatis ex quadam ela
tione estimauit se in dei oculis esse ita
magnum et carum quod sententiam de morte datam
non exequeretur super eum primo de facili parceret
ei. Ad hoc ipsum autem adam precipitatum
esse dicitur per hunc modum. eua enim suadente et
forte multiplicibus uerbis et modis ad eius uale
amorem quod maximum habebat ad eam. licet ab
initio recte nimium intorsit et inflexit
in eam nolens eam molestare nec a se
abiicere uelut ream in deum. eo autem ipso
quod nimium ipsam cepit amare amauit
nimium et se ipsum. quia se ipsum in ipsa quodam
modo conspiciebat. erat enim multipliciter sui quasi
habebat connaturale et uisibile socium uel ipsam
et ex ipsa et cum ipsa totum humanum genus in
pendere uidebat. et ideo ipsam non solum propter se
ipsam amabat. sed et pro toto humano ge
nere quod ex ipsa sperabat ex nimio autem
amore sui factus est nimius appreciator
sui ac pronius superbe estimauit quod deus
non inferret tam forte penam in eum et per
tinuit quia uidit euam ex esu ligni penam

mortis non metuisse. Et ex hoc forte co
gitauit quod deus illud de morte dixisset
uel ad terrorem uel ob aliquod misticale signi
ficatum sicque consensit eue. Non autem quod hic
non fuit sic eua seductus non tamen propterea
minus peccauit. unde augustinus. xiiii. de ciuitate dei capitulo
xi. de eo dicit. nec ideo minus reus sicut
prudenterque peccauit. uiri et apostolus non ait
non peccauit. sed non est seductus et cetera. xiiii.
multum ex agitur magnitudinem peccati eius.
Ad septimum dicendum quod facili et rationabili po
tuit hoc contingere. oportebat enim euam non
solum per uiri colloquium instrui sed et per
propriam meditationem. et per experimentalem
uisionem creaturarum dei et per recogitationem
nouationem instructionum uiri sui adam
post instructionem congruam datam uxori
debuit uacare solus ideo aut alicui alteri
operi quod aut ex eo contingit postquam sathan
tamquam ualde astutus captauit horam
in qua euam inueniret solam quia tunc indu
bie facilius ipsam seducere posset. unde bernar
dus in epistola ad quandam monialem persuadens
ei uiuere in sancta congregatione post quam so
litaria in hieme dicit ubi non timetur re
prehensor facilius accedit temptator libe
rius perpetratur iniquitas. Ad octauum
dicit augustinus. xiiii. de ciuitate dei capitulo xvii. quod aperti
sunt oculi eorum non ad uidendum. nam et ante
uidebant. sed ad discernendum inter bonum
quod amiserant et malum quod ceciderant et
paulo ante dicit nec enim ceci creati erant ut
imperitum uulgus opinatur cum quidem et adam
uidit animalia quibus nomina imposuit et de
eua legitur uidit mulier quod bonum esset
lignum et pulcrum oculis et cetera. patebant ergo
oculi sed non erant aperti hoc est non at
tenti ad hoc quod cognoscerent quod eis in
dumento gratie prestaretur quando remota ex
titit in membris corporis quedam impudens
nouitas ex qua fuit indecens nu
ditas et fecit attentos et reddidit quasi
confusos. Uult ergo augustinus quod aperti sunt
id est facti attenti ad uidendum suam confu
sibilem nuditatem. et ad discernendum
quantum distabat huius corporis nuditas
ab ornamento gratie quod amiserant. Quod

6 q°
sexto ...
7ᵐ q°
8ᵐ q°

peri [?] zoma [illegible] dicitur perizomata
[illegible] quasi bracas zonales cingit [?]

aut iste sit sensus littere patet quia mox sub-
ditur. Cumque cognovissent se esse nudos
etc. Posset quis dicere quod in apertione oculorum intelli-
gitur concupiscentia secundum quod tunc oculi quasi tota
eorum sensualitas cepit inhiare et quodam ap-
petitus hiatu [?] ad carnalia
qui quidem prius erant ad omnem impudiciciam
animo omnino clausi per castissimam puritatem
eius [?]. Unde et in nobis ipsis experimur
quod qui per mortificationem sensuum et per abstrac-
tionem a carnalibus ad divina se [?]
li vanitati moriuntur et eis totaliter clau-
duntur. Et non qui a divinis in materia-
dimus sentimus nos ad illa aperiri et quedam
mala nostra in nobis invenire et vigere. Puto
autem quod septimi [?] modus predictum intendat
hic simul includere. ut sic tamen ex parte ob-
iecti quam ex parte potentiarum apprehensivarum eius com-
pleta sit [?] hic apertio dato etiam quod men-
ti simplicissime et nudissime omnino intellecte
et abstracte occurreret nuditas nostra non oportet
quod occurreret sub illa vilitate sub qua occurrit
nobis et pro tanto intelligo verificari verbum
augustini xi. super genesim capitulo xx. dicentis
quod deus non permisit eos advertere suam nudi-
tatem eorum intentionem in divina sustollens
nisi post peccatum. Constat enim quod illa nudi-
tatem quam tunc habebant tunc videbant et tamen
tamen dato quod illa nostri carnali apparuisset
turpis et confusibilis non tamen nisi pure et
in divina suspectus [?]. Possit etiam tercio modo
dici. scilicet quod mox in primo initio peccati ade
ostensa est eis temporis nuditas. Sed adhuc et ab
initio incendio temptationis tenebantur
oculi eorum ut non adverterent eam usque quo
adam comedit de fructu et tunc demum a-
perti eo modo quo luce ultionis oculi duorum
discipulorum aperti sunt ad cognoscendum christum qui
prius tenebantur ne eum agnoscerent. Et
hoc quod dyabolus vero sophistice et sub quadam
dupliciter locutus esse quia ait cum ex eo co-
mederitis aperientur oculi vestri potuit enim
intelligi vel de apertione oculorum intellectuum ad al-
tiora scienda et sic intellexit eva autem de
apertione concupiscentiali vel de ea que per novum
adventum novamque appetitum turpis nu-
ditatis contingit et hoc modo fuit verbum

demonis in ipsis de facto completum. Consuerunt
folia ficus. Forte hoc fecerunt [?] ut ipsa-
met folia in se invicem per aliquos fracturas
complectendo. Et fecerunt sibi perizomata id est
circumcinctoria que bracas dicere est aptius quam cingulum
et zona. Quod autem in tantum erubuerint
ut mutuos aspectus ferre non possent et
ut subito sua pudenda velarent non solum
contingit ex ipsa turpitudine turpiumque motuum mem-
brorum noviter apparente. Sed et secundum augustinum ex eo
quod celerrime perceperunt hoc eis divino iudicio
accidisse in penam sui peccati. Et non quod
inimitando dei ordine contingit quod foliis pru-
ritum generantibus membra tamquam prurientia
contexerunt licet ipsi hanc significationem tunc
non intenderunt. Solet etiam queri hic factum quidam
probabiliter suspicantur quod fructus vetitus
esset ficus. et quidem inter omnes fructus homi-
nibus expertos est omni dulcior et suavior. ut
quid enim relictis foliis ligni de quo ede-
runt ad alterius ligni carpenda folia
declinassent nisi forte dicatis quod folia illius
ligni non erant ita vel non ita apta ad se operi-
endos. Et cum audissent. In hac parte
prosequitur de iudiciaria punitione peccati pre-
missi. Secundo de misericordi conservatione
ade et eve et stirpis humane in eis ibi. Et
vocavit adam. Tercio subditur eiectio eorum de
paradyso tamquam de loco nimis eis alto et eorum
collocatio in loco sibi congruo ibi. Et eiecit
adam. Item in prima primo premittitur pre-
ambulum iudiciaria inquisitio seu interrogatio
Secundo [?] eorum confessio. Tercio subditur eorum
condempnatio ibi. et ait dominus deus ad serpentem
Dicit ergo. Et cum audissent vocem domini dei
deambulantis etc. Secundum augustinum xi. super genesim
ad litteram capitulo xx. hoc factum est per visibilem
creaturam sive formam. unde et audiri auribus
sensibilibus audierunt aliquam vocem corporalem
sicut [?] ut dicitur apparebat ut homines tamquam
homine loquentium quando in abraham
ad quercum mambre locutus est cum eo. Sed
quis [?] inde recognoverunt quod illa vox
esset dei. et quod ille qui loquebatur esset deus. Ad
hoc dicit augustinus capitulo prefato satis probabile est
solere deum per creaturam tali actione congruam
in forma humana prius illis hominibus apparere

quos tamen non permisit advertere suam nuditatem eorum
intentionem in superna sustollens nisi post peccatum
Secundum hoc ergo potest dici quod tunc audierunt et vide-
runt eum in illa specie in qua prius erat eis solitus
apparere. Vel potest dici quod in forma assumpta re-
lucebant quedam insignia divine maiestatis
et auctoritatis ex qua vel cum qua innotescebatur
audienti vel intuenti sensus divine presencie.
Ad auram post meridiem. id est hora nona secundum
quosdam. nam sexta hora dicitur adam peccasse
sicut et sexta die. licet tamen secundum [?] et augustinum. hoc
est ad vesperam. ubi nos habemus post meridiem
dicitur autem quod deus ambulabat ad auram loquens
de deo qui instar viri in orto suo quereretur
aure spirantis refrigerium meridiano estu
iam transacto. dicitur autem aura ab aere quia
aerea quia fit levi et suavi motu aeris.
Potest autem per hoc significari quod deus non cum
ardore ire sed cum refrigerii tranquillitate
iudicat et punit. vel per hoc significatur
dei summa deliciositas in qua ut deliquerunt
dominus ipse quasi ad auram recedente ambulat. vel
et tercio per hoc significatur quod fervor divine carita-
tis ab adam recesserat. et per dei amorem ad adam
iam quem repulerat. Abscondit se adam.
Sed quomodo factus est ita demens quod putaret se
posse abscondi a deo et maxime per latibula li-
gnea. Ad hoc dicit augustinus xi. super genesim. ex
quo deus avertit intuitus faciem suam et fiat ho-
minibus non mirum [?] hoc quasi similia sunt demen-
tie fieri per nimium pudorem ac timorem. Sic enim
Fugiunt affecti fugiunt ad dominum in humana specie eis lo-
quentem ut solent affici homines sub oculis ho-
minum et tali affectu de pena peccati erant. Solet etiam ex-
hiis que in divinis visionibus legimus satis
possimus probare quod videntes deum vel angelos
sub humana specie secundum varios aspectus apparen-
tium afficiuntur nunc pudore nunc timore nunc
gaudio et sic de aliis affectibus. In medio
ligni paradisi. id est in medio lignorum seu arborum
singulare pro plurali. vel forte in medio ligni cuius
foliis se contexerant se absconderunt. Voca-
vitque dominus deus adam. Solet queri quod cum sit factor sen-
sibili deus voluit ostendere quod sub recto
ordine iudiciario ipse iudicat et vult
nos iudicare et non absentes et inrequisitos
et inconvictum non vult punire. Ostendit ergo

ex causa sic apparuit et sic fecit primo et
ut homo nullum alium hominem per quem iudicari
possit super se haberet monstraret sensibilius
ac per consequens et efficacius culpa propria et dei iu-
dicantis iusticie. et ex hoc tamen ipse quasi sup-
posuit quibus hoc ipse refert plus time-
rent peccare. Secunda causa est ut monstraretur
homini ordinis iudiciarius sibi observandus
Tercia est ut daretur homini occasio penitendi
et peccatum suum coram deo sibi apparente hu-
militer confitendi. unde licet apparitio [?] est
ipse ex se fuit in deum reductoria. licet per
accidens ex culpa ade et eve se indebite ex-
cusancium fuit eorum aggravatoria. Fuit
autem necesse quod tunc deus per se aut per
angelos suos hoc faceret quia tunc nullus
erat per quem hoc fieri possent. Et hinc est quod con-
simili modo ipse bis allocutus est chaym. Et
dixit ei ubi es. Secundum augustinum hec vox non est
dei quasi ignorantis sed quasi increpantis et
per modum interrogatorium extorquere volen-
tis ab adam responsionem de confusione
sue nuditatis ut sic per congruis ex ipsa pro-
batione inferret eius causam. scilicet culpam ip-
sius ade. Est etiam et vox insultantis est etiam dei
reprimentis et vocantis sui citantis a-
dam ad comparendum coram iudice primitus
recepturus. Solet autem queri quod deus primo in-
terrogat virum quam mulierem. [?] quia superior et
quia corrupto humani generis ad ipsum [?]
spectabat [?] quia ultio [?] et sic pena
eius erat [?]. et non perdit
morem hominum inquirentium prima et ab-
scondita per presentiora et manifestiora tamquam
per effectus [?] causas vel occasiones et ex-
cusabilitates peccati eorum indagare. et
ideo incipit ab ultimo effectu. scilicet a peccato ade
primo a pena nuditatis sive ex ipsa [?]
simul et plenius culpam adam per quem in illa
penam incidit. Et hinc est quod ordinatis
gradibus per eorum confessiones venit de a-
dam ad evam et sic ad serpentem quem non in-
terrogat quia iam erat tamquam omnino perfidus
erat immobiliter obstinatus in omni malo et
in hoc ipso per irrevocabilem sententiam con-
dempnatus. Secundum tamen augustinum xi. super
genesim capitulo xxxiii. ideo non est interrogatus et non

cum hec fecit quia non natura et voluntate
id fecit. Sed dyabolus de illo et per illum et in
illo fuerat operatus. Nota enim Augustinus quod
fuit vere serpens. unde super Genesim capitulo xv. dicit
quod sic demon locutus est homini per serpentem
sicut angelus Balaam per asinam est loquutus
de quo quia locutus est dictum est prudentissimum
omnium bestiarum. id est astutissimus propter asticiam
dyaboli que de illo et in illo agebatur do
lo. Sic dicitur lingua prudens vel astuta
quia prudens vel astutus movetur ad aliquid
astute suadendum. Et sic a Jeremia dicitur
est stillus scribarum mendax. quia per ipsum
mendacia scribuntur seu operantur. Mulier quam dedisti mihi etc. Non sufficit
de culpam suam referre in mulierem sed et
aliquo modo in deum unde dicit quam dedisti
mihi. aut saltem hoc addit ad factum se ex
cusandum de hoc quod edidit vel ad forcius
se excusandum de hoc quod edidit ei quam
deus sicut dedit. Super quo Augustinus
xiiii. de civitate dei capitulo xiiii. est inquit peior
damnabiliorque superbia qua etiam in peccatis
manifestis suffugium excusationis exqui
ritur. Sicut illi primi homines quorum illa di
xit Serpens seduxit me. et ille mulier
quam dedisti mihi etc. Nusquam hic sonat pe
ticio venie nusquam imploratio medicine.
Nam licet isti non sicut Cayn quod commiserunt
negent adhuc tamen superbia in alium
querit referre quod perperam fecit superbia
mulieris in serpentem. superbia viri in muli
erem. Et non quia non est consentaneum
in malum quod cum inceperit in iudicio de
prehendi unusquisque totum crimen in alterum
refundere nititur. Sicque concordia eorum
in fine dissolvitur sicque in proposito co
tingit. Et ait dominus deus ad serpentem
quia fecisti hoc etc. Nota quod ordine co
nverso infert sententias incipiens a ser
pente. ut sic per has causas peccati primi
quasi peccantes primus feriatur. Et est hic
ordo rectus. Sed quia serpens primus
si ad litteram fuit bestia. si autem e
rat demon in specie serpentis apparens
quia et hic nova pena puniretur cum ipse
esset dampnatus et impossibilis sensus ad bo

vel ad non peragendum omne malum quod posset.
Quod eciam ista pena competit utrique cor
rum ea que hic ponuntur. Nam pena sunt
naturalia serpenti demoni non ad litteram
non competunt. Videndum quod si hic aliquo
modo maledictus serpens verus hoc tamen
est ad maiorem terrorem et ad ampliorem detes
tationem peccati demonis qui illo usus
fuit et peccati primorum parentum qui demoni
per ipsum loquenti consenserunt. factum est quasi
signum dampnationis omni qui serpentem sig
nificantur. Sed in hoc autem aut oportebit
dicere naturam serpentis tunc fuisse quoad
hoc mutatam aut quod solum dictum sit ei in
figuram eius quod erat implendum in demone
et in quibusdam malis per serpentem hinc de
signatis. Exponendo autem de terra ad litteram
de non serpente litteraliter satis patet quod non dicit.
ipsa conteret caput tuum. id est conabitur conterere
et caput potius quam caudam quia ibi est debilior
et quia facilius perimitur ibi occidi non intendit
hoc de sola muliere dicere. Sed quasi de toto semine
eius. id est de toto humano genere. Serpens autem
dicitur insidiari calcaneo hominum quia vel ferentem
tamen faciem hominis et eius rectum super
se aspiciunt et loca post tergum ad pedes
mordendos tamquam fere naturaliter insidiatur.
Per demonem non solum sed ex consequentia per illum
designantur que quidem ex hoc secundum
dominum et in homines qualiter competunt
quod hic permittitur. Quia fecisti hoc etc.
Primum est excessus divine ire super ipsum et
sue detestabilitatis. Unde est maledictus
super omnia bestialia et pecora. Secundum est
quod in alias asticias debent omnes actus
eius firmari et totus in infimis in actus
et repere instar serpentis. unde dicit ei Super
pectus tuum gradieris et habet super
pectus tuum et ventre tuo. Tertium est co
tinua devoratio et incorporatio hominum t
errenorum suarumque terrenarum cupiditatum et
[illegible] unde dicitur Terram comedes omnibus
diebus vite tue. id est quando devinces potestate
temptandi vel incitandi. Quartum est
cordialis inimicicia et separatio omnium fidelium
et tocius ecclesie penitencium quod ipsum deus
unde dicitur Inimicicias ponam inter te et mulierem et

hic non sunt. prout erant mala. Sed prout erant
futura bona et prout gerit typum ecclesie. unde hic non
agitur de semine eius carnali qui quasi erant
inter voluntates. Sed de semine eius spirituali
unde et semine quasi de quo hic videtur sequitur im
pios homines vel demones qui in malo sunt
quasi proles per demonis. Quintum est eius plena
conculcatio et triumphalis deiectio per eorum fi
delium unde sequitur. Ipsa conteret caput tuum.
id est per fidem confutabit omnem asticiam et malici
am tuam et confringet principatum nequi
cie tue. et ipsa prima inicia temptationum
tuarum. hic enim tamen hic per caput designatur.
Sextum est dolosa similis et formidolosa in
sidiatio quasi ad finalia puta temptationum
ecclesie. et quorumque fidelium temptandorum. unde
dicitur. Et tu insidiaberis calcaneo eius. cal
caneus a calcando dictus est illa pars pedis
que est sub talo et significat hic quosdam fines
seu finales extremitates in quibus ecclesia
seu anima terminatur et significat et quorum pro
positum ecclesie sunt remotiora sunt valde et
super legem eorum conspecta ecclesie. id est nostri eo
sunt animi non videntur liberi retro parte pedum
infima et posteriora. Hiis autem demon
singulariter insidiatur. tamen quia velut in ap
tis que sunt ante oculos deprehendi tamen quia
minus in tantos facilius decipit et precedens
sensus. id est eventualius eos tue captiones. Postulatos
eius fines non est cadenti locus resurgendi
tamen quia cum tanto forcius inardescit quanto
videt se brevius temptandi tempus habere. unde
Apocalypsis xii. habens iram magnam sciens
quia modicum tempus habet. Nota autem quod primum
horum scilicet maledictio inceptat quidem demoni
ante casum hominis. Sed ex hoc magis est ag
gravata et quedam ut ita dicam nova
maledictio sibi adiuncta licet autem secundum et tertium
in eius prior mali radicaliter inessent pro
quanto vellet agere omne malum quod posset
non tamen habuit ea in effectu. Si ho inveniri
per eum. Tamen non ultima habuit nova omnino pene
dispensatio. Primo quia si hominem invitavit prius numquam
temptatus numquam ab eo victus esset temptando

aut oportuit eum vinci vel in illo statu
vel in alio et ille alius facit secundum modum
qui est demoni confusibilior quam primus tamen quia
confusibilius est sibi vinci a nobis infirmis
quam fuimus primus tamen quia per Christum hominem in
se et in sua ecclesia magnificencius vin
citur et vincetur quam fuimus si homo non pecca
sset. Mulieri quoque dixit. In hac pena
mulieris quasi pene vel quatuor conti
nentur. Prima est multitudo copie et
inopie. unde dicitur. multiplicabo erumpnas
tuas. erumpna est inopia clades labor in
opia. et dicitur erumpna quasi ex rumen. quia
scilicet homo non habet quod ruminet. id est ad comedat.
Secunda est multiplex penalitas impregnatio
num seu mulierum gravidationum. unde sequitur.
et conceptus tuos. Nota enim per hoc hic pro
ut dicitur fructum prolis. Sed prout dicitur dolores
pregnationum. unde secundum septuaginta ubi nos habemus
erumpnas tuas et conceptus tuos. legitur.
habet tristicias tuas et gemitus tuos
In hebreo non dolores et conceptus tuos.
Tercia est dolor parturitionum. Quarta est ser
vilis subiectio eius ad virum. unde dicitur. Et
sub viri potestate eris. Prius quidem erat sub
viri potestate solum ad utilitatem sive di
rectionis et gubernationis absque omni pena
et vilitate servili. Sed nunc potius in penam
prout eius peccatis includitur. Quinta est ge
nere et tyrannica dominium viri. vel in eam per
pravitatem originalem et actualem viri per
sicut quando vir immoderate et superbe ei dominatur
ita quod se habeat ad eam ut dominus ad an
cillam potius quam ut vir ad sororem et
sociam et coheredem. Nota autem quod pene
iste respiciunt totam posteritatem eorum
hoc tempore. Iustum enim est quod sicut in ipsis
omnes peccavimus. sic in eorum penis omnes pu
niamur. Ade vero dixit. hic tres pene po
nuntur correspondentes culpe ade
et primo ponit duas. secundo expositive repe
tit eas ibi. spinas etc. tertio ponit ultimam
ibi. donec revertaris. Prima est noxia steri
litas terre in victus humani quia ei prius se

audivit, id est consensit voci uxoris non tamen terra facta est ei rebellis per fructum ex ea quaesitum, sed ei reddens punctiones spinarum, id est herbas sibi inutiles et nocivas. Et ideo dicit: *terra*, scilicet sit uxor, *maledicta in opere tuo*, id est non in substantia sua nec in operatione mea, sed in operis tui, quasi dicat: terra fiat mala et nociva. Unde post paulo exponitur subdit: *spinas et tribulos germinabit tibi*, quasi dicat: Et si prius germinavit eas, non tamen *tibi*, quia non cum tu excoles eam adhuc inde fructus tibi et tuo usui competentes. Sed tamen dicitur quod *opera* hic non opera iuris colendi, sed peccata significat, ut in hebreo habetur. Et glosa non discordat dicens: *maledicta humus propter te*. Et Theodotion: *maledicta terra in transgressione tua*. Et est intelligendum de maledictione dedicationis terre, ut supra, vel ipsius hominis. Et hoc legitur: *in opere tuo*, id est propter opus tuum. Sed ibi quaeritur an propter peccatum hominis terra sit deteriorata et an antea non germinaret tribulos spinosas sicut nunc. Ad quod hoc certo nescimus, sed hoc scimus quod ipsa prius non fuerunt homini penalia sicut nunc est. Et hoc sufficit ad veritatem istius litterae. Secunda est labor operum hominis in excolendo terram pro suo victu. Prius enim fecisset sine omni labore penoso non possit post unde dicit: *in laboribus comedes ex ea*. Et post exponitur subdit: *in sudore vultus tui*, id est in tanto labore quod non solum in corpore sed in nobiliori tua parte, scilicet in facie, vehementer pro labore sudabis. *Pane tuo*, id est a te elaborato, ut sic totum sonet in pena. Competit autem ei haec pena quia de ligno vetito voluptuose gustavit. Tertia est resolutio mortis, unde subdit: *donec revertaris in terram de qua sumptus es*, id est secus et formatus es. Quod exponens subdit: *quia pulvis es*, scilicet nihil origine, id est de pulvere factus. *Et in pulverem reverteris*, scilicet finali resolutione. Commemorat autem ei humilitatem sue vilis originis tum ad ipsum humiliandum, tum ut per hoc plus exaggeret praesumptionem sue superbie et magnitudinem dignitatis et gratie sibi date longe supra condignitatem sue per ordinationem, tum ut

ostendat corpus eum convenienciam pene resolutorie. Haec autem pena competit ei quia lignum vite et principium seu fontem vite per ipsum designatum spernit se spectando se plus quam deum. Et nota quod hanc penam apparat unis licet competat et mulieri, quia sicut viri per suum regimen debent omnia stabiliter continere, sic per eius oppositum principaliter radicem regiminis humani dissolvit. *Et vocavit adam nomen uxoris sue eva, eo quod mater esset* etc. *Eva* enim per se sonat interpretatur *vita*, et secundum augustinum undecimo super genesim capitulo vicesimo secundo illud, scilicet *eo quod esset mater omnium*, non est verbum scriptoris, sed ade reddentis rationem nominis a se impositi. Cum autem hoc nomen ei imposuerit ante electionem suam de paradiso vel post, non plene claret, potest enim hic tertio anticipative quocumque autem sit ideo hoc refertur ut ostendatur quod non fuerunt dampnati desperabiliter sicut demones, sed sub spe propagationis et reductionis in deum, quamvis in sententie ibi aliud designetur. Sic post sequitur: *tunicas pelliceas*, eos quidem induit propter eorum necessitatem et aliqualem in eos ostendendam pietatem et spem protectionis ac reparationis. Sed pelliceis eos induit in memoriam mortis et sue mortalitatis. Pellicea enim fit de pelle animalium mortuorum et in hoc innuebatur quod pelle, id est carne mortali erant induti, et per quod humilis recognitio et confessio sue mortis erat eis opertimum opimentum sue pudende nuditatis. *Ecce adam factus est quasi unus ex nobis, sciens bonum et malum*, id est insciendo bonum et malum. Et secundum augustinum sunt verba dei insultantis superbie eve et ade et per sunt dei positos eorum deterreas ne superbiant, quasi dicat: ex suo peccato non solum non sunt facti quales fieri voluerunt, sed nec illud quod facti fuerant conservant. Dicit ergo hoc repetendo culpam eorum ut penam electionis eorum mox subiungende ostendat esse iustam. Licet autem adam non crederet se talem scientiam consecuturum, in se hoc sibi imputat a deo quia consensit eve hoc credenti et quia forsitan hoc superbe ambivit, multa cum prius se appetimus

quamvis ea consequi non credimus. Dicit autem *nobis* propter pluralitatem personarum dei. Secundum augustinum possibiliter tamen hoc referri ad angelos. *Nunc ergo*, scilicet eiciamus eum de paradyso, *ne forte mittat manum suam* etc. Quidam tamen supplent nunc ergo videte seu cavete, ut sit sermo dei ad angelos. Dicit autem *ne forte*, non quod deus dubitet seu sub dubio illud fiendum commentat, sed ut designet contingentiam actuum liberi arbitrii ade scilicet facultatem eius ad hoc vel ad oppositum, vel quia sic loquitur more humano, ut in loquendo conformet se moribus nostris. *Et vivat in eternum*, scilicet secundum suam estimationem, vel *in eternum*, id est in tempus longissimum. Non enim adam a modo poterit per esum ligni illius perpetuari, sed posset longe diutius conservari. *Emisit eum* etc. Non ut simpliciter dapnandum nec absque omni spe boni operis, sed ut *operaretur terram*, quod per terram sonat in labore vilem et miserum per terram opus utile et gerens spem vite. *De qua sumptus est*, id est secundum magistrum historiarum in agro unde quod ade et eva sepulti sunt in spelunca sepulta duplicia. Utrum autem hoc magister habuit nescio, nisi quod Josue quarto decimo dicitur quod hebron que fuit in sorte tribus iude et fuit data caleph, cum antea vocabatur cariatharbe, id est villa vel civitas quatuor, et subditur: *adam maximus ibi situs erat*, et creditur quod pro istis adam precipue vocata esset primitus civitas quatuor, propter quatuor patriarchas ibi sepultos cum quatuor uxoribus suis. Est ergo satis verisimile quod adam ibi sit sepultus vel sit vixit. *Et adam electo ante fores paradysi posuit deus cherubin ad custodiendum vestibulum*, id est aditum, ne quis possit intrare. *Et collocavit cherubin* etc. Hoc dicitur mistice ut sub more sensibili et humano ostendat quod homo de paradyso expulsus non potuit illuc reintrare sicut prius poterat. Sicut enim reges in diversis partibus suis palaciis vel viridariis solent tenere viros fortes et pugiles ianitores cum forti clava vel ense ut nullus audeat intrare, sic

vult dicere quod deus per angelicam custodiam firmiter custodit aditum paradysi ne homo possit illuc intrare. Et ideo dicitur quod collocavit, id est firmiter statuit, *ante paradysum voluptatis*. Non ergo quod steterit ibi infixi sicut homo ianitor, sed sufficit quod et de celis locum illum custodiant. *Cherubin*, id est ordo [illegible] angelicus scientia dei plenus; non quod secundus ordo post seraphin inmediate sit ad hoc deputatus, cum secundum dyonisium hoc potius spectet ad infimum ordinem, sed ei hoc ascribit tamen quia virtute eius fit, tamen ut ostendat quod angeli eius loci custodes sunt boni pugiles et consiliati ac discreti et prudenti ad custodiam loci. *Et flammeum gladium*. Per hoc designat ignitum et acutum zelum angelorum ac rigidam et recissimam et adustivam iusticiam et efficacem potentiam eorum. Quod vocat *versatilem*, id est ad quecumque hinc inde incidendam facilitabilem seu girabilem, sicut est ensis bene vibrabilis. Ysidorus tamen quarto decimo libro ethymologiarum dicit quod huius loci aditus post peccatum hominis interclusus est. Septus est enim undique rumphea flammea, id est muro igneo, ita ut eius incendium pene iungatur celo. Cherubin quoque, id est angelorum presidium est ordinatum supra rumphea ignea ad arcendos spiritus malos, ut sic flamme submoveant homines, angeli vero bonos malos angelos, ne cuiquam eorum aditus paradysi pateat. Hec ysidorus. Utrum autem talis murus flammeus ad literam ibi sit nescio, sed forte possibile est quod circa radices aut valles et colles propinquas monti in quo est paradysus sit mixta minera sulphuris ex qua continue reddat flammas, sicut facit mons vulcani in sicilia. *Ad custodiendum viam ligni vite*. Hoc lignum spiritualiter nominat, quia spiritualiter propter ipsum non credimus aditus paradysi est clausus. Et nota quod electio ade de paradyso sicut fuit penalis, quod fuit pena medicinalis profuit ei ade et nobis ad humiliationem ad peccati primi pleniorem recognitionem et aggravationem

quamvis ea conseq nō edim⁹.

ad m[illegible] an[illegible] exilii deplorationem et pro pe
nas multiplicatas, expellentem foras
desiderare et querere patriam celestem. Ab
liminatis [illegible] hinc [illegible] vite seu paradiso
lignum vite et templi paradysi et pro [illegible]
[illegible] in qua [illegible] fuit quodammodo
alternativa [illegible] nec quod constat ad
hanc vitam [illegible] ad magis timendum
et fugiendum [illegible] transgressionem di
vinorum preceptorum. Valet [illegible] ad
exhibitionem lascivie et [illegible]. Delici
ositas enim illius paradysi esset homini car
nali et concupiscibili iam infecto
scilicet maximum incentivum gule et lascivie.
Illud autem quod secundum Augustinum xiiii de civitate
dei xxi non nulli dixerunt totum hunc
paradysum non ad litteram fuisse corporalem sed
solum figuralem fuisse hic descriptum ad significandum
intelligibilem paradysum gratie et glorie et vicium
quo [illegible] per quod homo expellitur, unde quod Augustinus
improbat licet concedat illa que ibi significantur
fuisse sic per Agar et Saram duo testamen
ta secundum apostolum designantur. Sed nichilominus
fuerunt ad litteram due mulieres et sic
per petram ex qua erupit aqua Moyse
percuciente figuratur Christus secundum apostolum
et nichilominus fuit petra vera. Sed quidam for
te sunt ad hoc moti quia licet de prima
conditione hominis litteraliter intellecta [illegible]
[illegible] in[illegible] et qui [illegible] in
[illegible] ut pote quod esset immortalis et in
passibilis et quod similiter quod hoc esset [illegible]
[illegible] egens reparari per cibos et semi
nalis decisio sive libere ad generandum fili
os. Et quod mulier de viro conciperet et
pareret ut si [illegible] illud [illegible]
et multiplicamini et quod totum hoc fi
eret absque dolore et corruptione et corrup
ne sive virginalis integritatis et absque
omni carnali concupiscentia vel pudore aut
quod per meatus homini naturales nulla
feces emitterent aut quod emissa non
fetent nec fedarent aut quod tales me
atus in homine tunc non essent. Similiter

plura alia ut quod [illegible] tunc lacrimas et
[illegible] que [illegible] satis sunt expedita
nec omitto. Sciendum autem quod predictorum
positio non solum est falsa [illegible] et fidei
destructiva et totius sacre hystorie
confusiva. Quia secundum hoc originale peccatum
et eius pena omnino nescitur [illegible] hy
storia [illegible] michi ad litteram [illegible]
hystorice [illegible] alia cum
illa sit omnium prima et omnium radix. Hic
autem contra hunc errorem in tractatu
de originali peccato dixeram ad predictam tamen
que sola restare videntur breviter
respondeo. Ad primum enim de consumptione [illegible]
[illegible] dicendum quod non omnis consumptio
[illegible] corporis est nociva [illegible]
mortis ut pote illa que in ultimo [illegible]
radicalem non consistencia corporis [illegible]
[illegible] et que sufficienter per [illegible] alimentum
reparatur. [illegible] hunc obviat [illegible]
[illegible] ad primum de se
minali decisione [illegible] dicendum quod per
doctores et philosophos [illegible] de radicali
substancia totius corporis [illegible] transfunditur
[illegible] saltem [illegible] non solum aliquid
de residuo nutrimenti [illegible]
radicalibus [illegible] corporis [illegible]
[illegible] fieret decisio quod ipsum debilita
ret et induceret mortem nisi [illegible]
[illegible] forte [illegible]
vices illud [illegible] esse [illegible] modicum
quod [illegible] corporis naturalem constituenda
[illegible] ut michi [illegible] decisione
[illegible] cognationem [illegible] assimilationem
plus ad parentes quia si in solo decisio
et ipsum solum esset cognatio et assimila
tio tunc quod ad totum illi decisio [illegible]
additum non esset cognatio et assimilatio quod
[illegible]
[illegible] quod sit illud decisum. Preterea
[illegible] est aliena
[illegible] et anima forma
corporis sui quo [illegible] ipsum [illegible]
assimilatio. [illegible] videtur quod [illegible]

plus ad parentes in membris fundatur. Prima
est in naturali efficientia. Secunda in naturali et in
trinseca substantiatione membrorum prolis. Tertia est
in naturali affectu et sensu tam ad totum genus
[illegible] actum quam ad eius terminum scilicet prolem et
consimiliter in naturali affectu et sensu prolis
ad parentes tamquam ad suam causam generalem
et consubstantialem. Et pro tanto consubstantialem pro
[illegible] materiam intrinsecam que iam erat
corporis patris et si non radicalis saltem [illegible] generalis
et intimissimo tradiderunt. Assimilatio
quam in membris fundatur primo est in causali
efficientia [illegible] forme prolis. Omne enim a
gens intendit sibi assimilare suum effectum.
Secundo in intrinseca et naturali et propria dispositione
materie. Secundum enim varias dispositiones materie
varie educitur forma. Constat autem quod
materia generationis est intrinseca vicina et conformis
dispositioni corporis parentalis tamquam eius intrinse
ca et propria. Tertio in naturali [illegible] seu loco ge
nerationis et formationis prolis et ista quidem
plus respicit matrem quam patrem pro tanto
respiciat patrem pro quanto sensualis eius
spiritus et ymaginatio et affectio [illegible] ad
patrem sibi coniunctus [illegible] et prolis imbibitur
dispositionem forme paterne et pro quanto in ipsa
commixtione totum vas matricis con
figuratur tali agenti. Hec est causa quare videmus
prolem sepe plus assimilari avo vel
atavo quam parenti proximo tamen quia constat quod
hoc non sit nisi per potentiam priorum parentum
tamen quia modica variatio virtualis aspec
tus et proportionis agentium et patientium
de facili causat varietatem et conformita
tem in prole. Ad tertium de conceptu et partu
absque dolore et corruptione dicendum quod secundum Augustinum
xiiii de civitate dei xxvi. Sicut nunc manus
et digitos libere laxamus ad dandum id quod
est infra manus et libere stringimus ad ca
piendum et tenendum ea que nobis dantur
et sic pulmonem ad respirationis spiritum
educendum et remittendum et ad vocem edi
[illegible] emittendam et ad modificandam. Sicut
folles fabrorum vel organorum pro libitu

movemus et laxamus ac stringimus et con
similiter labia mea et palpebras oculorum. Sic
femina tunc laxaret et stringeret por
tam uteri sui ad conceptum et partum absque
ulla corruptione nervorum vel arteriarum
et absque ullo dolore, nec emitteret partum
[illegible] separationem prolis a matre
sed potius per quandam [illegible] digestivam matu
ritatem ita quod umbilicus infantis
esset prius in se solide compactus et clausus
antequam exiret. Ad hoc autem faciliter
credendum manuducit Augustinus ibidem per hoc quod
est in animalibus qui pellem suam pro libitu ibi
solum movent ubi senciunt se pungi
et [illegible] quod herentes [illegible] tre
more discutit. Secundo per [illegible] est in
hominibus. Sunt enim quidam aures movent
vel singulas vel ambas simul. Sunt et
alii qui capite immoto totam cesa
riem quantum capilli occupant deponunt
ad frontem revocant retro et volunt. Sunt
et alii qui eorum que voraverint incredibili
plurima et varia paululum precordiis pre
contrectatis tamquam ex sacculo quod placue
rit integerrimum proferunt. Quidam alii
voces avium pecorum et aliorum quorumlibet
hominum sic imitantur [illegible]
indicibus discerni omnino non possint. Isto
nulli ab imo sine pedore [illegible] ita
numerosos pro arbitrio sonitus edunt ut
ex illa parte cantare videantur. Ipse
sum autem expertus sudare hominem cum velit
[illegible] quosdam uberem flere cum
volunt [illegible] memoria re
centissima experti sunt quod presbiter quidam
[illegible] hominis voces
ita se auferebat a sensibus et iacebat si
millimus mortuo. Ut non solum vellican
tes ac compungentes minime senti
ret. Sed et aliquando igne ureretur sine ullo
doloris sensu nisi postmodum ex vulne
re tamquam in defuncto nullus in eo inve
niebatur anhelitus. Hominum tamen voces
si clarius loquerentur tamquam de longinquo

se audisse postea retulerunt. Unde Augustinus. Et subdit quod si corpus non in carne corruptibili quadam ipsius motibus et actionibus ex usitato nature modo mirabili. Fuit enim non credamus quod ante hominis lapsum fuit voluntati humane ad prolem propagandam plene sicut illa libidine vel corruptione. Ad questionem de menstruis et eorum fetibus dicendum quod est respondere ad id solutionem. Primo quod tales erunt tibi et vis digestiva in operibus quod totum finaliter esset purum et assimilatum. Secundo quod si quid esset superfluum vel impurum per exalationes et evaporationes subtiles et insensibiles emitteret. Et quod si aliquid grossum emitteret quod illud non esset fetidum aut horridum sensibus humanis, sive quasi ad eorum sensus indifferenter se haberent, ut ad nos se habent lapides sive gemme, missiones essent pulcre et odorifere ut ille quorundam aliarum et ut sunt quedam gumme arborum, sive quasi sensualis affectus humanus sensibus insita esset talium virtutum talisque proportionis quod a talibus offendi non possent. Sicut de sensibus bonorum tenemus quod a nullo quantumcumque turpi vel fetido possunt offendi. Sicut et nos emittimus salivam vel vocem sine feditate labiorum, sic possit tunc fieri emissio superfluitatum. Dicto autem quod forte feces tunc non emitterent, meatus tamen non essent superflui, sicut nec virga erunt virginalia licet nichil superfluum emitteret, et tamen naturales meatus non deerunt ibi non prestante; meatus fuerunt variis respirationibus et motionibus et toto corporis ornatui prestanda saluti recte instituto et pluribus aliis que nos latent quia ignoramus secretissima nature nostre. Secundo premissio lignum paradisi quod septiformis est paradisus. Prima est conscientia sancta in qua caritas est lignum vite et cetere virtutes circa ipsam sunt cetera ligna bona. Voluntas vero propria seu privata est lignum vetitum, hec est enim radix omnis mali. Flumen vero irrigans est sanitas spiritus sancti quod dividitur in quatuor flumina per diversitatem suam ad quatuor cardinales virtutes. Et notandum quod sicut

[illegible] paradisi / paradiso de [illegible]

Moyses signat convertatur ordinem illorum quatuor fluminum per respectum ad paradisum et ad orientem et meridiem paradisi. Similiter tamen per propinquiorem singularitatem commendat de eis quod inundant in terra illa, scilicet de auro optimo et de arboribus aromaticis de quibus unam solam hic per exemplum specificat, et de lapidibus preciosis de quibus unum solum specificat. Sic in quatuor predictis virtutibus est misticus ordo. Prudentia namque divina sciendo formis est precipuus lucis orientalis et in ipsa invenitur optimum aurum celestis sapientie sive gustus extatici et arbor odorifera exemplaris doctrine et fame et solida specularitas seu specularis superexcellentior omnium, id est instar virginis humani specularis nature. Quia vero per hanc primo debet homo se moderari, ideo secundo est temperantia que est Gyon, id est hiatus terre absorbens, scilicet carnis terrenitatem et delectationem carnis acceptare adultam ad illas indebite extinguendas et refrenandas. Sic prudentiam temperantiam terram Evilath, id est parturientem, quia in dubiis et periculosis ac difficilibus et dolorosis hiis locis potissime consilium prudentie. Tertia est fortitudo que instar Tygris speciosissime est contra exercitus hostiles non quales et superbos sicut erant Assyrii. Quarta est iustitia que est Eufrates, id est frugifera, quia portat totum regimen. Ibi dicto et primo. Secundus paradisus est scriptura sacra in qua deus et notitia lignum vite, curiosa vero et curiosa philosophia est lignum scientie. Primum flumen est emanationum plurium secundum cathenatam seriem graduum. Quartum beatitudinum seu primorum. Tertia est lex prophetica in qua mortale caritatis preceptum est lignum vite, littera vero circumcisionis ut sic fide Christi sumpta est lignum letale scientie que occidit secundum apostolum. Quatuor vero flumina sunt quatuor evangelia ex lege decurrentia manantia. Quarta est lex evangelica in qua Christus et vita Christi est lignum vite, cupiditas vero est lignum ubi singularitatis inhibitum. Quatuor flumina sunt fides recta, intelligentia sana, gratia plena, vita perfecta, vel quadruplex flumen est

paradisus [illegible]

quadruplex regula, scilicet anachoritica, cenobitica, canonica, apostolica. Quinta est decor ecclesie in qua Christus rex et virginitas est lignum vite vel virgo Maria cuius fructus est Christus. Ambitio sublimis vero prelatorum cathedre est lignum superborum decorum. Quatuor vero flumina quatuor ecclesiastici ordines, scilicet apostolorum, martyrum, confessorum et virginum. Sexta est universitas tota in qua divine maiestatis gloriosa refulgentia est lignum vite, temporalis vero gloria est lignum vetitum. Quatuor vero flumina est quadriformis scientia in ipsis contenta, scilicet rationalis, moralis, physica sive realis seu naturalis, archetyphica seu divina et supernaturalis. Septima est ierarchia angelica seu eterna patria in qua deus ut visus est lignum vite, appetitus vero equalitatis divine est lignum scientie quod Luciferum occidit. Quatuor vero flumina inde ad nos manantia sunt flumen illuminationum, influxionum, defensionum a demonibus et patrocinantium intercessionum. Secundo notandum quod serpens est ad presens misticus septiformis, per hos tamen est vivus moralis, scilicet quecumque illecebra illiciens ad consensum peccati, specialiter tamen solet sumi pro illecebra carnis. Inferior vero aspectus rationis seu mentis est mulier cuius comestio est huius illecebre acceptatio. Superior vero aspectus mentis est vir cuius comestio est plenus consensus eius. De vii vero allegoricis primus et maior necessarius quibus Moysi serpentes fecerunt, cum quibus vero seducta est plebs Egypti vel vero ipse Pharao. Secundus est pseudo prophetarum cum quo consilium eorum prophetarum seduxerunt populum Israel et reges eorum facientes eorum adorare ydola et comedere ydolatica. Tertius est spiritualis cetus scribarum et phariseorum qui spreto vero ligno vite, scilicet Christo, contra legem seductorie fecerunt adherere synagogam et principes eius. Quartus est cetus pseudo apostolorum qui contra Paulum legalia cum Christo necessario observanda docuerunt, de quibus apostolus ii ad Corinthios xi dicit: timeo ne sicut serpens Evam seduxit astutia sua et cetera. De quibus et infra: libenter suffertis insipientes et cetera. Et paulo ante: sunt enim pseudo apostoli et cetera.

Quintus est Arrius et quibus spiritualis heresiarcha consensit, vel id est plebs Arriana et vir Constantius imperator Arrianus cum ceteris imperatoribus ac regibus et pontificibus Arrianis qui dogma Arrianum ipsi comederunt. Sextus est cetus pseudo religiosorum qui perfectionem monastice et evangelice regule suadentium simplicibus eorum questionibus cupiditatem et ambitionem glorie temporalis etiam in multis religionibus nimium profecerunt seu potius infecerunt. Septimus est pseudo prophetia bestia, scilicet que ascendit de terra habens duo cornua similia agni loquens tamen ut draco; lignum scientie est imago bestie, id est secta et gloria antichristi; mulier seducta carnalia bestialis et vir est rex designatus in xi° capitulo vel in sexto et septimo capite bestie. In unoquoque autem predictorum edentes serpenti sua vendita, id est suos potentes de talis contegunt foliis sicut quadam compositione consuetis, vel hii qui in sexto sunt foliis suarum regularum decurtando et per suos affectus consuendo putant se sua pudenda texisse, cum potius hoc sit efficax argumentum quod in eis aliqua sunt pudenda ex inordinatione carnalium quasi arbustorum a facie iudicis estimant se absconsos, quibus pelliceam restat expelle, scilicet litteralis carnalis superficie et expelle carnalis opulentie et exterioris laudis seu glorie et spectalis seu superficialis iustitie fabricata quam deus dat occulto iudicio sine providentie permissive, et tamen tunc synagoga sua vocant eam, id est matrem vite et cunctorum viventium, cum tamen habeat angustiosos et mortiferos conceptus et partus, nec ab eorum rectoribus cessabunt pene et tribulationes errorum conscientiam mordentium et ulciscentium donec revertantur ad primordia humilitatis et imbecillitatis, quod fiet cum ad extrema indigentia cognoverint se deductos. Cherubim autem ad claudendum aditus paradisi est altitudo sapientie mistice et plenitudo intelligentie spiritualis ad quam nullus intrat erroneus vel carnalis. Gladius vero igneus est fervor caritatis et zeli et adustivus rigor evangelice in opere et austeritate

pime ad que gladiu nlls audz accede ꝓpo
cita ul' carnal'. Adam uo cognouit eua
&c. Pmissa mdi c'atone cuiusq3 destitutone
fca p pm hois lapsu. hic ꝓsequit' ptem
tibri sam que e de decursu huani gnis usz
ad diluuiu et pmo ꝓsequitur gnatem ade
cassatam. Scdo eius gnatem restitutam
& continuata c. v. Hic est lib' gnatonis
ul' paulo an ibi cognouit quaz adhec
adam. pma ei gno qtm ad abel fuit
p eius infectoem ablata. qtu uo ad chaym
fuit facta d's replnta et tota in diluuio
exsufflata. In pma g' pmo narrat' hor
duor ortus seu gno ostdz3 suor distincto
scdo eor oblato sui ad di cultu manca
ptoni ibi. Fcm est aut. t' chaym & abel
maligna emulato et sui odij diuina i
excitato ibi. Iratusq3 chaym. Qrto abel
a chaym infecto ibi. cumq3 essent magis
ul' paulo an. dixitq3 chaym. Quinto chaym
punito & deiecto ibi. Et ait d's ad chaym
Sexto eius in longinq discessio et malis
et tande. vij. ul' sex gnatonu eius succes
sio ibi. Egressusq3 chaym. Septio fe ge
neratois initiatia ꝓlibito ibi Cognouit
quaq3 ad hec Cognouit eua &c. Sto qd
tam scptura q' sci pres honestissime
loquti s' ostu aliqd pudend' in se icluden
cia. oui & tabi mosse d' qd pres eor non
habuerut nihil aliq ppria noia. sz solum
transupta. Sto & qd ex hoc appz pbabilitas
tois opionis qd adam & eua ipo sexto die
q' cati sunt pcauerunt q' si p plures dies
ibi stetissent q' no dedissent opam ppa
gnatoni p qua fca erat eua. Si ei adam
an pcctm cognouisz eam utz cocepisz. q
nlla eor cmixio frustata fuisz a fructu
intento. & semp intendendo. Ad hoc eciā
facit qd s' nllo alio die scpto d' qd d'
post meridiem uocauit et puniuit ada
Preterea uisible est qd dyab' te tocia ꝓtin
it eos tepptauit eisde aut horis quibz
monstratu qd deus debuit puniere ada

teptari a demone pt monstrari qd debuit
hoc punire cito & spali. Aliqs ples aliqua
finisz concepta quar applicatom ad ꝓposi
ad psens ptiseo q diligent ad itenti il
las. hoc de facili pz. Peperit chaym dicens
possedi h'oiem p d'm. A possone hac dcus e chaym
qui incepit posso' sui acquisito. vij. ul' sex
gnatoni eius successio. Sto qd tam ex hoc
q' ex mltis alijs colligitur ada & euam
reductos fuisse ad di timore & cultu. Cui
suu pmu ptu a d'o se accepisse deuote pro
fitentur qd & chaym et abel obtulerunt
d'o sacrificia expentia instructoe fuit
alias chaym cum esz malus hoc non
fecisz. Insup & eua in ptu Seth dicit
si a d'o restitutu semi p abel in q appuret
qd ipiam gnatoni chaym p nlla hebat
& solam scam p sua tenebat. Queritur
aug' xv. de ci. c. i. q' chaym ma'gis est
pmo fcus q' abel qui fuit bonus. Et rndz
qd sicut in vno hoie no pmu qd spuale e
sz qd aiale sic necce est ex adam lapso
pmo nasci malos q' p regnatom gfe fi
ant bonii qui designantur in abel sicut
mali in chaym. & q' boi sunt l's ut pegri
mali uo ut ciues huius scli ideo chaym d'r
ciuitate codidisse abel aut tamq' pegrin'
no condidit. Ex hoc aut ipo pz vna ro
q' tam hic q' in plib' alijs pmogenit' re
probatur & scds eligitur. Scda uo ad hec
ro est icmdatoem humilitatis et ostenc
sioem qd gra uenit ad humiles et qd no
uenit in re nate. sz ex mera gra. Tercia
est in signu qd post pma replutoem huai
gnis et ueti testamti in q' erat carnale
sequit xpc cum suis menbris & nouu
testamtu. abel interptat' luct' sic eni
fuit pfagiose uocat' p' ipretatom hu
mane misie eo ei in pmogenito i te pmo
ptestata erat domu dei. Et nc in fo de
buit ptestari luctu suu et plus suc
so in signu sci & spual planct' ab abel as
sumdi. t' in signu sue mortis & penital

luctus de sua morte et in signu planctus
mortis xpi q' in omnibz psignabat. Fuit pa
stor ouiu. Scd ad quid. cum tunc usq3 post
diluuiu no cet esus cni. dr qd ꝓpt lac &
pelles & lana et ꝓpt sacficia. Si queratur q'
sci pres ab initio pastores fuerunt. Pot
q' dici pmo q' ad abel qd q' adam tamq'
solus huit nccio uacare agcultre iux illd
zacha. xiij. ho agcola ego sum qm ada exe
meu &c. hinc est qd pmogenitus suus s.
chaym officio s' magis nccio mancipauit
pm uo. s. abel. offo utili quid sz no sic
nccio maxie illo tpe in quo no erat usus
carniu. Scdo quo ad oms e ro ex qdic
tone tre oriental que habudat i pascuis
& pcipue qm ꝓpt paucitate hoim parum ex
colebatur. Tcia ro e q' hoc officiu est
aptum solitudini simplicitati oroni seu
meditatoni et humilitati & pcipue ubi ꝓpt
latitudinem pascuor ul' defcor est magna
segstratio a plebibusq3 et turpibz & modica
occasio pascua ul' alia alior furtum sub
ripiendi. Qrta est mistica uoluit eni
deus in ill' figurare pastorale regimen maxi
& potissime illius qui dixit ego sum pastor bon'.
Et no quod ab inicio mdi oms sci status
ppli dei inceperut a summa simplte & humi
tate & paupertate & pitate qd in ada & eua
a pte intueri potes & hoc quo ad .v. vij.
Primo .s. in uestitu et ornatu. q' n' tunc
erat uarietas textor et textur n' occo
captandi glam in aneq p tales ornat'
vnn uisible est qd sic a d'o fuerunt humi
tunica induti absq3 calceis et alijs or
namentis qd si nl nudi pedes i uili habitu
incedebant. Scdo in uictu tn q' n' erat
esus cni q' ind' erat excogitatio tot salsa
mtor. sz simplr de fructibz tre uiuebat
Tcio in defcu soclor & multor cu ei ceut
soli poters cogitare quo soli incedebant
& stabant. Qrto q' tunc no erat usus
pecune nec contus uenditonu. nec litigia
causar. nllus q3 locus auaricie ul' cupi

Quinto q' ad exercicia laboriosa. q' oportuit
qd adam in ppria p' araret et foderet
et boues &c. uinctos & ad sui usu duceret
et custodiret et ligna in ppriis humeris
afferet & sic de ceteris nccrijs & et uxora
et plr. Eua q' oportuit qd ess sola ob
stetrix & nutrix pruu suor et ancilla i oibz
domesticis obsequiis dom' sue. Ita qd
sup suas scapulas ferret aqua & manu
ppria incenderet igne et sic de alijs.
Sexto q' ad apparatu domor et lector
et utensiliu & totius suppellectilis cogita
eni q' domu ab inicio hre potuerunt n'
forte tabernaculam. quale & lectu nisi for
te de feno & paleis cui' moi & uasa
forte trea ul' lignea ab ipsis z ada fuisse
et qui rusticano ope forta. cuiusmodi etia
gladios seu pos vomes. Septio i humili
gfessionis omnisq3 loquele oportuit eni
eos tota sue p sapie semp confiteri q'
modo p suu pctm erant omi faim
fi & mortales et fui. Tunc q' n' erat
usus musicor instrumtor ndusq3 fca
erat inuentio inanium cantilenar nec
ludor nec oportebat fastuosas arengas
q' in urbibus coram curiosis aggrator
bus facere et io omia clamabant simpli
citatem. Sic obtulit chaym de fructibz
tre. Sto qd falsa est opio dicencium
q' sacficia fuerunt solu inducta lege
ad collend' ydolatriam. q' constat ab i
nicio huani gnis h' cepisse. Inscia ecia
octauo d'r. Noe obtulisse holocausta
et tn inde cepat ydolatria. Preterea q'
demones ita expecierunt s' fi sacfia
nisi q' p'ur exhibebantur uni soli do
in signu latrie seu singlaris adorato
nis et cultus. Nec est q' hoc qd d'r Je.
vij. no sum locut' cu prib' uris & no
pcepi eis in die qua eduxi uos de tra
egypti de illo holocaustomatu. Sz
h' pcepi eis audite uoce mea &c. aut
illud. eze. xx. Itez leuaui manu mea

sup eos in solitudine eo quod iudicia mea n(on)
fecissent et post p(re)cepta patrum suorum iuissent
g(ra)° et ego dedi eis p(re)cepta non bona et pollui
eos in muneribus suis cum offerent etc.
Hec n(on) data sunt ad mostrandum quod non sue
runt data tamquam per se bona nec ex prima
et principali intentione. Nec sunt precepta
moralia vii sensus verbi sed est. Non enim sic
locutus eis de holocaustis simpliciter ex prin
cipali intentione. Licet n(on) quidam dicant
hoc simpliciter esse verum. quia non precepit de sacri
ficiis nisi postquam fecerunt et adoraverunt
vitulum in oreb post hoc n(on) data sunt p(re)
cepta libri levitici. Sed hoc totum improbatur quo
ad quid probatur quia exo. xxiiii. legitur moyses
cum filiis israel obtulisse holocausta et pro
pacificis xii. vitulos immolasse et de sangui
ne eorum librum legis et totum populum inde
respersit dicens hic est sanguis federis etc. etc.
de xxiii. dat unam legem de sacrificiis dicens
nec remanebit adeps etc. et c°. xxix.
docentur et percipiuntur tum certa sacrificia
offerenda in consecratione aaron et filiorum eius
et c°. xxviii. mandatur fieri altare holo
caustorum. et c°. xviii. dicitur Jetro obtulisse
holocausta deo et venerunt senes israel
ut comederent cum eo coram deo. et c°. xii.
mandatur agnum paschalem immolari licet id
fieret alio more quam cetera. moysi etiam in prima
sue missionis dixit deus de rubo conducturus
populum tuum meum de egypto immolabitis
deo super montem istum. vii et exo. v. leguntur
moyses et aaron misisse ad pharaonem
sed ex parte dei dicentes dimitte populum meum
ut sacrificet mihi in deserto et hoc sepe sed
post modum repetitur. Verum est quod illa ergo
que non sunt deo per se accepta et quod in
certas eas precepta sunt illi populo ad ydo
latriam primo ad tollendum ydolatriam et
ad occupandum eum in aliquo saltem carnali
obsequio dei. Ideo plena specificatio
preceptorum de sacrificiis non fuit facta nisi
post fabricationem ydoli et sic in hoc quod sunt

expressi de vbi preceptorum prophetarum. Sed loquitur
quia deus voluit ab initio ista sibi offerri
nec enim adam aut ceteri patriarche hoc fecis
sent sine speciali et certo instinctu dei. Ad hoc
plures rationes dantur. Prima et precipua est
in meo iudicio ad ostendendum quod nullum
nostrum internum sacrificium nostrum seu illi
proprium et intrinsecum opus potest nos per se
et ex se iustificare aut culpas nostras expi
are sine vno singulari sacrificio dei hominis
et ideo post lapsum ade deus voluit se ab
homine coli sicut prius ut figuralis protestatione
hominis illius et sacrificii holocausti. Quod autem h
oc sit omnium pars et precipua probatur quia sine hac ce
tera non habent sufficiens fundamentum. Dant
etiam preter hanc vi rationes. Prima est ad mo
strandum quod digni sumus morte et quod h
debemus publice coram deo recognoscere
et profiteri. Secunda est quod totum in nobis veteris
hominem et totam nostram carnalitatem oportet in
dei obsequium mortificari et omnia vicia
nostra occidi et divino igne exterminari.
Tertia est quod per ignem caritatis oportet nos
in deum incendi et offerri et igne divini
zeli nos uri et toto corde optare pro
eius veritate et gloria martirizari et ad hoc
semper promptos esse. Quarta est quia publi
co opere debemus protestari quod omnia nostra
sunt deo offerenda et divinis usibus appli
canda. ita quod si de nostra comestione egerit
sibi omnia nostra daremus ad esum. Quia
non omnia non potest sensibiliter modo
offerri. hinc est quod saltem prima et precipua
et pinguiora sibi offerebantur et hinc est
quod abel optulit de primogenitis tamquam
de primis et precipuis et de adipibus eorum tamquam
de parte pinguiori et intrinseca et cordiali. Quin
ta est necessitas et utilitas congregationis
fidelium ad unam fidem et ad unum cultum
unius dei sub aliquibus signis et sub aliquo sensi
bili ritu. Sexta est firmatio divine soci
etatis et amicicie inter deum et homines et
inter homines et homines ad quod vehementer valet

de deo oblatis in mensa dei quasi cum deo omnes in
simul comedunt in vnione et communi spirituali convivio et festiva
te. Septima est quod quia deum debemus adorare quasi
redigendo nos in nichilum coram ipso et usque ad
nichilitatem nos prosternendo et captivandos
deo in obsequium eius. Ideo debuimus hoc
non solum actu interiori sed etiam exteriori pro
testari et exercere. Hec quidem vii rationes
absque dubio bone sunt. Sed si prima non
esset satis possent inveniri via protestationum
fortium et evidentium in omnium predictorum absque
sacrificiis alium tali modo deo oblatorum sicut
et fuit a tempore christi et citra. Si tamen dicas quod
sic absque sacrificiis animalium potuisset
fieri protestatio summi holocausti christi scilicet cru
cifixi. dico quod non decuit talem protestationem
ab initio fieri nisi sub figuris occultis quia
tantum dei archanum non fuit passibile ab
initio vniversitati hominum propalandum. Res
pexit dominus ad abel. Sim(achus) et theodoci
on habent. Inflammavit deus super sacrifi
cium eius. nec enim ut dicunt apparet aliter cog
noscere potuit chaym quod munera fratris sui
suscepisset et sua repudiasset sensus est quod
respexit. scilicet per spirituale signum ignis de
celo super sacrificium missi sicut factum est
in primo sacrificio aaron post eius consecra
tionem et in sacrificio helye. Notandum quod deus
primo dicitur respexisse ad abel quam ad munera
eius. quia sicut bonitas interior est causa bonita
tis operis exterioris sic deus meliorem prius
diligit et prius acceptat. Iratusque est chaym
vehementer. ita scilicet invidie et indignationis
in fratrem et impacientie in deum pessimum quam quia
ira est invidia et precipue contra bonum divinum.
Et concidit vultus eius. i. interius et extra
prima tertia constituatur est quia ei vi
debatur se primogenitum et licet esset corde
devotus et divinus videbatur tamen sibi
bonus tamen quia tunc non poterat habere omnia
nisi sensibilia. sicut nec fuit tunc et for
matis quod tamen nec locum nec ordinem habe
bant. tamen quia deo sacrificabat. sic et fra
trem suum inde istum coram parentibus sibi

diminuit per aperta signa prefata. Nota intolera
bilem invidiam incurrit que invidia ex
gratia dei timore sibi causabatur. et
efficiebat in eo tristiciam et consternationem ex hoc
quod senciebat se in fratris ita deiecti quem
deiectum erat sibi summe odiosa et horribilis
dicit autem. concidit vultus eius. quia ex intra
consternatione cordis exterior aspectus facie
ei cadit a rigore sue erectionis et sic ho
suspalia demissa et pallet facies eius. Dixitque
dominus ad eum quare iratus es. In hac increpatione
chaym primo monstrat deus ei suam iram
esse iniustam et irrationabilem ex hoc quod
culpa sua precedens erat causa quare deus non
acceptavit sua munera et cum hoc invitat
tione sue ire et de ubis locum ei prius sine
simul et comminatione scilicet quod si bene egerit bonum re
cipiet et si male mala. Secundo movet eum
ad vitandum peccatum ibi. Nonne si bene
egeris recipies. scilicet bonum a deo. sic so.
in hebreo est. Nonne si bene egeris dimitte
tur tibi omne delictum. vel sicut theo
docion aut acceptabile erit. Si munus
tuum suscipiam. sic suscepi fratris tui. Si
autem male stati peccatum in foribus aderit. i.
stati per aperta signa extra patebit ac si
staret vicinus tuus. vel aderit in foribus
in pena aperta q. d. non potest michi celari
nec ego possum illud dissimulare. Deinde
monet eum vitare et cavere peccatum Sub te
erit appetitus eius. i. desiderium pec
cati sub te erit. i. sit sub te. Est n. mos scrip
ture futurum indicativum sumere pro imperativo
sicut patet in decalogo legis. Et tu dominaberis
eius. i. dominare eius. possit tunc legi indicative
ut mostret ei quod ipse habet liberum dominium
super peccatum vitandum et ideo inexcusabilis
est si peccat. Aug. i. prima de ci. dei c°. viii. dicit
quod in quo chaym primo displicuit deo non
potest de facili inveniri nisi quod Johannes in prima
canonica sua c°. iii. dicit quod ideo occidit
fratrem suum quoniam opera eius maligna erant
fratris autem iusta. Et c°. xv. habet hic sto
ne si recte offeras recte autem non dividas.

peccatum. Ex quo sermone datur intelligi deum in deo non respexisse in munera eius quia in hoc ipso male dividebat quod dabat deo aliquid suum. Sibi autem se ipsum. quod omnis faciunt qui non dei sed sua propria sectantes voluntatem offerunt deo munus quo putant eum redimi ut eorum pravis cupiditatibus explendis opituletur. Quales enim uti volunt deo ut fruantur mundo. Quibus multo detestiores sunt qui non credunt deum res humanas curare. Sequitur. Quod hebreos xi. dicitur fide plurimam hostiam abel quam chaym obtulit deo per quam consecutus est esse iustus testimonium perhibente deo muneribus eiusdem. Ex quo patet quod chaym non habebat fidem per caritatem vivificatam et ideo non placuit munus eius deo. Dixitque ad abel fratrem suum. quod sequitur scilicet egrediamur foras. Est in hebreo secundum ieronimum: vir dei quod scandalizaret quod chaym dixit fratri suo ea que locutus est ei deus quia fere fecit ad dolose dissimulandum iram et invidiam que prius in eum patenter habuerat. Aliter enim non esset verisimile quod illa dei sibi revelasset quia homo tam invidus glorie fratris et tam estuans de sua deiectione respectu fratris vellet illa sibi revelare in maximam gloriam fratris et in augmentum opprobrii sui. Et ad hoc ipsum refertur quod sequitur qui cum essent foris finxit se solacialiter velle cum eo ire et spaciari in agrum cum tamen intenderet ibi occidere eum. Volebat enim hoc latere patrem suum et matrem et sorores et fratres alios quos tunc credit habere se et per ipsum abel ne effugeret. Et ait dominus ad chaym ubi est abel. More iudicis interrogat ut vel confessionem veritatis extorqueat vel eius dolosam negationem aperiat. Nescio numquid custos fratris mei sum. quasi dicat. ad me non spectat scire cum ipse non sit sub custodia mea. Quia ergo pertinaciter veritatem negavit. Pro eo per imprudentiam fecit deus convincit eum dicens. Vox sanguinis etc. quasi dicat. sanguis eius est ita evidenter effusus quod ac si voce alta clamaret

et peteret iusticiam sic exigit eam a me. Et apostolus autem hebreos xi. ascribit hanc vocem merito fidei abel ubi dicit quod per illam fidem adhuc defunctus loquitur. Effusio enim sanguinis tam innocentis et iusti longe altius clamat ad dominum exigendo iusticiam quam si esset hominis vox. Unde venerabilis beda anglorum episcopus in libro de mirabilibus sacre scripture dicit abel fuisse virgo et sacerdos et martir. Fuit enim occisus pro eo quod erat sanctus et a deo per signum evidens acceptatus. Dixit autem quid fecisti. quasi dicat. quod tecum impium et actenus inexpertum facere potuisti. Nunc igitur hic ex culpa consequenter infert sententiam pene congruentem. Prima est eius a deo et ab hominibus repulsio et detestatio et ut iustior appareat. Repetit de crudeli effusione sanguinis fratris dicens. Que aperuit os suum. Loquitur de terra ac si de quadam bestia grandi oris hiatu bibente sanguinem vel ab aliquo propinato. Secunda est sterilitas operum suorum unde sequitur cum operatus fueris etc. Sed quomodo fuit ad literam non enim. cum ipse civitatem edificaverit et stirps eius multa opulencia terrenorum habuisse videatur. Potest dici quod non dabit etc. non ad utilitatem tuam etc. Legitur ut sit sensus non dabit tibi .i. non ad utilitatem tuam etc. finalem. Et potest dici quod legis iusticie que est cordis et corporis sibi non bonos sed malos fructus reddit vel tamquam ab ipso deputata a deo maledicta. Tercium est eius vita vagatrix fugitiva exulativa sive discessio a societate parentum et bonorum. Unde sequitur vagus et profugus eris etc. tamquam enim desperatus discessit a tota regione parentum sic postea sequitur. Dixitque chaym. Hic sequitur non eius ex divina percussione confusio sed post ipsa desperatio. Maior est iniquitas mea quam ut veniam merear. quasi dicat. omne meritum indulgentie transcendit culpa mea. Itaque non per me nec per alium possem eam mereri quod quidem si crederet non solum desperatio sed et error infidelitatis fuit. Sed non ex solo sensu dicit

fiducie. Hoc dixit tamquam fuit desperatus solum. Ecce eicis me. Illud quod deus dixerat predicte chaym more desperati assumpsit tamquam deus hoc sibi dixerit reiective et quod debuisset deo dicere. Domine iterum ad te redibo. Ipse eam tamquam desperatus ad reiectionem illam exaggerandam se preparat dicens. Et a facie tua abscondar. Scilicet fugiendo id est a conspectu tue presencie et tue pacifice providencie elongabor. Et forte fugam suam a terra patris sui estimabat fugam a presencia dei quia ibi ab homine colebatur et quia ibi deus presentiam regis parentum suorum tunc generaliter habitabat. Qui a nos ex presencia tenendebat se tamquam omni divino auxilio destitutum esse omnibus odiosum ac per omnes et inficiendum. Ideo ex hac desperatione sequitur. Omnis igitur etc. Et quod hoc dixerit ex desperatione patet quia dixit hoc irascens expresse. Contra hoc gaudens. Nequaquam ita fiet id est non statim turpiter occideris. Sed omnis qui occiderit chaym septuplum punietur. quasi dicat. non sit te a mea cura reiectio quin gravissime puniam eum sua audacia te inficientem. Septuplum punietur scilicet id est multo plus punietur quam tu. Est enim mos scripture numerum determinatum ponere pro indeterminato. Pro tanto autem erat multo plus puniendus quam chaym quia iam ex punito probasset quam deus odit et punit homicidium et quia deus bis indixit chaym non esse occidendum vel ab aliquo puniendo ab ipso autem est ex genere suo peius occidere prout vel parum quam occidere fratrem pro quanto tunc abel erat innocens et iustus et chaym pessimus pro tanto tamen chaym fuit peius. Et ex quanto chaym notus fuit ad ipsum sola in india. Lxxvii tamen habuit. Omnis qui occiderit chaym vii vindictas exsolvet quod exponit ieronimus in epistola ad damasum ut sit sensus. O chaym per vii generationes ultionem de te sumam ita quod qui te occidit solvet id est finiet et terminabit illas vii ultiones. quasi dicat. ad tuam penam longissimo tempore vives et post hoc occideris. Unde

enim occisus fuisse a lameth et lameth pater les seu generationis fuit septimus a chaym. Lameth enim fuit sextus a chaym. Quidam non in manu literam inveniuntur ad hunc sensum trahere quod bene fieret si pro punietur esset ibi solvet quia solvere in tali loco est equivocum ad penam in se eam recipiendo luere aut alium puniendo penam ei debitam dare vel reddere. Et si in hebreo est sive ubi tunc utrique eorum potest ibi significari. Et certe ubi lameth infra septem hunc sensum magis consonare videtur quam ius ex primo sensu possunt coaptari. Posuitque dominus signum in chaym. Magister in hystoriis dicit quod hoc signum fuit tremor capitis in quo signo tamquam a deo punitus et miserie plenus ac per omnis inusitandus omnibus appareret et sic nullus curaret interficere eum. Sed hoc non habemus ex textu nec ex aliquo loco certo sed sufficit nobis scire quod aliquod signum fuit quodcumque illud fuit. Egressusque chaym a facie domini. Hoc duplici ex causa dicitur. Primo quia tamquam desperatus discessit a spirituali presencia gratie dei. Secundo quia discessit a terra in qua deus tunc sua plus presencia ostendebat. Ad orientalem plagam eden. id est contra delicias scilicet paradisi. Ex hoc patet paradisum esse contra orientem et quod adam longe a paradiso habitavit saltem tunc quando abel obiit. Cognovit autem chaym uxorem suam. Nota quod scriptura sic quedam tacite supponit quod medio illa scribit sub brevi loco comprehendit. Verbi gratia non dixit quod adam genuisset filiam aut quod chaym haberet sororem quam duxisset uxorem aut quod invicem discessissent. Sed his presuppositis absolute dicit quod cognovit uxorem suam quia enim commixtio sororum fuit in lege prohibita ideo moyses noluit exprimere. Et per hoc et in hoc et in ipso et similibus scriptura nos docet ex narratione quem receptum scire ad alia necessaria antecedentia que aliter non narrentur. Et edificavit civitatem. Fuit civitas multorum hominum

ad suam edificationem et inhabitationem erigat. quo chaym tunc potuit eam condere solus cum ad huc non legatur adam nisi caym et abel genuisse. Ad quod respondet aug. xv. de ci. dei c. viii. et x. quod hoc post longum tempus vite chaym fuit factum ita quod iam magnus populus ex eius prole erat exortus. Nec oportet ut dicamus quod iste enoch fuerit primogenitus chaym sicut nec iudas a quo iudea cognominata est et unde fuit primogenitus iacob dicitur quod forte chaym predilegebat illum et ideo ex nomine eius civitatem agnominavit. Dato autem quod fuerit primogenitus potuit hoc fieri post longissima tempora ortus eius. Qui accepit uxores duas. Significanter hoc refertur ad ostendendum quod a stirpe chaym bigamia contra legem nature fuit primo introducta. Ad docendum quod et fuit in sexta generatione eius que fuisse videtur circa id tempus de quo infra vi. dicitur. Videntes filii dei filias hominum etc. Plus etiam bigamiam lamech peccatum et industriam circa mechanica et temporalia posterorum chaym circa divina significanter enarratur. tum ut ostendatur quod circa finalia tempora generationis sue singularem sibi humanam industriam et gloriam carnalem et temporalem contulit ut doceat quod deus miro ordine distribuit dona sua magnificans se in pravis et in bonis industriam eorum circa inferiora et temporalia fugiente resplendere fecit effundit ut saltem in hoc ipso velint nolint definiant magnificentie et sapientie ac clementie salvatoris que in suis operibus relucentis bonis non dat singularem noticiam et industriam celestium sicut supra de abel et infra de filiis seth apte narratur. Qui fuit pater habitantium in tentoriis

iabel. id est singularis inventor eorum que spectant ad officium pastorale et forte inter cetera primus invenit usum tabernaculorum seu tentoriorum quibus pastores utuntur et precipue tonante. Ipse fuit pater canentium cythara

iubal. et organo id est magnus inventor artis musice et musicorum instrumentorum et forte in poesia

ritate cantuum qui etiam prius aliorum. Nec est contra hoc si postea legimus fuisse alios inventores musice vel musicorum instrumentorum quia traditio artium istarum ab istis in diluvio periit in istarum inventa a primis vel per oblivionem vel per alias materias periit quorum filia a posteris postmodum inventa sunt. Secundo oportet quod isti in hiis operibus fuerint omnino primi sufficit quod fuerint sollempniores in illorum tempore et quasi consummatores. Quod enim dicit aristoteles fuisse primum logicalium et donatus vel priscianus gramaticalium cum tamen plures logici et gramatici fuerint ante eos. Dixitque lamech. Audite vocem meam etc. Ex hoc verbo innuitur quod ista sententia magna sollempnitate et gravi maturitate dixit eis. et laquitur grandem presens familie qui voluit suam familiam multum reddere attentam ad dicenda tamquam ad autentica et preambula valde necessaria ad sciendum. Quoniam occidi virum in vulnus meum id est per vulnus quod ei intuli. et adolescentulum in livore meo id est per plagas lividas seu livientes quas ei intuli vel in livore meo id est in grandi ira mea que vultum et labia pallescere facit. Septuplum etc. Ex verbis istis innuitur quod vir occisus a lamech fuit chaym et quod adolescentulus ab ipso similiter occisus fuit eius ductor vel defensor chaym iam decrepiti. Hoc autem pro tanto hic innuitur quia mox subditur de chaym. Septuplum etc. Augustinus vero historiarum narrat sic hoc quidam dicunt iosephi quod mihi fabulosum videtur. scilicet lamech pre senectute erat fere cecus et quia in venatoribus per usum pellium et per suam recreationem se adhuc exercebat semel sagittam emittens casu interfecit chaym latentem inter fructeta estimans ipsum esse feram. Ex quo iratus iuvenem ductorem suum cum arcu usque ad mortem verberavit sciens ex hoc maiorem se penam debere quam chaym pro suo homicidio et hoc innuit per hoc uxoribus suis. Sed hoc licet de se sit apertum melius dimisit vero absurdum. Primo quia secundum hoc ipse lamech fuisset valde excusabilis de morte chaym quia

utique fecisset eam tamquam omnino invitus et insciens ac per ignoranciam ipsius non possit quod ad hoc minorem penam quam debuit. Secundo quia non est verisimile quod chaym in sua etate et familia multum veniens tamquam pater omnium primus maneret sic inter fructeta solus. Beda dicit magister quedam ad dictum hebreorum. scilicet quod uxores lamech sepe male tractabant eum quibus ipse iratus dicebat se hoc peccatum pro duplici homicidio quod egerat timebant tamen eas ideo quod graviter plus puniretur qui me interficeret quam qui chaym. Sed ad quid moyses hec narrasset cum hoc de tam multis factis eius significanter ad scribendum elegit tamquam sentiens aliquid ibi magnum mysterium contineri. quod et significanter innuit quod lamech dixit hoc uxoribus suis cum grandi maturitate et attentione. Propterea puto magis quod lamech circa finem dierum suorum vel forte tempore quodam penali instinctu conscientie timoratus malum quod contra se et sue stirpi imminebat revelavit uxoribus suis tamquam secretarius suus. Scitum enim erat chaym propter homicidium fuisse a deo reprobatum et a suis parentibus scilicet ab adam et eva totaliter alienatum. et cum hoc lamech bene noverat se esse auctorem bigamie et multorum scelerum utique hoc erat unum de principiis quod occidit chaym progenitorem suum et puto quod hoc fecit ex aliqua dissensione de regno terre sue obtinendo vel pro aliqua ditione hereditatis inter eos suborta. Et forte sicut privatim intulit chaym tamquam patrem grandevum sic per adolescentulum intellexit plures iuvenes ut more sepe fit simulant singulare pro plurali qui forte defendebant partem chaym vel illius nobilis viris contra quos ille fuit. Puto et per septuplum vult in hiis verbis dicere quod reprobi quanto sunt in summo excessu criminum et circa finale tempus suarum legum et prosperitatis generationum plures sentiunt super omnes universale dei iudicium unde lamech pro tanto est puniendus septuagies septies id est longe plus quam chaym et pena ultimata per quam diluvium delicta quia tota sua generatio et forte inde ipse et suus

principatus periit in diluvio. Posuit deus mihi semen aliud pro abel quem occidit caym. Seth. positio vel resurrectio interpretatur. Sed quomodo dicit aliud pro abel si adhuc eis nullum alium filium post chaym et abel habuit ante mortem abel aut saltem in circa xxx. annos post quos natus est seth. Potest dici quod licet alios habuerit non tamen in virtute et valore similes abel nec talem qui esset bene filius ade in intellectu et virtute. de isto non notatur dicitur infra. et genuit adam filium ad ymaginem et similitudinem suam. vel eva in ipsum presensit istum debere esse insignem et caput sollempnis genealogie. Crediderunt enim adam et eva centum annos luxisse abel et a copula carnali abstinuisse. Sed hoc non est certum et precipue quando saltem in xx. vel xxx. annis quos verisimiliter vixit chaym ante mortem abel nullum alium filium habuissent. Enos iste cepit invocare nomen domini. scilicet per institutionem alicuius sollempnis ritus alias abel et seth. ante enim invocaverant et coluerant deum. Vult enim scriptura insinuare quod paulatine proficit in hominibus cultus dei. unde hic dicitur est enos id est invocans secundo quod post dixit invocavit quod coluit ad ostendendum quod deus est a nobis colendus per fidem et spem sive protectionis sive auxilii et gratie ac gloriam per ipsum et in ipso consequendam. Finis tertius. Secundo primo quia generationem reproborum ab homicida incipiens in homicidam terminat. Secundo quia quod homicida cepit reprobatus reproborum sic finis augustinus civitas illa que fracta erat capud civitatis terrene edificata est a fratricida scilicet remulo et ideo non quod nullum numerum annorum ponit in generatione chaym. In generatione vero seth sic ponit in signum quod generatio reproborum non est inter sanctos computanda nec in se vite nil tenda nec etiam numerum unitatis infinitatis vel regulata sed instar aque vene inutilis ut integralitate fluens rivus ipsam significanter subveniendo ponit et in femina finit scilicet in filia lamech. ut ostendat quod est carnalis et effeminata et tamquam diens legem dei in dei talgo datam. Unde et nomen

p°.

filie. Sed noema interpretatur voluptas. Generationum vero generatio
adam per seth usque ad noe terminatur in .x.
tamquam sub recto divine legis limite quibus secundum
augustinum si iungas duos filios noe reiecto
tertio tamquam reprobato ad finem .xii. qui est numerus
apostolicus. Tertio notandum quod de tempore generationis abel nec
de annis vite eius aliquid dicitur cum tamen liber
est qui sufficienter moysi tradere natam an-
norum ab adam percursu genealogie sue
continuate per seth et noe et abraham et iacob
mystica ratio vero ad presens est ut spirituales
generationes ecclesie ostendat distincte inchoan-
das et innovari a christo. Iam passo et resuscitato cuius
autem passio designata est in abel resurrec-
tio vero in seth. Quarto notandum quod demon primus
duabus temptationibus confortatus se habuit ad pro-
cessus filiorum peccatorum. Sicut enim ipse primo pec-
cavit per ambitionem primi primatus. Sic adam
et evam temptavit de ambitione equalitatis
seu superbe confortationis ad deos. Deinde sic
ex invidia ad gloriam hominis ipsum et totum genus
humanum nequiter occidit. Sic chaym ad con-
similem invidiam et interfectionem induxit.
Generatio autem christus primo humiliat et humiliando
reducit adam ut teneat typum primum christi.
Secundo in abel iuvene innocenti et ut creditur
virgine et sacerdote et puritate in deum
Et quod sub manifeste sint predilectus a fratre odio
habito et interfecto elegit se designans per
figuram christum. Ille innocens et iuvenis et
pontifex est apostolo teste summus sanctorum nequiter inter-
fectus ex quo sicut chaym signum exsilio-
nis et legalium ubique habitu in sepulcro statu
ecce ab antichristo qui ab alto lamech est am-
plius occidendus. Quarto sicut Io. v. christus dicit: Si
alius venerit in nomine suo illum accipietis
scilicet pro vero deo et pro suo messia. Estque mira-
bile quod ceteris omnibus sectis et paganis et
aliis hinc inde deletis sola iudaica licet
exterminis permissa sit remanere. Non est enim
tanta? de ea tamquam de abiecta et misera
et captiva. Quinto notandum quod sextus a chaym
septimus autem ab adam antichristum designat quia
uno modo est sextum caput bestie. alio mo-
do est septimum. designat et omnia prima capita

septimi sexti temporis hic duas catervas videorum s.
et gentium aut primorum fidelium et infidelium aut
secularium et regularium. more bigamico sibi assu-
met verum unitatem fidei et caritatis in deum
scismatice dissolvens et contra dei legem disiun-
ctam in se copulans. De prima vero que s[i-]
plus sapiet spiritum regulare pseudo pasto-
res unosque cantores et doctores statuet
De secunda vero .i. de secularibus malleatores
et crudeles interfectores fidelium et omni-
um rebellium et fabros sive architectos inu-
dantium edificiorum et artificiorum producet ex qui-
bus habebit filiam .s. carnale voluptates
in qua carnalium ultimus finis. Qui sic
mendo? per alio a chaym interfectus
est grandes viros helyam s. et enoch.
et infantes adolescentulos christi suo impio
principium resistentes. Sexto notandum quod eius
finalis mali decebit vindictam quod sibi debetur per-
na septuagenaries septena trahit capiti-
ne omnis nescie finali et principali. Cuius utique
est quod in hoc numero christus docuit remissionem
faciendam peccantibus qui ait petro non solum
usque septies sed usque septuagies septies
hicque numerus dicitur .viii. statuitur ad expia-
tionem peccati et expletionem pene sibi debite
et sic supra sicut tractando de generationibus
christi secundum lucam quam lucas ponit
lxxvii. diffusius disseruit toti tempori
legis ab abraham usque ad christum admirabili-
ter isto numero currit. Hic enim numerus exce-
ties undecim qui ex septena seu universali
legis transgressione perficitur et hoc dico
sumendo septuagies septies pro lxxvii. sed
aliter .ii. ix. contra quadragenas seu ineffebiles?
et decima per .x. Et sic super in malo si-
gnificat consummationem presentis leticie. Sicut
super in bono significat perfectam appropinquatorum
ad quietem et leticiam spiritus sancti. Septimo
notandum quod sicut in seth designatur christus resur-
gens sic in enos apostoli secundum [illegible] collec-
tionis invocator et divini cultus per orbem propa-
gator. Cuius ut modo a chaym possessore
terrene civitatis primus exiit enoch .i. de-
dicatio vel edificatio terrene civitatis a

seth vero primus exiit enos .i. dei invocatio et in
septimo ab adam exiit enoch .i. dedicatio ad
eternam quietem quia sed vero in primus sicut chaym
sed in fine sui translatus ad aliam vitam qui-
etem exspectans. Unde et enoc iste translatus
est in altum. Generatio vero optime deum et chaym
vagus et profugus erit quia per concupiscentiam in omnia appe-
tenda pravam fit homo vagus per penales vero
miserias huius vite quas sub toto posse fugimus
fit homo profugus. Sic sibi fit per concupiscentiam vagus
per miseriam vero profugus.

Hic est liber generationis. Premisso de generatione
adam tractata et prelibata eius generatione reditura
ut hic ordinarie prosequitur hanc formam cum
divisio per se secundum naturam et successionem ge-
nerationum patrum. Sunt ei .x. usque ad noe
inclusive. Non tamen quod significant articulos seu in si-
gnis titulis creationis hic premittit tamen ad de-
signandum quod in seth et enos filio eius fuit
quoddam insigne principium electorum dei tamen ut sic
ab ipso adam incipiat continua et certo
sanctificatio temporum tamen per multiplex secundum quod
tractatur per primam generationis repletorum et exple-
tur virtute ac passione electorum secta
gloriosa et eterna generatio electorum. Et vocavit
nomen eorum adam .i. homo secundum illud. hominis enim no-
men tam viro quam femine convenit. Adam enim
est ultime nomen commune omnibus et cuius nomen
proprium primi parentis. Vixit autem adam centum
xxx. annis. Non secundum illud quousque ad diluvium
lxx. aliqui dicunt. genuit. ponunt plus
c. quam ponat hebreus. Sed in uno septe lo-
genuit tantundem sub habent et secundum aug.
xv. de ci. c. xiii. hoc invenit in prima
sexta tertia et quarta septima generatione. In
sexta vero consilium ponit. In octava autem
ubi noe hec vixit quoque matusale
c. lxxxvii. annis ibi lxx. minus habent
xx. Sed in septimi uno illos supra addunt
sicut hoc redde quedam idem quod s. lxx.
hoc scienter fecerunt ne a quibusdam incredulis
discrederetur historia ista incredibile .n. videtur
quod tunc temporis starent in pubertate per c.
annos et amplius vacando a propagatione pro-
lis et quod postmodum hoc inciperent. In-

credibile est videtur quod homines tot annis te-
vivent sic hic refertur et in ceteris locis
lxx. posuerunt plus .c. ut hii qui putant
annos illorum tempore tante brevitatis quod
unus annus nostro .x. illorum haberet ut sic ca-
legitur aliquis nongentos annos vixisse
intelligatur vixisse nonaginta de nostris
quia secundum veritatem hebraicam numerus prebet annorum
non sufficeret ad generandum sufficere autem si
addantur .c. ut potest sic seth .cv. annos
de illis primis .xx. vero de nostris habuit et sex
menses unde potuit gignere. non autem sic
lx. c. de illis .i. x. de nostris et infortunus
post nonaginta annos de illis .i. ix. de nostris
genuit chaynam. Sed post .c. lxxx. de
illis .i. xix. de nostris unde potuit gignere cum
in signum autem quod hec de causa hoc fecerunt
quia ibi hoc non oportuit. In octava vero
forsitan non hinc inde variaverunt .xx. ut
haberent suam industriam occultarent. Sicut
hic tamen dicit quod cum diversi aliquid in utroque
codicibus inveniuntur quorum utrumque non potest ad
historiam esse verum ei lingue potius creditur unde
est in aliam per interpretem facta translatio. Pro-
autem hic primo queri in annis hic septem fue-
runt breviores quam nostri. Secundum enim aug. xv.
de ci. c. xii. plinius secundus eum commemorasse
scriptum esse quosdam vixisse .c. l. annos
alios .c. alios .ccc. et .dccc. et .dccc. Sed
hoc contigisse existentia supputatione annorum
Quidam enim estatem et hiemem pro duobus
annis ponebant alii .iiii.or tempora anni
pro .iiii.or annis. Alii unum mensem lunarem
pro uno anno quod autem hoc modo hic non
sumatur probat .c. xiii. per hoc quod infra
dicitur quod secundo anno noe die .xxvii. secundum
lxx. quorum ipse litteram sequitur vel secundum
litteram nostram .xvii. die mensis fa-
ctum est diluvium. et item infra dicitur quod
sedit archa in mense .vii. xxvii. die
mensis super montes armenie et quod
.x. mense prima die mensis apparuerunt
capita montium. Ex quibus patet quod illi an-
ni habebant saltem .x. menses et quod
mensis habebat tot dies quot habent nostri

aut saltem plures quam possent habere .xij. menses
illorum priorum annorum. Preterea ibidem scribitur
quod post .xl. dies emisit corvum et postea co
lumbam. Expectatisque vij. diebus post alios .vij.
dies rursum emisit columbam et post alios
vij. dies. Tercio emisit eam. Et anno autem ter
sescentesimo .lx. duos menses et post hoc scribitur
quod dicitur .i°. anno noe primo mense primo die
mensis imminute sunt aque ex quo a
parte patet quod anni habebant .xij. menses .xxx.
dierum vel .c. Preterea ex ibidem dictis apparet
habetur quod ab inicio diluvii usque ad mensem
septimum in quo requievit archa fuerunt
quinque menses .xxx. dies .l. quinque menses itaque
gressum aque diluvij operuerunt terram
.c.l. diebus qui sunt supra quinque menses primo
et tamen .xvij. diebus mensis si quinque cum tran
sierant pervenit ad .xvij. diem septimi
mensis ex quo patet quod menses illorum annorum
erant tot et tanti quot et quanti sunt modo.
Preterea cum scriptura sacra intendat
autentice tradere fidem annorum et temporum
ab inicio mundi vanum est dicere quod tale
equivocatorum annorum faceret illam incognitam
detegendo. Preterea supra dixit chaym edi
ficasse civitatem ex quo patet quod chaym in
tanto tempore vixit quod eo ipso solo cum suo
posteris exivit qui possit facere et habitare
unam civitatem ibidem que invenit ipsum vixisse
usque per vij. tempora vij. magnarum generationum.
Secundo quare tanto tempore vixerint ex ju
nate parte aut miraculose. Visum est enim du
dum quod humanum genus quia tunc novum et
recens plus habet vigoris et durabilis
tatis et quod per continuam successionem temporum
ille vigor deficiat et decrescat quia necessario
deo. Sed contra hoc aliud arguitur quod a tempore moys
sententia satis circuit uniformiter
hominum vita. Et david qui tempore suo dicit dies
annorum nostrorum sunt .lxx. anni et si in
vigore sunt .lxxx. residuum est in labore
et languore. Quibusdam ergo videtur quod deus
naturam priorum patrum vigoravit propter
necessitatem humane propagationis et primarie
fundationis et instructionis humani generis

et ideo a tempore abrahe vel moysi secundum iam suf
ficientem multiplicatione post diluvium
cessavit ut non curreret. Dant autem pro signo
huius in moyse et caleph quorum vita et sanitas
moysi fuit pro regendo et caleph ideo quia pro
numeratio in fine deuteronomii dicitur quod moyses .c.
xx. annorum erat quando mortuus est non caliga
vit oculus eius. nec dentes illius moti sunt.
Quia illos constancia caleph populus utilis
fuit. ideo Josue .xiiij. dicit concessit dominus
michi vitam sicut pollicitus est .lxxx. quinque
annorum sum sic valens ut eo valebam tempore
quando ad explorandam terram missus sum. Aliis
autem videtur quod terra per diluvium fuit valde
mortificata et ideo non nutriunt ita bona
sonita vite sicut prius et quod ideo vigor hominum
primitus cepit paulatim deficere usque ad
tempora moysi et ex tunc stetit secundum
conformem ipsi terre sue mortificatione. Solo autem
quod vivum annorum usque ad genitum filiorum
hic positorum primo distinctio primittit ut
sciatur summa totius temporis a principio
usque ad finem quoque per annos in quibus patres
et filii sunt genuerunt et vixerunt non posset
haberi reliquos illos annos et tandem totum
tempus eorum simul supra duplici ex causa
propter quas misticas postmodum enumerat.
Prima est ut putetur vita per celato et
Secunda est ut per ...
tatis priorum patrum. Secunda est ut per ...
duraverint ostendit omnes esse mortales
et per mortem finitos vite tempus in fine dicitur
et mortuus est preterquam de enoch ubi
et notandum quod nullus usque ad mille annos per
venit ut in ipso designaretur quod vita ista
non pervenit ad perfectum. Tercio quare an tanti
non pervenit ad perfectum ...
stiterunt ad propagandum sicut hoc videtur inuni.
Ad quod secundum augustinum .xv. de civitate dei .c°. .xv. di
cens aut quod tanto serior fuit propter de
centiam aut quod cunctis serior fuit pro tunc matur
pubertas quanto vita tocius erat tunc maior
anostitas aut quod magis videtur esse credibile
non scilicet primogenitum commemoravit scriptura sed quos
successionis ordo poscebat ut veniret ad
noe. et deinde ad abraham et deinde
ad certos alios articulos temporum quod plus per
ex genealogie christi a matheo descripte videri

primo dicitur abraham genuit ysaac et reliquit
ysmael primogenitum. deinde dicitur ysaac genuit
jacob et reliquit esau primogenitum. deinde dicitur jacob
genuit iudam et reliquit ruben symeon et levi
primogenitos. deinde dicitur iudas genuit
phares qui tamen non fuit primogenitus eius.
Eos enim in ordine generationis posuit per quos
ad david ad christum pervenire. Sed tunc
restat questio quoniam quare in generatione chaym non
posuit nisi vij. generationes vel viij. usque
ad diluvium ubi propter scripta de anticedo
primogenitos non videtur habuisse locum quia non erat
necesse venire ad aliquem terminum spiritualem ut
patet ad noe. Si autem chaym more proprio
sua pubertate genuit enoc et enoc iarat et
sic deinceps usque ad lamech. Tunc in fine
.c.c. annos ab ortu chaym debuit nasci
lamech et tunc restarent usque ad diluvium
plusquam mille quadringenti anni nam secundum
augustinum ibidem .c. .s. .xx. secundum hebreos ab adam
usque ad diluvium sunt anni mille dc.l.vi.
secundum lxx. autem .lxx. sunt duo milia .cc.l.xij.
Solo est autem visibile quomodo per tot annos progeni
es chaym generationibus cessaverunt. Ad hoc
augustinus eodem .c. .xx. dupliciter solvit aut scilicet quia
serior serior est pubertas illius temporis et quod
sumebatur vix ...
tate vel medie vel quite partis totius vite
sicut nunc fit in nobis. aut quod non omnes conscripti
in genealogia chaym fuerint primogeniti quia
autem in chaym non sed ponere primogenitos
duas dat causas vel scilicet quod propter aliquod misterium
usque ad lamech venire voluit et ideo elegit
solos patres lamech vel quia per eos qui fuerunt
reges vel duces terre et civitatis chaym ex
hic conscripta chaym. ut scilicet omnes usque ad lamech
fuerint reges. Solo erat autem consequens ut
primogeniti succedent in regno patribus re
gnantibus. Sed solum illi filii quos regnadi
virtus vel sors aliqua sublevavit ad solium
regni. Sicut videmus quod solo modo salomon
successit david in regno et tamen non fuit
primogenitus eius sed immo fere ultimogenitus
Et genuit filium ad ymaginem et similitudinem suam.

hoc per quandam antonomasiam seu per excellenciam
dicitur. Et ambulavit enoc cum deo. hoc dicitur
per antonomasiam sive singularis sanctitatis
in omni illius temporis. unde et ad maiorem confirma
tionem et commendationem hoc iterato repetit videns
ambulavitque cum deo. repetit et hoc ut ostendat
quod eius singularis sanctitas fuit causa eius quod sibi
dicitur scilicet Et non apparuit quia tulit eum deus.
et an vivum vel mortuum non clare apparet
primo sciendum hoc sic exprimit quod ecclesiastici
ecclesiastici .xliiij. dicitur enoc placuit deo et translatus
est in paradysum ut det gentibus sapientiam.
Et hebreorum .xi. dicitur fide enoc translatus est
ne videret mortem et non inveniebatur quia
transtulit illum deus. Sed si enoc non est mortuus
quomodo hic dicitur factum sunt omnes dies enoc .ccc.
.lxv. Dicendum quod loquitur de diebus quibus ante
suam translationem hic inter homines vixit. Sed
cum deus nichil sine ratione faciat et precipue opus
singularis solemnitatis et insolitum sicut utique fuit
translatio enoc que est ratio quare de tot sanctis hic
singulariter fuit translatus. Consimilis autem
quod patet est de helya. Sed de illo amalachia
et a christo ideo datur ratio scilicet quia reservatus est ut
convertat filios israel. Consimilis ad hunc ratio quod
quia non posset hoc fieri per aliquos nascituros
illo tempore suscitandos. Sicut fuit johannes baptista
tempore christi et beatus franciscus tempore nostro. Et non
si iste reservatur est sicut helyas et ad id quod
helyas quia de tam semotis ab inicio temporibus
est hoc factum. aut quare non apparuit cum helya in
christi transfiguratione. Sed potius moyses. aut quare
apocalipsis .xi°. ubi de duobus venturis testibus
agitur non potius competens operibus huius. Sed solum competens
operibus moysi et helye. primo enim ponitur
duo competencia helye scilicet quod ignis exibit
de ore illorum devorans hostes eorum et quod habent
potestatem claudendi celum ne pluat diebus eorum.
Secundo ponit alia duo conformia operibus
moysi scilicet quod possunt aquas convertere in sanguinem
et quod possunt terram percutere omni plaga.
Ad hoc primo sciendum quod sicut dei occulta iu
dicia non sunt temere aut presumptuose dis
cucienda. Sed potius metuenda et veneranda

dixerit carnalia opera et consilia vel sub-
tiliose aut superstitiose perscrutanda, sed fi-
deli magnificanda et sobrie speculanda.
Secundo ad hoc quod certius ex dictis tempore certorum congruere
possimus et ex ipso ordine apertam dinoscere
et providentie sue quadruplex datur ratio trans-
lationis huius. Prima est in figuram septime
etatis et spiritualis sabbati ut scilicet per hoc osten-
deretur quod genus electorum habet sabbatum in trans-
latione huius vite ad alteram. Secunda est ut
ante tam universale diluvii iudicium
in aliquo contemporaneo patriarche daret aliquid stu-
pendum signum toti orbi et specialiter generationi sue
in qua dei semen erat tempore diluvii sin-
gulariter reservandum. Sic enim et in tempore nostro vide-
mus quod ante destructionem carnalis ecclesie
designatam in damnatione fornicarie
mulieris est traditum est toti ecclesie stupendum
signum dominice passionis in patre nostro fran-
cisco et specialiter generationi sue in qua reservandum
est dei semen. Tertium est hoc ipsum utile ad
confirmandum testimonium enoch de duplici
iudicio universali. Primo scilicet per aquas quod
factum fuit tempore suo. Alio per ignem de quo ipse
prophetavit sicut ait iudas in epistola sua.
Sic etiam christus primo in celum translatus est quam
veniret iudicium synagoge et finalis ecclesie
et sic spirituales ecclesie primo per contempla-
tionem transferuntur in altum antequam veniat
ultimum tempus earum. Sic decuit hoc in primo
cursu seculi et in primo universali iudicio
prefigurari. Quarta est ad firmandam fidem
et fortem ac grandem estimationem magnalium
illius temporis pro quo tam ipse quam helias
sunt reservati. Tempus enim adventus christi
in carnem exposcebat superhabundantem
magnificentiam resonabat tempus vero seculi
ultimi iudicii non minorem. Tempus autem me-
dium debellationis scilicet antichristi magni et
conversionis reliquiarum iudeorum et gentium op-
tinet sub aliquo modo universali respectu
et tam aliquam grandi estimatione poni ad
quod ultimum valet reservatio talium duorum quia
eo ipso quod eorum tempora sunt sic semota et quia
unus respiciet principium seculi medium alter vero
medium ultimum multo plus maiorem stupore

ingerit cuique. Quinta est congruentia sui
status et operum et temporum ad opus illius temporis
pro quo sunt reservati. Primus enim fuit coniugatus
et unus de contemporaneis patriarchis temporibus
christi sicut tempore epistola de venturo iudicio
diluvii cepit fieri mentio. Nam lamech prophetice
vocavit filium suum nohe id est requiem dicens
quod iste eo daret eis deus requiem ab opere et
labore perditarum generationum in terra a deo maledicta
ex quo patet quod iam illo tempore inundaverat ma-
lediction peccatorum propter quam tandem venit diluvium.
Constat autem quod nohe natus est quarto anno
post mortem enoch ex quo patet quod iam tunc fuit
tempore enoch mala inundaverant et quod iam
diluvium a quibusdam filiorum suorum expecta-
bant. Helyas vero de filiis israel existens
non solum virgo fuisse creditur sed et in-
ceptor evangelice paupertatis et illius
forme predicationis discurrendo hinc inde
quam christus servavit et sub eo fuit magna per-
secutio et interfectio prophetarum a pessima ieza-
bel ita ut quinquaginta et quinquaginta in speluncis
absconderet. Tertii regum xviii. et xix. et quia
dictum est ut ungeret azael in regem syrie sub
quo utique prima est inchoata x tribuum
captivitas. quarti regum viii. et xiii. Flevit helyseus
predicendo ei quanta mala facturus esset filiis
israel et quia mox post mortem helysei discipuli
helye cepit venire propheta ysayas scilicet et ce-
teri qui captivitatem x tribuum et duarum pre-
dixerunt et in parte viderunt. Igitur coniugatus
et continens dives et pauper unus sub lege
nature et qui ab ipso adam potuit audivisse
se modum sue creationis et sui lapsus. Nam post
ortum enoch vixit adam cccviii annis quia
et fuit de ipso tempore omnium ante scilicet divisionem
linguarum. Alter vero de statu legis scripte et
de populo iudeorum utique vero est tempus grandis
iudicii utique prophetia et qui captiva prophetarum et
predicatorum reservantur in tempus illius temporis
in quo universo orbi de gentibus et iudeis
necesse erit dare singulare de christo testimo-
nium et imminentis ultimi iudicii dare si-
gna et reducere omnia dispersa in unum ita
ut ex gentibus et iudeis fiat unum ovile
sub christo. Si quis autem sciret pondus

temptationis illius temporis et malignas
concordias antichristi et secte eius sciet quam necesse
fuerit utiliter reservati sunt duo tales et puto quod
sic helye sic preterierunt generalia iudicia pluri-
morum quod tamen illis non interfuerunt ab enoch enim trans-
lato usque ad diluvium sunt anni fere dcc. Ab
helya vero rapto usque ad captivitatem x tribuum
sunt plusquam c anni et usque ad captivitatem
duarum tribuum sunt plusquam ccc anni. Sic ut
puto preterient ultimum iudicium quod tamen inter
illud et eorum mortem erit mors antichristi et uni-
versalis ac solemnissima conversio mundi ad christum.
Ex hiis autem aliqualiter patet quare helyas quo ad
futura tempora christi preferetur in quibusdam ipsi
enoch. Sicut enim videmus quod status laxior est
communior multitudini secularium status vero stri-
ctior et altior est decentior regimini prefectorum
regularium. Sic enoch de statu coniugali et de sta-
tu communi omni nationi et lingue erit decentior
testis communi mundo helyas vero regularibus
iudeis qui et christo transfigurato apparuit cum
moyse et non cum enoch tamen ut christo mors
et vita seu unius mortuus et alter vivus tes-
timonium perhibent tamen quia moyses legis
lator erat summe auctoritatis apud iudeos adeo quod
christo tunc specialiter venit tamen nec si enoch cum helya
tunc ibi fuisset videntur principaliter reservati
ad testificandum primum christi adventum tamen ut in
multiformitate modorum appendi et testificandi
plenius reseratur multiformis sapientia dei. In
apocalypsi vero ponuntur signa signum moysi et
helye conformia et non enoch tamen quia enoch nulla si-
gna fecisse dicitur tamen quia signa moysi contra pharao-
nem et eius magos sunt valde figuralia
et conformia signis fiendis contra antichristum et eius
pseudo prophetas tamen quia signa illa iudeis con-
vertendis potissime danda videntur tamen ut in
hoc ipso quod nichil enoch non ponitur dicatur primatus
helye ut sic sint novissimi primi sicut et christo
prelatus est iohanni seniori et paulus narrat
et minor ordo maiori et tertio columba postre-
mo emissa. De matusale vero quod fuerit anni
xiv de eius ... in ebreis grecis codicibus
et uno latino et uno syro inventum est matu-
salem sex annis sex annis ante diluvium

fuisse defunctum et loquitur augustinus de libris secundum trans-
lationem lxx quia in certis libris eiusdem trans-
lationis erat communis error annorum cum scita quod
sic arguit scilicet oportet eum post diluvium xiiii
annos vixisse. Dicit autem idem scilicet quod et in
hebreis et samaritanorum libris scriptum re-
perit quod anni matusale fuerunt nongenti
lxix ex quo ut dicit hieronymus quod mortuus est
eo anno quo cepit esse diluvium. Unde et augustinus
de civitate dei scilicet xv c. dicit certum est matusale eodem
anno diluvii fuisse defunctum si verum est quod de
numero annorum in hebreis codicibus invenitur.
Cumque cepissent homines. Noe vero cum quin-
gentorum esset annorum genuit sem cham et iaphet
non intelligas quod anno quingentesimo tantum
genuit omnes tres simul sed sufficit quod
circa illud tempus successive in diversis annis
sint geniti. Nam scilicet xi dicitur quod sem c
annorum erat biennio post diluvium ex
quo innuitur quod sem fuit genitus post duos
annos a quingentis annis patris quia noe
dc annorum erat cum factum est diluvium scilicet ix
... dicitur cham fuisse minor filius noe
ex quo oportet ipsum fuisse natum post sem.
Cumque cepissent homines. Hic agit c. vi.
de generationibus sexte etatis a nohe scilicet usque
ad abraham. Et primo agitur de exter-
minio prime generationis facto per diluvium. Secundo
de reparatione eiusdem facta in noe infra ix c.
Locutus autem est deus ad noe dicens egredere
de. Tertio agitur de divisione eiusdem
in novas gentes et linguas c. x. Hee
generationes filiorum noe. In prima parte narratur
culpa universi orbis ut sic inmolabilis iu-
stitie dei de domo tamen nohe ibidem excep-
ta. Secundo mandatum eius ad noe ait de
archa fabricanda et de rebus inducendis
in eam ibi. Cumque vidisset deus. Tertio im-
pletio precepti facta per nohe infra vi c.
Fecit igitur nohe. Quarto inundatio diluvii
c. vii. Recordatus est autem. Sexto
experimentatio seu investigatio plene de
siccationis aquarum ibi. Cumque transissent
xl dies. Septimo huius rei finalis in-
ventio ibi. Intellexit igitur nohe. Filii dei

ſm ſo. in hebreo eſt filij heloym qd ſm
ıpıı eſt cois nı. Deus ei et dij filij ap
pellant. vn aquila ponit filios deoꝝ p
deos intelligens pres ſcos ul angelos.
Sed ſymac' ħt filij potentiu. ſlo qd ſicut
nc tota gnō ſarracenoꝝ ul ſcismaticoꝝ
ſegregata eſt a gnōne uoꝝ xanoꝝ. ſic tota
gnatō chaym erat tnc ſegregata a gnōe
ſeth et hij vocantur hic filij dei. alij uo
uocantur filij hom. Et dr qd ab adam
et ſeth. et ceteris ſanctis patribꝫ fuerint
filij ſeth phibiti ꝯiugali ꝯmiſcri ꝯ filia
bꝫ ꝑli chaym. tempe aut de quo hic a
gitur. fca eſt int' eos maledca ꝯmixio n
aut tendentes niſi ſolā ꝯplacentiam coꝛꝑ
pleritudis et ſue carnal' uoluptatis. dix
qꝫ deus nō ꝑmanebit ſps ms. i. ira mea
in etnu in hoie. i. in hoibꝫ. qꝛ caro ſut
.i. qꝛ fragil' nature ſunt. Sedm ſo in
hebreo eſt. ſlo indicabit ſps ms hoies
iſtos in ſempiternu. qꝛ caro ſunt. Et ſlo
qꝛ fragil' ē in hoie cum do. ſlo eos ad e
tnos fualo cruciatus. Sꝫ hic illic reſti
tuam qd inuenitur. g° nō ſe ueritatem
ut in nris codicibꝫ legitur. Sꝫ denūciaꝫ
di ſonat dum pator uo p ſuo ſcel'e in
ſitatur. ħ ſo. et int' liram nrāꝫ iacthet
ſſe ut ſic ſenſus. ſlo ꝑmanebit ſps
ms. i. mea dilecto meaqꝫ uoluntas in
hoibus iſtis a mō uſqꝫ in etnu. ul nō
ꝑmanebit in etnu. i. ſic qd exptem eos
ad miam in etnu. qꝛ caro ſunt. i. quia
carnales et corrupti ſunt. Pt tamē
utriuſqꝫ lre e ſenſus nō indicabo eos
ſtati iudicio etno ſic' fea demones ſed
erunt dies eoꝝ .c. xxa. anni. i. expectabo e
os ad pniam p .c. xxa. annos. Sed em
ſo Daug' nō hūana uita. ut multi eſtiāt
.c. xxa. annos ꝯcta eſt qꝛ poſt diluuium
legunt ples p ampliores annos uixiſſe.
Dıt aut ſo qd poſt mod ſunt. xx.
anni ſbtracti qꝛ pniam age ꝯtemp ſunt
na poſt .c. annos fcm eſt diluuiu. aut
uo uult hoc dm dixiſſe p xxa. annos
an fine. dccc. annoꝝ nohe qd more ſuo

ſcptura gigantes uocat noīe toto magna
ptem ipius pleꝝqꝫ ſignificans. gigantes
aut erant ſm ſo in hebre eſt cadentes
aut erant in diebus in tra. ſymac' uo hꝫ
violenti erant. Et vbi nos hem' poſtq
eni ingſſi ſunt. Et ſm eum in hebreo eſt
hij erant fortes a pncipio uiri noiati. Et nō
qd ſm aug' xv. de ciu. .c. xxiij. qd ex
hus ubis indicatur iam illis diebus fuiſſe
gigantes ſup terram qn filij dei acceperunt
filias hom in vxores. Sic eni ait ſcptura
gigantes aut erant ſr terram in diebꝫ illis
Et poſt illud. Cum intrarent filij dei ad fi.
hom Et g° et an in diebꝫ illis et poſt illud
Sꝫ ſm interui liram neſcio vnde ſupta ſens
ē ut' qd gigantes nati ex ꝯmixione filioꝝ
dei cum filiabꝫ chaym ſunt ulli ide gigan
tes de quibꝫ ꝑmittitur gigantes aut erāt
etc. gigantes aut hic vocantur hoies
exceſſiue et qi monſtruoſe ſtature del age. qd
eſt tra. vn' ſ ꝑſodoꝝ eſt idem qd terigena
latine ſic ſ eum de eo qd gentes fabl'o
ſe exiſtimant qd parens tra īmenſa mo
le et ſile' s' genuit. Sunt aut dei ca
le et ſile' s' genuit. Sunt aut dei ca
dentes qi de celo in terram ceciderunt ſupl
a eni uulgo tales po' vn' ē in celis ge
niti ꝙ in tra fuerunt aut iſti a pncipio ſeculi
famoſi ſeu noiati de ſingl'ari fortitudie
vn' et a ſymaco vocantur violenti. q pp
to qd multa pba fecerunt et multas uiole
ncias hoibꝫ intulerunt. vn et bar'. iij. de eis
dr. ibi fuerunt gigantes noiati illi q ab
initio fuerunt ſtatura magna ſcientes
bellu. Refert aut aug' int'° p ſtato ꝯcedi
bellū. Refert aut aug' ipſ' p ſtato ꝯcedi
diſſe hos gigantes ſeu cadentes fu
iſſe anglos ex quoꝝ ꝯmixione cu femini
natis fuerunt hoies gigantei. Et ſſdit
qd hoc de ſcis anglis ncllaten' ē credendu
De mal' aut anglis dt qd creberrima fa
ma eſt multiqꝫ ſe exptos ab a expertis ꝫ oi
fide dignis ſe audiſſe ꝯfirmant ſiluā
nos et phaunos quos uulgo incubos uocat
mulieribꝫ ſepe ipbos extitiſſe et eaꝝ appetiſ
ſe ac pegiſſe ꝯcubitu et quoſdā demones
quos galli duſios vocant hanc imundicia

aſſidue temptare et efficere aſſeuerant ples
et tales ut hoc negare ipudentia uideatur.
ſſdit tn aug' qd hoc nō oꝫ hic dari ex h
qd nati ex illis fuerunt gigantee ſtature. qꝛ
et tales ut dt in nris tpibꝫ nati ſunt. ſſa ante
paucos annos rome fuit femina cū pe ſuo
modo gigantes ad q uiſenda mirabilis fi
ebat uſqꝫ cū curſus. et hoc erat maxie
ad miratui qd ambo parentes eius nō erāt
int' tū longi. ſſditqꝫ qd licꝫ poſt diluuiu
quidā gigantes fuerunt multo tn ples
fuerunt an. Sic ex hoc loco ſatis pꝫ ꝙ ꝑp
ea care placuit creatori. ut et hinc oñdetur
n ſolu pleritudies vm et magnitudies
et fortitudies corpoꝝ nō magni pendēdas
ē ſapienti. Si aut queras quo demōes
poſſunt ꝯcube et gnare dd qd in corpibꝫ aſſūp
tis de facili poſſunt collige et conſuare ſemē
uiroꝝ. ac deinde in feminas refunde. ſſo
qd ꝑ dcoꝝ culpam exagat quo ad tria. ꝑmo
.ſ. de ꝯmixione phibita et diuino cultu
religioniqꝫ pitui ꝯtia et hinc ē qd ſigñ
ſr filios ſeth. uocat filios dei ut oñdat
mt' hos et illos fuiſſe dram q fidelium
et infidelium ſeu qi religioſoꝝ et mūdanoꝝ.
Sed de uoluptate carnis effuſa et effre
nata. Tertio de imenſa ſrbia et tyrānica
ſeu gigantea potencia. Sed nō q po'
dnt filij di ſuſpiſſe filias hom ꝙ filij
hom filias di. ut oñdat qd pp's dei tc
po' cecidit p mulies extas et p deſcenſu
a ſupnis ad ima et a uirilitate mentis
ad effeminatōem carnis viris et mulie
ſtantibꝫ ū fuiſſent eoꝝ filie. ul ſorores
aut ſe dari. ul ꝯmiſcri filiis infidelium
ſeu pruſoꝝ. Tertio nō q ad effuſiōem car
nis eoꝝ et ſupbie de robore et potentatu
ſue carnis conſurgentis plenius demo
ſtrande. nō ſolu a dō ꝑmiſſa eſt ſlibi
tu tota exnagari. Sꝫ et p accltas coopa
tōnes demonu ad imenſa mole cor
poꝝ ꝑduci q facil' et mult' potuit fi
p uiriū confortatōꝫ uis genātiue et caloris
ac ſeminal' humoris corporis patni et
matni et tandē corporis ꝑlis. Poſſet

hec qre ex

aut ſſ queri quō hic ꝑdix' deus aptē tpe
iudicij diluuij. eū dt. xxiij. ꝯparꝫ tpe
accltatōem ulti iudicij abſconſioni in
dicij diluuij de die aut ulti iudicij dic
qd nēo ſit ſcit nꝫ angli celoꝝ. Ad hoc
pt dupli' rndi. ꝑmo ut hoc itelligat
ꝑdcm ſoli nohe. illd aut ulti ꝑ deu fu
erit de ſocietate hom de anglis aut et de
ſingl'aribꝫ ſcis nō niſi ipd' nri. qꝛ .ſ. ñ ſtā
unt nos ſcire. Sed qd ubū illud .ſ. e
runt .c. xxa. annoꝝ ſit ꝯdonale dem .ſ.
ſi nō penitent aut ꝙ deus ex aliq altā
cauſa ad ordinatet et qd ꝑ hoc ſenſu
noe pmulgauit ubū illud. Tertio quia
licꝫ ꝑdcm fuit nō tn fuit editū et ideo
omnibus mēdibꝫ incdl'is fuit abſconſu.
Quarto pt dici qd ſilitudo ultimi iudicij
ad illud nō eſt p omnimodā equalitatem
intelligenda. Sꝫ largo modo et ſolu p
ꝯdl'oꝝ. puto tamē qd ꝑmi tres modi ſit
veriores. videns aut deus et c. penituit
eū et c. ſlo qd more hūano de dō loquit
qꝛ .n. hoies penitent ſe feciſſe opa de
quibꝫ fuit eoꝝ itentōi oīo ꝯtrius pueit
et ex hoc ſtudioſe mouetur ad illa oīo
deſtruenda. ꝑdcto ut nobis ſenſibilius
ipmat et oñdat qd dō fortiſſime diſpli
cuerunt eoꝝ mala. et qd uehementer co'
ſilio et uoluntate diſpoſuit eos delere
dt eū cordali' doluiſſe et penituiſſe et
inſtar in pcauiſſe ne .ſ. amplius duraret
hoies ei ſenſuales nō ꝯcipiunt aliquid
aliq' fortit' diſplice niſi cogitent illi
uehemēt' de illo dole ſenſus ē g°. peni
tuit eū qd hoiem fecerit in terra. i. ad
mod' penitentis ſe hūit eo qd ſi ac ſi
de ope qd fecerat peniteret ſic ſupm dix
xit. poſſꝫ et dici qd opus factōis hom
illoꝝ potuit dupli' tenui. ꝑmo .ſ. per
reſpectum ad uoluntatē dei antecedentem
qua .ſ. opus illud ordinauat ad bonu
fine eoꝝ. Sed pt ſumi p ipm ad tpe
ꝑuetatis eoꝝ et p ipm ad uoluntatē di
ꝯſequentem et eoꝝ peccā nō ferentē. ꝑmo
mō diſplicant dō facto eoꝝ. Pro a' modo

displicent sibi. ut loquor de factione vel
culpa passive. seu per hominem ad effectum id est eorum
sive eo quo ad hoc displicent. Et tactus
dolore cordis id est forti displicencia signi
ficatur cum hic causa pro effectum vel accidit
per eventus sive anexum. cum in nobis enim actum
detestationis sequitur dolor. usque ad
aliancia. Sed quare animalia delevit. Dicendum quod
in signum detestationis eorum per quibus erant
facta et ad magis deterrendos posteros qui
hic fuerunt et ut in hoc ipso ostenderet
quod per se non fuit nec consumant. Sed
propter hominem. Hee sunt generationes noe.
Ista quod huius articulum seu titulum solitum
est premitte ad nondum aliquid in signe com
ilium et premittitur. et quod notandum quod in
ipso est aliquid in signe principium. perfectus
fuit in generationibus suis id est secundum illos homini
generationis sue cum illius non fuit vicius sive
iusticia consumata. vel specialiter multo omnino
ipsum fuisse perfectum id est sive hic generationis ut
sic in hoc ipso notetur quod omnes alii erant
tunc temporis in hac parte. et ut per hoc innat
quod cum opus virtutis per hoc fuerit tempore
tumere et viciis talis temptationis ad oppositum
vehementissime inducentis non potest fi
eri magna perfectione virtutum. Cum deo
ambulavit. id est secundum deum vestigia sequebatur.
vel per hoc docetur spiritualis societas sua
cum deo. et quod eorum spiritualis vita et actus
est deo iuncta. Cumque vidisset deus hic
primo premittit de voluntate dei ad inducendum
diluvium et de causa seu ratione eius. Secundum
ne totum per diluvium perdatur dat preceptum
de archa fabricanda ubi facite archam
corrupta autem est terra id est homines qui erant
in terra continens pro contento. vel et terra quan
tum ex eorum peccatis dicitur corrupta per quanto
peccata eorum fiebant in ipsa. sic enim terra vel
templum domini sanctum est eo quod per homines ordina
tur ad usus sacros et ex eo quod fiunt ibi
opera sancta. et quia stat ibi genus sanctus est
potest dici corrupta et immunda ex genus cum
est peccatum. quia talis terra hominum sensu et
aspectui occurrit cum quadam abhominabili hor

ribilitate propter correlationem ipsius ad peccata
et peccatorum ad eam ex hoc id est occurrunt homi
nibus et velud coniuncta. Omnis quippe caro
id est omnis homo. corrupit viam suam id est opera sua
licet autem hoc de operibus omnibus peccatis eorum in
telligatur. precipue tamen de corruptione car
nali concubitus. Finis universe carnis ve
nit coram me id est eorum finalis interitus est
iam presens mihi. id est iam de proximo et quasi de pre
senti eos finaliter interime intendo. vel finis
id est finalis et precisus intentio omnium hominum usque
ad me ascendit usque ad me ad ascendit
quasi dicat tam precisa est tamque publica quod eius
clamorem amplius tolerare non possum. Et ego
disperdam eos cum terra terram dicitur disperdidisse
quantum per diluvium fuit prior eius forma
fortiter variata. et quia creditur intentum fuisse
te deteriorata fuit prior eius forma aut con
veniens ut sic etiam corrumpant quod sic
simul cum ea corrumpentur fuit per decens quod
terra qui sensibili lavaretur a sensibili in
fectione tante sordie. Fac tibi archam. In hoc
mandato arche fabricande primo describitur
eius materia et forma. Secundo secundum eius finalis
causa scilicet conservatio noe et sue generationis a di
luvio ubi ecce ego adducam. Tercio agitur
de actis reponendis in ea ibi. Et ex cunctis
animantibus. Quarto precipitur noe in eam in
gredi tecta secum inducere ibi. Dixitque dominus
ad eum ingredere. de lignis levigatis id est com
planetis seu politis dicitur enim longo le
vigo. quasi leve ago. leve autem uno modo
significat id quod planum. lxx. secundum hic ut hinc de
lignis quadratis. In hebreo vero de lignis
bituminatis. mansiunculas in archa fa
cies hoc infra dicitur cenacula et tristega
facies in ea id est solaria facies in ea et hoc
sic quod sicut ibi quasi tecta et secundum hoc erant
ibi duo cenacula seu solaria tres vero
domus seu mansiones. Et forte in quibus
illarum domorum erant plures camere seu man
siones. augustinus xv. de civitate dei capitulo xxvi. secundum
litteram lxx. que ubi nos habemus cena
cula et tristega habet bicamerata et tricam
erata dicentes quod non solum in inferioribus volunt

archam mansiones habere. sed et in superioribus
et hoc dixit bicamerata. et item in supremis et hec
vocavit tricamerata ut ab imo usque sursum
terna consurgeret habitatio ex hoc. ut puto ma
gister historiarum dicit augustinus dixisse quod archa pre
ter sentinam habuit v. camaras duas scilicet in medio
solario et tres in supremo cum tamen vera augustinus pos
sint aliter exponi quia videlicet bicameratum et trica
meratum significent idem quod secundum et tercium sola
rium sive statum et tercia camiam seu camaratam
Et bitumine. bitumen est genus terre quod glu
ten dicitur hic autem in glossa dicitur quod bitumen est
gluten fervetissimum. quo ligata ligna nulla vi
olentia dissolvi possunt. Trecentorum cubitorum
augustinus xv. de civitate dei capitulo xxvii. dicit quod origenes
non inelegant astruxit moysen eruditum
omni sapientia egyptiorum qui geometriam dilexerunt
geometria cubita significare potuisse
unum quantum sex nostra valere asseverant. sed aut
discutitur tam magnam archam fabricare
posse. Videtur autem quod forte non curvus sed
rectis lignis lineis fuit in longum et latum
porrecta. Et xxx. cubitorum altitudo. In
telligere secundum augustinum. quod unaqueque cum domo
rum arche habuit tantum altitudinis et sic hoc
tota archa habuit lxxx. cubitos in altum
et sic ccc. cubita longitudinis et l. lati
tudinis educta fecerunt cubita nongenta
decem quinquaginta quinque si valeant sex de nostris
erant ibi sexcies nongenta et sexcies centum
quinquaginta. Fenestram in eam facies
quia ipse fuit in mari cum luminis. et dicitur magister quod secundum
iudeos fuit cristallina. Et in cubito
consummabis. summitate eius scilicet arche supremum eius
tectum eius piramidaliter erigebatur in sursum
sic quod angulus seu finis piramidis habe
bat unum cubitum in longum et in latum vel
in altum eorum. Ponamque fedus meum tecum
id est ex fede specialis amoris quo te elegi et
quantum tecum pepigi te fideliter servabo. Et erit
tam tibi quam eis in escam. Notandum quod non fuit
magnum quid deo leones et bestias rapaces
facere vesci herbis vel fructibus. Ex cunctis ani
mantibus mundis. Sed numquid erat tunc discretio

mundorum et immundorum qualis postea fuit in le
ge. Dicendum quod munda vocantur hic illa que
communiter erant apta ad sacrificia. et reliqua vero
vocat immunda vel autem esus nulla tunc erat
discretio. quia ad huc non erat esus carnium
vel immunda vocat illa que ex se non erant
apta esui hominum si licet habet inde comedere
et reliqua vero vocat munda. Septena et sep
tena quod supra dixit quod ex cunctis inducet
bina et infra dicitur quod de mundis et immundis
duo et duo ingressa sunt id est duo munda
et duo immunda. vel duo de una specie et duo
de alia. Dicendum quod de mundis erant vii. pa
ria. et ita omnia erant bina vel et hic post
septena et septena videtur. masculum et feminam
vel et magister exponit bina id est combinata
de immundis autem erant solum unum par. Sed
quare plura de mundis aut quare vii. paria. Dicendum
quod ideo plura de mundis quia erant necessaria ad
tria scilicet ad propagandum et ad esum hominum qui post
diluvium est concessus et ad sacrificia et reli
qua non solum ad propagandum fecit est et hoc
in signum quod munda gens est principaliter
in archa ecclesie conservandi pauca vero in
mundi propter specialem conversionis eorum vel propter aliorum
utilitates sunt servandi. causa quare de
mundis in septenario non potest dari nisi mist
ca huius enim numerum deus et mistis et magnis
misteriis sepe honoravit. masculum et feminam
ut salvetur semen. Ex hoc patet quod sola illa
per coniunctionem maris et femine semen salvat
sunt propagent voluit servari non autem reliqua
que ut putrefactione nascuntur. Ut impleatur facie
terre. Notandum quod septem sepe in pluribus utitur
hoc modo loquendi et secundum rem non plus
sonat quam simpliciter terram. Adhuc enim et post dies
vii. ego pluam. quia autem vii. dies dilu
vii mandatum ingrediendi eum infra dicitur
quod in articulo diei quo facta est pluvia in
gressus est nohe et filii eius et omne alia predicta
quod hic iubetur ingredi id est parare se ad in
gressum. sic quod post vii. dies sine mora in
grediatur. vel forte primo ingressus est ad
ponendum escas postea vero ad standum. Cunctamque

dccc^a. annorum quando diluuij aque inundauerunt
vno s. anno excepto sic ex seqq. tibus p3.
ut erat de supradictis non completum. septi-
es u.iij. annos sepe dimittit. Ingressus
est noe et filij eius uxor illius et uxores
filiorum eius cum eis. Glo. Ideo ingressu se-
paratim a uiris nominantur uxores. In egressu
uero coniunguntur. unde infra dicitur egredere tu
et uxor tua etc. In signum quod in archa celibes
erant et continentes. In egressu uero propagationi
debuerunt intendere. In anno dc^{mo}. s. uite
se fo. s. anni dc^{mi}. vi^o mense sc. o. secundum
ebreos. i. mayo. i. pu. n. anni legitimi
seu legalis incipiant ab aprili et finiunt in
sequenti plenatione. Rupti sunt omnes fon-
tes abyssi magne. i. occeani ut abissi a
quarum sunt repleti fundis uiscerum terre. Rup-
ti sunt. i. violentissimo impetu per terras fre-
scindentes exitus eruperunt. Et cathara-
cte celi. i. meatus nubium sicut ipse nubes
apte sunt. secundum magistrum cathataracte proprie
sunt meatus vili. q. m. vij. hostia dividi
dicitur. uero quibus initiales meatus aquarum
chatharacte dicuntur. vult g^o moyses dicere
quod inundatio aquarum venit fortissime ab
inferiori per imitam eruptionem fontium et a
superiori per inmitam condensationem aeris seu va-
poris in nubes et per horrendam apertionem
seu distillationem nubium in pluuias. In
articulo diei illius. i. in initio. ul. in breui
hora. ul. in ipso die qui fuit quasi articulus
i. breue initium pluuie. Ingresse sunt
ad noe in archam. diuino s. nutu ipso fa-
ciente eas obtemperare nutui nohe. Et
inclusit eum dominus de foris. Glo. quod ideo fa-
cere non potuit deus ne aque introirent.
clausit et bituminauit exterius hostium
arche. Et eleuauerunt archam in sublime
hoc ideo dicitur ne puteretur quod supremum ar-
che iret sub aquis et quod tota archa esset
inter duas archas aquas aut quod in terra
sederet tamquam inmobilis. Operti sunt
omnes montes excelsi sub vniuerso celo.
montes s. existentes ad terram in hoc habitabili

comprehente quare mons paradysi terrestris non creditur
aquis diluuij fuisse opertus quia secundum aliquos
transcendit illam regionem aeris et nubium
usque ad quam aque diluuij ascenderunt et con-
siliter intelligendum est quod infra subditur s. quod
remansit solus noe et qui cum eo erant et
est id est hominum in terra nisi exilium tunc existen-
tium ut excipiatur enoc in paradysum iam
ante translatus. xv. cubitis al. fu. a. Ex
hoc creditur quod totum interstitium aeris tangu-
tur attingunt pluuie et nubes tenuerunt
aque. Obtinueruntque terram. c. l^a. diebus
qui secundum quosdam computantur ab initio p.
pluuie. i. a die ingressus noe in archam secundum
alios uero a die quo cessauit pluuia faci-
unt. v. menses et a die ingressus noe eleuabat
primus mensis et maior pars fi. et ita admitit
dicit sex menses et dimidius. si g^o ultra
ponuntur. xl. dies pluuie tunc essent fe-
re. viij. menses cum tamen infra dicatur quod re-
quieuit archa mense. vij. nisi forte dicatur
quod ipse mensis in quo ingressus est nohe
et septimus mensis quo requieuit archa diuisis
respectibus computantur. ut. s. alter eorum sumatur
i^o anni dc^{mi} noe alter uero i^o anni legalis.
sed non est visibile nec rationabile tale esse no
cationem hic esse. Recordatus est dominus. s.
in effectu ut ad modum recordantis se habuit.
Et adduxit spiritum. i. uentum. s. ad desiccandum
et reducendum aquas. Et prohibite sunt plu-
uie. Sed numquid non cessauerant. s. post
xl. dies potest dici quod licet cessassent. tamen adhuc
quod erat tempore pluuiosum seu dispositum ad plu-
uiam nec autem fuit tempore firmatum ad sere-
nitatem. ut prohibite sunt pluuie. i. defluxi-
aquarum que ex priori pluuia conuenerant. Et
redeuntes. i. recedentes de terra. Et redeuntes
s. ad loca unde venerant. quedam enim ride-
bant sursum rarefacte in vaporem aereum
quedam uero ad sinus maris. ut ad interiora terre
Emisit coruum. s. ad probandum si terra erat
desiccata quod forte ex hoc per coruum poterat
cognosci quod si in madidus rediret. aut si
aliquid bonum desiccatum reportaret. Qui egre-

no reuertebatur. s. sed lxx. habet. Et egressus
non rediit ad eum donec siccarentur aque
de terra. In hebreo uero. Et egressus est exiens.
et reuertens donec sic carentur aque de terra.
quos aliqui concordant dicentes quod coruus
per tanto non rediit quia archam non reintrauit
per tanto uero rediit quia circa archam volitan-
do redibat usque ad eam et recedebat ab ea
et hoc est quod in hebreo dicitur exiens et reuer-
tens. Que cum non inueniret ubi requiesceret
pes eius. quasi s. terra ubi non fuit aqua erat
ad huc lutulenta et sic nec in aquis potuit
quiescere. Sed tamen hic per causa huius subditur. aque
enim erant super vniuersam terram. Quod forte potest
intelligi de terra non montuosa. ut licet archa
tunc resediss& super montes. ad hec tamen aliqua
tula aqua in tota superficie illorum montium.
Et aperiens nohe tectum arche. Ex hoc patet
quod fenestra de qua premissum est non fuit
in tecto arche saltem in supprema eius parte
Circa autem istam partem potest primo queri quare deus
per vniuersale diluuium voluit tunc orbem iu-
dicare ad quod potest dici quod hec talia deus
scit et potest misticoleter ordinare et variare
vnde tam hic quam alibi sufficit nobis attendere
congruitates rationabiles huius operis. Primo
ergo potest dari ratio congruitatis prima ad peccata
illius temporis que in se habebant tria quasi ultimo
mo s. sensibilem feditatem et vniuersalitatem
in quod propter dominum noe nullus decrat et obstinato-
nis induratam infirmitatem et ideo ad pur-
gandam tantam et tam vniuersalem feditatem con-
ueniens emissum est vniuersale diluuium aquarum
Contra uero gigantes superbos et obstina-
tos congruenter irruit impetus fluctuum submergen-
tium et in abyssum iacientium eos. Preterea sicut
adam a sua diuina origine recedente congru-
um fuit in suam infimam redigi. s. in terram
ergo solutos in aquis in mundi primordiis congruum
fuit submergi in aquis et hec congruitas tenetur
ex parte ex verbis beati petri in secunda epistola
hoc iudicium aque comparat ad ultimum iudicium quod
erit in igne. Dicit enim quod sic celi et terra
erant prius facti de aqua et per aquam consistere

bant. sic in uindicta ipse periit per inundationem aque
terra autem domus est facta de aqua et per aquam quare
per humorem aquarum terra conglutinata. celos
uero nocat partem aeris aquosam usque ad re-
gionem nubium attingentem. quod patet quia eos-
dem celos per igne dicit esse dissoluendos.
Secunda uero sumitur ex ordine ad ultimum iudicium
quod ut sit penalissimum rectum est ut fiat in
igne ad ipsum mundum autem illius tamen ordinem et fidem
congruum fuit aliquod grande iudicium in hac
uita premitti perexigente tamen hoc congruitate
temporis. post ignem autem ultimum elementum
fuit ad hoc conueniens quod aqua qui se habet
ad ignem sicut frigidum et calidum et sicut mile
ad forte et sicut debile ad forte tam in puni-
endo quam in purgando aqua. n. purgat superficia-
liter ignis uero medullariter. fuit etiam conueniens
quod anterioribus procederet ad summa. unde prius
precessit Johannes baptizans in sola aqua
quam ueniret christus baptizans in igne spiritus sancti
purusque implentur profunde aqua licet quod conuer-
tantur in vinum igneum spiritualis intelligentie.
Tertia est ex ordine ad statum christi qui per baptis-
mum totum ueterem hominem cum suis uiciis
spiritualiter occidit et sepelit secundum apostolum.
Ro. vi. Interiorem uero hominem regenerat
et renouat et saluat sicut noe in corruptis ar-
cha ad quod misterium tangit beatus petrus
in prima epistola. c. iij. fuit enim valde decens
tantum christi sacramentum et tantam renoua-
tionem orbis per aliquod solempne mundi
lauacrum seu diluuium quasi sensibiliter pre-
ostendi. Quarta est per primam ad omnia misteria
hic decenter prefigurata sumuntur diluuium
in bono tamquam s. lauacrum et saluacionum
sumitur in malo tamquam inter extinctiuum. Item hec
signantur omnia generalia diluuia peccatorum ut
pote diluuium ydolatrie et excecationis iudaice
et carnalitatem et cupiditatum in fine seculi
et consilium. Prefigurantur et hic diluuia omnium
generalium captiuitatum seu generalium iudici-
orum usque ad ultimum. In bono uero prefigurantur
hic omnia generalia diluuia gratiarum factarum et fien-
darum vniuerso orbi. Notandum uero illud de quo

no reuertebatur. s. l[?]

hetur in pº. dixit dominus diluvium inundare fecit et
sedebit dominus rex in eternum. secundum enim ricardum
tunc deus in corde fecit inundare diluvium
quando per ebrietatem spiritualium gustuum tota
mens funditus absorbetur et tunc in ea
deus non stat mobiliter sed potius sedet in
eternum tamquam rex. notandum autem quod similiter re
ferendo illud ad bonum et ad malum in sexto
centenario noe id est in sexta etate humani
generis inundavit diluvium videlicet et pa
ganorum contra christum et martyres eius. et re
fixit tunc in christo et ecclesia diluvium et ecclesia
gratiarum, in aperitione vero sexti sigilli sicut
exspectamus sicut patet ex apocalypsi. a tempore
enim quo filii dei clerici scilicet et religiosi vi
dentes filias hominum id est villas et civita
tes et temporales divicias earum quod erant
pulcre et quod de facili generant mentem
et magnam plenitudinem acceperunt sibi pro
libitu videlicet ex tunc orti sunt in ecclesia
gigantes in maginis et mirabilibus
super se ambulantes qui potius volunt reges
vel marchiones quam episcopi vel abbates. et
hii sunt fortes vel potentes a seculo
viri famosi. et isti non mirum si per eos
erigatur ymago bestie et statua ba
bilonis et precipue hoc timendum si filii
evangelice perpetuitatis predictas filias ho
minum amplectantur ut ex eis ge
nerent pseudochristos et pseudoprophetas
qui velud gigantes dabunt signa et
prodigia magna. moraliter vero post istec
torum v. sensuum in sexto id est in desperatione
totius vite fit diluvium culpe mortalis
unde illud ad samaritanam. v. viros ha
buisti. et hunc quem habes non est tuus vir.
sextus enim fuit omnis adulter. spiritualiter vero
post plenam castificationem v. sensuum
que fit per vitam activam mittitur diluvium
sapientie et mentalis mundicie quod in sexto
spiritualium contemplationum et gustuum exprimi
tali spiritu. rursus sicut contra finem quinti
centenarii nohe inundavit et mali
tia et pena ipsius sic in fine quinte etatis in

di et in fine quinte temporis ecclesiastici inunda
vit cupiditas et impietas. et ideo in sexta
synagoga et ydolatria perierunt exeunte
de aquis salvandus quasi alter noe et in sexta
apertione ecclesiastici temporis est babylon id est
carnalis ecclesia sub nigendi mirtarum sicut in
mare condemnandum nationum ut tercio pau
perum christi de naufragio unde evadat.
secundo potest queri quare deus potius voluit sal
vare nohe per archam quam solo miraculo
solius potestatis sue. ad quod potest quadrupliciter dari
prima est ut daretur aliquod largius iudicium
ac visione et exemplari cooperationi ipsius
nohe quia fabricando tantam archam et tanto
tempore et pro tali causa probata est fides
eius et in ipso diluvio probata est fides et
patientia eius et per hanc cooperationis est restitu
tionis salvationis totius humani generis. secunda
est ut manifesto opere fabricatoris tante
arche toti orbi aperte predicaret futurum
diluvium. et sic quod est ex se valde efficacius
compensaretur ad reducendum totum orbem in deum
quot enim putas derisiones in ediculo
quot enim et gigantum per hac re in centum annis
sustinuit. quot et ad deum contra aspicie
tes tantum viri laborem sibi que eos horrentes
et hinc est quod petrus in epistola sua dicit tunc
christum in spiritu predicasse incredulis et contra
carnalis et carnalis plebis conclusio. ter
tia ut modus salvandi conformaret modo
puniendi et per modum quo per naufragium
salvamur in mari. quarta est ostensio vel
conformitatis dicte potentie et sapientie in diversis
modis salvandi quos secundum diversitatem operum
diversimode cogitavit et fecit. iam enim
potentia creandi satis erat ostensa. tenere
et per cadum potentie transferendi seu rapiendi
hominem subito per varia nubi loca ut ecce
tertio ostensa est potentia adductura totam alium
ad manum noe et simplicitatem eorum intendu
tam quo ad pabulum quam quo ad certum
et domesticum statum et concordiam ostensa
est et potentia inmie gubernationis arche in tanto
diluvio. ita ut neque per contractum mo

aut arborum aut imisorum fluctuum frangeretur
nec turbulenter concuteretur aut pars arche in
suprema ad infima reguaretur seu reversaretur
omnia est hic et potentia conservativa noe et alium in
archa quoniam cum solus aer fortissime clausus
in archa ita ut nec nimium respirationem ex
tius proderet ab archa. aut de foris intraret
in archam potuit sufficere tante multi
tudini alium et maxime cum totus aer exterior
usque ad regionem nubium plus esset in aquis
versi omnia sed dico miraculose essent facta. pa
tet autem cum alia tertio de alibi quare scilicet deus de primo
creatis voluit certa post diluvium reservari
potius quam alia de novo creare ut ostenderet
quod priora opera vult esse fundamentalia sem
inaria subsequentium. si tamen queras quare alia
cum nemo peccaverint sunt deleta. dicendum
quod ad terrorem hominum et indecentatorem hu
manorum scelerum et ad monstrandum quod
sicut facta sunt propter hominem ita propter hominem
destruuntur. preterea non oportet quod in uno mira
culo omnia miracula impleantur ad tale autem
diluvium destructo alium preter eum per seu
natum ordine requirebat et hic est quod soli pi
sces non sunt deleti. nec in archa servati.
quinta est multiformis misteriorum sed opti
me presignatorum. sed primo per archam designatur
moraliter unaqueque mens sancta que ex lignis qua
dratis et politis et a sua tortuositate compla
natis id est ex stabili quadratura virtutum
rectissimarum et politarum consistit et in hac
sunt tria tecta. quorum primum attingit super
primum sensualitatis. secundum vero attingit
apicem rationis inferioris. tertium vero est super
primo vertice rationis superioris. primum est per
fecta continencia seu modancia sensua
litatis. secundum perfecta prudencia. tertium
extatica sapientia. in primo et secundo prope stant
viri et uxores. in tercio vero alia quam unius per
quoddam mutuam concatenationem et concessionem
totum sit mixta et simplex. sunt et ipsi non solum
munda sed et inmunda. tunc propter similem me
moriam peccatorum cum predicta conservatorum ve

penitentiam et priorum vitiorum inmunditie. allegorice
vero est ad presens archa septiformis. pri
ma ecclesia in qua simplex est mansio sub tectum
scilicet coniugatorum continentium et virginum vel
sapientium perficientium et perfectorum. vel per
generalem legem omnis ierarchie est ibi ordo in
feriorum et mediorum et superiorum. ut prope activorum
contemplativorum et rectorum ex utroque commixtorum
et ideo in archa sunt viri et femine et quasi om
nia et volatilia et reptilia in infimus
activi humilitate reptilia superiora autem superiora
ligna arche sunt fundo et indissolubili cari
tatis glutino bituminata. ut a nullo flu
ctu invidiarum temptationum possit irrumpi
aut penetrari. secunda est religio sacerdotalis et preci
pue religio evangelica habens tria tecta. scilicet
tria principalia vota. tertia est scriptura sacra
cuius prima mansio est lex vetus. secunda lex nova
tertia spiritualis intelligentia manans
ab utraque. quarta est doctor predicator et
doctrina salutifera. quinta est ligo la
tius quod in capud eorum manifestus totus vero christia
nitatis capud scilicet omnibus sub tecto simul
tiformis caritatis et gratie spiritualis congregans.
sexta est christi crux. septima est humanitas
beata et gloriosa. quarum proportionalitas in ter mensuras
premissos de facili patet. notandum tamen quod augustinus
xv. de civitate dei. c. xxvi. talem proportionem mensure nota
dat arche quale est in corpore humano. nam
longitudo hominis que est a vertice capitis
usque ad pedes. sexties tantum habet quam lati
tudo que est ab uno latere usque ad ad latus
et decies tantum quam que est a superficie dorsi
usque ad superficiem ventris. sicut autem
latitudo arche significat caritatis dilatationem
que pertingit usque ad l. id est usque ad iubileum
remissionis et gratie ac letitie spiritus sancti. sed
altitudo est sursum actionis in deum sublima
tas que decalogum divine legis implet et
replicat per trenarium fidei spei et caritatis
longitudo vero est perseverancia longanimis
et finalis que centenarium id est perfectum secundum hic
vite ducit per trenarium id est a primo bono per

medium bonum, infime optimum, quia a patre per filium et spiritum sanctum. Secundo vero est ecclesia et sanctarum mentium contemplatio sapientie. Trecentos habet in longum, scilicet opera et lumina legis, que septenarie et ternarie. Sex vero habet quinquagenarios propter opera sex etatum in quibus est gratia et refectio spiritus sancti sexies repetita, quia sex iubilei. Secundo quod tectum arche artando se ascendit et in cubito consummatur, quia secundum Dyonisium libro de mistica theologia lata quia contemplatorem per omnium positiones et quanto plus ascendit tanto plus contrahitur ad istas positiones, artatur usque veniat ad silentium et secundum excessum omnimode negationis per caliginem nubi Moysi designate; quia autem in illo superexcessu attingitur summa dei unitas et unio fortalis, ideo hic per unum et summum cubitum designatur. Archa ergo incipit a multo et infimo et terminatur ad unum et summum. Hostium lateris eius in latere est secundum Augustinum laterale vulnus Christi, per quod intravimus in ipsum, quia inde sacramenta manarunt quibus credentes initiantur, .i. sanctificantur. Generaliter vero significat pietatem condescensivam et humilem, et ideo dicitur esse deorsum, .i. in inferiori parte lateris arche. Per hanc enim pietatem ecclesia et quelibet mens sancta exit ad proximum et in se recipit ipsum. Fenestra vero .i. contemplationis oculus est in supremo et contectum, sicut sunt oculi viri in capite nostro. Post hoc vero quo mistice dies et menses diluvii hic narrantur. Nam pluvia fuit .xl. diebus, in quo per unum modum designatur totum laboriosum tempus ecclesie vel huius vite. Hic est etiam numerus annorum et mansionum populi in deserto et ieiunii Christi. In tota autem hac vita non cessat pluvia temptationum nec pluvia gratiarum spiritualium. Vero designat his numerus tempus finalium temptationum. Nam Christus qui .xl. mensibus est passus pluvias in spiritu et per .xl. duos menses calcabitur a gentibus civitas sancta, prout habetur Apocalypsis .xi. et .xiii. Totum vero diluvium in suo augmento stat per .c.l. dies, qui faciunt .v. menses

et tres quinquagenas et .xv. denarios seu quindenarios. Nam per .v. etates regnavit mors ab Adam scilicet usque ad Christum, et per .v. tempora ecclesiastica regnat clausura libri signati, in sexto fortius reserandi et in septimo consummandi. Secundum medios vero in predictis sunt tres iubilei maiores misterium trinitatis. Et decalogus preceptorum per numerum quindenarium, quia secundum in minori spere scilicet .i.c.xx. consurgit, est ibi mistice repetitus et multiplicatus. Rursus .vii°. mense quievit archa non in loco infimo sed in montium vertice, ad quod fuit per aquas diluvii sublevata, quia Christus et eius martires per tribulationum diluvium ad celeste regnum solum ascenderunt habentes sabbatum seu requiem post perfectionem suorum operum et laborum et senario perfectum dierum vel mensium presignata. Ecclesia etiam primitiva quasi finalis per pessimum diluvium ascendit ad contemplationis et evangelice perfectionis apicem et tandem ad celestem sedem. Rursus diluvium hoc duravit per annum et secundum magistrum menses erant lunares. Tunc eodem die anno revoluto egressus est Noe de archa quo intravit in eam. Intravit enim .xvii°. die secundi mensis, exivit autem .xxvii. eiusdem mensis, quia .xxvii. iam completa fuit terra plene arefacta. Unde in hebraica littera habetur quod .xxvii. die fuit arefacta. .xi. autem dies additi anno lunari complent annum solarem, in quo designatur quod post plenam revolutionem vite solaris .i. perfecte fit finalis et clarus reditus ad primum principium. Ulterius prima die decimi mensis apparuerunt cacumina montium, et post .xl. dies aperta archa fenestra emittitur primo corvus, qui ad archam non plene revertitur, et post hoc emittitur columba trina emissione. In prima redit quia non invenit requiem pedi suo. In secunda affert ramum olive. In tertia evolat et ultra non revertitur, quia secundo quod .dc.i. anno Noe prima die primi mensis imminute sunt aque et aperto tecto arche vidit Noe terram esse exsiccatam, licet mense secundo hoc plenius terram esse legatur

consummata .xxvii. die a initio primi mensis perfecti. Principio enim legis per mensem decimum propter preceptorum decalogum designatum apparuerunt prima clara divini cultus et prima seminaria fidei. Et post eius laboriosum decursum seu post .xl. generationes a Iacob usque ad Christum aperta est fenestra scripture sacre, quando in die resurrectionis Christus discipulis aperuit sensum ut intelligerent scripturas. Tunc etiam quasi per fenestram in alto positam emissi sunt duo status ecclesie designati per corvum et columbam. Primus est activus et civitalis maceriei et auste inertia ... quasi corvus, qui quantum ad electos est per mortificationem magis et per martiria in aquis diluvii mersus sepe et per labores multiformes non plene redire potest ad contemplationis intimum et archanum, et ideo non dat signum cessationis diluvii passionum et temptationum. Quantum vero ad eiusdem status imperfectos vel reprobos corvus non redit a negotiis carnalibus et secularibus quasi ab aquis et cadaveribus, intrat habet tamen vocem supplantationis inflatam et vitam per singularia et carnalia dum gratiam. Et ideo secundo post hunc emittitur columba, .i. statum gratiosum et simplicem contemplativorum in amore et puritate spiritualis amoris instar columbe multum fecundorum. Et quia hic status est apertionem septem signaculi de septiformi dei spiritu insignitum et repletum, idcirco hic dicitur post .vii. dies emissus, qui per tres flatus divini spiritus trina signa reportat. Primo enim flatu fit recessus mundialium contemptorum, et ideo non invenit ubi requiescat pes eius nisi solum in archa. Secundo vero flatu scilicet fit in ea die victorius et triumphantius degustativus simul et delectativus amplexus, et ideo in rostro suo affert ramum olive virentem. In tertio vero fit ad superiora celestia incredibilis volatus, et tunc incipit primus annus et primus mensis et prima dies septimi centenarii vite Noe. Tunc aperto per supremum tectum arche est aperte patulum ad divina, et tunc ab omni fluxu carnis et temptationis terra arefacta apparet. Sed mense secundo, scilicet resumptionis corporum,

hoc plenius consummatur. Si autem vis inferiorum speculari misteria columbe et corvi, secundo quod in iudeis pseudo se habent ad veritatem sicut corvus ad columbam, unde ille sicut corvus vertitur ceremoniis et sacrificiis vel sabbatis. Rursus clerus grecorum a carnali coniugio non recedens fuit corvus, latinus vero pro quanto recessit fuit columba. Rursus in fine temporum prior ordo vel prior pars ordinum regularium ad carnem seu pellem tepidum inhians ipse est corvus. Secundus vero ut superba illa omnia fugiens et puro et columbino pastu contenta ramum olive portat in rostro, pacem Christi et gratiam annuntians toti orbi. Moraliter autem corvus primo emissus est volatus active, columba vero est eiusdem mentis pura contemplatio, que secundum ordinem cursum suum sequitur post activam. Locutus est autem dominus ad Noe dicens: Egredere. Tertio de exordiis prime generationis secunde post diluvium hic subditur de reparatione eiusdem. Narrantur autem hic .vii. per ordinem. Primo scilicet egressus de archa cum dei imperio ad propagandum. Secundo sacrificium electus deo acceptus cum dei promisso ad similis iudicii de cetero non fiendi. Primo eius ad humanum genus stabilitis consuetudinis, ibi Edificavit autem Noe. Tertio hominis ad propagandum et ad universis dominandum benedictio a deo confirmatio cum spirituali concessione esus carnium et piscium, ibi Benedixitque deus Noe. Quarto dei cum homine de cetero per diluvium non delendo spiritualis pactum et firma confederatio, ibi Hoc quoque dixit deus ad Noe. Quinto pro predicto federe signi mistica donatio, ibi Dixitque deus: hoc est signum federis. Sexto promisso breviter et in summa de diffusione totius humani generis facta a tribus filiis Noe, et specialiter quomodo Chanaam est natus de altero eorum scilicet de Cham, narratur simplicitas vite Noe ut derisa a Cham, sed honorata a Sem et Iaphet, ibi Erant ergo filii Noe. Septimo narratur prophetica benedictio duorum honorantium et maledictio dehonorantis, ibi Cum

gilans aut noe. Et post breuit subditur
summa omn amor nobe. Sed et oia autem
egressa sunt de archa. aug. xvi. de ci. d.
vii. querit quo alia q ex sola commixtione nas
cuntur ad insulas. ubi ut maria magna ci
tierunt. Et respondet qd possunt credi ad insulas
prias natando transisse ad longinquiores
uo obstudium venandi prata fuisse per
homines ubi di iussu et missio anglorum b fieri
fuit. adoratus q est dns odore suauita
tis. absit cogitare qd deus fuit sensuali
delectatus insensibili odore holocaustor
illorum. sz scriptura sic loquitur ad fortius expri
mend qd deus spiritale caritatem noe
in illo sacrificio et spiritale uirtutem
sacrificii xpi in illo sic in signis sacramentis
talibus contenti uehementer acceptabat. Et
ait ad eum nequaquam ultra maledicam terre. s. per
dimissionem uniuersalis diluuii. n. n. iteru
dit alia iudicia post modum subsecuta
ut sub secutura per hoc excludere. solo aut
qd in eo qd hoc subdit inmediate postquam
adoratus est deo. apte innuit se istud
promittere propter meritum noe seu potius propter meritum
xpi in fide et sacrificio noe sacramentaliter
contentum. sensus enim deo. q. d. tanta est
infirmitas corruptionis humane qd multa
sunt ei tolanda et iniungendi q aut tolanda
non essent. ex quo nota qd duas causas debere
seu uenialitatis. aut remissibilitatis
peccatorum nostrorum b docet. prima quid e ex di
uersitate hominis et scorum suorum bonitate. secunda
ex humana infirmitate. Cunctis diebus
terre sementis et messis et cetera non requiescent
i. non cessabunt. q. d. omni tempore durabit
debita actuatio dierum et noctium destitutis
et hiemis. seu. iiii^{or} temporum anni ac fri
goris et estus siue caloris. i. iiii^{or} qualita
tum elementalium in quibus ille due ordinaria
et messium seminum siue seminationum mes
ses permanent q. d. estus inde homini conser
uationem expediens a me decreto continua
bitur dum manet. Cunctis diebus terre et inf

de signum federis diuini. inquinationes sempi
ternas. non qd cursus huius uite sit eterna
liter duraturus b est hoc intelligendum uius qua
duplicem modum tractum in fra. xiii. sup
illo ubo omem terram q. g. e. dabo tibi et semi
ni tuo in sempiternum. Et nota quod ab ultimo
et infimo binario. s. semente et messe pro
cedit et duo media que ad mutationem
aeris magis spectant et terminat ad primum
et supremum. s. in noctem et diem cuius une
diata causalitas est in sole. Sz forte
quereret quare promittit b potius in diluuium q
per alia iudicia. aut e q quo est unig
hic dicitur nunquam cum cursus iste est i et mi
duraturus. ad primum dicendum q consuetudo e di
uina non uniuersale iudicium non reiterare
et hoc propheta ex causa quod occurrit ad pro
sens. prima e propter uarietatem peccatorum. sicut
eum minori minor pena debetur et maiori
maior. sic diuersis generibus criminum diuersa ge
nera suppliciorum congrue correspondent. alia
enim debentur peccatis carnalibus alia spiritua
libus et alia huius qui in lege moysi. et alia
contemptoribus legis et gratie xpi. Secunda e ad om
nem efficatiam meriti scorum patrum et tandem uita
xpi. decens. n. est ut sicut que patientes por
tauimus et triumphali perseuerauerint aliq
summa uniuersalia tempestatum et iudicia
detur in tanta hoc premium quos. s. a modo
sicut eorum gratis et post eos tale iudicium non co
tingat et in hus figuratur premium merita
xpi per qd sic sumus in eternum saluandi
qd in saluatis ab eo nullum sit iudicium quod
ea succedit. Tertia est qui in multiforitas
iudiciorum et operum sibi decenti ordine reducta
multum nobilitat ordinem uniuersi in sui
magnificat multiforitates sapientie et potentie diuine.
Benedixitque deus noe. Et terror uester ac c. ix
tremor sit super cuncta alia terre. Istud ui
detur assentiente ne. s. formident qd do
minium competeret eis ad dominandum aliis et ceteris
aut expedit statui huius uite. uel e de dia
pro id qd subditur seu. de alibus edendis.

Omnes pisces maris in. t. sunt et oe qd
mo. et iii. i. omne animal erit uobis in signum
Ex hoc patet qd prius non erant eis in cibum nec
pisces prius erant tradita. i. concessi homini ad e
sum. alias frustra b apposuissz. Credi aut
tem primo et principali propter deteriorationem
terre nascentium factam per diluuium. Secundo ut
in descensione. de ei per lapsum et descensionem
condescensiue concedit plura que i primis tem
poribus inhibuit. unde excessiue paupertatis et
plice in consilium fuit in ecclesiis et monas
teriis quibus opulentiam temporalium propter infirmi
tatem status indulsit. Et etenim maioris per
fectionis erat a carnibus et piscibus abstine
cum qui per hoc minuebatur carnale incita
mentum et delectamentum qd ex esu istorum prouenit
tum qui quidam sensuale crudelitatem quod
aialia propter esum sunt occidenda. et ideo erat i
sensibilem fomentum quedam humanorum
mentis et pietatis. Ex hac tamen concessi
one subsequenter est multiplex misterium. primo
. s. qd aial uita occisa et tandem hoi
incorporata ascendit per hoc ad dignitatem
rationale. Secundo qd aial ho aialia edit
et sapit et aialiter uiuit. Tertio q aiali
tas in ea post erat baptismale diluuium
et multo magis post finale iudicium ex et
aplis incorpanda. unde gentiles qui
prius erant uelut bestie sunt per xpm et
spiritali occisi et xpo et ecclesie incorporati et inde
qd actum xpo dictum est petro. Surge pe
tre occide et manduca. s. quadrupedia et
serpentia et uolatilia ei in uisione ostensa.
Quasi olera uirentia tradidi uobis oia
. s. aialia. i. ita liceat uobis comedere
aialia sic licet comedere olera. sz quo
dicitur omnia. Numquid licuit eis comedere
aialia uenenosa et mortifera aut quedam
abhominabilia ut sunt uermes aut musce
aut rane. Dicendum qd sunt intelligendum est oia
in esum utilia et congruentia qui in esu o
lerum aut quorum alia sunt nobis ni sub b in

contessa. Excepto qd carnem cum sanguine non
comedetis. i. non comedetis al suffocatum in q
dum moritur et post mortem sanguis eius
remanet. et propter b ratione subdit. sanguinem eni
. s. effusum animarum uestrarum. i. in q sunt uite anime
uiuentes seu uite uite. Requiram. s. pro uindictam
de manu cunctarum bestiarum. i. bestialium
hominum qui nulla ratione ducuntur. sz sola besti
ali ferocitate homines occidunt. Et de ma
nu hominis. qui. s. in occidendo aliqua ratione
qua ho rationalis moueri uidetur. De uiue q
expositione subdit. De manu uiri. i. fortis
siue potentis et qui in hoc strenuum et uirile. et
de manu fratris. i. cuius est cum carne propin
qui. Quicumque effuderit humanum sanguinem. fundetur. san
guis illius. i. morte punietur. s. ubi in hac
uita ubi in alia nisi supple per mortem
penitentie satisfecerit. Ad ymaginem quippe dei
factus est ho. q. d. non dz ho tractari sic
alia bruta. sz potius pie et reuerenter tractari
tamquam factus ad ymaginem ac per hoc et ad
eterna societate dei. Et nota q in hoc ue
apte ondit qd a natiale dignitate ym
magis dei est qd mouetur: et ita qd
mors humana est contra rectitudinem
primi naturalis ordinis. Sz quare prohibuit esum
alis suffocati seu mortui cum sanguine
suo. aut q facit ad b res q subditur
. s. de sanguine hominis non effundendo et
precipue cum hunc potius conformiter
occasio aliud per effusionem sui sanguinis
factum q qui fit absque effusione sic est in
suffocatis. Quod uero dicitur q de manu bes
tiarum requiret de sanguine hominis effuso
ab eis cum a bestiis per hanc propter supplicium
tis non debeat requiri. Ad primum respondendum
pro dari. prima e ut doceat aliquos et in
edendi abhominabiles uitare carnes
eorum quibus sanguis congelatus et mortuus
est quinetiam sunt homini contra abhominabiles
et forte minus sane qui non e factum ex eis
grossarum fumusitatum euaporatio debita.

Secunda est ad magis elongandum homines ab omni
crudeli effusione sanguinis humani et eius
comestione. Sanguinis vorax generat crudelitatem et
quendam bestialem affectum sanguinis
et quandam brutalem rabiem incorporando et hac
ratione verbis hic deus ponit effundere(?) inter sangui
nem aliis hac sola causa ut carnibus
scilicet a sanguine emundatis postmodum commodi
tate debita vescerentur. Non sonat in crudelita
te sed potius in humana iniuria et iniquitate
procedit cum hoc animus velociter et immundi
et voraci infectiositate ad esum quam videntur
inferius. Tertia est mistica licet non precepta
fuit aliquo modo cerimonialia multa et ceteris
inter cerimonialia replicantur. Si enim sanguis
designet corruptum amorem constat quod mechi
cum eo edendi. Si non designet sanctum amorem
in quo est sedes spiritualis interitum non est de
eo ut comedatur cum carne id est carnali opere
ubi effunditur sanguis cum morticinorum potius desi
gnat corruptum amorem quam sanctum. Ad quartum
dicunt aliqui quod ubi nos habemus de manu cuncta
rum bestiarum in hebreo est de manu omnis
viventis et ne de omnibus simpliciter hoc in
telligeretur addit exponitur id est de manu hominis.
Vel potest sic dici quod ad quandam exaggerationem homi
cidii et pene eius dicit hoc de bestiis quibus
tamen pro tanto humanum sanguinem requiret
quanto propter hoc bestias homini nocuas ulcisci et
facit interfici propter hoc ei licitum et debitum.
Hic arcum autem signum est non magnitudinis
pluvie et tempestatis inundationis quia arcus iste non
generatur in nube nisi solum [illegible] solum quia ex
ea manat subtile et parvum stillicidium et quando
eius sol refulget quod non potest fieri quando totus aer
est nubibus densis et pluviis magnis. Optimus(?)
hinc est ut dicunt arcus hic est signum non certo
venturi iudicii ultimi per universalem conflagra
tionem ignium fiendi quia dispositio ad illam est
aeris vehemens ... siccitas et adustio
... opponitur arcus iste designat quia non fit in
nube sicca vel in tempore sicco sed in nube aquosa

et tempore aliquo calido pluvioso. Sed contra istos
est primo quia non est certum nec visibile quod ante
diluvium non fuerint nubes nec pluvia
nec talis arcus. Nunquam enim terra paradisi(?) [illegible]
et multe alie terre egebant pluviis ir
rigari et fecundari et constat estum nimium pleraque
refrigerari. Preterea quando et per calorem solis ele
vabantur tunc vapores ex terra et aqua sive
terre [illegible] quod si sic fiebant utique nubes fiebant.
Secundo quia licet arcus iste exigat pluviam tem
peratam non propter hoc est sufficiens signum
seu argumentum quod deus non deleat mundum
per diluvium aque. Universi(?) igitur cum dei potestas et actio
non dependeat a dispositione aeris aeris vel
nubium quando potius talia iudicia facit et fecit
est tempore quo minus hoc ab omnibus contra
estimatur. Tertio quia tale signum signi
est naturale potius quam specialis gratie sive pacti. Hic
autem deus ponit illum pro signo specialis federis
sui ad Noe et ad stirpem eius. Quarto quia
talis arcus non dicit aliquam rationem amoris pro
missi propter quod deus debeat recordari federis
sui. Hic autem dicitur a deo quod cum viderit illum
arcum suum recordabitur federis sempiterni
quod pepigit cum omni carne et cum omni vivente.
Dicendum ergo quod deus sic et in ceteris misticis
supra figurali similitudine ex arcu nubium
naturaliter temperiem exigente et designante
voluit decenter significare sollempne et sublime
exemplar et signum inviolabilis firmitatis
federis sui ad genus humanum saltem quo ad e
lectos licet autem est radicaliter immensa dei pie
tas ad humanum genus. Expressive autem infalli
bilis veritas suarum promissionum eas septem
quam inspiratam aut voce sensibiliter promulgatam
promissorie [illegible] est caritas et passio Christi hominis ac
deinde caritas sanctorum patrum [illegible] in quibus et horum
stat arcus celestis invenimus septemplex scilicet [illegible]
primum refrigerii irroratio suavis stilli
cidii dilatatio amplexus [illegible] descensionis ter
sorum refulgentia solaris radii gratio
sitas aspectus venustas emissio iaculi amorosi

serena profunditas per spiritum nubilosi. Licet
autem deus a nullo obiecto causali(?) moveatur melius
in eorum visione quam licet non de novo sed ab eterno
recordatus deus federis quod ex mera gratia pepigit
cum electis. Et non quod licet dei caritas et sola
ris veritas sit arcus per quem ad infima in
arcualiter se aperiunt et expandunt et miseri
cordia ac serena profunditas dei sit nubes ro
randam in qua inmanens iste arcus melius ut
solis ad nubem et arcum distinctio fiat
arcus iste est eterne caritatis et veritatis a
patre genite radiosa expressio posita primo
in nubibus id est in profundis eloquiis divorum
testamentorum sive divinarum promissionum vel scrip
turarum. Et similiter cum hoc in celicis ac pro
fundis cordibus patriarcharum et prophetarum ac etiam
in humanitate Christi [illegible] tamen per plenam unionem quam
per singularem illius anime irradiationem et ebri
ationem et similiter cum hoc positus est iste in utero
virginis ac deinde ibi tamen corporis quam brachia
ad nos instar arcus expandit. Sexto
in mentibus apostolicis et inde ceteris per fidem sic
fundatam et predicationem [illegible] expressus.
Septimo in Francisca(?) vite et carne apparuit
impressum et testimonium [illegible]. Erant igitur
filii Noe. Hic de filiis eius mentionem facit
et de Chanaan filio Cham propter maledictionem
filii Cham et benedictionem Sem et Japhet de quo
et de cuius causa mox agere intendit. Tres
isti sunt filii Noe et ab hiis disseminatum
est omne genus hominum. Ex loco et ex precedentibus
apparet quod hii soli tres viri cum Noe reman
serunt post diluvium et quod postea Noe non habuit
aliam prolem ex quibus duo satis miranda oc
currunt. Primum est quod in decentis annis Noe
ante diluvium et in c. annis filiorum suorum nullus
ex eis natus sit preter hos tres aut si plures
ex eis nati sint quod nullus ex eis salvatus
est in archa. Secundum est quod in ccc. l. annis
Noe post diluvium nullus ex eo natus sit.
Ad hoc igitur potest dici quod licet ante diluvium plures
ex eis nati fuerint sed non deus tamen noluit
plures in archa salvari quam Noe cum tribus filiis

et cum uxoribus suis nec aptius quam a tribus filiis
eius humanum genus propagari. Et hoc primo propter
misterium trinitatis in unitate firmate. Secundo
propter maiorem nexum unitatis generationis. Tertio
ratio [illegible] dicit potius et ordinis sue pre
sapientie in eo quod paucis seminibus et radicibus
multas [illegible] facit mirabili ordine pullula
re. Credendum est tamen quod si Noe ante diluvium
aliam prolem habuit quod vel sine scitu non ad
hesit aut quod ante diluvium fuit eis ad purga
tionem delictorum suorum. Sic et pluribus tamen peniten
tibus et ad cor redeuntibus creditur purgatorium
fuisse. Cepitque Noe vir agricola exercere [illegible]
et [illegible] simplicitate [illegible] patriarcharum et fundator
populi dei. Et plantavit vineam secundum magistrum
[illegible] labruscas transplantando et excolen
do ad usum vinee reduxit. Videns tamen
si hinc inde bonas vites invenit et collegit
et vineam inde fecit. Bibensque vinum in
ebriatus est. Ignorans ut dicitur vim eius aut
debilitatem sui capitis vel fortitudinis vini
quod utique facilius nocet homini insueto et inexperto.
An autem tunc cepit usus vini ita quod ante dilu
vium non biberent homines vel aliquis non potest clare
argui ex hoc loco. Isidorus tamen libro ethimologiarum
xvii dicit vitis plantator primus Noe instituit
[illegible] ad hoc seculo. Et si hoc in [illegible] ante diluvium non
biberent homines vinum saltem ex vinea agri
cultura. Nota quod scriptura de illis factis et acci
dentibus Noe scilicet vini quod de se fuit modicum
nullius [illegible] signantur enarrat tamen propter me
morabilem [illegible] filiorum ex hoc subsequentem tum propter
magnum misterium quod hic [illegible] indi
tum ut doceat quod [illegible] sanctis viris plerumque aliqua
humana et infirma contingunt tum ut in hoc pro
innuat quod talia plerumque contingunt et contigere
possunt absque peccato tamen quam non subiecta providen
tie nostre. Et potius acta in nobis quam facta a nobis.
Misterium autem hic facti [illegible] in bono fuit per
figuratum [illegible] patriarche [illegible] intima carita
te sue vinee id est ecclesie quam plantavit [illegible]
non erubuit pro nobis in cruce [illegible]
suo id est in medio populi sui. Secundo figurat excessivos

obierint aut quod ...
visio ... ... diluvium

Arcum meum ponam ... dicit ... ad ... arcus
solaris refulgens in nubibus ... dedit ...
... sicut diluvium non venturum. Dicit ...
... non erant nubes ... pluvia ...
... talis arcus ... a hic ar

furores sectorum qui per Christo et eius nuditates et confusiones intimaverunt et portaverunt sicut monstrat David qui coram ancillis suis nudatus est quando in ... de sanctis viris et a Michol uxore sua derisus est. Sic etiam a synagoga. Ordo figuralis gravitatis aptitudinis scripture que fit per excessum caritatis et per ebrietatem spiritus eius quasi nudi in tantum absque tegumento figuralium illucescat quantum iudei et heretici velut canes dilatrant et derident. Superius vero in malo designat quod plantatio seu agricultura delectabilium et carnalium fomitum generat infamiam ab honestate ... excessum seu comessationum et ebrietatum ad quod sequitur nuditas femorum id est turpitudo luxurie et hec de se sit derisibilis non est tamen filiorum derisorie revelare turpitudinem patris sui. Cum didicisset que fecerat ei filius suus scilicet a duobus aliis filiis hoc referentibus. Sed numquid hec relatio fuit detractoria et non ad iram provocatoria ac per hoc ... quod malum ... post ... Et de ... iusto ... et corrigatur et perpetue ... quo ... proximi quod non provocet inpie contra ... Sic de Noe sanctissimo et ... patre ipsius Cham erat nec ... dato etiam quod ex quodam zelo detestationis tanti sceleris ... hoc ... et ... potuit et post aliud hoc fit ab ... peccato. Ait maledictus etc. Sed numquid ... dicere est peccatum ex peccato ... apostolus .i. ad Corinthios .vi. dicat quod maledici regnum Dei non possidebunt. Dicendum quod sancti in scripturis dicuntur maledicere non quasi malum optantes sed quasi prophetice futura mala predicentes. Unde non debet simpliciter maledictus sit. Sed maledictus est vel erit. Unde non ... servus sit, sed servus erit. Si tamen dicatur aliud quasi ex voto optantis hoc fit solum ex zelo divine iusticie quo tunc divinitus vehementer afficiuntur. Nec ex hoc est ab infirmis trahendum exemplum quia quod zelo iusticie se facere putaverint facient ut sepius ex livore vindicte et ire. Filius suus minor.

Cham qui minor dicitur vel solum respectu Sem licet fuerit secundo genitus vel respectu Sem et Japhet licet fuerit tertio genitus vel dicitur minor valore et dignitate quamvis tamen Japhet dicatur minimus et Sem maximus et sic iste in medio recte fuit minor non minimus. Et nota quod iste multo maledictus est a patre permisso eius quod primum patrem derisit stupendum est quod patrem tante etatis tanteque sanctitatis quem ita familiare deo probaverat et in quo solo deus omnia servaverat et restauraverat sic potuit deridere. Etiam puer homo iam fere centenarius et qui cum solis .vii. de diluvio salvatus erat et maxime quo erat ... actum generatione de qua inmediate se noverat propagatum. Unde patet quod hoc esse non potuit nisi plus a soliditate virtutis et reverencia divinorum vehementer destitutis; propter quod multo hic scelus tamquam valde stupendum et fortasse ex magna nimis presumptione senis patris simplicitatem et casum eius inopinatum superbe contempsit et ... contemptibiliter fuit peius quod rem occultam ceteris detractorie et derisorie propalavit. Maledictus Chanaham puer qui post diluvium ex Cham erat natus. Sed quare Noe hunc puerum maledicit et non potius patrem eius qui eum derisit. Dicendum quod hoc facit quia in spiritu previdit gentem Chananeorum ex hoc Chanaam genitam esse singulariter a deo maledicendam et exterminandam et subiugandam per iudeos qui fuerunt de genere Sem et antea per assyrios qui de Sem sunt orti et tandem per romanos qui de Japhet fuerunt. Moyses tamen in hoc quod ad litteram expresse dicit quod subiugandi erant a iudeis signum est quod ceteri filii Cham de quibus ista dicitur non maledicuntur sed solus Chanaam. Potest etiam secundo dici quod plus fuit maledictio patrem in filio quam patrem solum quia perinde est ac si diceret tu et tua generatio eris maledicta a deo. Fuit etiam decens quod sicut malum filium se fecit sic filios malos et maledictos haberet. Servus servorum erit fratribus suis id est omnibus fratribus erit vilissime et summe servituti

subiectus quasi servus servorum fratrum suorum dicitur enim servus servorum sicut flos florum et deus deorum. Nota quod servitus legitur hic in penam post peccatum primitus introducta licet enim in omni ierarchia per ordinem sit dare inferiores et superiores non tamen servos sed ministros. Cum ergo ipse scripta est quid penale. Nam libertati ei opposita est quidem nobilis et desiderabilis. Servitus autem tamquam in se nobilis penalis. Primum est ipsius anime et spiritualium quia servus non habet liberam facultatem transferendi se ad omnia utiliora anime sue sine licencia domini sui. Secundum est ipsius corporis et temporalium quia nec in corpore nec in rebus habet liberum dominium quia ipsius utilium sed aut necessiorum est quia potest a domino compelli ad multas angarias et labores et potest vendi quasi iumentum. Dictus est autem servus a servando quia victis hostibus capti ex eis servabantur ad vitam sic tamen quod in modo perpetuo essent subiecti servatoribus suis et hac ratione secundum iura gentium servitus processit quia iusto bello capti et iuste occidendi gratia ad vitam servati iuste potuerunt pena servituti ligari. Benedictus dominus deus Sem. Hoc dicit quia cultus Dei solum in sola stirpe Sem tempore Abrahe remansit. Sit Chanaham servus eius. Non dicit hoc per se Chanaam sed per suos populos Chananeorum nascituros ex ipso. Dilatet deus Japhet. Alludit nomini quia Japhet latitudo interpretatur quia in dilatationibus dilatatus est quia secundum Ieronimum populus gencium ex ipso est ortus. Et habitet in tabernaculis Sem id est populus eius cum illis commoretur sub regno seu imperio filiorum Sem quod primo impletum est in regno Assiriorum et Caldeorum. Sed tandem maius in regno Christi qui fuit de Sem. Sub quo et de quo omnes gentes per fidem mansiverunt. Sitque Chanaam servus eius. Hoc in parte impletum est tempore imperii Grecorum et imperii Romanorum. Sed forte queretur de ponderis habet hec maledictio. Nam quo ad Cham non fuit minus malum immo peius quod filii Sem in regno et idolatrie sub filiis Chami regnaverunt quam quod filii quorundam eis in hoc subiecti fuerunt. Rursus cum omnia moraliter ... per spiritus sunt iudeis plus quam filius Cham in hoc quod illi de terra promissionis deletis iudei in ea temporaliter re

gnaverunt quam per mortem inde exierint. Sic et illi et alii per consilia bella sunt inde sepe expulsi. Ulterius autem benedictio fuit filiis Japhet quod imperio filiorum Sem vel idolatrarum cohabitaverunt. Dicendum quod hic et ubique in toto veteri testamento est regulariter observandum quod in temporalibus benedictionibus et promissionibus ac maledictionibus et comminationibus subintelligantur eterna bona et eterna mala. Totum est plenum stulticia et vanitate et absurditate et totum est contrarium vero ac spirituali cultui Dei et sano contemptui cupiditatis et glorie eius seculi mundi. Et ideo pro certo est tenendum quod Noe plus intendit hic prophetare de eternis et spiritualibus bonis et malis quam de transitoriis et terrenis. Et hinc est quod in ... spiritus prophetis de complendis sub Christo. In Cham enim intelligitur reprobi quorum generatio velit nolit serviet electis suis exercendo eorum patientiam ceterasque virtutes suas quia eorum malicie virtutis sanctorum ponderatur et post hanc vitam illam potentissime et eternaliter conculcabit. Nota permissis quod Cham designat iudeos et hereticos et universaliter omnes delusores Christi et sanctorum et sapiencie dei per Sem vero et Japhet designatur fides et caritas et omnes boni et vel conversi de iudeis per Sem et conversi de gentibus per Japhet qui pallium id est immensitatem maiestatis et caritatis ac maturitatis et honestatis Christi imposuerunt humeris suis se totos scilicet ei subicientes et per veram obedientiam ipsam portantes et incedentes retrorsum id est non cantes in ea parte que est ante faciem sed in ea que est post tergum qui mens retrocessimus vocatur non viderunt sed operuerunt verendi patris sui id est carnali et curioso ac contemptivo aspectu non aspexerunt vel humilia et infirma sed potius sic omnis superexcedencia intellectum eorum operuerunt illa pallio divine maiestatis id est credendo ea tamquam divinissima et tamquam a divina maiestate ex summa nimia caritate assumpta propter quod eius contrarium iudei et heretici in se et sua prole sunt maledicti et eterne servituti. Apostolorum et fidelium addicti. Augustinus vero .xvi. de civitate dei .c. ii. post ...

Capitulum x.

inusitatum alii quo ad quam dicens quod facies aulas habemus. quare inde facimus adulsamur. viri xpisti non passionem ueste sacramentorum ho norabili tegimus quod post eius portamus quia ipsius tamquam iam perfecte memoria cele bramus. dicitur quod quod repebi solo sono uocis eam foris adinueniant non in quod annuntiat intelligunt intelligencia scilicet asseruali p bi aut ut in corde honorant restringunt et multum dei quare fortis et sapiencia certe hoc ubi in hac figura est quod cham exiens ad nuntiauit foris sem uero et japhet ut re uelarent id est honorarent ingressi sunt id est intus hoc egerunt. Nota quod quod hic ibidem scribit a duobus filiis noe bindens usque ad abraham de illo inferiori quod pie deum colerent nulla fit mentio cuius non sit eadem causa desi nere. sed si omnes commemorarent nimis longum fieret et esset hoc magis historica diligencia quam prophetica prudencia. opere itaque dei per moysen illa exequitur quibus non solum narrantur preterita immo et prenuncient futura que tamen pertineant ad ciuitatem dei. quod quidem hic dicit de hominibus qui non sunt eius ad hoc dicit ut illa exceptione gratia nos proficiat uel emineat. Hee sunt genera tiones filiorum noe. hic de centesimo decimo quarto iamque de reparatione facta sub noe. secundum tertia pars de diuisione stirpis noe in va rias gentes et linguas. Et primo di minuat generationes trium filiorum noe com gendo aliqua de populatione terrarum et distin ctione nationum facta per filios eorum. secundo narrat causam diuisionis linguarum ibi Erat autem terra labii unius. tertio repetit gradem sem. ut eam continuet ad eas nu merus temporum tradat ibi Hee generationes sem. In prima primo premittit tithm ge neratio ... secundo enarrat ipsas et primo generationes minimi scilicet japhet. secundo generationes medii ibi Filii autem cham. tertio generationes primi ibi De sem quoque nati sunt. Nota quod secundum augustinus. xvi. de ci. dei. tertio hic narrantur lxx. tres generationes scilicet xv de japhet. xxx.

de cham. xxvii. de sem. et quamvis dicat fecit per se unam linguam per se pater phalec in quo lingua heber patris sui remansit et ideo heber et phalec non fecerunt nisi una lingua et sic secundum eum fuerunt solum lxxii linguae. xr est quod augustinus sequitur translationem lxx. in generatione sem ponit unum qui non est in hebreo scilicet chaynam dicens quod arfaxat genuit chaynam et chaynam genuit sale quod lucam ... sequitur. Si autem sequimur ueritatem hebraicam quod non ponit chaynam quia forte non fuit pater naturalis heber sed pius adoptiuus tunc uidetur quod falech fecit a cham lingua a lingua heber patris sui ut sic remoto chaynam sunt lxxii. Quod si obicias quod secundum hoc iudei potius habuissent linguam falech tamquam ce ... tamen abrahe quam hebream lingua hebre. Potest dici quod reu filius falech et pater abrahe sequitus est linguam heber aui sui et non falech patris sui aut forte ideo lxx apposuerunt chaynam quia fecit per se una lingua phalech non est bis nume ratus quia in ipso lingua patris remansit et quia in diebus eius diuise sunt lingue. Nota et quod quod non fuit diuisio linguarum non fuerunt solum lxxii homines hic numerati. primo per lxxii gentes unde in fine huius capituli dicitur Isti sunt filii sem secundum cognationes et linguas et regiones in gentibus suis. Et post de omnibus in simul dicit. Hee familie noe iuxta populos et nationes suas. Et supra dicit. Hii filii cham in cognationibus et linguis et gentibus suis. Et sic dicit supra de filius japhet et ubi agit de filius cham expresse ponit nomina gentium. unde dicit quod mesraim genuit lesuum et quibus egressi sunt philistiim et captiriim et secundum augustinus ideo mitiorum filii non sunt commemorati quia ipsi gentes seu linguas per se non fecerunt sed aliis gentibus adiuncti sunt. quo enim alias ex solis duobus ... filiorum japheth filii nati commemo rantur et filii ex solis tribus iiii filiorum

cham et consilii ex solis duobus v filiorum sem. sed utique ceteri sui filius remanserunt absque dubio non uero. Nota quod secundum ... et secundum josephum filii japhet tenuerunt septen tionalem regionem a tauro et amano mon tibus silicie et syrie usque ad fluuium chana in europa uero usque ad gadiram omnia scilicet maritima loca a predictis montibus usque ad occeanum britannicum. Et non secundum ysidorum libro ix ethimologiarum. secundum autem ... hebreorum quomodo et josephum. filii japhet sunt vii scilicet gomer. ex quo galate id est galli. magog a quo arbitrantur sciticas et gotias gothos traxisse originem. madai a quo medi. jauan. a quo jones qui et greci unde et uo catum mare jonium. tubal a quo iberi qui et hispani licet quidam ex eo et italos natos suspicentur. mosoch a quo capa doces unde et urbs usque hodie apud eos mosoca dicitur. tiras ex quo quidam traces. filii gomer. aschenez a quo sarmace quod greci reginos uocant. rifath a quo paflagones. togorma a quo sunt fri ges. filii jauan. iii iona. elisa a quibus greci elisei qui uocantur eolides unde et lingua quinta lingue grece eolis appellatur. tharsis a quo scilicet cilices ut josephus ar bitratur unde et metropolis eorum tharsis appella tur de quo fuit apostolus paulus. cetim a quo citii id est cipri a quibus hodie urbs cipri a cium nominatur. dodanim a quo rodii quod rodum insulam occupauerunt. Hee sunt gentes de stirpe japhet que a tauro monte ad aqui lonem mediam partem asie et omnem europam usque ad occeanum britannicum possident quarum gen cium uocabula partim manserunt partim sunt in mutata. filii cham. Nota per ... ad lxx interpretes non ualentes heth litteram quam duplicem aspirationem sonat in grecum ser monem uertere frequenter chi grecam litteram ad diderunt ut nos docerent in huius uocabu lis aspirare debere unde transtulerunt cham pro eo quod est ham a quo et egyptus usque hodie egyptiorum lingua ham dicitur quia des cenderunt a cham. unde in psalmo dicitur in tabernaculis

ipsius in egyptum et jacob accola fuit in terra cham. filii autem cham. chus a quo ethi opes progeniti. unde chus usque hodie ad hebreis ethiopia nuncupatur. mesraim a quo egyptii perhibentur exorti. phut a quo libii. unde et mauritanie fluuius usque in presens phut dicitur omnis que circa eum re gio phutensis. licet in una tamen climatis parte antiquum libie nomen resedit et reliqua terra affrica uocata sit. chanaan a quo affri et phenices et chananeorum x gentes. filii chus. saba a quo sabei de quibus uirgilius solis est thurea uirga sabeis. hii sunt et arabes. euila a quo getuli in parte remotio ris affrice heremo colentes. sabata a quo sabbateni qui nunc astabari non cupantur. regma uero et sabbatata pau latim antiqua uocabula perdiderunt et que nunc pro ueteribus habeant ignorantur. filii regma saba hic scribitur. saba per sin litteram super ... per samech interpretatur ... nunc saba ara bia. saba in ... ubi nos habemus reges a rabum et saba in hebreo habetur reges saba et saba primum tamen per sin. secundum per samech. ... duc arabie citerioris et ulterioris. dadan a quo gens est ethiopie in occidentali plaga. Porro chus genuit nemroth de isto nemroth agit diuisim a premissis filius chus tamen quod et singulare primatum in robore et regno et malicia. tamen quod ... breuiter ... intendebat. voluit enim ... nomine a quo post diluuium cepit ty rannis et orientale imperium in ... a filius cham. ab isto nemroth. qui secundum ... arri puit primus insolitam tyrannidem insuetam et regnauit in babilone et in arach id est in ur be edissa et in archath que nunc dicitur nisibi et in calanne que postea a seleuco rege dicta est seleucia. Et secundum augustinus ... nem roth fuit gygas. Et secundum ysidorum vii libro ethimologiarum nemroth interpretatur tyrannus et ipse aggressus est contra deum impietatis e dificare turrem. Si uero queratur quomodo reg nauit in babilone et in terris ... quomodo babilon et terra caldeorum constituit ad

ad filios sem. Nam filii sem. de arfaxat
filio sem fuerunt caldei. Post dicit quod per
tyrannidem optinuit uarias nationes et
terras earum. Vir autem moyses uelle hic si
uiuere quod nemroth esset tunc rex in babi
lone qui turrem eius edificauerit. et qui
ibi diuise sunt lingue. Dicit ergo. Ipse cepit
esse potens in terra. id est. tyrannica et
regali. Et erat robustus uenator co
ram domino. Secundum augustinum opposito greca e equi
uoca coram et ad [illegible]. uir hic est melius
contra dominum quam coram domino. Vult ergo dicere quod i
contra dei preceptum et uoluntate uenabatur homines
ac si feras. id est quod per uarias oppressiones
eorum et eos subiecit. Ab hoc. id est de hoc exiuit
prouerbium scilicet inter gentes. quasi nemroth robustus
uenator coram domino. Sensus est quod qui aliquis
erat crudelis et alior fortis oppressor dice
bat prouerbialiter inter gentes. Iste est quasi alter
nemroth fortis uenator contra dominum. Fuit autem prin
cipium regni eius babilon. id est principalis sedes
et metropolis eius regni. Et arach. et archat
et chalanne. scilicet fuerunt de regno eius
et forte post babilonem erant principa
les urbes regni sui. uel babilon cum aliis
tribus urbibus fuerunt principium. id est prin
cipales regni eius in quo innuitur uel eius
quod longe lateque regnum eius fuit diffusum.
In terra sennaar. Sennaar est planicies
uincie babilonis. de terra illa. id est de terra
sennaar. Egressus est assur. Secundum Iosephum
per assur significatur hic tam assyriorum ipsum
quod assur filius sem. a quo dicti sunt assy
rii. Secundum autem augustinum ipse significat filium sem uiuum
et hic tamquam de quodam singulari homine loquitur.
Et edificauit niniuen et plateas eius et
duas alias urbes. scilicet chale et resen. licet
post dicitur quod assur. id est assyriorum gens eam edi
ficauit. hec scilicet niniue. Est ciuitas magna.
Ista enim fuit magna itineris dierum trium
sicut habetur in iona et fuit caput regni as
syriorum. Sed post modum dicta est niniue a
nino filio beli qui primus dicitur regnasse ibi
et secundum augustinum. assur non tunc edificauit ni
niuen. sed longe post. Notandum autem quod ideo

quod de assur facit hic mentionem cum tamen non esset
de filiis cham. sed de filiis sem. ut innuat
quod prophetia noe de seruitute filiorum cham
sub filiis sem. in isto cepit impleri quia
regnum nemroth ad regnum assyriorum fuit
tandem translatum. Fecit autem hoc ut similiter et co
niunctim duo primaria iuncta et duas prin
cipales sedes primum et orientalis imperii demon
straret. At uero mesraim genuit ludim
a quo libii qui quondam phutei uocabantur
et casluyim. a quo philistiim. Cetere sex gen
tes ignote nobis sunt. ait Iosephus et ysidorus
quia bello ethyopico subuerse usque ad obliuio
nem priorum nominum nouum peruenere. Posside
runt autem terram a gaza urbe philistinorum
usque ad extremos fines egypti. Chanaam
autem genuit sydonem. a quo urbs in phenice
sidon uocatur. Secundus fuit eth a quo e
thei. Tertius iebus. a quo iebusei quorum
fuit ierusalem. Sextus eueus. a quo euei
ipsi sunt gabaonite qui supplices uenerunt
ad iosue. Septimus aracheus. qui archas
condidit oppidum contra tripolim in radicibus liba
ni situm. Nonus aradius a quo aradii qui
aradum insulam possiderunt angusto fre
to a fenicis litore separatam. Decimus samari
ten. [illegible] dicta est nobilis ciuitas sirie que
uocatur coeles ab amatheo autem ciuitas
emath que post alexandrum dicta est epipha
nia non nulli uero putant antiochiam primo
uocatam esse emath. Factique sunt termini
id est chananeorum uenientibus a sydone et cetera
id est ab urbe sydone usque gazam et usque
lesa. Lesa autem secundum Iosephum est que nunc callirroe
dicitur ubi aque calide defluentes in mare
mortuum defluunt. Hii filii cham qui
a sydone usque ad gaditanum fretum omnem
indianam partem tenent. De sem quoque
fratre iapheth maiore nati sunt patres eorum
omnium filiorum heber. Notandum quod secundum augustinum quod
hunc tertium ante eiusdem generationem
sem. signanter premittit. ut ostendat quod
heber inter filios et nepotes sem omnibus
est prelatus unde et ex heber hebrei sunt
appellati cum lingua solus populus iste potuit

optinuit in quo dicta ciuitas que tota remansit
in tempore illo uocatur autem sem fratrem iapheth
et non fratrem cham in signum reprobationis cham.
Filii sem elam. a quo elamite principes per
sidis quorum metropolis uocatur elam. Assur qui
niniuen condidit ut supra dictum est. Arfaxat a
quo caldei. Ludim. uel luth a quo lidii. A
ram a quo syri quorum metropolis est damascus.
Filii aram. hus qui conditor traconitidis
et damasci inter palestinam et celesiriam tenuit
principatum. unde in libro iob. ubi in hebreo scri
bitur hus. lxx. dixerunt regionem ausitidem quasi
usitidem. Hul. a quo armenii. Gether a quo
carmenii seu carii. Mes a quo hii qui nunc uoca
tur meones. Phalech eo quod in diebus eius diuisa
sit terra phalech enim diuisio interpretatur. Notandum
quod non sine causa moyses ita signanter e
narrat has. lxxii. generationes in quibus facta est
diuisio. lxxii. linguarum nec sine causa deinde hunc
numerum ordinauit natura et sub consilii numero. lxxii.
senioribus de spiritu moysi dedit ut in spiritualibus
eum iuuarent. Sic habetur in numeris. xi. et christus. lxxii. dis
cipulos sub. xii. apostolis ad predicandum elegit et
misit. Sic patet luce. x. Sunt enim in hunc numero
xii. senarii et sex duodene. septenarius
et denarius ex quibus. lxx. coniungitur [illegible] uni
uersitatis et ideo competenter in ipsis uni
uersitas gentium aliquando compressa fuit.

Cap. xi. Erat autem terra labii unius. Hic redit ad
narrandum causam diuisionis linguarum que fuit
culpa superbie edificantium urbem et turrim ba
bilonis et per [illegible] refertur culpa ipsa. uero iusti dei
pe illius punitio et sic [illegible] intentionis eorum
dissipatio ibi. Descendit autem deus. Labii unius
labium et linguam significat hic per linguagio co
more quo per causam effectus significatur.
a Cumque proficiscerentur de oriente. an omnes tunc
inde recesserint et in senaar in simul uene
al. rint aut solum principaliores ex eis quibus
[illegible] non pene clarum ex hoc loco. licet [illegible]

dicatur quod inde. scilicet de babilone dispersit eos
deus in uniuersas terras hoc post dicitur. autem quia
causa dispersionis omnium fuit ex illo loco
aut quia principaliores ibi erant et inde dis
persi sunt et in eorum diuisione et dispersione
diuise sunt gentes. quarum ipsi erant du
ces quia nec alias est dare quando tunc omnes discesse
rint de babilone. non enim est dubium quin plu
res ibi tunc temporis remanserunt. Refert
autem magister historiarum quod philo in libro suo
super genesim narrat quod ex tribus filiis noe
adhuc ipso uiuente sunt nati. xxiiii. milia
uirorum preter paruulos et mulieres. Sed iuxta quod lege
fuerit quia noe secundum hanc nostram et hebraicam
uixit usque ad exitum abrahe de domo pa
tris sui. Nam a diluuio usque ad eius exitum
computantur. ccc. xlvii. anni. Noe autem uixit
ultra hunc numerum per tres annos tempore autem
illo erat facta grandis populatio chananeorum
et diuersarum gentium et regnorum. Preterea populus israel
minus quam ducentis annis multiplicatus est
in egypto usque ad dc. milia uirorum preter paruulos
et mulieres quid ergo mirum si in. cccl. annis noe
sit facta multiplicatio longe ultra. xxiiii. milia
uirorum. Inuenerunt campum. id est planiciem
In terra sennaar. possibile est quod duabus
ex causis de oriente recesserunt primo scilicet ut
magis ascenderent ad medium terre habitabi
lis ut ex inde melius possent cetera quoque
distendi et regi a principalioribus qui in medio
populorum regendorum manentibus. Secundo ut re
dirent ad terram in qua mansit adam et primi
patriarcharum. Unaque autem ex causa fuit ualde
est notandum quam mirabili ordine deus uari
auit principales sedes patrum et diuini cultus
et regnorum mundi. Nam primo fuit in pady
so. Secundo creditur fuisse in ierusalem siue in
ebron unde et adam legitur ibi esse sepul
tus. Tertio facientem deo quod archa post di
luuium in suis oriente subsidet fuit in oriente

Orto redeunte et tertius licet tunc aliquis deum fuit
in egypto deinde sub ypo cultus dei diffusus
in omni gente tamen ad principalem sedem pergens
venit ad latinos exinde ad hunc reditus
ad omnes et specialiter ad iudeos. Dixitque alter ad
proximum suum venite etc. Notandum est atten-
dendum quod Sem et ceteri sancti patres illius temporis
in hac re consenserunt quamvis aliqui ex eis ad hoc
opus exterius compelli potuerint et specialiter
cum videatur quod Noe adhuc viveret quia secundum litteram
in tantum a diluvio usque ad ortum Phalet in cuius
diebus divisa est terra non sunt nisi anni c
xxxi. et usque ad mortem eius sunt ccc. xl.
Noe autem post diluvium vixit ccc. l. annis
et secundum hoc Noe vixit x. annis post mortem
Phalet. Ex modo autem isto loquendi innuitur
quod aliqui fuerunt principales incitatores operis
ad hoc edificium et quod ex magno affectu et
consulta et cum concordia hoc fecerunt. Faciamus
nobis civitatem et turrem, id est turres, cuius singula-
re pro speciali turre vocatur capitolium civi-
tatis factum ad modum turris. Triplici ex cau-
sa videntur ad hoc opus moti. Primo scilicet ex cu-
piditate regnandi et tyrannica potestate sibi
universam terram in urbe illa quasi sempiternaliter
et inexpugnabiliter ac insuperabiliter fundandi.
Secundo ex ambitione nominis et fame ex hoc apud
omnes in eternum optinende. Unde et hic dicitur:
Et celebremus nomen nostrum. Tercio propter quosdam
ex timore consilii diluvii et ideo usque ad celum nu-
bes eciam voluerunt elevare ut illuc dilu-
vium non posset attingere. Pertingat usque ad celum,
id est usque ad supremam regionem aeris quod celum
vocatur et quod secundum famam in celo videtur esse quietum
ut hoc dicit secundum presumptionem superbie sue. Des-
cendit autem dominus. Notandum quod hic et alibi scriptura
de deo loquitur quasi de uno temporali domino qui de sublimi
loco suo descendit ad videndum opera sua et subdi-
torum suorum ut corrigat et reformet quando
est corrigendum et reformandum in eis. Notandum quod in

hoc modo loquendi docet rectum et ordinatum
processum iudicii. Nam eciam prius debet esse certa
iudici et ideo oportet quod vel ipse ad se quotiens iu-
dicandos aut si hoc bono modo fieri non potest
quod ipse per se vel per subdelegatos iudices ad
locum illorum accedat. Deus autem dicitur descen-
dere ad videndum pro quanto aspectus sue sapien-
cie et iusticie facit ad videndum et puniendum
crimina subditorum suorum. Dicit autem filii A-
dam ut innuat quod isti erant similes Ade
superbienti et ad scienciam sive similitudinem
dei attingere cupienti. Et dixit: Ecce unus
est populus etc. Hoc intellectualiter dixit deus in mente se-
cum et ad angelos suos. Notandum autem in hiis
verbis causam racionabilem et condignam perturbandi
conatus et intentiones istorum. Erat enim sic
affectuosi et irrevocabiliter intenti ad perfici-
endum opus inceptum et ad optinendum id quod
per dictum opus finaliter intenderunt quod nisi per fortis-
simis obstaculis a predictis revocari non pos-
sent. Et quia ex unitate lingue et concor-
dia voluntatum ad malum robur vehemens
assumebant ideirco dicit deus. Ecce unus
est populus etc. Et ex hiis subinfert penam con-
fusionis linguarum esse optimam ad turbandum
eorum intentum et conatum. Unde ad angelos
loquens subdit: Venite etc. Confusio enim linguarum
potuit saltem quo ad quid fieri ministerio angelico.
Vult autem scriptura per hos vel consimiles modos
loquendi ostendere quod deus facit per angelos ea que
per ipsos fieri possunt. Dicitur autem deus hic descen-
dere propter efficaciam et effectum potestatis sue in illa que
agit. Loquitur autem scriptura sic ut sensibiliter et
terribiliter hominibus ingerat dei presenciam et iu-
sticiam punitivam. Ut non audiat unus-
quisque, id est ut non intelligat, nec audiendo
discernat vocem proximi sui, quid scilicet intendat si-
gnificare per eam. Et ideo vocatum est
nomen eius babel quia ibi confusum est etc. Babel
enim interpretatur confusio. Divisio autem linguarum

confusio linguarum vocatur quia ex hoc lingua unius
fiebat alteri confusa et non intelligibilis. Notandum est
hoc iudicium quod est unum de universalibus iudi-
ciis dei super genus humanum et est tercium illorum
universalium que in scriptura sacra leguntur. Pri-
mum est inflictio mortalitatis, secundum est dilu-
vii excidium. Notandum in quo primo recta corres-
pondencia eius ad culpam pro qua est datum.
Erat enim in illis pulcra pax et unitas. Ideo
valde conveniens ipsisque dampnosa et delectis
honorosa et periculosa. Sicut enim melius
quam omnes in simul fortissime uniri in deo et
in omni bono. Sic melius peius quam omnes fortissima
conspiratione uniri ad malum. Sic quia deo melius
magis honorificum uniri ad malum. Sic
quia deo melius magis honorificum quam quod omnia
sibi soli ut summo capiti cohereant et subici-
antur. Melius ad defendendum aut magnificandum
appetant nisi dei imperium ac principatum et
regnum. Sic melius deo convenientius atque in-
tolerabilius quam quod omnes deo et eius regno ne-
glecto aliud unum caput et regnum sibi statu-
ant toto posse. Erat autem ergo tolerandum quod
homines paulo post tantum diluvium de novo
repropagati unum vellent tyrannum scilicet nemroth
quasi unum caput omnium statuerent et in terra una
urbe pro uno toto regni mundani capite
conarentur quasi in eternum fundare. Sic eciam
superbis ad omnes mali machinatoribus resp-
icientis magnitudo potestatis ad eternal
de nociva. Sic quod plurimum expedit eis quod ta-
lis potestas aut omnino tollatur eis aut
saltem confringatur et dividatur. Secundum
autem quod humane dominationis potestas ex unita
concordi hominum multitudine consurgit et corro-
boratur. Et ideo qui superbe et pertinaciter
conspirant ad malum multum eis expedit quod
dividantur. Sic et electis plurimum prodest
habere multos inductores et quasi compulsores ad
bonum. Sic eis est periculosissimum multos ho-
stium qui verbo et facto doctrina et exemplo ab omnibus
instigantur et impelluntur ad malum. Et sic

iocundum est electis potestatem et gloriam reprobo-
rum debilitatem et annullatam. Sic valde est
eis honorosum quod certum vident et specialiter fi-
sic in eternum aut in tempore nimis longum non
excresceret aut perduraret. Quanto autem apertius
et plenius ad predictorum impiam unitatem
et potentiam secandam et confringendam
est linguarum divisio et confusio. Propter hanc enim
fit ut ampliorem societatem habeat homo cum
suo cane quam cum hominibus quorum lingue sunt
sibi mutuo barbare et ignote. Propter hanc eciam
factum est ut hiis qui deo non obediebant
nec eorum monita vel precepta intelligere
possent. Predicta autem non solum pro illo tempore de-
tinerunt et perfuerunt set eciam pro toto tempore
quo sibi via mundi regnat. Secundo nota eius
penalitatem tam quo ad malos quam quo
ad bonos. Bonis enim est valde penale quod
non possunt perfecte communicare cum sanctis vel doc-
tis diversi orbis saltem plenius et perfecta-
ne eis docere se mutuo possunt nec ad
invicem consolari nec habent in aliqua
una lingua unum et ultra hoc est eis valde
penale quod doctrinam fidei salutarem non pos-
sunt singulis nationibus cito disseminare nec
iam disseminatam prout expedit irrigare.
Communiter autem quam ad malos et bonos est valde
penale quia ex diversitate linguarum oriuntur
facilius discordiarum atque bellorum et difficul-
tas stabilis nexus diversarum nationum in unum.
Si autem queratur quo a primo unius intellexit
alium sive nove lingue unum eorum quod
per eandem vocem intendebat significare illi
quod ipse per dictam quod hoc sic et talia factum est mi-
raculose et forte quia per quandam divinalem conspira-
tionem per quam ex conformitate locutionis et
eiusdem lingue ad suam adiutebat quod id
ipsum significare volebant. Si quod ulterius
queratur an per hoc miraculum sit solum facta
variatio in vi motiva lingue aut etiam ultra
hoc in ymaginatione et intellectu. Dicendum
quod in omnibus simul quia ex hiis tribus illarum diversitatum

preciu(m) integ(ra)tur. Una p(re)fata h(ab)itacio ad loq(ue)nd(um)
h(ab)ere vel illam linguam (con)tra e(st) q(uo)d sciat
significata p(ro)p(ri)a vocu(m) illi(us) lingue (et) q(uo)d lin
gua sit s(e)c(un)d(u)m p(ro)p(ri)a ad voces illi(us) lingue
formandas (et) seriose (con)nectandas. S(e)c(un)do
(com)mistus q(uo)d divisio linguaru(m) moralit(er) de
signat divisione(m) et (con)trarietate(m) viciorum (et) vi
ciosorum qui (con)tra(ri)i videntur vincti (in)vole(n)
est quin cordalit(er) discordent. q(uia) p(ro)pt(er) alios
n(on) diligit n(isi) solu(m) p(ro)pt(er) se ip(su)m. Allegorice
aut(em) sig(nifica)t divisione(m) scismatu(m) (et) heresium
(et) ... divisoru(m) fideliu(m) in quib(us) unitas
fidei i(n) varias linguas erroru(m) sunt in(ter)
scissa. Sicut aut(em) urbs (et) turris babi
lonica sig(nifica)t o(mn)es sedes s(u)p(er)bie sic nemroth
o(mn)ia capita ei(us) et s(ecundu)m hoc potest mult(i)pl(ic)iter
mist(er)ia tam moralia q(uam) allegorica inve
niri (et) exp(re)ssiu(m) p(rin)cipaliu(m) sediu(m) (et) capitu(m)
s(upe)rbor(um). Hec g(e)n(er)aciones sem. Hic redit ad (con)
tinuendi narrationem g(e)n(er)ationu(m) sem ut
sic veniat ad abraham. Sem c. annoru(m)
erat cu(m) genuit arphaxat biennio. Quando noluit q(uo)d sc(ri)p
tura more suo dimittat hic duos annos
sem. q(uia) d(i)c(tu)m q(uod) c. annoru(m) fuit post
diluviu(m). Sed hoc non videt(ur) q(uia) hic sign(atu)r
(et) apponit bienniu(m) p(ro)pt(er)ea hic narratur
nu(mer)u(m) g(e)n(er)ationu(m) ad sciend(um) nu(meru)m t(em)p(o)r(um) p(ro)pt(er) q(uo)d
videtur q(uo)d sem non fuit natus i(m)me
diate post d(ecimu)m annos noe s(ed) d(ecimu)m ii.
annos s(upe)r q(ui)b(us) fuit tacitu(m). Notandum q(uo)d
in tota hac genealogia usq(ue) ad abra
ham natu(m) nusq(uam) s(cri)b(itur) (et) mortuus est.
Et licet possit dici q(uo)d ex precedentib(us) (et) s(e)q(uen)
tib(us) s(ed) consili(um) ... hic s(e)n(sus) intellig(itur)
(et) q(uo)d ex hoc q(uo)d s(c)r(i)bit dicens vixit tot an
nos hoc satis aperte innuat ... s(c)rip
tura hic aliq(ui)d misticu(m) intendisse q(uia)
regeneratos gr(ati)e ... in vita eterna(m)
abrahe rep(ro)missa(m) (et) hoc p(er) obs(er)vantia(m)
decalogi. Un(de) (et) abraham hic decimus a sem.
Notandum q(uo)d cum ex numero annorum ... p(ro)
... q(uo)d noe (et) sem vixerunt longe p(ost)

divisione(m) linguaru(m) (et) s(e)c(un)d(u)m usq(ue) ad t(em)p(u)s ydolatrie
in mundo diffuse ante exitu(m) thare (et) abrahe
de t(er)ra sua possit aliq(ui)s mirari quo(modo) tanta
ydolatria ip(s)is viventib(us) potuit i(n)c(on)ducta
(et) an ip(s)i p(er)diderunt sua(m) lingua(m) p(ri)ma(m) sic
arfaxat (et) sale (et) h(e)ber p(er)diderunt talia ac
ceperunt. Sed ad s(olutione)m p(otes)t dici q(uo)d talib(us)
singularib(us) p(er)s(on)is potuit remanere p(ri)ma ling(ua)
(et) q(uo)d ult(eri)us hoc fieret q(uo)d scirent lingua(m)
gentis in qua manebant. vel si noe (et) sem
non manserunt tunc cu(m) gente que retinuit
lingua(m) heber id est lingua(m) hebrea(m) que c(re)ditur
esse ead(em) cu(m) p(ri)ma lingua ade (pos)sibile est
q(uo)d scirent utramq(ue) lingua(m) s(cilicet) p(ri)ma(m) et
altera(m) illius s(cilicet) gentis cu(m) qua remanserunt.
Ad p(ri)mu(m) vero p(otes)t dici q(uo)d s(an)c(t)i patres illi
in tanta simplicitate vixerunt q(uo)d p(lur)es
eoru(m) multiplicata (et) ... pax eoru(m)
... de eoru(m) doct(ri)na ... (et) q(uo)d p(ro)p(ter) optim(um)
eos dissimilare malicias p(o)p(u)li ab eis exorti
q(uia) p(o)p(u)lu(m) ex eis nati aliquo mundano
timore oportuit p(ri)moru(m) patru(m) p(ri)mi re
verteri aut sequi et de hoc in omnibus
rep(ro)bis filiis s(an)c(t)oru(m) patru(m) satis habes ex(empla).
Notandum q(uo)d t(er)cio q(uo)d lingua p(ri)ma recte remansit
in illa gente in qua sola cultus dei eliud(?)
finalit(er) remansit. Sic (et) p(ri)ma ac pura
(con)fessio fidei xp(ist)i q(uam)vis h(e)r(e)sis arrii (et) ceteraru(m)
heresiu(m) recte remansit in solo p(o)p(u)lo fide
li unitate (et) (com)munitatis ec(clesi)e vacat(?) et cante
(et) colente. Vixitq(ue) thare lxx. an(nos) (et) ge(nuit)
abram (et) nachor (et) aram. Notandum intelligas
q(uo)d eod(em) anno sint geniti. S(ed) abram fuit
genitus lxxi. anno thare sic ex s(e)q(uen)
tib(us) p(atet). Sequentib(us) vero annis nati sunt
nachor (et) aram. Hec aut(em) sunt g(e)n(er)aciones
thare. Notandum quo(modo) ad ostend(en)d(um) q(uo)d abram
fuit q(ua)d(am) in signu(m) p(rin)cipiu(m) p(o)p(u)li dei et
novi t(em)p(or)is sui status repetit g(e)n(er)aciones
thare p(re)mittendo insigne tacitu(m) s(cilicet) hee
sunt aut(em) ge(neraciones) thare (et)c. in hur caldeoru(m).
Sed sup(er) hoc loco d(icitu)r q(uo)d hebrei tradunt

fabula(m) q(uo)d s(cilicet) abram i(n) igne missus est s(ed) q(uia)
igne(m) q(ue)m caldei colunt adorare noluit (et) dei
auxilio liberatus sit. Un(de) et hic d(icitu)r q(uo)d mor
tuus est aram an(te) conspectu(m) thare patris sui
i(n) hur id est i(n) igne caldeoru(m). hur ei(m) in hebreo id
est q(uo)d ignis. Un(de) et infra lo(quitu)r d(eu)s ad abra
(ham) ego su(m) qui eduxi te de igne caldeoru(m) (et) s(ecundu)m
hoc l(itte)ra ista q(uam) h(abe)t. Mortuusq(ue) est aram
an(te) thare. S(e)c(un)d(u)m expon(itur) id est mortuus est cora(m) tha
re patre suo q(ue)m ... posset esse sensus q(uia) aram
mortuus est anteq(uam) thare pater suus (et) q(uo)d hur
esset nome(n) alic(uius) loci t(er)re caldeoru(m). Un(de) et
s(ecundu)m ... v(e)l nos h(ab)em(us) in hur caldeoru(m) h(ab)e(mus)
hinc in regione caldeoru(m) p(otes)t aut(em) esse q(uo)d hur
esset nomen loci in quo ignis a caldeis p(re)n
cipue colebat(ur). Pat(er) melche (et) iesche. Ip
se(?) sarai uxor abrahe cognominata est
iescha fuit ei binomia n(om)i(n)e n(on) mirum q(uo)d a
braham (et) nachor i(n) uxores duxerunt duas
filias aram fr(atr)i(s) sui q(ui)a nond(um) erat lege p(ro)hibitu(m).
Tulit itaq(ue) thare (et)c. tulit dicit p(ro) adduxit
q(uia) eos duxit secu(m) sic(ut) pater filios suos. Et
eduxit eos de hur caldeoru(m). Ex hoc satis
v(er)o hic sumatur p(ro) aliquo certo loco vel
p(ro) alia t(er)ra tota caldeoru(m). ut irent i(n) t(er)ram
chanaam. Ex hoc p(atet) q(uo)d iam x(ristu)s thare de
dixat q(uo)d iret in t(er)ram chanaam n(on) mirum
s(ecundu)m aug(ustinu)m xvi. de ci(vitate) c(apitul)o xiii. in li(bro) iudith
ex v(er)bis achior h(ab)et(ur) domu(m) thare p(er)secuti
one(m) fuisse passa(m) q(ui)a noluerunt sequi deos
patru(m) suoru(m) qui fuerunt in t(er)ra caldeoru(m)
et ex hoc fugerunt i(n) mesopotamia(m). Dicit
d(e)i(nde) aug(ustinus) ibid(em) q(uo)d non sit hic mentio de nachor
fr(atr)e abrahe cu(m) infra xxiiii c(apitul)o dicatur
q(uo)d fuit abrahe p(ro)ter i(n) mesopotamia(m) ad
urbe(m) nachor (et) inde adduxit rebecca(m) filia(m)
batuelis filii nachor. Et s(ecundu)m ... aug(ustinus)
q(uo)d forte tunc a vero d(e)o patris sui discessat
(et) sup(er)sticioni caldeoru(m) adheserat. (et) postea
inde sive penitendo s(ive) p(er)secutione(m) passus
eo q(uo)d suspectus h(ab)ebatur et ip(s)e emigrauit
veneruntq(ue) usq(ue) aram q(ue) e(st) urbs i(n) mesopota

mia p(ro) qua lxx. posuit chartan. Et habita
verunt ibi. S(ed) q(uia) thare non p(er)fecit iter
suu(m) in t(er)ra chanaan d(icitu)r a quib(us)da(m)
q(uo)d forte quo ad hoc tepuit indicans q(uo)d
sufficie(ba)t q(uo)d a caldeoru(m) i(n)festatione elongat(us)
et detentus ee(t) vel forte exp(ec)tabat ad h(oc) t(em)p(us)
oportunu(m). vel forte noluit in hoc (con)desce(n)d(er)e
nachor filio suo postq(uam) iam ad eu(m) advenerat
q(uia) nachor v(er)o fuisse involu(n)tarius ad eu(n)d(um).
Quacu(m)q(ue) aut(em) ex causa hoc contingit e(st) in
misteriu(m) multoru(m) qui p(er) viam religionis
aut p(er)ne de t(er)ra sua exeunt. S(ed) ad t(er)mi(n)u(m)
vie non p(er)veniunt (et) p(ri)mo i(n) via remanent
q(uam) in s(e)c(un)do finali. Uno s(ed) q(uo)d (et) a talib(us) pa
rib(us) electi filii gr(ati)e filios abrahe exeant
(et) recedant ult(eri)us usq(ue) ad vie finale(m) t(er)minu(m)
p(ro)cedendo. Un(de) xp(istu)s cu(m) ap(osto)lis recessit a iu
deis in suis cerimoniis p(ro)ut q(ui) de ydolatria
egipti exierunt volentib(us) finali i(n) ma
nere. Sic et ab illis regularib(us) qui paup(er)
tate(m) cu(m) t(er)rena cupiditate (et) negotia
tione (con)iungent est et erit amplius suo
t(em)p(o)r(e) recedend(um) si in solis celestib(us) volu
mus i(n) manere. Dixit d(omin)us aut(em) ad a
braam. Hec est q(ua)rta p(ar)s p(rin)cipalis h(ui)(us)
libri in qua de s(an)c(t)is patrib(us) p(o)p(u)li isti(us) ple
ni(us) p(ro)seq(uitu)r. Nam de duodeci(m) patriarchis
p(ro)seq(ui)tur (com)plendo hystoria(m) iacob patris
eoru(m). P(ri)mo g(enera)l(ite)r agit de abraham. S(e)c(un)do
de ysaac infra xxv. Et post obitum illi(us)
benedixit d(omin)us ysaac. T(er)cio de iacob i(nfra) c(apitulo) xxviii.
Ig(itur) egressus iacob de bersabee. Hystoria(m) aut(em)
abrahe p(ro)seq(uitu)r narrando vii. appariciones
dei successive ad ip(su)m factas. In quaru(m) p(ri)ma
exire de domo patris sui ei p(re)cipit(ur) (et) gran
dis magnificencia usq(ue) ad univ(er)sas gentes
dilatanda ei p(ro)mittit(ur). In s(e)c(un)da semini suo
t(er)ra chanaam p(ro)mittit(ur) (et) duplex altare in
cultu(m) dei ab ip(s)o ibi (con)stituit(ur) p(ri)mu(m) q(uo)d circa
sichem s(e)c(un)d(u)m circa bethel (et) ip(s)o p(ro)pt(er) famem
i(n) egiptu(m) descendente uxor ei(us) a pharao
ne rapit(ur) (et) tande(m) divino miraculo liberat(ur)

Cap(itulum) xii.

ipso quod inde recedente loth ab eo diuiditur. Et incipit inferius .xii. Apparuit autem dominus abram. In tertia eadem terra sibi et semini suo iterato promittitur et inuiabilis multiplicatio seminis sui describitur ac perambulata terra illa totum altare in ebron ab ipso construitur et quatuor magnis regibus orientis ab ipso mirabiliter triumphatis loth per ipsum liberatur et .v. reges terre sodomorum uicta spolia per ipsum redduntur et melchisedech sacerdoti dei ab abraham decime dantur et ab ipso melchisedech tamquam a dei sacerdote ipse benedicitur. Et hoc .i. xiiii. Dixitque dominus ad abram postquam diuisus est ab eo loth. In quarta semen eius sicut in a serie adaptiuo sibi distinguitur ita quod iam expresse de eius corpore semen inuiabile sibi promittitur et fides abrahe super hoc singulariter commendatur et signum terre promisse ab eius semine hereditande sibi datur a tempore ac generationis sub quo hoc fiet exprimitur et pacto dei expresso repromissio ista firmatur et tandem de agar ancilla filius sibi datur et hoc est .xv. huius itaque transactis. In quinta facta est circumcisio institutione et predicta promissio plenius confirmatur in eius signum nomen eius per unam litteram ampliatur filius quoque ex sara libera promittitur et in illo promissiones fore implende docentur et hoc .xvii. c. postquam uero .lxxx. ix. annorum esse ceperat. In sexta benignitate trinitatis mistrium sibi aperitur et filius de sara libera iterato promittitur anno reuoluto hunc et sodomorum excidium sibi reuelatur et ex ipso loth eius precibus liberatur ac deinde a rege abimelech sara uxor eius subripitur et diuina oratione liberatur et tandem ysaac de ipsa nascitur et hic quidam locutio ad abraham subinducitur ut sic sexta appartitio sicut quedam dupla tractatur de abimelech rege confederatur. Et hoc est .xviii. Apparuit autem ei dominus. In sexta ysaac offerri precipitur et offertur et repromissio iurata formaliter confirmatur et tandem sara mortua et in sepulchro primum parentis sepelitur

ac deinde ysaac uxor rebecca ducitur et ab abraham alia uxor ducitur ex qua multiplex proles habetur. Sed ab ysaac uelud inferior longe secernuntur. Et non admirabilem processu et ordine predicte apparitionum et promissionum istarum. Nam usque ad quartam abraham non certificatur an sibi semen promissum esse debeat ad optimum aut de suo corpore producendum usque ad quartam et non certificatur de tempore quo hec promissa repromissa adimplebuntur. In prima enim non fuit expressa mensio de semine nec de donatione terre ad quod mittitur. In secunda autem non erat clare expressum an soli semini suo et non semini loth predicta promitterentur. Sed in tertia post diuisionem loth iam factum hoc aperitur. Rursus in prima non prodit quod fuit a deo dictus aut alius magnificatus. Sed in secunda legitur esse dictus aut tertia propter admirabilem uictoriam super reges magnificatus. Rursus in quarta certificatur quod non in filio ancille sed in filio libere predicta implebuntur. In sexta autem hoc plenius certificatur omni dubio a sara expulso et diuinitatis secreta plenius reserantur filiusque libere nascitur. In septima uero tamen per ortum ysaac quod sicut ea que in eius immolatione fiunt secreta recognitiones patris datur ut sic ex locutione post ortum ysaac secta abrahe de electione alia ortum ysaac post filii eius possit stare per septima. Ista generaliter hic et ubique quod deus gradatim et successiue suas reuelationes clarificat et illuminat ad augeri unde et in sexta mundi etate christus et dans post ysaac qui alter ysaac de libera nascitur et trinitatis misterium publice promulgatur et tenitatis in etate septima pax et mediante speratur. Exponam igitur primo aliquid de litteris prime apparitionis. Dixit autem dominus ad abraham egredere de terra et post .lxx. v. annorum erat abraham cum egrederetur de aran. Contra hoc arguitur quia dicitur quod thare postquam genuit abram uixit .c.xxxv. annis et postmodum subdit quod cum de caldea uenisset usque aran completi sunt dies thare .cc.v. annorum

et mortuus est in aran. Quomodo igitur uerum quod abram quando exiuit de aran erat .c.xxxv. annorum. Ad quod fuerunt in dicimus hebrei quod tempus abrahe non computatur hic a sua natiuitate. Sed a tempore quo de igne caldeorum fuit dei auxilio liberatus. Sed quod hoc ullam habet certitudinem a scriptura et quod infra dicitur quod .c. annorum erat quando genuit ysaac sara uero nonaginta et tandem inferius .cc. annorum inter eos expresse narrantur quod predicta opinio hebreorum non concordant. Ideo scriptor angelus .xvi. de ci. dei .xv. prius est dicendum quod deus dixit hoc abrahe longe ante mortem patris sui sed scriptura morte suo hoc ante mortem patris narrat tamquam rediens ad id quod omiserat et huic sensui concordat beatus stephanus act. vii. dicens deus glorie apparuit abraham cum esset in mesopotamia priusquam moraretur in charran id est in aran et dixit ad illum exi de terra tua et cetera quod uero stephanus ibi subdit tunc exiuit de terra caldeorum et habitauit in charran non refertur ad tempus in quo deus dixit illa abrahe cum iam esset in mesopotamia nondum tamen in aran que est urbs quedam mesopotamie. Sed refertur ad totum tempus exitus et processus abrahe a terra caldeorum usque in aran quod et eius iam in mesopotamia constituto hoc est iam de terra caldeorum egresso dixit deus exi de terra tua et cetera non dicitur ut corpus inde eiceret quod iam fecerat sed ut animum inde auelleret adhuc enim fauit spe redeundi et desiderio tenebatur quod spes et desiderium deo iubente et iuuante erat amputandum. Sed est contra hoc id quod a stephano subditur et inde scilicet de aran postquam mortuus est pater eius transtulit eum in terram istam in qua nunc uos habitatis. Quod hic augustinus per collocationem in terra chanaam non intelligit recessum esse de aran. Sed quandam firmiorem stabilitatem eius in terra promissa. Biennio autem post mortem patris sui emit agrum in quo est spelunca duplex scilicet cum iam esset .c.xxxvii. annorum sicut infra est .xxiii. Et hic patet ubi et subditur quod tunc confirmatus est ager abrahe in possessionem a filiis heth. Sed non est hoc est quod stephanus subdit scilicet quod non dedit illi tunc deus hereditatem in ea nec passum pedis quia ibi loquitur stephanus de illo modo donationis

sollempnius que ei et semini suo promittebatur. Sed quare noluit deus ipsum exire de terra sua et de domo patris sui. Siquidem quod bonum erat esse deum in terra sua et a deo magnificari in illa sicut in aliena. Ad quod deus hoc rationabiliter noluit. Primo quia huius exitus et recessus est multipliciter utilis ad sui mundique conceptum et ad peregrinationis huius uite sensibiliter experimentum et ad multarum penalitatum sufferentiam constitutiua multarum carnalitatum et cupiditatum. Secundo quia a propinquis et domesticis diuino cultu et amoris communis facilius impeditur et retrahitur homo a bono trahiturque ad malum quam ab externis et ignotis. Tertio quia dignum erat a gente et terra illa dei cultum prius in ea plantatum tolli et decens ac utile erat ipsum in medio terre habitabilis transplantari ubi et adam fuerat et christus nasciturus ac moriturus erat. Quarto quia ab impiis chananeis terra erat iuste tollenda et cultui ac dominium iuste plus semen redigenda. Quinto quia mirabilius fuit ex uno patre in terra aliena grandem populum multiplicari et alienam terram per manum robustam sibi dari et ipsum per eam consimilia plenius metros mirabiliter protegi et exaltari quam si reges terra populum et suos terra fuissent. Sexto sermo est in misterium quia omnis est recedendum a propria uoluntate et ab affectione sue carnis et suorum sensuum ei qui uult perfectionem in deum. Septimo sermo est in allegoricum misterium omnium peregrinationum populi dei et christi qui pro nobis hereditandis in celo exiuit a patre et uenit in exilium huius mundi ut in terra reproborum peregrinaret electos donatos et in illa uiuere et exire de seculo pereguari rem abdicationem temporalium et parentalium ut perfectius adeatur ad patriam eis repromissam huius figuratur. Faciamque te in gentem magnam. Id est per multiplicationem seminis tui et per spiritualem propagationem futurorum fidelium nationes. Benedicam scilicet benedictione gratie et glorie. Benedicentibus tibi scilicet ex fide christi ex te nascituri id est in hiis qui in te fideliter laudabunt deum et eius fide et gratiam tibi datam. Atque intelligitur benedictio .xii. cog. et tue .i. ex tue fidei exemplo et inuito et ex christo de te nascituro

iustificabuntur omnes gentes .i. aliqui de omnibus ut omnes gentes in Christum credite. Quando tamen legitur hoc ut sit sensus quod omnes gentes ab aliis benedicentur dicentur sic benedicat tibi deus sicut benedixit abrahe. Set si hoc solum tunc et in sequentibus intelligatur modicum et quasi nichil sibi promittitur. Primo quia pluribus iudeis et paganis imperatoribus incomparabiliter plus in temporalibus benedixit deus quam abrahe aut quam alicui de semine eius quam salomoni. Secundo quia omnia temporalia in comparatione spiritualium sunt et esse debent sicut stercora. Et certum quod ab aliquo carnali querantur plus multo modicum in terra sue nativitatis quam alibi multum. Et sic propter hoc plus voluisset abraham modicum in caldea quam multum in terra chanaan. Tertio quia illud promissum apostolus dicit in abraham et in eius semine esse impletum et nos de semine eius et tandem omnes gentes fideliter in semine abrahe iustificatas. Et animas quas fecerat in aran .i. animalia vel servorum mancipia ex suis servis vel animalibus ibi genitis. Et egressi sunt ut irent in terram chanaan. Nota secundum augustinum quod eodem anno facta sunt omnia scilicet eius egressio et habitatio in chanaan et dei promissio quod probatur primo ex hoc quod infra .xvi. dicitur quod post annos x. habitationis eorum in chanaan dedit sara viro suo agar in uxorem et postea subdit quod .lxxxvi. annorum erat quando peperit ei agar hismaelem ex quo constat quod in .lxxv. anno suo quo egressus est de aran intravit terram chanaan. Secundo quia secundum apostolum gal. iii. a promissione hic facta abrahe usque ad legis lationem fuerunt anni .cccc.xxx. exo. vero xii. dicitur quod habitatio filiorum israel in egypto fuit .cccc.xxx. annorum quod non potest esse verum nisi per computo ab exitu abraham de domo patris sui reputantur velut peregrini qui in egypto fuisse intelliguntur ... .cccc.xxx. annos peregrinationis eorum a caldea in egypto finierunt. hic autem unus incepit pleni a .lxxv. anno abrahe. Et usque ad convallem illustrem .i. nobilem vocatur que vallem etiam sodomorum et quatuor aliarum urbium

quia eius planicies erat inter montes. Erat autem in confinio orientali terre promissionis et usque ad illa confinia venit terra abraham. De lucta sede apparitionis. Perrexit progrediens ad meridiem .i. ad australem plagam terre promisse que est confinis egypto. Descendit abraham in egyptum. Nota quod triplici ex causa deus hoc ordinavit. Primo quia vita tota peregrinationis erat spiritualiter utilis et instructoria quia plures mores gentium et plures modos divine providencie tantum secundum hoc et alios plenius experiebatur. Secundo quia mos est dei in primis patribus et ducibus populi dei cetera depingere ventura populo illi. descensurus ergo populus israel in egyptum et ibi affligendus in illa eiusque liberatio et reditus voluit quod exemplare in abraham. Tertio quia fecit patrum perplexe regelitas (?) ad et futurorum multa et multiplices perplexitates. Dicturi sunt uxor ipsius est et interficient me. Set quare estimabat quod propter hoc interficerent eum. Si quidem sufficiebat eis quod auferrent sibi eam. Ad hoc triplex datur causa. Prima est ad opinionem nescientes sive ipsorum ei dederit occisio et post mortem ducerent saram in uxorem non viderentur adulterari. Secunda est ut illam securius et licentius possiderent. possent enim timere ne sara quod vellet redire ad virum suum et quod ipso vivo non plene afficeretur ad adulterum vel quod amasio esset indelectabile unde aliqui aliud coniunctum cum amasia. Tertia est quia ut a quibusdam dicitur adulterium fortiter tunc temporis puniebant et saltem in aliis odiebant. Dic ergo obsecro te quod soror mea sis. Nota quod in hoc nichil fallum. Primo secundum veritatem eum dicere erat ei vere soror eius eo modo quo et loth infra dicitur frater eius. nam propinquos carne fratres et sorores vocabant et quod istud hic mente dicendum sit ostenditur aperte infra c. xx. ubi interrogato ab abimelech rege quod esset eius uxor dicit ei abraham alias autem et vere soror mea est. erat enim filia fratris sui ut exegeluit (?) tunc abraham

hoc dicere ex timore quia tunc aperte confessus est quod erat uxor sua. Set numquid male fecit abraham sive uxoris pudiciciam tanto periculo exponendo ad vitandum solum periculum proprii corporis cum non potius ita de deo suo presumpsit ut faceret non timeret uxorem. Ad hoc respondet augustinus xxii. contra faustum dicens. Si interrogatur eam indicasset suam esse uxorem duas res tuendas commisisset deo suam scilicet vitam et coniugis pudiciciam. Pertinet autem ad sanam doctrinam quando habet quod faciat homo non temptare dominum deum suum. vero paulus submissus est per murum et Christus docuit discipulos suos fugere et ipse quod fugit in exemplum nostre infirmitatis condescendens. xvi. de civitate c. xix. dicit. ita uxorem tacuit non negavit commendans deo tuendam coniugis pudiciciam et humanas insidias cavens ut homo quia si periculum quod cavere poterat non caveret magis temptaret deum quam speraret in deo. hec augustinus. Nota igitur quod nec falsum dixit. Set aliquid veritatis celandum tacuit et sub largo modo loquendi sororem veritatem celandam cautius occultavit periculosius quia fuisset uxori si eam rapuerit viro occiso quam viro in sua libertate vivente. Pluribus autem ex causis deus voluit abraham super hiis tunc temporis certificare. Primo ut eius providencia dilectos probaret Exo. ii. dilectis homini data est nobilitas ut eius decet quod eius opera habeant locum suum. Secundo ut eius fides et paciencia plenius probaretur et exerceretur. stare enim fixe et tranquille in dubiis ac si certis maioris est fidei et constancie quam solum esse firmum et tranquillum in certis. Tertio ut per hoc nobilibus monstretur ordo distribucionis gratiarum dei. Non enim debet totum dari repente et simul set ab aliquali initio gratie per medium incrementum debet ut ad summum compleatur et ex gratia primo data debent primo aliqui presumere (?) aliquas gratie consummate docuit ergo quod abraham committendo secundo indubiis et periculis miseret domini liberatoris et protectoris sui et suorum. Quarto quia ipsi gratiam est gratior et dulcior

ac per communis tutior que post penuriam et grande indigenciam et pluris post afflictionem amaram ipsam subsequitur. et in hoc ipso clarius apparet possibilitas. Quinto ut tanta hoc quod sancti consiliis habeant postris solacium et exemplum. Nota enim omnis civitate certificandi de omnibus dubiis et periculis tamquam accidunt eos. Abraham vero bene usi sunt propter illam .i. secundum eam. Nota pharao bene fecit abram propter eam dando scilicet sibi dona et ad hoc designandum in hoc subdit fuerunt que ei oves etc. Flagellavit autem dominus pharaonem plagis maximis et domum eius .i. familiam eius. que fuerint hec flagella non dicitur hic quare quantum fuerint patet ex sequentibus quod pharao certificatus fuit se esse a deo flagellatum quia tulerat uxorem abrahe. Ex ipso autem certum flagellationis dicitur patet quod deus non permisit saram maculari a pharaone. vir dato quod autem hec flagella sara divinaverit in domo pharaonis sufficere deo dare flagellum tempore optimo ad impediendum copulam pharaonis cum sara. Quam ob causam dixisti eam esse sororem tuam ut tollerem eam michi in uxorem .i. ex occasione tui sermonis sequeretur quod ego eam ducerem in uxorem quam dicit si scivissem quod certa tua uxor non tulissem eam. Ex hoc innuitur quod illo tempore sorores propriis non ducebant in uxores aut si ducebant saltem ex tunc non vocabantur sorores set uxores. Set primum magis credo et puto a patribus hoc manasse tamquam naturali instinctu quam in divina inspiratione illustrante hoc suadente. Si autem queras quare fuerit inductum ad hunc durante solita lege ne conducere sorores non fuit ab initio conditionem primo necessitas generationis humane. Ad hoc quadruplex redditur causa. Prima est vitatio nimii amoris carnalis quia secundum platonem si amor uxoris concurreret cum amore fraterno nimium excresceret amor et carnis actusque carnalis. Secunda est naturalis reverencia cognationis ex qua naturaliter homo plus erubescit revelare aut denudare turpitudinem sororis quam extranearum. Tertia est diffusio caritatis utriusque co

cietatis. q̄ societas fr̄is et sororis se h̄t
p̄ modū q̄partū t amorꝫ cuiꝰ stupitis copla
uo uiri ad uxorē est sic srioris ad i̅fiorem
et sic mentis ad suā carnē aut agentis
ad paciens. et q̄ feda ꝯcupia est ꝯ amicā
io sapit q̄dā ꝯtusibilem irreuerencia q̄ ua
tura horret cū sorore ꝫ mixto alēiꝰ ergā
matrē. Certa est dilatatio caritatis ꝫ so
cietatis ad p̄sōs p̄m uarios cōbinandi
mōs q̄ uincl̄m cognatōis satis ex se suf
ficit ad nexū amoris. ꝫ io p̄ nexū ꝯiu
galem debuit alios ꝯ necti. Ad id aut̄
qd̄ obicitur de lege nature ꝫ qd̄ nō fuit
sic abinicio dicā p̄ qd̄ nā[illegible] tas fuit
tūc in ca qua cessante [illegible] cessauit e
ffectus. hꝫ q̄ lex natē [illegible] absolute ꝫ
ꝯ dēm euentū nō excludꝫ [illegible] sorores a
copula ꝯiugali inclinat [illegible] tamē ad hoc
p̄m rōnes p̄dictas. Sꝫ [illegible] p̄missis huiꝰ
fēt qd̄ cū inicia sedꝫ statuū ꝯ p̄lus for
mandorꝫ sū doctores ꝫ p̄lātes duplicē ha
bent sponsā. s. p̄pam ueritatē ꝫ scam̄ ple
bem q̄ informant ueluꝫ aut p̄letudieꝫ
carnales ꝫ derrones libenter corripe amat
aut salte suo p̄matū uendicare utrā
ascebat eisdem q̄ magris p̄p qd̄ sci pa
tres ut taliū emulatōīm cauere cui cet
noluit dici uiri seu magri ueritatis q̄m
habent nec plebis q̄ regimt. sꝫ potiꝰ
fr̄es ꝫ simplices ꝯsodales. Ex hoc at
p̄stes potes elicē allegorias applicando
hec ad uaria tempa ꝫ ad uarios status
in plagatōne aut pharaonis ꝫ domꝰ sue
p̄p detentōem sare figurata fuit plaga
tō egipti facta i manu moysi p̄p detētōꝫ
filiorꝫ isrl̄. ac p̄ ꝯnd detēte plagatōnes
designare p̄ plagatōm eps̄ egipti.

Cap. xiii.

Ascendit ꝯ abram de egipto. Ascen
disse dr̄ q̄ t̄ra p̄missionis est insicial al
tior egipto et inkomagis est hoc i te
bꝫ figuratis p̄ eas. Ad australem plagā
n̄ ꝯdem australem iꝰ egipti. sꝫ iꝰ ierlm̄.
Erat aut diues ualde sm̄ p̄m. i hebreo
est. Erat aut ꝯrauis uehementer. Egipti eī
ponde grauabatur diuicie eī qꝫ p̄ petie uito
sꝫ ꝯ̄ ulcis sunt. ul' est modꝰ loquendi quo p̄p̄
dus diuiciaꝫ p̄p̄ter copiam significatur.
Et sunt hꝫ signa spoliorꝫ ꝫ diuiciaꝫ egip
ti quas filij isrl̄ secū tulerunt exitu
de egipto utriuꝫ aut horꝫ sunt figura
thesaurorꝫ sapiē quas sapientes paganorꝫ
a iudeis ꝫ a iudei philosophus tanquā ab in
iustis possessoribꝫ abstulerunt et cū mulla
li in oi tollepni recessu uirorꝫ spualiū
a carnalibꝫ aliqn̄ sile contingit. Figat̄
q̄ hic copia spualiū diuiciarꝫ q̄s habent
ascendentes de hac miseria ad eternā pa
triam. ut de statu imp̄fco ad statū p̄fcm̄.
Posset aut̄ hic querere quō ꝫ ad q̄d tam
sanctus p̄r refertur hic esse diues. Sed
in ꝯmibꝫ de paupertate euangelica satis
est tactū. Et n̄ quibant hitare colter.
ꝫc. Sꝫ quō copia rerꝫ p̄p̄ter aufert sū
pedit ꝯuictū eodem ꝫ pacificū. ꝫ io abra
dixit. Recede a me obsecro. Possidentibꝫ
p̄pria expedit rerꝫ ēēa diuisio ꝫ diuisa
cohitatio ad tollendū inētas ꝯtētōnes
ac suspiciones ꝫ emulatōnes ꝫ rixas d̄t
ecia. Ne queso sit iurgiū int̄ me ꝫ te.
fr̄es eīn sumꝰ p̄euis eīn ꝫ indecens
est int̄ fr̄es seu p̄p̄inquos esse discor
diam q̄ int̄ exneos. Si ad sinistram
ieris ego ad dexteram tenebo. Sꝫ sm̄ augꝰ.
xvj. de ci. dei. c. xx. hinc fortassis exiit ꝯ
suetudo. ut q̄ndo t̄renorꝫ aliquid paciendū
est maior diuidat minor eligat. Cananeus at̄
tempe chananeꝰ ꝫ ferezeꝰ hitabant i illa t̄ra.
hoc io uidetur hic interponi ad īnuendam
qd̄ dissensio int̄ abram ꝫ loth fuitꝫ tā
periculosior eis p̄p eos int̄ quos hitabant
dr̄ ecia hoc ad ostendēd qd̄ q̄uis essent
diuites erant tamē in t̄ris illis ut p̄egri
ni. Loth uidit oēm c̄c regiōem iorda
nis. i. totam t̄ram sodomorꝫ q̄ erat
circa iordanē. que uniuersa irrigabatur
sicut paradisus dn̄i ꝫ sicut egiptus. Iordanis
eī p̄ uarias sui deductōnes eā irrigabat
sicut nilus irrigat t̄ras egipti ꝫ sic flumē

padysi t̄restis

padysi t̄restis irrigat padysū. qd̄ dr̄ ad mō
strandū qd̄ t̄ra sodomorꝫ aū subuersiōem erat
ualde ubertis fertilis ꝫ amena. uenien
tibus in segor. i. que t̄ra occurrit huic q̄
uenuit in segor que fuit una q̄nqꝫ ur
biū t̄re sodomorꝫ ꝫ p̄ hanc designat totā
t̄ram illam q̄ ista sola remansit sic
hētur infra. c. xix. Et recessit ab oriente.
i. ab orientali p̄te. i. a t̄ra circa bethel que
iꝰ t̄re sodomorꝫ erat ad orientē. Victoris
hec signant ad īnuendū qd̄ recessus loth
ab abrahā declinatōq̄ eiꝰ ad sodomam
erat q̄i recessus ab oriente i occidens.
Diuisiqꝫ sunt alterutrū a fr̄e suo. i. diui
sit ab inuicem. fr̄es aut dn̄i. i. cognati.
loth eī erat nepos abrahe. Peccatores corā
dn̄o nimis. p̄ hꝫ. s. alr̄ hic in lxx. int̄
p̄tibꝫ additū est. In conspectu dei. sū corā
dn̄o. nō eīn sꝫ qd̄ aliquis dicatur esse peccator
i cōspectu dei nisi q̄ p̄ct apud hoīes iustꝰ indi
p̄t tamē d̄r qd̄ p̄ hanc addicōem designat
excessus p̄ccati eorꝫ q̄i dicat tanta erāt
eorꝫ p̄cca qd̄ ascendebant usꝫ ad dn̄m ꝫ e
rant intolerablia oculis dei. Sꝫ qd̄ in a
braham designant altiores religiosi uel
p̄iores obs̄uatores regl̄e ut i̅p̄fectiores
eiꝰ eid' regl̄e. Expedit aut p̄fectioribus
plerūqꝫ segregari ab inferioribꝫ ꝫ i̅p̄fectoribꝫ
q̄ aliq̄ ex disparitate morꝫ surgit occasio
rixarꝫ ꝫ emulatōnū ꝫ spualiū i̅p̄edimētorꝫ
ꝫ hꝫ est una rō distōnis diuisarꝫ religionū.
Dixitqꝫ dn̄s ad abram postqꝫ diuisus ē loth
ab eo. hic agitur de t̄cia p̄missione. Leua
a loco in quo nūc es. Erat aut tūc int̄
bethel ꝫ hay. sicut ex sup̄ioribꝫ ꝯtinetur.
Omnem t̄ram quā conspicis tibi dabo ꝫ semi
nis tuo usqꝫ in sempit̄num. lxx. hnt usqꝫ i
seculum. qd̄ sꝫ augꝰ. alr̄ sigt̄ idē q̄ in
et̄nū aliū nō tempus uniꝰ ꝯuorꝫ. Sꝫ
aut p̄p̄ p̄imus locus ueris testam̄ti
i q̄ uibꝫ temporalia p̄missa ut p̄ctant
ut p̄cepta ītet̄nū nō diuturnū dn̄. in
et̄nū mansura qd̄ tal' locutō ꝯ duplici
usitat. s. longo tempore ut qd̄ de hoīe
uiuus diu uiuente dr̄ iste sp̄ uiuet
uinqꝫ morietur. Scd̄ ut illud dicatur et̄
nū qd̄ iꝰ humane potestatis ꝫ iꝰ capacitatis
est q̄i et̄nū. lꝫ hoc nō sit iꝰ dī ꝫ p̄ hoc
tota lex cerimonialiū moysi fuit et̄na
q̄ nō mutari. sꝫ a solo deo ꝫ hoc in dr̄
et̄nū ee iꝰ q̄ t̄s nō est p̄fix aps̄ illum
iꝰ q̄ dr̄. ꝫ hec modo dr̄ fuiꝰ et̄nus aut
i et̄nū ille qui sp̄ q̄ diu uiuꝫ p̄ uire te
netur nisi ab ali' a suo dn̄o absoluat̄. Tercio
dr̄ et̄nū illud q̄ significatū est et̄nū. sicut
eī sepe signū p̄ suo sigto ꝫ io sepe att̄
buit signo illud qd̄ est p̄p̄m signati ꝫ
hoc iuo t̄ra p̄missionis debebat ee se
minis abrahe in et̄nū q̄ status grē
ꝫ glie erit spiritual' scis eiꝰ in et̄nū
ꝫ sic q̄ oms̄ figē ueteris legis possūt
dici i et̄nū mansure. Quarto dr̄ aliqꝫ
et̄nū cāli' seu disposicie. q̄ s. hꝫ fruc
tum et̄nū ꝫ disponit ac ducit ad et̄
nā ꝫ hoc in lex moysi erat et̄na q̄ dis
posicie ducebat ad grām ꝫ glām xp̄i
et̄nam hoc q̄ in t̄pale inutū et̄ne glīe
dr̄ et̄nūt q̄. s. meruit rem et̄nam.
sꝫ quō dt̄. tibi dabo ꝫ semini tuo. ꝯ sibi
nō sit data in sua p̄sona sꝫ solū i semie
suo. Dicendū qd̄ duplici ex ca hoc dt̄
p̄mo ut ostendat qd̄ nūc abrahe ē
data semini eiꝰ. ita qd̄ q̄m ad intentōꝫ
dantis p̄ꝰ fuit data abrahe q̄ p̄p̄lo ex
ipō educto. Scd̄o ut more ueteris testa
menti figatie subinnat qd̄ p̄ꝰ itedit
loqui de et̄na h̄editate q̄ de t̄rena. et̄
na aut erat danda p̄ abrahe sicut
ꝫ p̄sonis sctōꝫ filiorꝫ suorꝫ. ꝫ t̄re si
ista hic nō subintelligatur nec t̄pa
lꝫ nec spuali. p̄ abrahe ualuit p̄missio
ista. Faciamqꝫ semē tuū sicut puluerem terre.

p̄mo ut s̄uat̄ in et̄nū p̄ aliquo

te. hoc parabolice dicitur non enim ad litteram tot erant ex abraham nascituri quot sunt athomi terre. vel pulvis eius. Surge ergo et perambula terram. hoc facere iubetur tum ut obedientia sue fidei in hoc ipso probetur et certificatur tum ut firmior modus divine promissionis per hoc ipsi abrahe et posteris eius fortius asseratur et imprimatur. tum ut habitantium in corporali possessione per hoc primi videat tum ut a filiis eius quibus erat danda in maiori devotione habeatur tamquam tota perambulata et inhabitata a tanto sanctissimo patre et hoc non habitaverat sed iussu domino. Tum in misterium quod possessio spiritualis per mentalem et virtualem perambulationem optinetur. Et hic tetendit usque convallem mambre. Mambre est nomen viri et vallis illa hic denominatur. Edificavit que ibi altare domino. hoc fuit tertium altare ab ipso constitutum. Originem enim tria altaria scribitur construxisse in signum dei trini et unius in signum quod erat dei habens solidum principium et nobile medium et perfectum finem seu terminum. Sed hec que fuerunt tria loca illustria. unum scilicet sychem de quo Iohannis iiii dicit mulier samaritana patres nostri in monte hoc adoraverunt tunc enim erat ex opposito sychem sicut ibidem dicitur. Secundus fuit prope bethel quod interpretatur domus dei. Tertius autem scilicet in ebron sepulti sunt quatuor patriarche et ibi primo regnavit david. Et possunt per hec significari tres status divini cultus scilicet legis nature scripte et gratie. vel divine sedis primo plenitate in ierusalem deinde in antiochia. tertio in roma.

Cap. xiiii.

Factum est autem in illo tempore. hic inseritur hystoria cuiusdam magni prelii inter diversos reges habiti ut enarret victoriam quam habuit de eis abraham cum sola familia sua. Rex sennaar id est provincie babilonis. Rex elamitharum id est persarum quia helam erat metropolis persidis. Et thadal rex gentium. non quidem omnium. sed quarundam que nomine communi gentium quasi sine proprio nomine vendicabant. Omnes enim hii convenerunt in vallem silvestrem id est nemorosam erant enim ibi multe arbores. Que nunc est mare salis id est mare salsissimum et salis generativum. Et non quod non convenerint ibi nisi postquam percusserunt gentes illas de quibus subditur scilicet raphaim usque ad azion. xii. annis servierunt chodorlaomor. hoc dicitur ad monstrandam magnificentiam huius regis ac potentiam et victorie qua devicta est ab abraham. Et hoc autem quidam putant quod iste rex esset tunc temporis quasi monarcha orientis quod non est verisimile quod de urbe helam dominaretur regioni sodomorum et quinque regibus eius vel certius inter medios imperaret et potuit esse quod sedes imperii babilonica esset tunc imbella. vel et ceteri tres reges venissent quasi cum monarcha suo. Contra hoc tamen est quod augustinus xvi. de civitate dei. xvii. dicit quod ninus filius beli quando natus est abraham erat rex assiriorum cuius caput erat babilon et exceptis indis erat monarcha totius asye que secundum eundem ibidem est media pars orbis. Et xviii. de civitate dei c. ii. dicit quod tempore exitus abrahe de caldea regnabat filius nini. Et quando ortus est ysaac regnabat quintus assiriorum. Genus autem horum fuit sufficit quo ad presens quod magnum posse habebat. unde ad potentiam sui exercitus plenius demonstrandam subditur. Et percusserunt raphaym id est gigantes secundum Iosephum et magistrum dicit commanentes inter populos terre seir ab ehe [illegible] in astaroth et carnaym id est in terris hic nominatis. et zuzim cum eis [illegible] civitate [illegible] usque hodie sic vocatur et secundum eum zuzim [illegible] terribiles et horrendi interpretantur pro quo lxx. gentes fortissimas posuit et sunt in arabia secundum eundem de quo dicit [illegible] habitum. lxx. habent. Et zuzim cum eis in hebreo est et zuzim in hom quod est nomen eiusdem loci de [illegible] [illegible] dicitur quod moabitis fuit data ar in possessionem in qua prius habitaverunt emim qui fuerunt statura quasi gigantee et quod de terra ammon habitaverunt zuzim qui fuerunt consimiles gigantei. Reversique sunt scilicet de solitudine pharan usque cades que per anticipationem vocatur hic fons mesphath id est iudicii quia ibi deus postmodum israel iudicavit sicut habetur numeri xx. et est iste fons impetus seu tuse quod prius percussit moyses et percussit omnem regionem amalechitarum non quod tunc esset amalechitarum qui nati sunt de amalech filii eliphath filio esau. sed quia tempore scripture erat eorum et amorreum qui habitabat in asason thamar secundum Iosephum hoc est opidum quod nunc vocatur engaddi balsami et palmarum fertile et sonat id est urbs palmarum thamar enim palma dicitur et est prope mare mortuum. unde iam predicti reges pervenerant ad confinia provincie sodomorum. Et egressi sunt et cetera. direxerunt aciem contra eos in valle silvestri id est in valle terre sodomorum que habebat silvas arborum. vallis autem silvestris habebat puteos multos bituminis de quibus scilicet bitumen extrahebatur. hoc autem dicitur quia sicut sodomorum se dicitur in illis puteis multi sodomitarum corruerunt. Itaque rex et cetera. ceciderunt que ibi et cetera. Non quidem rex sodomorum. sed multi de suis. Nunciavit abraham hebreo scilicet id est de gente heber. Ex quo patet quod iudei dicti sunt hebrei ab heber potius quam ab abraham. Ex hoc etiam patet quod lingua hebrea remansit in heber tempore divisionis linguarum. mambre amorrei fratris escol et fratris aner. De hiis tribus fratribus mentionem hic facit quia cum abraham ad plurimum sunt profecti ventilationes. vernaculi sunt sui nutriti in domo domini sui. Expeditos id est leves et agiles ad pugnam vel bene paratos et armatos quos expediebat et persecutus est eos usque dan. quod secundum Iosephum est unus ex fontibus iordanis nam alter vocatur ior et dan unde opidum fenicis quod nunc paneas dicitur et est ibi inde apte assonari et divisio socius scilicet in tres cuneos vel scalas percussit quod eos insticiens quia plures eorum. Et persecutus est eos quo ad illos scilicet qui non erant interfecti usque olba et fenices quia scilicet olba unde quia terra fenicis est ad levam damasci in valle sabe que est vallis regis id est vallis regia secundum magistrum et est prope eam urbs salem. sed quare hic primo legitur bellum a iusto viro factum. Queritur an licuit habrahe bellum hoc committere. Et videtur quod non. xxvi. dicit omnis qui acceperint gladium gladio peribunt. Super quo augustinus libro ii. contra manicheos dicit ille gladium accepit qui nulla superiori ac legitima potestate vel volunte vel concedente in sanguinem alicuius armatur sed abraham non habuit ex se hanc auctoritatem quia non esset rex terre nec a rege terre eam habuit qui postmodum contra principalem regem pugnavit dicendum quod ad bellum iustum exigitur. Sex primum est rationabilis causa. Secundum est intentio et affectio recta et pura. Tertium est status persone. Et quia in nova lege sacerdotes auctoritate evangelica nullo modo propria manu aliquem occidere debent. Quartum est legitima potestas seu auctoritas. Quintum est debita in modo commensurabilitas ut scilicet nichil fiat ultra mensuram rectam. Sextum est discretionis prudentia maturitas ne scilicet temere se et alios periculo mortis exponat. hoc autem omnia supponendum est hic fuisse. nam in fide et spe divina esset armatus non modo quantum tunc se et suos periculo exposuisset. Sed quod rex elamitarum iustum bellum contra sodomam habuisset tunc abraham iniuste bellasset. unde presumitur quod rex ille tyrannice et iniuste prius non sibi subiugaverat sodomam. aut talem quod illi iniuste recessiant a domino eius. et forte abraham per inspirationem a deo habitam. unde delicet regum terre presumpta vel expressa. unde et dominus terre ebron in qua tunc habitabat secum duxit ad bellum. At vero melchisedech. hic subito agitur de rege melchisedech tum in laude abrahe et victorie sue quia talis rex sibi tam singulariter benedixit et pro ipso sacrificavit. tum ad breviter innuendum quod per abraham erat te

it gente aliq magni ductore sum di. ait apl'.
ad hebr. ad mulctare p̄ligendi p̄cellenā sacerdoti
p̄ s͡r sacerdotiū aaron. Ast totā legē & h͡c tota
ep̄la ad hebr. ...
melchisedech. ...

[illegible]

[illegible]

vid' Aron

No.

in pote eo vivebat ipa. et ezechiel et daniel i calda.
Jo eo uinco ab hec et pmissionu g' fiet et capta
illa reducta fuit et nesti [illegible] dicit. Pro figura
h' captiuitas eius [illegible] fca oct be p redmes. et uni-
uersitas [illegible] apli et pmi [illegible] reducta
i fide [illegible] plenit reducenda. et saplin [illegible]
[illegible]. In [illegible] magis [illegible] e fsalem
[illegible] pania et vin p [illegible] et [illegible]
figura h' captiuitas [illegible] parriano et [illegible]
[illegible] illa a fueda e [illegible] et illa aliena [illegible]
a fueda. p [illegible] an [illegible] gog.
et magog. et vii [illegible] captiuitate [illegible] figura.
[illegible] p. v. reg [illegible] coram
figura. [illegible] i pucis [illegible] et ino
[illegible] fuit et [illegible] regni
[illegible] a p [illegible] i ualle [illegible] i psalmista
[illegible] cuadit
[illegible] ad morte spiritual p [illegible]
p [illegible] ano [illegible] regis [illegible]
[illegible] p [illegible]
[illegible]
[illegible] p [illegible] anno et [illegible]
[illegible] gra [illegible]
[illegible] p. [illegible]
[illegible] romano [illegible] abraam [illegible]
na. [illegible] c. i. xiii.
[illegible] anno [illegible] die [illegible] fuerunt [illegible]
ad' [illegible] p paulo [illegible]
et reducendo p [illegible] uinculu [illegible]
[illegible] mag
[illegible] et sacerdos [illegible] sacerdotu
[illegible]
[illegible] mag [illegible]
[illegible]
[illegible] de ro no
[illegible] legal [illegible]
[illegible]
[illegible] pau
[illegible] p [illegible] exempla
[illegible] sacerdoti [illegible]
[illegible] fui
[illegible] paupertas [illegible]
[illegible] sacerdoci [illegible] In. 3°. [illegible]
[illegible] ecclia di p [illegible]
[illegible] sacerdoti [illegible]

et p fiat de sacerdotiu h' v [illegible] 4 Post hec [illegible]
ac [illegible] e p [illegible] dnii ad abram. [illegible]
[illegible] complenda [illegible] ad o pan
[illegible] ne [illegible]
[illegible] sacerdotii mod
h' [illegible] ab [illegible]
[illegible] opum. [illegible] Dixit abram
[illegible] q' dab m. [illegible]
ano. [illegible] multiplicabo [illegible] Ecce filius dnii [illegible]
anno [illegible] cedere [illegible]
ab [illegible] de. [illegible] ne [illegible]
[illegible] ad cui.
Ego dns. [illegible]
[illegible] cana. [illegible]
. a. pmissione [illegible] no
li anne [illegible]
[illegible] mi
[illegible] ai mag
na nimis. [illegible]
[illegible]
[illegible]
pmissio [illegible] pmissione [illegible] pmissio [illegible]
[illegible] chanaan [illegible]
[illegible] abram. Dne
de q' dab m. [illegible] p [illegible]
[illegible] p [illegible] m.
[illegible] damasc' eliezer. q. d. [illegible]
[illegible] damasc' eliezer [illegible]
[illegible]
[illegible] aug [illegible]
[illegible] abraam [illegible]
[illegible] pmissione [illegible]
ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] pmissione
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] aug' xvi. de ciu.
c. xxiii. [illegible]
xiii. [illegible] multiplicando [illegible]
[illegible]

[illegible] ad [illegible] aug. [illegible]
[illegible] alias [illegible]
[illegible] aut' [illegible]
[illegible] reputatu e illi ad iusticia. et
[illegible] reputatu [illegible] no
[illegible] reputatur [illegible]
[illegible] pmissionib' [illegible]
[illegible] reputatu [illegible]
[illegible] prima [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ac p [illegible]
[illegible] alio
[illegible]
[illegible] apls ro. iiii. [illegible]
[illegible]
[illegible] plene [illegible]
[illegible] nomatie
[illegible] aug [illegible]
[illegible]
angel [illegible] i bono [illegible]
[illegible]
legi p [illegible]
[illegible] reputatum e illi ad iustia. [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] p [illegible]
[illegible] exco [illegible]
[illegible] more [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] magna. exco [illegible]
[illegible] p [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ad salute [illegible] Dixit q' ad eu e' dns. [illegible]
in [illegible] sue magestatis [illegible]
[illegible] expedit eorum

[illegible] remedia
[illegible]
[illegible] caldeorum [illegible]
[illegible] caldeorum [illegible] Ut dare
[illegible] p [illegible] lxx. [illegible]
p q' [illegible]
[illegible] modo [illegible]
[illegible]
[illegible] signo [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] p [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] p [illegible]
[illegible] pmissa [illegible]
[illegible]
[illegible] p [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] pallium [illegible]
[illegible] p [illegible]
[illegible] pmissa [illegible]
[illegible] p [illegible]
[illegible] Q
[illegible]
[illegible]
[illegible] anno [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] ad [illegible] ad [illegible]
[illegible]

. C. xvii.

v̄ ẏsaac dr̄ er̄ p inuasio ns z g rā p̄ti d̄ q̄ ūc. q. q̄do
auditi z scto mag̃ s̄ ḡp lege ū dat toto s̄iu
ū z g rōn ū ē acept. iaco cum p̄ter sumo z
mi g rēdce ab. z taco sunt z assp̄ uīut ui aroac
tidi in cede ad q̄ tener [blot] de serue z sibi iualle p
le leret. Dix q̄ cauay ad abzahm̄. ī ub agri
ōme z c. Spnatū ei sū q̄ ille dil̄lay aiio g ū
ad agrū co ungere q̄ ubi sibi uiaelbat q̄ albe auz
aiio gialcet illi ī cann ag itall. ude ea ut lib
ei. i. xpiut ē plag. Cōpon̄t lau ace aīte q̄ iuuge
ancilla d̄ modite. l. qꝰ aug. xvi de aiu. c. xxv.
die vu ū iuli ū tē tele cuuge ceypat. ancilla
o bēpant uilla ispat. Affligere g̃ calamy. ee
ī foie. c. z ad domada iū biā ei. z iucīt eam
d. d. uup fore aa. i. uup p̄neū. ue cx reg al p̄z.
ait ei p̄ ux bēs z ii cō. ī lo maiore aīa ē iua
aliuz. ii ei ẏ iīncel eo q̄ audierit. i. exaudi
erit deū lou uig ue aret. ē de ad assidua ē aua
p̄ ei so. p̄ ahaelis eccl. exaudi ad d̄. ī sc̄te re
lx. lxx. in. ī ex rusticus. ī. so. p̄ rusticos
ī lelo p̄ haiuu q̄ se pat lou ag ē e aliū
bīueti. ag c̄ cariel biai i remo. i. cau a ce
uos vag er ī ēuaz eu au q̄ uiuia g̃ p̄ii dō
de hai u igis ī ē tā tabo iū ī p̄ ug ueu. zh̄e
q̄ d̄. mar̄ ei ō or z c. z eiegrone. u. s. b ligz
[illegible]

[illegible] ei

[illegible] mmo

[illegible] .C.xvij.

q̄ cōstāter h' applicōis tāq̄ꝫ certe ⁊ celebrit᷑ de
bituit cogi ſp̄ualit excellēti h' visiōis designādo.
Et g° ī medio throni ⁊ thronorū. vel sic designat clara
tē ⁊ thronorū amorat ab h᷑ ad dn̄m. tāq̄ꝫ applicat
certa ut designat ap̄ cetera certe eā ad ſcā ī ſcā
certa tp̄is cōsolatio. dicit᷑ cant. hꝫ. ī capi°. Et ē vere
a ad designād̄ cōtēplatiōē mīas ab alie. ⁊ ad ūm
edū q excedit cōtēplatiōis n̄ ē n̄ ī vita cēteri. Et
ſēria ī hoc ſcō tabnacl̄ suo sic ⁊ helye ētia in
loco hoc qllēte. q° n̄ ē ī inab' cor suū hītabꝫ
p̄ailitorio tabnacło. xp̄ caritati ſp̄elūca. v'
ī nisi ī illo ad ētia egitis. Et ī conualle mab'
a ī ſpētē dilol' clari⁹ ⁊ ahenat. Et eiꝫ p̄ ſuo
h'ilitatꝰ ipe h'itab' dīone oīu mūdialiū ua
cat. ⁊ cla'rate celestiū radioꝝ. ⁊ ahenat ex
ſtati eī ab oīb' ſēsualib' ⁊ h'uan'. tit. xy. lib.
yx. ē quā a ſ p'liacꝫ ill. xvij. ed'iol'. Et uꝫ
ad q̄ ſtat' regis ipiū p̄ conualle ē caloꝝ ex suo
g'sieualti āno tāc Et uiti' gallia nōc̄ cātant
tꝰ ⁊ mediocrib' adhibe. ſ tc' a ueāeim' ad
medic̄ ceca mȳꝫ ⁊ ca° tēcīua p̄ opmi n̄ gīe ⁊
glie. ⁊ oīc d ie ſcē tē ... ne ēt uit talge
ītat. qhe' ſolo a ⁊ iomosa. ab q̄ n̄ ca exalta' die
cōtēplatōis mīa ſcē ſupat q̄ nalꝫ eī p̄dictꝫ iſter
alioꝝ ī ucies radices ſūdamētū ph'oꝝ ⁊ pe
dēati p̄ me' uſꝫ ad ſrūct' ſidaliū opū ſeu goło
riū. ſcō a aē ab h' p̄ ei vitē. ſ ioā ſuēra
ſ. adorat. g°. ūitat. g°. ⁊ rees laſſat. vilſ ſeſtīe
madat ſare uc p̄ane' ſtīa p̄ſicia p̄ et. viſ. ip̄e
opaꝫ ī uctiu ſcēte alluit xp̄ ſal ī oati.
⁊ cog' codī cū ī b'imor lacte cōrā eīs app̄oit.
ip̄is cōalſtāc p̄ p̄ma eī di ſp'ē a cōꝫ ītiāt ⁊
caſtit alſtat ad diū dat ⁊ cōdꝫ ſcē uſꝫ ad ī ſīma
ſbie' xp̄i. acē ūi diū ad ſcē uītat ⁊ b' ⁊ ꝫ
ī diū retiar pod q̄ ſcp ī n̄q ē cal'as alēdīꝫ
⁊ ailleātel. acedit p̄ ſida dioꝝ ⁊ p celluū in
tali ſitate cāe g° ſcē cap̄ ēcui ⁊ cī potar. Et dicta
cū oblata a cū ſcē ū dioꝝ p̄ cor ſp̄ualiu laūat
ab ligeā. ⁊ p̄ ſeel   ij ſuda. ſꝫ ſta
mi' ⁊ pc̄. p loaꝫ p cōll ſigū huil' p̄ iecti ſec
regicn. ā ita qi ceta ip̄ui vilitate mī'. ⁊ aē
p̄ ſīnā ſiat ſꝫ ī dlina āb illic tū ſbal p̄ ſcāꝫ
alēꝫ ⁊ collione cōmyxtā ⁊ gueam'as ab aīub
h'ilie abnegacōis oīt ſp̄n ceāus ⁊ roīt ſ p̄ta
ram ſpat ⁊ app̄oit. q̄ ad p̄ ta tāc ſile deſigr̄it.

ſilia eſt ei p̄ſillim' flos ſaīne dētē ſalia eſt ge
nilinēꝫ moꝝ p̄ uiue paleſtīe capiet uniū ad diū
modiū. p̄ ſliaꝫ dicī cēn' icbꝫ pl'ois cap' viui
ſinii bonī. ⁊ aē cui cāci ⁊ ab le. q̄ ē cīi didici et
ſeipleuit boni. ⁊ ā iōſt c' cōri ſitate cīne po'.
ſcīhe co'ᵃˢ ⁊ mcōſ. ſꝫ nc̄ p̄ ceaiq° p̄ ſiūm ap̄ icē
ima' ſucoſſē uctimy ſamilia ce aī ī nco ab laai
calīi. ⁊ rcai x ' viceꝫ nip cōꝫ p̄ ct ſꝫ p̄ ipio' uideꝫ
ab h'ib' ſcē gac ⁊ ab ſy' ⁊ aico co ᵐ cap ᵐ ta par
coꝫ ē mei ġ noꝫ q̄ p̄ ſicedui cono cōiū cōtāl ⁊ a
ē ſicati. a app̄oit ai bug'id. ⁊ ai lapore ſa cō
ſuaui ⁊ p̄igui ⁊ ai lacte. ⁊ ai p̄a ⁊ i no cōa tēn
iſtali ſip̄ ta. ⁊ c' q̄ tot die n̄ ē die q̄ꝫ reſecō
ni allētio. Et nō q̄ ſ° p̄ ōa ſcā ſꝫ ai tui ima
ſeſtia cēe ⁊ rch'. q̄ ſcē etaīe ⁊ a' ſuo nelē
ag' lēte ⁊ a uicē ſ mo iſtat. ndle uinacē ⁊ agit
volta. Dic a xpona' buccella pais. ⁊ ip'illū
nī ⁊ ſ'agm ⁊ incōetīi pais moꝫ cāta' ſūuit
p̄ ē pane ⁊ oī ometa. buccellaꝫ die a' ex bui
ii' a' ī ſig. aelis ⁊ ſuctūta p̄ ſidī ſcā' mōab' ia
iſtaudi. dic ⁊ vitiū tēni. ⁊. mitē ūnē ctū.
⁊ ū d mac ſꝫ teūnal cōmes būce. vid's eīt
eō q. ſcē te ngie ſicte o'iul ſꝫ meliores g'toſt
uinoꝫ. agū ū qſt cemiēmīt būida. ē ip̄ſo
nūni boni adeſū. Dearlore ē ſcā' ſꝫ reſecto
ſuīt ſꝫ ā dā ſtha imeta tacta ſꝫ ī p̄ n°. expoītā
ēle h'. Quicꝫ oīnatait oſpit ad eū ē ſaruecoꝝ
tua. n̄ ſi qāit qī ig'litat ſꝫ ut ex reſpōcē ab ſc
ā cāuo ſeg' ac ib' ar eōi. Ille ſꝫ ut' cāi tha
nacb eſt. ſcō religioſi' de ſar. ſ' ei eis ceuote
ſūnt q̄ ai ceſp ſie ī ſꝫ ū uūr'. ſꝫ ic' iocali' ma'
ſꝫ ei tēꝫ ſcia' ⁊ dicas ſcā a ī ſꝫ ſuā ozo ſartu
a ſ q̄ ſi ioſ eſt abſꝫ uelo ⁊ time'. Dī ſcē
ſic ſꝫ ab h'ī tacebat. ſ ſioua ſi p̄ ſii no cōme
ſū ⁊ imedi' ſuoꝫ. ⁊ aē eſt teīt ſꝫ oꝫ ⁊ ſcē
n. au dix ī cūtēc ſcā ⁊c. Queīt cūo cōtua
cōꝫ ū ſcē ū uioꝫ poal vna vox emanaiētē
cōtib' cle' ī ſig ſan d poaīt q̄ dix rei cōtē ī neāā
ad tē. cō q̄ dx' ieſpōd p' dan. ſ eſt q̄ d'ul'ſuox
ſiue cōu ſcē cīna ſig ſcā cāi ⁊ cāī. ad cālai aīl
ſuit vna. cōꝫ ſt' ſaꝫ ab vno cō ī ſbꝫ loq̄ ce ſcē
ceo q̄ ī uī ī cē ceino' ceſ una' agmīt peoꝫ lī
gſt cā cē ſcē ī ſaīi vōte ioāt. ſa p̄ ic̄e cūd cōue
ī t' ⁊ p' uel loq̄ eīs a ca ī ſꝫ vna vox. ſic ⁊ ſtas
ub p caip ſas tū cōdulaꝫ loāt' nō ditī ſcē plali

hy dicūt ſꝫ ub. ſꝫ ī' dix. ſ' eſt q̄ cē n̄ ī ra do ſꝫ p̄
mi coꝫ aſſūp ſcī ma' ſola uacē paſſit ſ p̄ iē aū
cilit ſ ſcē ſcē app̄ le ſione ab he aꝫ ma q̄ ip̄a ab le
ſiut ſꝫ b't uſiu q̄ cāb vox ſiuit aū. ⁊ q° ſꝫ ſcōe
p̄ ino ſꝫ utaꝫ ī ſii ualde ſacile cō. alias poſſit'
q̄ vii loqȝ ē ip̄ ōm tū ſcē pea ui ſp̄ ōm ap̄ſtoꝝ
alii ⁊ ondebāt. p̄ iui aī uol vni maġ ⁊ ondetā
cāb ⁊ ap̄ ſtol q̄ gr ue inilio ſcē ſcē tiu'. ſcē u' ſꝫ ino
ſcē ſcā' ſ' viii biuḡ peccato. n̄ oꝫ p̄ ſcē ī ēar nat
ſo' ſcītaſ locut ē ub. aiq. moꝫ ſcī p̄ ſcā ap
pāat loq̄ do co' ſtutaſ al ū ſō ub p̄ ep̄a ſcū.
ali p̄ ub ū ſp̄ uatī. Relinqīt uelam adte ip̄ ſi'.
⁊ p̄ uili' applicōꝫ ſcē ut. ſꝫ ſꝫ ī ſcē. ū leḡ. ⁊ p̄ ſiu
ſubleā ⁊ nouiū g'ie eſſari. ſcō q̄ aīuī ī teḡ ab
ſcē applicōē uꝫ ad p̄ ai p̄ cea cp̄ oīt. ai ſp̄ inīſtū
ſcā ſeu ānny tūto ſol. ai ne ceaī qī idī ad ue
nī cār tēpla p̄ ctai p̄ ſaat ciaꝫ cui' ſꝫ ꝫ cceſ viceā
ſcā ſuiſſe ſꝫ pai ſere p̄ acū nē. Vita cōmcō
ſ io. lxx. hīc ioſ ſꝫ ⁊ ī loꝫ aſcē. ſꝫ p̄ ſcoꝫ ē ei ī
ī ſcle uita. ue ſic oꝫ ⁊ ſcē ⁊ elcat ad te ip̄ ſcē
uite. q̄. dicat. ſi ipſo ⁊ ā vita ſiue cōmutat.
d'a moꝫ h'iemo. ſꝫ ſo. a aē p̄ cō q̄ dēm mod
loqui dicenꝫ ū aī ucē de ſua vita p̄ ep̄illo. aīeſ
vita ſit īmutal' ⁊ cēnſ. ſꝫ ut hyo exemp' dicat
no' ſic deſꝫ loq̄ ai loq̄ in deſiuiſ p̄ uos ſicedi. ut ſcē
ep̄aꝫ la. iiij. q̄ ūi' ī libelo cāp̄ ē ute p̄ ſic ī uoī
ai cōiuite q° ē gīe uiuiſicē. ⁊ ſū' cle ideꝫ ſꝫ
⁊ ūita h'ē. cū ideꝫ ſꝫ ute ſig' ſicē q̄ ā uē ſꝫ ſt
ad ſcū uitali tp̄e ſ eſſaui' ſoꝫ ī p̄ tiēte ad ſcē
ſꝫ vite p̄ ſcām ū. lx. abꝫ ī loꝫ aſcē. iꝫ ē ūiſue
p̄ laē ⁊ p̄ uaēe' nelle uiuāe. ita ut ī ſcol' p̄ diāt
q̄ ſcē ī nacīuaſ p̄ ſaāe iguīah ſꝫ ⁊ loꝫ ā. Et aſie
ut ſare ſi ūi ſcā. ī. uiſtu ua. q̄ ſꝫ deſiua' ē albꝫ ae
ſcē vil cāpi° pp̄ iendi. ā iſto cāſe dicāt. ſ. ī
cāꝫ e ⁊ ſcē cētel aū ualde ſicē. ſꝫ ei iuuī ad
oīd cō. quo ſcē p̄ ſaū ē ſcātū ubi ⁊ ubi. Dixa
oīſ ad abꝫ a. q̄ ⁊ iſto ſarai ⁊ c. ſcō q̄ ſcē uoleſ coꝫ
uꝫ ē ſcā ī uoiat ſīmone ſuū ad ſcā. ſꝫ ad iuī
ē p̄ ⁊ ut cōcao q̄ oꝫ die ſard' uo dꝫ aē p̄ ſcīne
dui ſuoꝫ ē. ⁊ ſioꝫ cōꝫ ngi ⁊ egi. ⁊ o ſ ſiuo ⁊ ſō
ī ſioꝫ p̄ iocīn ſioꝫ ē. ſ° q̄ ſara ū cuiē ē ī cōꝫ ſt
p̄ ſeiꝫ. cāt ſꝫ ī ur eſ. cō ut p̄ cē ⁊ uloꝫ ⁊ o ſu
ſioi ſare. ⁊ o cōi loāſ ad iuū cā aē ad ſilatoꝫ
cōa ig'. ſꝫ aē cōꝫ ī ſpat ſarā. niġ colū cōl ſcā
cō ē. dō. q̄ ā iō ſiy dub iꝫ ⁊ ueiſꝫ ex abigui ſeu

ſcā ī ⁊ ob ſcīcāte die reuelacōīs cē diſte ⁊ ūi
tcāe dub'tāſꝫ. q̄ cē p̄ ſup̄ aioſū ⁊ cōmaru cēt
ſi uit aſſeie q̄ cē abigue reuelat. q̄ ū ſꝫ aug'
ex ſp̄ o dacōē oīs cl'us uē cē p̄ ōm di. ⁊ ex diſſicilēa
d' ī exiꝫ ſumpta iō p̄ ſaui. ſꝫ ūq̄ cō ē daꝫ diſſi'le.
ſcō q̄ cē uoleſ oīdē cep̄ oīte p̄ cāi uītacliū ſcē
dacōīs viacꝫ ſaiē ū dꝫ nūq̄ ē ūiꝫ diſſi'le. au
ī p̄o' le. ſꝫ ut ſit ſic ⁊ paulē. ſiq̄ cō ſit q̄ ā ſꝫ diſſiale
⁊ ō ſcē ſe. xxxij. ō p̄oīē dē cō ſcīn ſꝫ ſcē uda ī man
cul cōꝫ ⁊ dād iedu ſcīna. eī p̄ īma cāe ſcō cꝫ
vimiſe caiui. nūq̄ ū diſſi'le eī oīm ſcū būū ⁊ p̄ au
lo aīd' ſe. cāe cū ſcaſti celū ⁊ ēai ī ſcoꝫ aū die
mag. ⁊ ūcī' ē diſſiale ō ē ubū. ⁊ ſup' dix ā'
ū g'im ānuiāat. cōcep' cap̄ ai ſiliꝫ di ⁊ ue ſꝫ ⁊ uē
. ſ. poēa ubi ū ⁊ ſcā. ī. ⁊ ſ. ꝫ oꝫ q̄ ſcē ſcā. oīne q̄ ſꝫ
rcēm cua ſꝫ ſa bil' ⁊ abꝫ ō dīcāe cō gicā' ⁊ oīſ
ſicā'. ſ ā cai īndi negāt ub īmiada ⁊ magna
ſioi ſaīc cāiq̄ ī ſp̄o'ia cō ut ſꝫ ī ſcāinacō. ⁊ cē
cēnag'iacō ⁊ cōllia ut ī ſcā a' ſꝫ ō ſuāꝫ poſſꝫ ē
ſꝫ viui. Et uſio cāſte dicit. poſt q̄ cōlemiꝫ ⁊ c.
exiꝫ ſꝫ q̄ p̄ ſ ſiue cāiq̄ dubitāſ ⁊ diſſicile ē cāp
cū ⁊ ſ' ſꝫ cāiſuiā cōꝫ ſui q̄ vin. ū ſ' ⁊ uſcē ſꝫ
ſanua ī ubis ſuiſ' iſtaſ p̄ elle uoāre q̄ ā in ūq̄ ēt
cāte q̄ ſcā uino ſuo cai' cōiuīſa. ⁊ aai' cēlacōi
uaane. q̄ īꝫ ſ' ſcē ī ū q̄ ſp̄ o ho ī p̄ cepto ⁊
gaīo aē cēa ſcē. xl'. ſꝫ ſcīꝫ. ſꝫ aīuī' ſiuo cēcē
ō ī uuiſicāiy ū giāciaī ſaie ⁊ ab ſcā
ſ ap̄ ſiꝫ. ſcō. iiij. ia' cāe q̄ ī cōnoꝫ ana. aī ſꝫ ī p̄°
ī cluḋ ī uuiſicacō ī ucō ſcē q̄ aip̄ ic ūi p̄ ac.
dꝫ q̄ cē p̄ cōmunicāi ū ale boni ūiſ giācē.
⁊ ꝫ a d' cēcē' ſcē ⁊ ſcāe po ai q̄ ſūiſ ad h' p̄ aie
cōāē ⁊ commuſicacō ē aip̄ ie ucōſe illip̄ a igeī
ce. ſcō ai ſꝫ q̄ relīq̄ē ſuas ⁊ omes ⁊ ſi uacioſō
eſſaiſ ſp̄ mala ā ſcē' paciuſ cōſcāu ſuaſ ſcāi.
q̄ ūiſ poſſꝫ d' q̄ ī uuiſicacōē ġ ſcāie coꝫ ū
ſiū uicōſt gai pl'q° aēl ſcā q̄ p' cēt. ſꝫ eiꝫ
bū poai p' ſcā aō. iiij. cōdictū. ⁊. iiij. q̄ ē ⁊
uuli. ⁊ o iꝫ ⁊ c. dicēt. ū ūli timoꝫ e p̄ ſcāia. ſꝫ
ultīni ſcā cāp ſcē ut ōi dāt cprāa ūne
gaū ſꝫ q̄ cē aſſerīat cāiq̄ ſacē ⁊ uē ūeſ uelꝫ
cō cōdrē a' cāi allucāa ī ſcā ī. aūcāiq° ⁊ oluta
ue ſcueleſtīe inaēt. ſꝫ ſcā cāiq° ex paſſione
cōnaſ ſeu ſcāi die adꝫ qū ieſp̄ ēe ī ⁊ ſcāul biāte
ip̄ ca. ſꝫ ſp̄ quō ſaua poai cēe p̄ uſcē cō ab ſcādi.
ſꝫ ſꝫ ſꝫ q̄ iā' uidēt abuſ ſcō reuelacāi ſuiſſe. dō. q̄

[illegible]

clamor sodomorum et gomorre [illegible]

[illegible]

descendam et videbo utrum clamorem qui venit ad me opere compleverint [illegible]

[illegible]

abraham [illegible]

[illegible]

& soli illa dua adiacentia ei loca que salue sunt adi
tate m̄ de illo loco sed non uidetur quod esset locus loth sic.
& qui adiuuat uisui suum infirmus illius loci cia[n].
& eo ipso de facili potest aduerte quid est locus uel quis
quia ad. quia huiusmodi excecati uanitas moris per hoc
& uanitas adactiuitas & iudicia uisualis quod eciam a.
nat̃ ... medium & orbem & organum uidetur. ... c. dotis
& debet esse aspectus & iudicium illius omnis & in eo uno
... uel ex illis sit superius pro dum multiplicatur uel
spedamur. sed ex parte medij & orbi potest in loco
loth officium spectat talis parte. ita quod in illo distare
accidit loci. aut potius iudicium illius omnium lucem. ita
quod ipse uel consilies uideat. per uel aspectus uisualis ita
diu uel diuidam quod in loco loth alia re uideat
aut uideatur sine uidere. sic alia sine ... lucialis uel se
nec illa domini uideat in nobis locus. ita quod uinus
ut duo. sed uel uel quod retinam in specula speculi uideat
quod in ... distat aspectu. quod non est in ... cui diuino
... ... ut sic in ... possit in sic ... speculum.
Dixerunt autem ad loth. habes hic quorum quod pertinet sodome
obliuiscere eius quos non uellet eum esse saluare uole
bat. Egressus itaque loth. cum sit nocte ex ... pro
mox in autem ... quod exclusi ... sunt sine ...
ut quod ... ab ... exectationis ... quod ...
est esse angelus uel omni ... uirorum & saluare ... dixit
... ad eum ... locum. sed ... quod ... non ...
... & ... suorum. quod ... saluare
... eorum ... & ...
lat sic & hoc fecit. Egressus itaque loth locutus est ad ge
neros suos. ... locutus est ad ... ac
cepturi erant filias eius. non dum eis acceperant causa ...
... quod acceperant eas. ... legi accep
ant. i. desponsauerant. Et uisus est eis quasi ludens loqui.
i. quasi ... ... q. d. ...
dicebat fuit eis ludibrium & ... & ... ...
& ... ... i. ... in
... quod non recederet. Surge & tolle uxorem tuam & ...
... tuas ... sceleribus ... sed quod ... ...
... angeli ... non ... ...
... que sic ... ex ... ...
... ...
... ...
... ...
& ... illorum ... dissimulante autem illo.
i. negligentius non plene ... ...

... est sed ... ... est quod ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ... negligens
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
Sed nec possum in monte saluari ne forte apprehendat me
malum & moriar. ... ... quod loth ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...

eam in ocedas

eam in ocedas. que modica est & ... uiuet anima
festina & ... quod non potero facere quicquam. ...
... ... non posse ... ...
nolle. ... ...
uelle eo ipso ... non posse ... ...
... ...
... ... loth
ab incendio illo saluare. ... ... abraham.
... ... segor ... ab incendio sal
uare ... ...
... ...
... ...
... loth ... modica ... ... segor.
quod ... ... uocabatur bala. ... ...
... & ... ...
... loth fuit dimissa. Sol egressus est & ...
... ... abra
ham & loth ... ...
Igitur dominus pluit super sodomam & gomorram sulphur & ignem. i. sul
phur igneum seu ignem sulphureum. a domino de celo.
i. de ... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ... mane
... ...
... ...

... ...
... ...
... ...
... ... loth. ... ...
... ... abraham & ... loth.
... ...
... loth ... ...
... ...
... ...
... ...
... ... loth
... ...
... ...
... ... loth ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ... loth
de segor ... in monte ... ...
... ...
... ... bala.
... ...
... ...
... ...
... ...
... ... mane
... segor ... in monte ... ...
... ...
... ... in monte ... ...
... in monte ... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... loth ... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...

[illegible]

C. xiii

[illegible]

x rinnate distincto elect stateni pari celite cui
redda. i. p ab hinc eligit de omni pre a p ex dote
coacte signorum sue votis quam di votis incipias
voratis. vel est dini adiutu ad eiacdu iacta et
filium de domo sua. vel quam a gentium difficultate i
racionis sunt recte legales et amore synagoge
et zelatores eorum. et consilii est israeli pari cause et
est fui in ic incede paulus est. Amalle et du eratti
ipo uti iorum lice fidelis atque qui uta ca celi ioluum
cum dat est que pate. i. quam quasi collia et cur ita eum al
quod lice exp toral. hoc est aut cum lice eo odefice ra
tesce vix eo cum synagoga cum t. eam dolz et plo
me. tenet te xl^m sui mo. et itura gre et glie
loge eo. ri ai par remedio cuius allure ut ad
uitam cognouit. suos quando morte filij sui.
est quod imitabilis. tatur uta aduenat illumata et
predicas per unitas di. a purgatum spiritualis capiet et
grate se ondat ac bibat et z. no. quia quasi p ofeda
comune ab hinc rabielech congregatio eius quia ta
lui et amicis illorum uiorum quasi p aliale nam siua
tus ethnicus aliis plant glauen. religiosis per cate ne
aiste. et ain leat per genua adiq. alienate. vir
gina erat tria palestinorum terra philistinorum anno
.xx. allo filius. i. alienigenae vocati quia in terra
sui portione cadit per ozeonis seu quadrantes.
et tres portione cum iiii tres eorum cadunt a iuitate sue
per fessi in et statt. et suo in elocio tam iste quod ralus
quam dicitur elocia spiritualis doctrine. puteus et in ab
lacus aque. ab ielech est puteus te stare stare rato
lycere dixit et sapie. et gratie accetheo quia illi ad auf
me pri est si suo cum satan et tesun predam pute
n a celesto et aphado. putat illi usu debacos n
ios spirituales is predicto. ne. s. illi quilem gratiam
et sapia gram r alius ad misticae. satis hoc totum tan
ctorum citra una. qui vel hoc ipso. sicut pro olam
philistinum et eam plata morum. forme a fido mutuum p
li quia ab hinc dat illi oues et boues. i. una cum fis
et iugui diu patres et quali. vij. agnali. i. vij. aiad.
sepatoris que grata adorabat. et recte p que
li ieciotum. quia ipse putei illi fodere. alleste
do. s. ab illo eciena obstacula carnales actie
nos et danctes et regentes puteum sapientia gratie
spiritualis. cum puteum a plantat abrahim nemi. i.
arbores spiritualium ciuarum et spiritualium expositam
telliui uoi ioadi et ament ino cum nomina.

Quoque post geta est. Inter eos erat fateri papie
interdum p. sed cum propter autem quod dicit propter aue
abraam. sed quia erat propter tertio offerendo filium. tertio est di
mirantiam proximi. Est autem propter ipsum est dubium.
primum a eaus de recipiat aliquid. ad recipiunt seu iz et malum
vita. i. de quod non recipiunt reperiat. primum est quia ex recip
tatorum predico explicato qui igitur et ad ut ergo iac.
exo in quem ullum recipiat possessio. Ad primum dicendum. quod recip
tate vno modo a quo quam est ex re. et extrahente recip
itur induitatem domanum. et dicitur in nihil iacob in
ab illum. unum de quod non est temptatione malorum
sui dicitur recipiat ea gratia sua. alio modo recipiunt
dicuntur quae recordari ad idem recipiat. et ad plus
dubitantur miramus et alius ueram et ipsi. et in recep
tate suos. et ad p te illi ex p inter iacob. Ad secundum
ad sufficit recipiat capere. cum a ex p ubi sunt et c. et
de gaudium eius cuitate fides in a eius necesse.
tacere ex p. est. sic eius. est at. ad tercium dicendum quod
lz iocer recipiat et aiij recipiat in nelle et p mad
cuius ignorari iudicem. non in iure. et magis noleret aliud
decapli sui et genui est nouam aliquis pari
comitibus et obsecomibus recipiat cum et inquietudo p us ac
ci ita p sua aucomni actus emittere. Iuit sacerdos
quia de ignoret reliam nouum filium de illo est
in eo de ano no est ne est per satan per sablia di
gratia satan p nobis aspice filiam quae genes ilius ams
liber suo agentus. et p aspiciam ad que p ecclesiae
male euentum ea sunt ne nouo eciam dialti i
filium fore per ipso licet eo dele. que i ie sable.
in mosi ponere esse sable per sami ponere eo odeo.
p ut a dicta est ab eciuo est per ecclesiale eximiad
iei fuit per que p emo est. aug. sup sua p ecclesie
et que p a ia pgita est s i fallbili. sacrificia
eragen. et lz in iure spiritus eam. ut dicit gen in
sui uit. lz pati ut p tenata et ut p eaalit eimaa.
esilis a distincto cadit si di uelle. ua p dz uotis
aucecelis sa u uotis bis plaaa cerauo uotis dicit.
g i. s monim pt pp ar bin eo. ac recipiendi
seu uoledi expm ad ignorari. s. r. p im moi
o pat p te. uo ei uotis anice. et p ut ieda libetate
et eragen uotis inte ii est ad h eaim sable
anli per au oppo sum faim. pt io nabli ad
madare per tace p ex alien illorum sicut sable et
per sari ii quod sicut sari p dicit quod p illud ad te
ad i sad di. lz p traxo p te di quod p io dat cetuso

q i ex pac sua. i. ex p re ipi sua fiat sable et
sani p tato. s. p h alien oppositorum deciarat ad aul
ectio. cum p ec pari ii de offerendo filio daui tm
dubia actiue. primum est angt re portauit h pape.
ni ocaho in actiis sic ad ipsum. et poalie quod h
fuit a p io p re. xai a oudi iosit sic do in oscite
gripe delere i mortuis hoi in et papue in accidiam.
sm est anabhim i te fecit eode et obedi. no
ei stat se iede este et difficile iede facile imo
poterat quod erat exite este et difficile. Est et h ad
dubium an. s. ysaac debuit di p a obedire ma
sic qui ii ceuati p z ia erat ex per iois. probabat ei
lingui et sani quere et offer quod exo loblat igniem
et lingui uerat victima q detebat offerri. s. et dam
e ex abraham p ysaac natu et ablactatu fuit
coloniae palestinorum multis diebus. et recordat a p
quod gesta re recipitur est abraa et est ex ano p z q p
mis quod ab lactate ysaac h fami quasi trun un ec
Josephus iecite quod ysaac erat de. xxv. annorum. Tercium du
bium est quo abraham ab h inducti potuit plus
sui dare. cum et p ui pro quod ad ozanum relatei ad uos
ai ipse i dubitat p ponere et eam de oculum ufm
sui ac p omi acet te ad eos ii iedita ai illo.
Ad primum dicendum. quod est de eallie h p recep tu r sui quod i a
brahe et alii sui quod i r in. p q o r sui. et ii debet
de i sui ai quere et amare. sic p fan actu ani
iaat et obedie sue pro est et p sua amaciat et ole
mi ad amore diu a tua alucia p uperali diem os
ad ma amarcalia se medulli obtam. et ii ai
p recepto primo et mutu h suo no et ut ad ma ad
istecte s i ditiatis et eam te bhaam. et pte a p z q de
ih p recepto p dd p h i cedebat a ii eo. i amabat.
s o p z h i abrahe et filij sui ostat eam et ex lz p z co
uite et amari uehemt ardebat. et temps i ple
et p recepta i noce debat a i cl quod obi aliqui ii au
diat. et lz ie memore fidua idi i in bre pore
et uime. z o p z b in in. ai et sicut ub i mas que.
ad amini d in a madi. et de i oubl e oledicd.
ai q z p ii retetra ub motuit quod de p t. ii eo sua
pape et i i hnico filis dicpetare. deam i p abz
poni. qui de inita au sedem ro in et iu de ciater
ipsa p recepta cum quae ub sunt uiale eru p ub imo
lad plus osi fig uiu et sic figus uila ofozimorz
deuotor i. d h ti ii col sicut uilis me itebam
h et sicut uilie loquiti tatia d i palt a iungena

sui. et ii exp ille est figurata per opera cur cep ub
ad deo uoluit uingeni sui mori. et ex q ta obe
et fuit ibi obedient pat. et quod ei dias e sicut h ex p ri
ta et obitia. quam ii fuit passa. lz solanei. i. eius
agmina et in actis builitatis. a aig per fis eruer
est p recepit omnem aui di. sicut et h ad eius figurari
i illo p te an i p apte legi sua fuisse et nullo
de ex cepit alico. ad p aulu sumptis desola
ad e p ducites ples dei fig la ut fecit. ad p
di lege suscepta est p in p z actis gentibus leg
gat. sicut et a eius huic stellerum ad ondi
i illo. ue ipsi p lata uic uxorum aiu p lella et diaaa
quales decet fuisse eam et ipsis. ergo obiat
h precepta fuisse ipsum p z ex p recedit aii est sim. pro ea
ostat quod ipsi solum ozulc pargas aius sic eruge imo
et omis p mortuos expiatum. ut g ui ai fecit de.
morte p ysaac en gedo ad eorum sui mulle et a p z
uelle uita a morte ma ozdinare ad siam in re
et p imu ii ti in et ad sim di amore et honore e dat
ip ui imo p ullimus. h pti precepta in ad h eam
fui. d no fecit ii de ai ab is delete i p eis mic.
h p ea aig delatio mis et ii laudo ub fui. s. ido d ac
ano de ysaac potui p r pe i d quod tali. ei nolebat
ai p ape q sicut ii p illud sicut id quelle h ti. dd. quod
de nolu ex ab hinc eo pat h facie a et q h facer
ii e ad madare. ex p ecpat eidi uanabilibz ca
quae di uotis ex ea b i h i q i teli. a u pe oppo i sim
aret. ceto per q de solu p bacie ozer alia. fac
ii p illud. et poito q i illud in est fra. ad if
no est p mo sib. ad fin p z ia aiati expans.
e ei responedo p to q abzahim fuit sailis ii
precepte fuisse eo alia cite maneas pie aos
talis ops ai iubtam. et papue ii p hito in taplia
oalio p uiae amato. p mis ei patriarch is ap p he
fiebant uisiones imusales et imaginales et in
falli les eo q fudatiui et fidamentalis inadiabz
ea diui et aul. et ea eate di riori erat des dubie
uisiones qles eri sicut a b da siglarius pte. a e
no est reciu sca ii p alia citato. i di s p eah ado
hoc fiui deuocepte eaz unal puine i notelata
h g o a estio est q ab hinc debuit ostime et
efferre deiple p recepta. et p recepit pl i iti quod
iae z a o aiqz mi spui fuit q p p fic uellet i
molare sim q t ab uoluiss de uno c p rico. quod
imolato uingeitiu sui s tamore n e q ge

ip sab

[illegible]

C. xxiiii.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

cui est filia. Et qui ad sa[...] aut pater eius Bethuel p[er]fectus
cum apud quem p[ro]p[ter] [illegible] sene. Dicet[ur] de ge-
ne nachor. Filii melche. Dicit[ur] de melcha
aut sua[...] [illegible] et mag[is] apperet q[uo]d
non solum [illegible] aui sed et aue erat de genere abra-
ham a sue. Aique v[er]o [illegible] inaures et armillas
in manu sororis sue. Sed q[uia] [illegible] p[ro]p[ter] non
p[ro]p[ter] absconse sic fuerunt s[ed] [illegible] q[ue]rere. Benedic-
te q[ui] n[on] abstulit misericordiam [illegible] sua a domino meo.
[illegible] bis[...] dicit est ad [illegible] p[er] q[uo]d [illegible] graciarum actio
gra. [illegible] iuxta [illegible] de illo de [illegible] primissum suum.
Cucurrit itaq[ue] puella et nunciavit in domo matris
sue. [illegible] q[uod] voluit q[uod] bathuel pater eius [illegible] obiisset.
[illegible] n[on] dicit [illegible] obviavit dona patri. Sed [illegible]
matri et fratribus. Unde p[ost] videt[ur] [illegible] fides est
m[atr]i [illegible] paulo [illegible] [illegible] laban et
bathuel. Quod dicit q[uod] bathuel [illegible] de [illegible]
q[uia] delegadat [illegible] [illegible] suo [illegible]
q[uod] bathuel pater vivet q[uia] [illegible] mag[is] sonat.
P[ro]pter q[uod] forte pater eius habebat plures uxores. Quarum
aliq[ui]s habebat domu[m] s[ed] p[er] se [illegible] sua. Et ideo rebecca
d[icitu]r [illegible] in domu[m] matris sue [illegible] dedit
dona matri et fratri q[uod] p[at]ri [illegible] q[uo]nd[am] pa-
[illegible] alius [illegible] filius. Qui [illegible]
a [illegible] pr[ius] p[er]venit ad rebeccam. Quod [illegible]
[illegible] fides eius et [illegible] i[n] illum p[ate]r eius
et laban [illegible] xxxi. Iacob suos [illegible]
fratres [illegible] eius. Et p[ost] p[er] pane[m] more
[illegible] intellige [illegible] tibana. Destruit camelos.
i. [illegible] et [illegible] ac sella
deposuit. [illegible] [illegible] a [illegible]
domino meo [illegible] m[ihi]. [illegible] filiam suam filio abra-
he [illegible] erat p[ro]pter q[uo]d [illegible] ad h[oc] obligata.
[illegible] erat [illegible] [illegible] na. [illegible]
erat expediens domini abrahe. [illegible]
[illegible] erat p[ro]pter q[uo]d [illegible] [illegible]
[illegible] filiam [illegible] erat [illegible] [illegible]
[illegible] ut vadam ad dexteram sive ad sinistram. i.
[illegible] loq[ui]tur [illegible] [illegible] q. d. [illegible]
[illegible] [illegible] negativa. [illegible] ego [illegible] hinc
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] a voluit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] abrahe [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pari
[illegible] voluisse [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] placuit [illegible] adiurant vocent puellam et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nocte [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] erat ut ad nuptias [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad puteum [illegible]
n[on] [illegible] [illegible] [illegible] puteo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ille
[illegible] [illegible] [illegible] egyptii. [illegible] [illegible] ad
meditandum in agro. [illegible] lxx. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in agro. [illegible] [illegible] [illegible] orabat in monte
[illegible] ysaac [illegible] [illegible] [illegible] ad orato-
[illegible] nova [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] offerebat. Rebecca [illegible] [illegible] ysaac descen-
dit de camelo. [illegible] [illegible] [illegible] videbat in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] tollens cito pallium.
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] pallium [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] mulieres [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] pudoratae honestatis rebecca.
Et non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a
[illegible] [illegible] ad filium [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] uxorationis filii mag[is] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] ad filium. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] amor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rebeccam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filio dei [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] media [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
solum [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nuptias [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Incipit gen[esis] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] erat filia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
esse de genere abrahe.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non esset
de genere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] n[on] esset [illegible] nuptias apta. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] rebecca [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] amor[is] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sapientia [illegible] [illegible]
[illegible] dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] suos
[illegible] plenus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de camelo [illegible] [illegible]
[illegible] pallio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in tabernaculum [illegible] nuptial[is] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sapientia morale
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tabernaculum [illegible] nova
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
debet [illegible] nuptiarum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] obligat [illegible] [illegible] [illegible] regina
[illegible] dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] negligentes
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] camel[is] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
familia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] gratie dei plena [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] diligen-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
C. xxv. [illegible] [illegible] [illegible] apli. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Abra-
ham v[er]o aliam duxit uxorem nomine cethuram. [illegible] [illegible] lo-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] agar. [illegible] [illegible] mortua
[illegible] [illegible] in uxorem. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
abrahe [illegible] [illegible] [illegible] senex [illegible] mortem
uxoris sue [illegible] [illegible] [illegible] nuptias [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filii abrahe nati de cetura
[illegible] [illegible] [illegible] abraham [illegible] ad [illegible] ma-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] palestinam.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filii
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] agar [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] moab [illegible] agar [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filios
hysmael. [illegible] agar [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] filii ruben [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] naphes et nadab [illegible] [illegible]
auxilium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] agar [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] auxilium. [illegible] naphes moab
[illegible] filii ismael [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mag[is]
[illegible] [illegible] agar [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mortem sare
[illegible] ad abraham. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] hysmael [illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible] agar [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ysaac [illegible] hysmaele
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] agar. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] paulo [illegible]
hysmael [illegible] ysaac [illegible] abraham. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] agar. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
xvi. de [illegible] c. xxiiii. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] mortem sare [illegible] [illegible] uxorem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] an ad [illegible] [illegible] filii [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] multiplicatio [illegible] ex ysaac
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] agar
hysmael [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et filios eius [illegible] [illegible] [illegible] novo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
nuptias [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] abraham [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
xxviii. q[uod] senex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

sacerdotii et humile vestimentum sacerdotale quo induto
utebantur cum offerebant [illegible] aaron in sacerdotali
genere. Quod autem dicit "domo" quia primogeniti ... dignitates ha-
bebant. scilicet vestem sacerdotalem. talem benedictionem a patre et
[illegible] dabat benedictionem [illegible] et duplicem partem
fratrum accipiebant. [illegible] habere duas partes
hereditatis et [illegible]
[illegible] dupla [illegible]
[illegible] iacob [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] primogeniti [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

et uiri secundum regulam capitulum superiorem. quarto et primo ipsi
genus paruulis primo molestie et fraudulentiam dolentes
paruulis primo molesti sunt repetentes. quia palestini [illegible]
capitulum iiii [illegible] capitulum [illegible]
[illegible] primo [illegible] emulatione [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] et pacem [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] primo [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] ysaac [illegible]
ad plenum [illegible] [illegible]
[illegible] die [illegible] esau [illegible]
nauit duxit uxores [illegible] animum ysaac et rebecce. [illegible]
[illegible] et male morigeratam [illegible]
benedictionem [illegible] esau [illegible] iacob ad [illegible]
[illegible] de [illegible] esau [illegible] benedictionem
C. xxvii. amisit. Senuit autem ysaac. in hoc [illegible]
ostendit [illegible] ysaac ad [illegible] benedictionem [illegible]
esau [illegible] esau [illegible]
[illegible] iacob ad [illegible]
[illegible] audisset rebecca [illegible]
[illegible] iacob ad [illegible]
[illegible]
[illegible] esau. [illegible] iacob [illegible]
esau [illegible]
[illegible] dixit ysaac. [illegible]
[illegible]
benedictionem [illegible] esau
ad [illegible]
[illegible]
et benedictionem [illegible] ysaac [illegible]
ysaac simonem [illegible] esau [illegible]
et benedictionem [illegible]
audiat esau [illegible] esau [illegible] iacob
[illegible] esau iacob [illegible]
[illegible] iacob ad [illegible]
[illegible] rebecce [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] iacob ad [illegible] laban [illegible] dixit
quoque rebecca ad ysaac tedet me uite mee [illegible]
[illegible] esau benedictionem
[illegible] ysaac [illegible]
[illegible] esau dixit filiam [illegible]
[illegible] esau. Senuit ysaac. [illegible] benedictio

data fuit anno quo esau duxit [illegible] uxores
et ysaac erat [illegible] [illegible] anno quo
iacob fugit ad laban. tunc ysaac fuit annorum
c. xxxvii. annorum. quia iacob fuit lxxvii. annorum
cum uenit ad laban. et fuit lxxxiiii. annorum quando
[illegible] est [illegible] xxix. Sume
arma tua et cetera. ad quid uoluit quod esau de sua uena-
tione [illegible] cum benediceret ei. [illegible]
[illegible] esau [illegible] ad [illegible]
[illegible] benedictionem [illegible] obedie-
[illegible] benedictionem [illegible]
[illegible] ysaac [illegible]
[illegible] ad benedictionem [illegible]
[illegible] benedixit ysaac iacob et esau.
[illegible]
[illegible]
[illegible] pulmentum. pulmentum
[illegible] apud nos [illegible]
[illegible] pulchre [illegible]
[illegible] pulpa [illegible]
[illegible] pulpa [illegible] palpa. quia pal-
[illegible] Affer michi de uenatione tua [illegible]
[illegible] esau [illegible] suf-
ficiebat [illegible] sufficeret [illegible]
[illegible] esau
[illegible]
[illegible] iacob [illegible] magnitudinem [illegible] ei erat [illegible]
[illegible] alia erat [illegible] alia erat
[illegible] timeo ne putet me sibi uoluisse illudere et cetera.
[illegible] quia iacob [illegible]
[illegible] colla [illegible]
[illegible] intelligere [illegible]
[illegible] obtinuisset.
[illegible] ad [illegible]
[illegible] benedictionem [illegible]
[illegible] iacob [illegible]
[illegible] maledictionem [illegible]
[illegible] Ad que mater. in me sit ista ma-
ledictio fili mi. [illegible]
[illegible] benedictio erat iacob [illegible]
[illegible] iacob [illegible]
[illegible] Indutus esau ualde

[illegible] iacob [illegible] rebecca [illegible]
[illegible] sacerdotum [illegible] sacerdo-
[illegible] [illegible]
[illegible] pelles collo iacob [illegible]
ut uideret esse esau qui erat pilosus [illegible]
[illegible] esau [illegible] esau [illegible]
esau. Dixit iacob. Ego sum esau primogenitus tuus.
[illegible] xvi. c. xxxiii.
[illegible] esau.
[illegible] non est mentitus.
[illegible] dixit [illegible] est [illegible]
[illegible] iacob
[illegible] esau [illegible]
[illegible]
[illegible] benedictione
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] benedictionem [illegible] erat [illegible]
[illegible]
benedictionem [illegible]
[illegible] bene-
dictionem [illegible]
[illegible] delusores
[illegible] ysaac [illegible]
[illegible] uoluntatem
[illegible]
[illegible] iacob [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] benedictione [illegible]
[illegible]
[illegible] dixit [illegible]
[illegible] iacob et esau
[illegible]
[illegible] iacob [illegible]
[illegible]
[illegible] iacob fuit [illegible]
[illegible]
[illegible] abraham [illegible]
ysaac iacob [illegible]
[illegible] exo. iii. [illegible] abraham
ysaac et iacob [illegible]
[illegible] exo. xxxii. [illegible]

[illegible] abraham ysaac et
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ysaac iacob [illegible]
[illegible]
[illegible] abraham [illegible]
[illegible] abraham ysaac et iacob in regno ce-
lorum [illegible] filii abrahe estis opera a-
brahe facite. [illegible] abraham [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] esau [illegible]
[illegible] esau [illegible]
[illegible]
[illegible] meliorem
[illegible]
[illegible] esau. [illegible]
[illegible] esau [illegible]
[illegible] ad iacob [illegible]
[illegible] Ut benediceret
anima tua. [illegible]
[illegible]
[illegible] Vox quidem uox ia-
cob est. [illegible]
[illegible] esau. [illegible]
[illegible] iacob [illegible]
esau. [illegible] pilose manus et cetera.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] iacob [illegible] esau.
[illegible] Sol. esau.
[illegible] iacob [illegible]
[illegible] iacob [illegible]
[illegible] esau ad benedictionem
[illegible]

sue

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Illa ad q' f abraham

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

di q̄ p'ut recitabat luza · q̄ h. so · rep'itur mox
ut anni g'd · q̄d a dit q' h urbe sit ut̄ h · sec
[illegible] pmo [illegible] ut q̄ stella urbe terra [illegible]
xiij · 7 · xiiij · dam̄ e q' [illegible] te
[illegible] · dic' ei sup' [illegible] · c · xxv · [illegible]
[illegible]
[illegible] · c · xxv · d' agar [illegible]
[illegible] v' scabte · q'm [illegible] ille no [illegible]
te v' scalee [illegible] mod [illegible]
10 paulo p' legit' [illegible]
[illegible] vini [illegible] · quo p' e quod [illegible]
[illegible] bonoz [illegible] · dicto 7 [illegible]
ad d. g'm e quod noui illd ad q' [illegible]
bat · q'ri ec' [illegible] · cui e · quod nō i ple
[illegible] lapis abq' [illegible]
[illegible] q' magni e no inde [illegible] q' lapis ille
[illegible] aut no [illegible] q' [illegible]
e [illegible] fuit [illegible] ipe
[illegible] · dō · p' · q' hec
[illegible] nō fuit [illegible]
[illegible] obsequi [illegible]
[illegible] homo illa [illegible] exhibet
[illegible] sacrificiū [illegible]
sp'ualib' [illegible] temporalib' ab ipso recepta [illegible]
q' ih' p' [illegible] pos' [illegible] iacob
[illegible] deū regimine ad legi [illegible]
q' ipse [illegible] · ad s'm dd · q' bn̄
[illegible] ille [illegible] q' p' [illegible]
[illegible] 7 ibat'
[illegible] legis · n' est · h [illegible]
obligatio [illegible] ad dm̄ tale modo obligandi ·
[illegible] 7 sub alio [illegible]
[illegible] · q' e [illegible]
[illegible] · applicatio [illegible]
ad dm̄ 7 [illegible] pleat' · p' [illegible]
q' p' h [illegible] iacob aliq' q'ale [illegible]
[illegible] ad q' p'ut nō [illegible]
[illegible] · q' [illegible] noui [illegible]
[illegible] dm̄ [illegible]
[illegible] lapis [illegible] ab
[illegible] · p' noie illi' lapidis
[illegible] p'muttione [illegible]
p' p'mi 7 [illegible]
[illegible] p' lapidem illū [illegible]
dm̄ d' [illegible] · Nec fuit modicū [illegible]

[illegible] dm̄ · 7 app'atione [illegible]
[illegible] sc̄a [illegible]
[illegible] · 7 p' figurat'
[illegible] visione [illegible]
tur [illegible] · 7 [illegible] q' fuit [illegible]
[illegible] iacob [illegible] visiones [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] dm̄ [illegible] decimas [illegible]
q' ut estimo [illegible] q' [illegible] decimas [illegible]
dm̄ [illegible] q' [illegible] vt nō re
[illegible] ipse [illegible]
[illegible] · p' [illegible]
[illegible] legit' [illegible] p' iacob [illegible]
[illegible] pre decimā
[illegible] reddenda [illegible]
[illegible] denarii [illegible] · p' [illegible]
[illegible] q'
[illegible] nō oporteat [illegible]
[illegible] humana [illegible] reddit [illegible]
[illegible] magnū [illegible]
[illegible] denariū [illegible] · Sed
[illegible]
[illegible] denarij sup'
[illegible] opleat op'
[illegible] addit [illegible]
[illegible] · q' [illegible]
[illegible] dm̄ [illegible]
[illegible] reflectione [illegible] addit
[illegible]
[illegible] ordib' [illegible]
[illegible] addit' ordinem [illegible] decimū
[illegible] nō [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] uno · 7 [illegible] uno [illegible]
7 [illegible] uno [illegible]
q' visio scale [illegible] ad [illegible]
[illegible] iacob de [illegible] fugiente malig'
[illegible] 7 [illegible] · in [illegible]
q' ipse [illegible] · die [illegible]
[illegible]
[illegible] ad
[illegible] ca'pitib' [illegible]
[illegible] capiti [illegible]
[illegible] visio angeloz 7 [illegible]

[illegible] app'atione seraphy' [illegible]
[illegible] angelico officio · [illegible]
dic' [illegible] · 7 [illegible] scala angeloz [illegible]
[illegible] ordini est [illegible]
[illegible] scala [illegible] vite
fugientiū [illegible] · 7 duo latera scale [illegible] grad'
scale [illegible]
[illegible]
[illegible] duo testa' [illegible]
[illegible] scale [illegible]
[illegible] angeli [illegible]
[illegible] celi [illegible]
[illegible] mortuoz
[illegible] passiones ad [illegible] scale
seu vite [illegible]
[illegible] · 7 p'tea [illegible]
iacob [illegible] orientale · 1 · [illegible]
[illegible] orientē · [illegible]
[illegible] lapidē
[illegible] lapidē · aut q' nō [illegible]
[illegible]
q' [illegible] ea' [illegible]
[illegible] pastorib' [illegible]
[illegible] ille pute' [illegible]
[illegible] · Laban filiū nachor ·
· 1 · nepotē · Nachor [illegible] · Dix' q' ia
cob [illegible] ovib' · [illegible]
[illegible]
[illegible] rachelis [illegible]
[illegible] est ea' · [illegible]
[illegible]
[illegible] fletus · [illegible]
[illegible] fugiet [illegible]
[illegible]
[illegible] puteū
[illegible] lapidē [illegible]
[illegible]
[illegible] rachel [illegible]
[illegible]
[illegible] cū [illegible]
[illegible] puteū [illegible]

· c · xxix ·

p'tre claus' · v · p'a lapidea [illegible] p'a creta
[illegible]
di [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
amore rachel' lapidē amouet 7 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
q' opleat' dies [illegible] · q'd iacob
duxit duas filias laban · 7 [illegible] duas ancillas e
[illegible] · 7 q'd p' filiab' laban [illegible] xiiij · ann'
[illegible]
ancillaz [illegible] · q' rachel [illegible] · c · 10 seph ·
[illegible]
[illegible] iacob [illegible] egisse nō
[illegible] lxxvij · annoz [illegible] ad laban ·
[illegible] · xl · [illegible] · c · xxx · annoz q'd [illegible]
[illegible] ioseph · xxxix · annoz ·
[illegible] annoz erat [illegible]
[illegible] · xl · [illegible]
[illegible]
[illegible] ioseph [illegible] fuit
[illegible] iacob [illegible]
[illegible] annoz [illegible] · xxx · d'
nato [illegible] ioseph dix' iacob [illegible]
[illegible] laban [illegible]
[illegible] iacob ad laba' [illegible] · anno' [illegible]
[illegible]
[illegible]
rachel' [illegible] · c · xx · annos iacob [illegible]
[illegible] · annos ioseph · 7 · vij · [illegible]
[illegible] uxorib' [illegible]
[illegible] iacob · lxxxiiij · [illegible] · vij ·
[illegible] · lxxvij · videl' [illegible]
[illegible] · lxxxiiij · annos [illegible] uxore [illegible] virginitate
[illegible]
[illegible] iacob [illegible]
[illegible] uxorib' [illegible] rachel [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] uxorib' [illegible]
[illegible] ut esset illa nocte cū ea · iacob nō

reclamavit ut d[icitu]r in mortuo adon[ia] dixit ad
q[uo]d h[aec] vox de s[upr]a in q[uo] q[ue]stio. q[ue] q[ua]d [illegible]
ad e[ss]e galaad cum ualli[s] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
sola [illegible] d[i]le[cti]one [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad uxores suas [illegible]
odio [illegible] absalon [illegible]
[illegible]
[illegible] uxores [illegible]
[illegible]
[illegible] audivi [illegible] parabola de viano
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] homines [illegible]. Sextus [illegible] zabulon
i. [illegible] domini [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in modum
de [illegible] postea ad [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] est [illegible] ex [illegible]
[illegible] est [illegible] ad regnum [illegible]
[illegible] adherent [illegible]
[illegible] est ioseph [illegible] alle-
gorice [illegible] ordo [illegible]
duplicem modum [illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
ne agendum [illegible] moralitas [illegible]
ad [illegible] ad [illegible] ysaac
[illegible] ordo [illegible]
iacob [illegible] est ruben
i. [illegible] ioseph [illegible]
nouo [illegible] moyse [illegible] est [illegible]
[illegible] ac de egypto [illegible]
[illegible] est symeon i. [illegible] est leui
[illegible] ordo [illegible]
[illegible] duce [illegible]
[illegible] iuda
[illegible] pedagogia [illegible]
[illegible] legis [illegible]
[illegible]
[illegible] adam [illegible] non [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] babilonem [illegible]
[illegible] ioseph [illegible]
[illegible] mathathias [illegible] iuda
machabeo [illegible] zelo legis [illegible]
[illegible] pugnauerunt [illegible]
[illegible] pace [illegible]
[illegible] exorta [illegible]
[illegible] est dina [illegible]
i. [illegible] romanorum [illegible]
[illegible]
morali [illegible] allegorice [illegible]
[illegible]. Nato autem ioseph [illegible]
iacob [illegible] alaban.

[illegible] est in iacob [illegible]
[illegible] ouem [illegible]
[illegible]
iacob [illegible]
[illegible] est [illegible] in [illegible] xiiii [illegible]
[illegible] laban [illegible]
[illegible]
[illegible] negligentia [illegible] iacob
de [illegible] laban [illegible] est [illegible]
pacto [illegible] laban [illegible]
[illegible] laban [illegible]
de iacob [illegible] iacob
[illegible]
[illegible] colores [illegible] iacob
[illegible] colores [illegible] laban [illegible]
[illegible] iacob [illegible] sunt [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] rachel [illegible]
[illegible] xxxi
[illegible] quod [illegible]
[illegible] colorum [illegible] visione [illegible]
[illegible]
[illegible] laban. ego [illegible]
[illegible] laban [illegible] nolo
[illegible] ego sum [illegible]
[illegible] ego [illegible]
[illegible] uarios [illegible]
[illegible] uarie-
[illegible]
[illegible] uarios [illegible]
[illegible] uisione [illegible]
[illegible] uisio [illegible] ad
[illegible]
[illegible] alaban [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] iacob [illegible]
[illegible] ex visione [illegible]
ex visiones [illegible] iacob
[illegible]
[illegible]

[illegible] laban [illegible]. Paulo
[illegible] meam [illegible]
[illegible] laban [illegible] patri
[illegible]
[illegible] iacob [illegible]
[illegible] diuisa [illegible]
[illegible] iacob [illegible]
[illegible]
[illegible] filio dei [illegible]
[illegible] quodam [illegible]
[illegible] pacta [illegible] modo [illegible]
[illegible]
[illegible] ysaac [illegible]
[illegible]
[illegible] rachel [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] iacob [illegible]
[illegible] est.
[illegible] pugna-
[illegible]
[illegible] uoluptatis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] augustinus [illegible]
[illegible] colorum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] passio [illegible]
ad passionem [illegible]
[illegible] parvorum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] fuit [illegible]
[illegible] legem [illegible]
[illegible] ad est [illegible]
[illegible] credibile [illegible]
[illegible]

[illegible] iacob
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] exemplaris [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] iacob [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
formatam [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] iusticia mea [illegible]
[illegible]
[illegible] placiti [illegible]
[illegible]
ad [illegible] non [illegible]
[illegible]
arguet [illegible]
paulo [illegible]
[illegible] filiorum suorum [illegible]
[illegible]
[illegible] varios [illegible]
[illegible] varios
[illegible] filiorum suorum. Iacob [illegible]
[illegible]
[illegible] filios suos i. laban [illegible]
filios filiorum suorum [illegible] rachel [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

cu radice vitiorum quidam post natales vel deus celat
ad idola ea qui placeant vel gentium ingeniosum et
odoratum emittet qui libera vult evertere [illegible]
[illegible] quae distinguntur .s. inungantur clericos et
religiosos vel infirmiores mediocres et supprimens vel istum
a amicos ... placentium et placatorum et istam
legem ubi lege et plege [illegible] est vel fidei [illegible]
venerationem quae vix modo [illegible] hec distingui.
Nota etiam quod timido fraudatione vitie allegorice
et u. .s. ad spirituales patres carnales religionum est
illorum vanitates [illegible] fortia de plaban
[illegible] placa falsiores vel mediores aut [illegible]
hores. et de [illegible] .s. pigri et iherres [illegible] de la
ban. post u. i. [illegible] capitum [illegible] ad iacob.
aut [illegible] sicut [illegible] est spiritualis
et unda. [illegible] in uere tepida [illegible] et [illegible]
opinioni viri ... relinquet et persistens
Nota et quod quorum laban petit vana de iacob et
de [illegible] uniformia [illegible] facit quod laban
petit uniforma. [illegible] ex [illegible] aut ex
[illegible] aut [illegible] aut [illegible]
aut [illegible] vel [illegible] et in [illegible]
[illegible] vane [illegible] et uniformes. et eorum vari
etatem spiritualis uniformitas [illegible] e opponenda.
eorum [illegible] uniuntur vel [illegible] uniformitatem
[illegible] varietates [illegible] Nota et
quod fuga iacob a laban designat finalis
[illegible] spiritualium [illegible] quasi filias sine
plebes ad deum [illegible] suos [illegible] complanandi
eius [illegible] sunt [illegible] spirituales
plus [illegible] Ideo [illegible] ad [illegible]
[illegible] suorum [illegible] ad [illegible]
sicut relicta synagoga fugiunt ad [illegible] suo
[illegible] quod [illegible] iacob [illegible]
[illegible] patris sui. sicut [illegible] in malo designat
[illegible] contemplatores [illegible]
[illegible] in spiritualibus [illegible] qui fuerit addicti.
et ideo [illegible] placarent [illegible]
[illegible] capitulum [illegible]
[illegible] designat [illegible]
[illegible] contemplatorum [illegible] suorum
[illegible] dividat via [illegible]
[illegible] carnalium quos religio [illegible]
[illegible] plurimas [illegible]
[illegible] ideo

rachel de sella que inhebra [illegible] tenendo tamen
[illegible] stella camelli [illegible]
[illegible] sella camelorum [illegible]
[illegible] inhebraice [illegible]
[illegible] ideo laban delude
[illegible] iacob non [illegible] designat [illegible]
nes spirituales [illegible] non [illegible]
[illegible] et eo quod [illegible] spiritualibus nego
ciis [illegible] laban [illegible] iacobi
[illegible] adam pax [illegible]
[illegible] laban [illegible] quod [illegible]
[illegible] filias [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] desistit. Fuerunt quoque
obviam ei angeli dei. [illegible] iacob [illegible]
de iacob placatur [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] non ei [illegible]
[illegible] imo quia [illegible] dilectores [illegible]
[illegible] suorum [illegible] est
[illegible] dilectio [illegible]
duas [illegible] diligentes
[illegible] posuit [illegible] est
[illegible] actores [illegible] supplicatio
[illegible] ad plenam [illegible]
est [illegible] modo [illegible] esau [illegible]
[illegible] famulos et famulas
suas [illegible] debent ipsum vocare dominum suum
quia [illegible] supplicare [illegible] domino suo. ne
[illegible] suo [illegible] natus
[illegible] fecisse [illegible]
[illegible] angelica [illegible] venerunt ob
[illegible]
[illegible] omnes
solum videt eos [illegible] quod [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] venerunt [illegible]
iacob [illegible] timuit [illegible]
[illegible] legatos [illegible] esau [illegible]
[illegible] promissio
[illegible] domine [illegible]
[illegible] esau [illegible] nocedi
[illegible] esau [illegible]
[illegible] videbatur ad eum [illegible]

iacob non dixit ei. ne timeas [illegible]
[illegible] dominum
[illegible] magis [illegible]
[illegible] iacob [illegible]
[illegible] promissio
[illegible] illa non [illegible]
[illegible] excep
[illegible] desperatione [illegible]
[illegible] modo quod desperatione induat [illegible]
ioseph [illegible]
[illegible] regnabat [illegible]
[illegible] non posse [illegible] peccata
[illegible] promissum iacob [illegible] modo
[illegible] explicat [illegible] non poterat dubitare an
[illegible] uxores et liberos [illegible]
.p. [illegible] quaerit de [illegible]
[illegible] suo. adorando [illegible]
dominum suum. [illegible] sua [illegible]
[illegible] quibus [illegible] adulationis [illegible]
[illegible]
humiliare [illegible] indignum [illegible]
[illegible] placare [illegible]
[illegible] humilitas. [illegible] iacob
[illegible] suo [illegible]
[illegible] modo [illegible]
[illegible] esau [illegible]
[illegible] humiliare et supplicare [illegible]
[illegible] suo [illegible] maiora
[illegible] exhibuit [illegible]
[illegible] obediendo [illegible] non [illegible]
[illegible] ipsum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] suo [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] designat
[illegible] multitudinem [illegible]
[illegible] videt [illegible]
[illegible] ad se placandum [illegible]
[illegible] eorum [illegible]
[illegible] legationem ad .d. m. [illegible]
per legationem intelligatur [illegible]
[illegible] sua [illegible]

oves et boves [illegible] legationem
[illegible] de quibus
aliqua [illegible] meo [illegible] in [illegible]
[illegible] minor sum cunctis miserationibus. Ad illam
[illegible] ieiunio [illegible]
[illegible] omnium [illegible] amorum [illegible]
[illegible] In baculo meo transivi iordanem istum.
[illegible] iordanis [illegible]
[illegible]
famosum [illegible] videbat
[illegible] ad [illegible]
iordanem [illegible] vadum iaboc. [illegible]
[illegible] iacob [illegible] illo [illegible] illa
iordanis [illegible]
[illegible] modo [illegible] a iordane distantem
[illegible] milliaria [illegible] in finibus idumee.
[illegible] iacob [illegible]
[illegible] nocte illa [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] et ad diem surrexit et remansit solus.
[illegible] ut puto. Et ecce vir luctabatur cum eo. Non
puto quod [illegible] luctare cum eo. quo [illegible] luctatores
[illegible]
[illegible] tenebat [illegible]
iacob [illegible] nolle dimittere [illegible]
[illegible] ad [illegible] iacob [illegible]
ad [illegible] ipsum ad [illegible]
[illegible] suorum [illegible]
[illegible] dicens.
dimitte me. et quia iacob [illegible]
[illegible] videt quod eum superare non posset.
nollet. [illegible] nolle posset. eo [illegible] quo
[illegible] non [illegible] denegare [illegible]
[illegible] non posse [illegible]
[illegible] nervum femoris eius [illegible]
[illegible] expre
[illegible]
[illegible]
[illegible] visionem [illegible]
[illegible] visionis [illegible]
[illegible] capillis [illegible]
[illegible]
[illegible] legis [illegible]
[illegible] expugnare [illegible]

dicat iudaismum. q[uia] vna est p[er]transit sunt ad [illegible]
[illegible] iacob [illegible] alter[illegible] iuit deorsum ad
est sub humore [illegible] ex [illegible] filij [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] robur
[illegible] dicit [illegible] p[ro] pactio [illegible]
[illegible] luctabatur [illegible]
[illegible] ad [illegible] est [illegible] ad [illegible]
[illegible] fortem [illegible] illum [illegible] erat
iacob [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] violentiam
[illegible] fortem [illegible] vi [illegible] affugit ut
[illegible] violentia [illegible] illum [illegible]
q[ui]a non est dignum illum [illegible] fortem [illegible]
[illegible] ad [illegible] luctatur.
non [illegible] iacob [illegible] est [illegible]
[illegible] ad [illegible] signum [illegible]
[illegible] ad illum [illegible] luctando [illegible]
[illegible] est [illegible] luctatus [illegible]
[illegible] synagoga [illegible]
[illegible] suorum. Dimitte me iam ascendit au-
rora. [illegible] ad modum [illegible] seu [illegible]
[illegible] vidi luctatus [illegible]
[illegible] non [illegible] ad modum [illegible]
[illegible]
[illegible] esse aurora
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] familiaritate [illegible]
ad [illegible] amicos [illegible] tales modo
[illegible] familiariter [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] ignorante [illegible]
[illegible] Vocavitque iacob [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible]
[illegible] dum fortis [illegible]
violentia [illegible]
[illegible] pugnando [illegible]
[illegible]
[illegible] fortem [illegible] ad [illegible]
[illegible] alius [illegible]

[illegible] iacob [illegible]
[illegible] iacob
[illegible]
[illegible] est [illegible] in die [illegible]
[illegible]
[illegible] fortem [illegible]
[illegible] d[omi]n[u]s [illegible]
[illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible]
[illegible] domini [illegible] ipse [illegible]
[illegible] fortem [illegible] ad d[omi]n[u]m [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] iacob non [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Vocavitque
[illegible] phanuel dicens vidi dominum fa-
cie ad faciem. [illegible] phanuel [illegible]
[illegible] et salva facta est anima mea [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] iacob in
[illegible]
[illegible] sychem

116

[illegible] iacob [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] iordanem [illegible]
[illegible]
[illegible] iacob [illegible] iordanem
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] iacob de manu esau.
[illegible] iacob ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] iacob [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
allegorice [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Egressa est autem c. xxxiiii.
Dina [illegible] iacob [illegible]
[illegible] sychem [illegible]
[illegible] iacob [illegible] dina [illegible]
[illegible]
[illegible] symeon et levi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] iacob [illegible]
[illegible]
[illegible] iacob [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] symeon et levi [illegible]
[illegible] iacob [illegible] syme-
on et levi [illegible]
[illegible]
[illegible] symeon [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] .c. xxv.

dicitur ad iacob apparuisse. i. ea beniamin p[er]cedere
rachel moriens peperit. In qua tale autem
iacob fuit. que illi dicitur. xii. filiorum iacob a[n]i[m]a eius.
In qua ibi ysaac moriens sepelitur. Invocavit
autem est deus ad iacob. Surge et cetera. quod collata
est quod regebat patrem ysaac. que cum enim iacob
nomen spirituale a filio et auxilium dei pro se
sanctorum quod dicit vitam ac urbes carnalitatis contra
ipsum. Ideo dicit ut quando apparet ei. ab iacob deos
alienos. et dicit putant quod dicat pro ydolis laban
rachel furata. sed non est ibi sicut quando
que perduntur apud rachelem. ut potest esse
post annos vel amplius quando steterat contra sichem.
ideo non magis quia que de ydolis rapta ait
de sichimitis. Et mundamini et cetera. Et mutate
vestimenta vestra. Hic alter signum immortal
ieiunii uersus ydolatrie ut gentiles a penitencia
vita et quam admisit bonum actum. ut sic cum ista
a christo in nova lege in die ebdomade. Sabbatum ascen-
dentem. qui exaudivit me in die tribulationis mee et cetera.
et ibi per alios sermonis in ecclesia fuit
super eum auxilium dei in fuga sua. de-
derunt quod eis omnes deos alienos. et per quod alius post
iacob loquitur ydola dedit. et inaures que erant in
auribus eorum. i. in omnibus ydolorum sed a dicunt
ei quod solum ydola et quando omnia ornamenta
dolorum et habitacio. Et fuerat in auribus aliquis
cum ea receperat in detestacione gentilis
sub illa fecit. Et ille infodit ea. i. in
fovea repelluntur. Sed quod voluit ea fuerat et in eorum
quod sic ea reineret. Sed potest etiam sepelire sub
terebintum. que per sidorem est arbor gummis
ua omni perfectione. et papia dicit ei vero modi
cos quod medii posset. Mortua est debbora. Sed
quod in sepultura nulla iacob in manibus enim
est ibi sicut quod mortem debbore plus quam mortem re-
becce ideo recepta. ad radicem bethel. i. ad
pedem montis illius. Et appellatum est nomen loci. Supra ei po
ea etc ipsum et appellans. Sed non sed et sicut in
porte sed in ibi cum sed ipsum ibi plenus et
inde fecit ibi isti perdicionis deus et prin-
cipes ipsi iacob. et signum maioris ascendent
dicitur ad omnem eum. et in signum quod ascendens hoc
cum igneo sacerdotio. et ascendens ad deum
ne seu complacione et adaptabile pretermittit.

tamen quia dicitur ab abraham. de dictis promissis. i. deo
mea ecclesia per destinacione tibi. i. videtis ut
sic fuit scientia et tu beniamin. beniamin erat pro se sac
tam ibi que dicitur. sed unum et oleum dominus sanctificatur
et sacrificio de pane vel de sanguine illo glutinatur.
quod dicitur est effrata. i. bethleem. non quia tunc sic vocar-
etur sed postmodum sic vocata est ex nomine uxoris
caleph. Post non appellavit beniamin. i. filius dextere
. i. virtutis. Sed sancti dicunt quod erunt qui putant beniamin
filium dierum. tempore autem quo natus est beniamin. Eius
quod anna. iacob ut erat. In quo quod dicit.
Erexitque iacob titulum. i. lapidem vel lapides in
signum memoriale. Quousque et cetera. Sed dicit
antequam dicit vellet sed est tunc post ea fuit templum
salomonis. Et dicit micheas deus aut tu bethleem ne
bula filia syon. et dicunt eius omnis. i. congregationis et
dicit ubi dicitur et in illa tempora dicunt ipsum pastores
pastores inter bethleem et gregem angelorum in ora-
tione dum erant et iacob post eam sua pariter loco
non imponerent. et quod sibi et cum in vaticinio suo multi
sic post erat locus ille vocatus. Abiit ruben et dor-
mivit cum bala. an illa pro inde erat dormi-
ente aut voluntate sed ut sed fecit non plene da-
ret. Erant autem filii iacob. xii. quia nunc beniamin fuit
creatus. et duo deinde nati filiorum iacob completi.
Ideo non repetit numerum filiorum eius. hii filii iacob
qui nati sunt ei in mesopotamia. Sed quod admonere pene
beniamin non fuit in nato. ubi moreretur ibidem
celo que. Venit et ad ysaac. sed depost adventum quam
visitacione loco sancte est in mambre quando quod
describit visitare patrem suum senem et cum
post quam non quod solus locatur ex illo adveniens quod ad
familia. Et aggregatus sunt vero mambre autem preter
suo iebron. Sed pro venientem quod deleatur synaga-
goga et ydolatria gentium. sed et iudea fide et re-
vocatione sicut ut post destructam synagogam
sancto templo et ante et christo dei in fide et cetera
ut bethel. i. ecclesia domini. Deinde debbora. i. loquax
prophecia iudeorum ad plenum moritur. et ibi radiatur
fide cum et ibi mansit. i. sub robore et sanctum quam
eloquens fuerit domini de salomone templo et in
hunc iuxta rebecce. i. ea ne nam ex quo ro-
manum imperium fuit et contra non appa-
rere locutus prophecia dicit alienum ex eo usque ad iam et quod
hoc dicunt usque. i. dominus ipsi leprosus et videre eam.

post autem quod erit in mambre et lator dicitur ut venit
ad effratam. i. ad fructum. seu ad beth
leem. i. domum panis. Ubi ergo peperit post ea
sed idolorum filium et mihi rachel. i. ovem
placatam et nam pro excelsum pariatum. Sed contemplacio
non sed ex excessum carnem et pro dolores
peperit et vocavit eam anima benoni. i. filius doloris.
Seu quando filius dextere sine ubi dicitur et cetera. Sed
non quod moralis quod allegorice rachel moriens
in post cum quod ut hec non est ad similiter dantes sed ex
actus et mentis hunc in de. Et dicit quod fuderit mori
cum. In ea et quod eos quod sed mitigat ex sepeliat. Sed cum quod
in me. i. in vita vel eam auditum pariet ad
cor eam non quod ipse in sancto moritur sicut enim
but synagoga in partu apostolorum paulum. Et dicit autem
enim generis. i. in vite autem generat et qualis vite. Est ac
ideo paulum post de eo genitum vita synagoge post
genitus et iudaice. sed post et post te ad ipsum omnibus ideo
tamen bella omnibus mea enim. post eo quod zelo compro
bologiis ut moriar ad amatore ex ea ipse exce-
no adam primogenita a anima alia cum illa
tunc quando alie erat. quod alia sub qui popula post fecit omnibus cum
gloria statim. post ea do apostolorum et dicit et adamante
tur. Et in amplius ut genere si fuit vicino. et de ru
ben sino fuerit. Post ea et reddidit et ad patrem
. i. ad iudeorum post eos dum exilio moritur cum et
vos ad finem ut post mortem ex omni iudicio iu-
dicato ad occisum. hec sunt generaciones esau. Hec sunt generacio-
nes esau. Sed iacob per si intellectus ut sacerdotum
videtis cum scripta et esau quale fuisse iple-
tam. ibi et sanctum quod et malus quod plus quod det
gratia tamen. cum post inde pro cum post aliquam bona
quod ipse fecit. et post non narrat generacionem
esau etiam in terra canahan. quod ipso non recte
sit et malicie in morte sepultus. i. autem esau.
Ideo repetat sed ut generacionem eius ut referat
generacionem filiorum esau. i. hec sunt generaciones
esau. quod ideo ut narrat quod xiiii filii filiorum esau pro ordi-
ne sunt duces. i. hii duces filiorum esau.
Quando et ille filii seyr horrei. post generaco-
logia patris horreorum quod ante esau manserunt
in terra edom. quod sed post. in parte fuerat. Et thamna
concubina eliphath primogeniti esau fuit filia
illius seyr horrei. post et de quod sed fuerat ut satis
quod potentie gente expulit esau de terra illa. et

Sexto enumerat reges de genere esau qui regna-
verunt in illa antequam filii israel haberent regem. i.
regem saul. et post ad enumerat duces et ducatus stirpis
esau postmodum post factos reges habuerit. i. hec
nomina ducum esau. Sed et quod uxores esau aliter
nominantur hic quam supra. Nam autem supra. xxvi. nomina-
vit iudith et basemath hic vocat ada. Oolibama
autem filiam sed post ismael supra nominatur melec
hic vocat basemath. Abiit et esau et cetera. Sed quod
habuit mortem patris recessit non ab illa terra seyr.
vidimus supra. xxxii. dicit quod venit esau iacob quando
veniat de seyr. Sed cum recessit sed post mortem patris
post recapitulacione et quod post mortem patris plena
sed fecerant ibi magis. Dicitur ubi ergo quod dicit. sed quod
recessit a facie sui iacob. Esau pater edom.
. i. edumeorum post ei ex eo genitus. Unde est edom.
Sic ergo. Dux theman et cetera. Sed sed ex nominibus illorum
sunt imposita nomina regionibus regnis patrum ydumeorum.
quia sic fecerunt diversas familias et sic dicuntur
civitates. Isti filii seyr horrei. Sed antequam h.
. q. genuit adam nomine seyr fuerit post horreorum
sed in capitulo illis. i. horrei habitatores erant fuerunt
. s. iorum et sobal et cetera. Et legitur lo filius seyr cum
precedentibus. post quod eadem erat ibi et edom. Hii filii
seyr sed dicit. Esau sedem in seyr unde non est tantum.
quod autem. et horrei hii autem sunt in edom. Alii
fuerunt et expositis quod cum esau terra edom preceperit
filii ex genere horreorum. Sed sed terre post primo fuerit.
quod post sub dicitur. hii duces horrei filii seyr. Quinque
forte possent dicere quod sub ubi est addamus filii seyr.
Nec ergo hic est quod post modo. post. i. dicit filii seyr. iorum
sebal sebeon et cetera. Quia filii esau deleverunt hor-
reos. et hic deinde in ipse. Iste est ana qui invenit aquas
calidas in solitudine. Sed dicitur quod post hebreis sed de tere
vanitate oppidorum. Sed ei non huius. qui invenit aquas
calidas in hebreo est qui invenit iamin. et quidam putant
quod post iamin maria significari. quia huius die lucis mare
in aquis huius et cetera. dicit quod maria. i. lingua
idest hebrea repperit in inventione iamin est hebreo. Alii
non putant aquas calidas sed nomine significari sicut
sic lingua punica que viana vocatur est
hebree. et forte pro magno hominis. quod forte est
huius aquas calidas. i. invenit lignum et putant
vide sed vanitate ligni post hic eam. i. pro uti ac
per enim in qua et quod in Rason. hunc alii seyr

simul. patria asinina et mansuetina. cuius pu-
tant onagros ab his admissos esse ad asinas
ut ex eis nascerentur velocissimi asini qui vocan-
tur sagri. alii vero putant quod equorum genus ab asinis
iumento ipse fecit primus ascendi. ut mulus nasceretur
ex his. Iste autem idem est qui allocatus. Reges autem
qui regnaverunt in terra edom antequam haberent filii Israel
fuerunt VIII etc. Quidam voluerunt quod primus
de regibus iobab esset. filius zare adiutus
ab esdra. et ab eo quinto paralipomenon. eodem
autem quod moyses non ponit per historie ordinem in-
vite. qui dicitur rex per regem eius scribuntur. fuit post
istos reges rex in paralipomenon. Quod non est ad-
ditum quod moyses dicit in ipso modo historie
post istum fuisse utique primum historie narratur.
autem quod usque ad tempus paralipomenon allegat. habitavit
autem iacob etc. Hee sunt generationes eius. simpliciter ante
supra de generatione esau primum etc. Hic etiam
tertio dixit. cum ut quod dixerat quod esau de cha-
naan recessit in terram edom ordinate subiungit
quod iacob stetit per tempus habitavit in terra chanaan. Ca-
ut qui in ... esau idem patrem rediret
ad iacob. dicitur. iste filius est ultimus ... quod
de ana qui signatur de quo invenit aquas calidas in
deserto. Quod dicitur hic invenisse ... ei confir-
mante esse iumentum ubi vel maiori. Sebeon vero pater
ipsius etiam solent autem eloquia in ualle
ana non domum vel ... quod de ua-
de ubi autem ... nascuntur ...
nido in fine. et eloquia ... et ubi
ca. quia in placeret ... ex
ipsa ... domum aut ...
eloquia ... domum ...
... nasci ... in ...
filium ... aquas calidas sulphureas
findi ... amore in uenatione ... hic
... pascebat non quod ... asinos patris sui.

Ioseph autem XVI. cum esset annorum etc. iam narratur ve-
dicio ioseph. quod post se habuit occasione sui ... hic
secundum modum ipsius. Et antequam fieret illud. Iacob pascha
ad hoc vero omnia fecit iacob patri eius in valle etc.
Quando pater dolore in planctibus. quod magis
nolens patri. quando ioseph venditus est apud ...
et crudelis fratres. et ille patrem ducit in fletu. Qui
XVI. esset annorum. anno post hoc fuit vixit ysaac XIII.
annis. Et iacob post X annos a morte ysaac fu-
it cum patre. genuit ioseph XXXIX annos
habens ... quod in hac prima pre-
tulerit causam invidie odium quod ioseph portavit.
Primum est eorum accusatio quam ... fuerit ...
quod dixit scilicet pater. Erant cum eo ... primo
erant pueri ... quod obesset. Secundum est ioseph amore
patris dilectus. et specialis tunice ... pro bono
iacob in quo anno ... in senectute. quod plurimum ... dati
amoris carentiam dicitur ad minores et innocen-
tes et ad ... eos ... loquendo. Secundo
in hoc ... ipsi ... dividens ...
indicabat filios suos ... amantem ...
fecit ei tunicam ioseph ... gloriam. ...est
relatio somniorum de sua prelatione. Sic fratres ...
te fecerunt ... domum ... fratres ...
quod horribile est odium in ... in moriam
amoris ... fuit ioseph ... cap-
tivi ... ut ... vultu et amarissimo ...
tes ioseph et ... et innocentia ... gra-
tia ... dominum et ... patrem et ... alios ...
iactabat fratres ad invidiam. ... qui ...
autem ... relatio ... in uno ... eos ad
loquendum ... in indignationem et emulationem. ... in u-
no ... duobus ... Ubi ... signat ...
quod non poterat ei quidquam pacifice loqui. Accusavit
quod fratres suos apud patrem crimine pessimo. an omnes
vel solum filios ancillarum cum quibus pascebat ...
accusavit non claret. ... eos accu-
savit. Quidam autem dicunt quod ... ipso ...
pro ruben. ... densamentum ...
non claret ... sed ... quod solum
ruben ... pollutione ... ioseph
... de ... Quidam autem dicunt
quod filios ancillarum accusavit ...
... dicit quod ...
... eos accusavit. Israel autem dili-
gebat ioseph super omnes filios eo quod in senectute genuisset eum.
Causa est unica de causa dilectionis ... pro qua
quod ioseph ... post alios fuit genitus. ... ei
... beniamin ... VII annos ... quia ...
... fuisse ... ad ...
... beniamin fuit ... dilectus ...
... dicit ... indicat
quod ... in vultu ...

veniet etiam quod ...

reniet autem quod senex ... diligunt
filios in senectute genitos. quod omnis ... secundum
... pro ... ad hoc in tempore ... esse ad
... ioseph ... ex vi vid. se hu-
... ad ... amplectens ... ex
... vetustatem ... ad ...
ne ... ex vetustate ...
... ioseph fuit ...
ad ... ioseph ... eius
... et ad ... iacob ...
quod ... genuit eum ... uxore ... post
... ysaac ...
... tempore ... ex
se ... filium
... polimitam. ...
varia. dicitur quod ...
usque ad talos descendentem. Simmachus ...
... autem quod ...
... distincta. ... manicas ...
... colobium ... est colobium vel
... polimita ...
quod ...
... coloribus variata. Audite somnium meum quod vidi.
... quod ... sompnia ...
... eum ...
... sompnia ...
... ioseph ... plenitudo
... ad ...
... ad ...
fuit sompnia ... signat ...
... audiens ...
... ad magnum ... ex
...
... ioseph ... dormiebat ...
... puerulus. Num ego et mater tua et fratres tui
adorabimus te super terram. ... ioseph ad
... vivebat. ...
... paulo post ... de valle
ebron in sichem. ... iacob ... veniat
in ... sebeon. ...
... de sichem ... ebron mortua
est rachel ... iacob in bethleem. ...
... puellam ... est
... ioseph ... io-
seph autem erat XVI. annorum ad ... que venderetur

fuit ex quo ... de ioseph fuit post
destructionem sychem. ... quod ...
... ad ... vivere ... bene
... ego ...
... pascant oves
in sichimis. ... pascuis sichem. In
dothaym. ... iacob ... dothaym ... hodie
... ad ...
plaga ... Ecce sompniator venit. ...
... dei ... quod ...
duobus somniis super ...
...
... ad ...
... ex
agat ...
... aromata ...
est aromata ...
...
...
...
paulo ... madianitas ...
... madianite ...
ioseph in egypto. ex quo videtur quod madian
qui fuit filius abrahe de cethura fuit filius agar.
... ysmael ... XXX ...
...
ex ... madianite ...
... madianitarum ... XX. argen-
teis ... XXX ...
... XXX.
dec. XXX. Et ego quo ibo. ... ad
patrem meum ... ruben ...
...
... de morte ioseph ...
... ad patrem ... dicentes. Hanc
invenimus vide utrum etc. ... ad maiorem ...
... tunicam
...
... ioseph ...
... vestes. Noluit consolationem accipere ...
... descendam ad filium meum in fer-
num ...
...

vt apl legit' n'' figitur fouea. uel q p figi-
tate septa n' i'fidualem fouea sit iacta. Ven-
diderunt ioseph phutifari eunucho. s(ecundum) lo. Hebreos
n' est ille c(uius) filia ioseph d(icitu)r accepisse uxore(m) le(gitur)
xli. & dicit q' h' d(icitu)r eunuch(us) p anticipatione. q(uia) n(on)
dū erat eunuch(us) i' tmo cū emat ioseph ad se
abusū ob nimiā pulcritudinem eius deo debilitu(m)
eū afecit ...

quare ite[m] fiet de facili iacet in tulacio qui a[u]t eorum
nocalis eius p[ro]p[ter]... et magis licite poste[ri]us habet
est quod sic in ista legitur quod ioseph p[ro]ditionem ... s[un]t in
p[ro]ximo. s[ed] ualde mirum uidetur quod thamar que
inuitat ad illud h[ab]itum... quod iudas eam p[er]ciperet
innuit ea ei. a[n] no[n] p[ro]ba[bi]liter iudam habere
aliq[uam] p[ost] uxorem ... cognouisse ... quod recu
da ... cum ... accedet. quod lamen
appet quod thamar non ex ... in amore p[ro]l[is]
ex ipso ... ... fecit. p[er] ... quod de ...
h[oc] enim uoluit p[ro]bare an sic ...
sit ... aut quod ... ... ipsi inde.
sa[n]cte ... in absalone. i. bona

[illegible]

ſcilendo ac legendo [illegible] dni [illegible] de uſu le-
ge plus uz ſeptuaginta de iſto illuſtro [illegible]
de anno [illegible] leat [illegible] aug. iiij. de do [illegible]
[illegible] q[uo]d [illegible] clauſe annea ſi aptie [illegible]
[illegible] p[er] [illegible] q[uo]d obeſt lignea [illegible] pt [illegible]
.xxxix. n[on] [illegible] aptie q[uo]d clauſu eſt. Iſtam
ioſep ductus eſt in egyptum. [illegible] de dupla
[illegible] et dupla magnificatione ioſep. [illegible]
[illegible] reuelatio [illegible] eius [illegible] uno. [illegible]
[illegible] magnificatio ioſep ap[ud] illu[m]. [illegible]
[illegible] [illegible] ab uxore [illegible] [illegible]
diffamatio [illegible] i. q[uo]d ſ[upra] [illegible] [illegible]
eſt. [illegible] magnificatio i[n] carcere [illegible] plena
ex [illegible] i. [illegible] ioſep. [illegible]
[illegible] i. p[ost] duos annos uidit pharao
ſompnium [illegible] ad [illegible] [illegible] quo
[illegible] i. no[n] ambulat de aliquo [illegible]
[illegible] ad comedendum. [illegible] ſcalabatum
i. ora [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] regem duo eunuchi i. [illegible] pincerne
[illegible] i. [illegible] [illegible] pincerna [illegible]
[illegible] [illegible] ſuo poculum [illegible] ſuo. [illegible]
uile [illegible] putare officium [illegible] reges
barbaros ut hodie [illegible] dignitas [illegible]
[illegible] pincernis. Iam [illegible] [illegible]
[illegible] i. [illegible] in germina i. [illegible] [illegible]
de uite [illegible] [illegible] [illegible] lapil-
li. [illegible] i[n] flores et folia [illegible] [illegible]
dem i[n] [illegible] flo[rum] [illegible] [illegible]. Exiit di-
es tertius natalis pharaonis [illegible] i. dies tertius
[illegible] celebrationis ſui natalis. Reſtituit eum
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
placere. [illegible] legit [illegible] [illegible] i. [illegible]
[illegible] eſt [illegible] [illegible] ſeu [illegible]
[illegible] i. ioſep [illegible] [illegible] ſeu [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ſompniorum
[illegible] obliuiſ eſt [illegible] ſui. i. [illegible]
.xl. [illegible] regem [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible]. Poſt duos annos. [illegible] ab [illegible]
[illegible] ioſep [illegible] poſt duos annos [illegible]
ne [illegible] [illegible] ioſep [illegible]
[illegible] [illegible] uno. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de uo
[illegible] [illegible] pharaonis [illegible]
[illegible] obliuio [illegible] [illegible]

[illegible] in uiſione uidebat [illegible] q[uo]d iſte qui [illegible]
[illegible] illas. Pauore perculſus miſit ad omnes
coniectores egypti. [illegible] ſompnium [illegible] pharaoni [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] admirabile
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad ioſep. [illegible]
[illegible] q[uo]d [illegible] [illegible] magiſ [illegible]
[illegible] [illegible]. Coniectorem [illegible] meum
i. q[uo]d [illegible] regem [illegible]. [illegible] rex [illegible]
me [illegible]. Vidi ſompnium [illegible] [illegible]
[illegible] i. q. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] i. [illegible] mea [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
pharaoni. [illegible] i. [illegible]
[illegible] qui [illegible] obeſu [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] eſt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible]. Iſt eſt q[uo]d [illegible] macilente [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] imo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pallore [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Dixit q[uo]q[ue] rex ad
ioſep ego ſum pharao abſque tuo imperio i. ego
ſum rex [illegible] uolo q[uo]d [illegible] obediat [illegible]. [illegible] pharao
[illegible] nomen regis [illegible] egypti [illegible] ceſar apud
nos. Filiam [illegible] ſacerdotis [illegible] [illegible]
q. [illegible]. [illegible] [illegible] ab illo
[illegible] ioſep [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] eſt urbs egypti [illegible] ciui-
tas ſolis. nam elyos grece idem eſt q[uo]d ſol
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
manaſſes [illegible] obliuio. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ioſep. [illegible] [illegible]
ioſep [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ſompniorum [illegible]
[illegible] q[uo]d [illegible] quibus ſompniis [illegible] [illegible]
reuelauit ei [illegible] [illegible] [illegible]
ſompnia illa. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] illa. [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] ſompnium [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] eſt [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pharaoni [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pharaoni. [illegible] dan. [illegible] [illegible]

[illegible] danieli [illegible] [illegible] uiſionum et ſompni-
orum. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] plenarie
[illegible] ſompniorum uiſione [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] eſt [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ſompnia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
i[n] uiſionibus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non poterit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ſompnia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Quarto [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
omni ſompniorum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] illa [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] uiſionum. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] equalente [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ſompniorum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] modo non ſufficiat.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] non poſt
[illegible] plenam aut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
q[uo]d ioſep [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ut [illegible] [illegible] [illegible] modo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad fin[em] [illegible] daniele [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] eſt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pallio [illegible]
nobili [illegible] capite. Torquem auream. [illegible]

[illegible] [illegible] q[uo]d [illegible] [illegible] ſompnium nabu-
godonoſor [illegible] ad [illegible] uiſionem reuelatum
eſt ei. [illegible] eſt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] uidetur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de omni [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] a malo. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non poſſit [illegible]
ſpirituales [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] malos ab [illegible]
ad [illegible] uiſiones [illegible] [illegible]
daniel et ioſep [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ne ioſep [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] eſt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] magnificari [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] eſt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ſalomon regem [illegible] ioſep [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] regiminis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dona dei non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] eſt q[uo]d [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] eſt q[uo]d [illegible] admirabili [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] collo [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Super currum i. ſedem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible].

[illegible] nam uolens reconciliare abſalonem dauid
qui uoluit ipſos prius perdere. Et cum eſau
perſequeretur iacob precedens uoluit reconciliare
ipſe etiam oratione manſit. xx. annis [illegible]
[illegible] laborem ſuſtinuit pro uxoribus [illegible]
ſunt que de illo [illegible] legitur. [illegible]
[illegible] opera dei [illegible] ſed primo
[illegible] moraliter pro uxore [illegible]
ioſeph [illegible] ad [illegible]
[illegible] ioſeph [illegible]
[illegible] uel [illegible]
[illegible] pallium [illegible] eſt [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] hinc eſt [illegible]
[illegible] pallium [illegible]
[illegible] relicto pallio [illegible]
[illegible]
[illegible] uel [illegible]
[illegible] allegorice [illegible]
[illegible] deſignat [illegible] ſinagoga xpm [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] pallium eſt lex [illegible]
[illegible] ſinagoga [illegible] collegium.
[illegible] relicto pallio [illegible]
[illegible]
[illegible] noluit [illegible]
[illegible] pallium [illegible]
[illegible]
omnibus [illegible]
[illegible]
[illegible] relicto
pallio [illegible] ad [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible]
[illegible] andree [illegible]
[illegible] deſignant [illegible]
[illegible] religione [illegible]
[illegible] que pau
pes [illegible]
[illegible] pallium [illegible] ioſeph [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] eſt [illegible]

[illegible] deſtruere [illegible]
[illegible]
[illegible] adulteram [illegible]
[illegible]
[illegible] ioſeph. [illegible]
[illegible] allegorice. Nam [illegible]
[illegible] pallium [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] eſt [illegible]
[illegible] eſt [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] eſt [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] oblimonem [illegible]
[illegible] allegorice [illegible] deſignat [illegible]
[illegible]
[illegible] pincerna [illegible]
[illegible] deſignat [illegible]
[illegible] annos [illegible]
[illegible] annos [illegible]
[illegible] doctores [illegible]
[illegible]
[illegible] capite [illegible]
[illegible] eſt [illegible]
[illegible]
[illegible] ioſeph deſignat [illegible]
relicto pallio [illegible]
[illegible] deſignat [illegible]
[illegible] xpm [illegible]
[illegible] deſignat [illegible]
[illegible] doctores
[illegible]
[illegible] exponens [illegible] ad [illegible]
[illegible] gloriam [illegible]

uel [illegible] eſt [illegible]
[illegible]
[illegible] poſt hoc nota
[illegible] pharaonis [illegible] annos [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible] ipſum [illegible]
[illegible] deſignat [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
pharao [illegible]
ad [illegible] explicari.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] vii.
[illegible] vii. [illegible] deſig
[illegible] vii. annos [illegible] deſignant
[illegible]
[illegible] a patre
Septem [illegible] deſignant [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] a patre [illegible]
[illegible] pharaonem [illegible]
[illegible] ad [illegible]
ioſeph [illegible]
[illegible]
ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible] eſt [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] eſt
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] Allegorice [illegible] ad [illegible]
[illegible] deſignari [illegible] ad

[illegible]
[illegible]
[illegible] vi
[illegible] deſignatur [illegible]
[illegible] vii. [illegible] ſinagoge [illegible]
[illegible] copia
[illegible] vii. [illegible]
[illegible] deſignatur [illegible]
[illegible] ad
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] eſt
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] deſignat [illegible]
[illegible]
[illegible] filii iacob [illegible]
[illegible] ad xpm [illegible]
[illegible]
ioſeph [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
deſignatur [illegible]
[illegible] deſignat [illegible]
[illegible] viſio [illegible]
[illegible] viſionem [illegible]
[illegible]
[illegible] vii. [illegible]
[illegible] vii. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ioſeph [illegible]
deſignatur [illegible] pharao [illegible]
[illegible] deſignat [illegible] deſignatur
[illegible] pharaonem deſignatur [illegible]
[illegible]
quo ad [illegible]
[illegible]
[illegible]

regalia a do patre accepit. p(ri)m(us) est ple(n)itudo
operatio(n)is p(er)fecte. gen. xli. vitulo(rum). data est m(ihi) o(mn)is
p(otes)tas i(n) celo (et) i(n) t(er)ra. ii(us) est cu(m) anul(us) ie(s)u in manu.
de manu d(omi)ni p(ro)p(ri)e suscep(it). t(er)ci(us) est refulgen(s) clari
tas glorie cor(porum) (et) h(oc) est stola bissina (et) cum
e(ius) i(n) glorificat(i)o(n)e. iiii(us) est torques aurea i(n) collo, sed
est ut de gustatio(n)e seu degluticio(n)e. cu(m) talis est
eo(rum) admiratio, e(st) cessio (et) s(i)c(ut) a b(ea)tis, et h(oc) est aur(um)
q(uod). q(uin)tus est iste d(i)c(itu)r cuncta ai p(ro)p(ri)e i(n) cur(r)u primo.
ra(tio) autem v(e)l ibi tam sacerdos eli(o)poleos roma
na cam detegi(tu)r. (et) z(abulon) i(n) co(mmun)i (et) t(er)cia est t(er)re
eliopol(is). i. civitas solis. ar(ca) (et) sol sapie(n)t(i)e (et) h(oc)
redemptio fix(a) i(n) illa. de(n)ique (et) filius ioseph
i(n) capitulo s(e)q(ue)nti. plen(ius) tange(n)d(us). // Audiens
e(st) iacob. h(ic) agit(ur) de i(n)g(re)ssu (et) p(er)mutatio(n)ib(us) ac
peccatis s(uis) (et) q(uo)d moz(ait) i(n)de(m) c(apitulo) xl. vi. (et) h(ic)
c(apitu)lis. s(ed) p(ri)us a(n)tea uis q(uo)d ... re
g(re)ssus filio(rum) iacob a(n)te (pr)i(us) su(n)t hi(n)c bi(n)iamin
u(er)o (et) ... c(apitulo). xliii. c. Iuxerunt tam
e(st). idi(st)e resturiter quod a ioseph ... d(icitu)r ...
tra cu(m) q(uan)da(m) ... graz(ia) ... h(oc) narrat(ur)
q(uo)d se reuelaui(t) e(i)s c. xlv. non se poterat.
cu(m) ad ... d(omi)n(u)s loq(ue)batur. ...
reddi ... ad ... cu(m) ... sic dume
... aug(ustinus) i. q(uaestione) ...
p(ro)p(ter) est ad q(uo)d ... p(ro)missione (et) ...
ne ... eo(rum) i(n) te ... t(er)ci(us) est ut ex eo
... revelationis ...
ne ... reuelacione plen(ius) ...
audio ... no(n) ... digne
passionem eo(rum) i(n) toto illo t(em)p(o)re q(uo) celabantur
ad futura(m) gl(or)iam e(x)ultacio(n)is ad reuelationem
ioseph cu(m) fiat reuelatio. ... ioseph
(et) capi ... magister ... ten
... pleni(us) mag(nifi)ca
... cor(p)or(um) ...
... plura ...
... capite ...
... quo ...
... ioseph reuelat(us) est eis.
...
...
... ioseph ...
...
... ioseph ...

mi(hi) (et) p(er) h(oc) (et) uiuos ad de se p(ro)p(ter) ...
(et) ex quo p(er) ... a(n)nos ... ap(er)tam
o(mn)e ... egypti ...
...
...
illuc ...
...
...
... machina
...
... rationabili. ...
...
...
...
ad ... reuelationis ...
...
...
... exploratores estis ...
... ioseph ... aug(ustinus) ... q. ...
... exploratores estis ...
...
...
...
...
...
... uos uideatis ...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
... ioseph ...
... exploratores estis ...
...
...
... exploratores ...
... aliogn(in) ...

...
exploratores estis. i. exploratores (et) p(ro)babilit(er)
...
... exploratores ...
...
... exploratores (et) ...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
... ioseph ...
...
...
...
...
...
...
...
...
... ioseph ...
...
...
...
...
...
...
... symeon ...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
aug(ustinus) ...

c. xliii.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ad mirabili ordine indicatur sapie di se excel
lentia sapiam contriui huius ... et habet nichil
nichil similitudinem ... quam debet
lus et ab illo a laus et videtur gene invisibi
uitas et nisi fuit accepta et sapiencie ...
os sed in aliam et eodem libro ...
tunc se exponit spiritualis ... hunc sequit
significat et pone eam ...
nisi generat ... et confessio dicit laudis
et hic recordari ...
et si probabile ioseph ... in plenum reuelat
... ut ... ipsa appeat
re ... excessum no ex
cludit ... reuelat ...
ab eis ...
...
...
...
...
...
et ea ult dicit ad ... ad paupam
...
... reuelationes ...
...
... ioseph
et ut ...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

disctionis tonna et contemplationis. Allegorice uero
per beniamin designantur . ii . pri huiusmodi uiror
nouissimi . ut ut dicit ysa . lus . sicut uniuersi parum
potuit uidere fuiae sapientia di ante istam ioseph
iacob et post omnium istud in fine uirium
etati usque ad beniamin . i . tamen dicit ad
dicto non potuit se directe sapientia di ante
reuelaret sibi hic . ubi quanium ... hunc
iumitas est uerum post sapientie tunc dicto est
post ibi tamen cum ipsa placata . Quia uero ...
lo passibilis et mortalis cui pluit ioseph in die sua
huius in cum ut directe est sapientiam di . Iudeo
zelatoribus dicit sed eorum accusatur de fine
ad dictas est mora donec ut est mora.
sed plenitudinem designat . paulus quia ad litteram
de tribu beniamin fuit quia et nouissimus fuit apostolorum
et clamat se minimi omnium sanctorum et apostolorum . apostolum
uero in maximum proborum . dicitur ac ie fuit electus ad
ducatus ad ... non sed reuelauit ... ad plenam ...
tibus in diei . et illis ad nouum ... ...
nelo reuelata est mistica sapientia ...
paulum ... iste ... excessu ...
uisa ad celum ... non ... non se potuit
cohibere quin post paulum ...
plenitudinem designat ... modum ...
... a . v . ... . x . v . ...
... ... in nouissimo tempore ...
et omnis . et illis ad nouam plus solus reuela
ta est ... ipsi ...
per ... excessus ...
ll adducitur ad ipsum non se reuelabit
ioseph filius ... adhuc est uidere ... ad ... est
... in ...
... ipsa ...
post uero per plenitudinem designatur ille ...
paulus . i . ... . iiii . ...
nos ... sapientiam ...
... illi ...
...
templacionis ... ad orentem ...
li ... ad ... in nouissimum ...
ac ... in nouissimum die . ... non potuit
... in plena ...
... omnibus ... appeat ... alieno ...
... cum ... ...

[illegible] pharao pro ioseph mittit plaustra ad adducendum
et totum cenum eius et plaustra ... uoluntas
et ... ad celum . et ad ...
ioseph ... per plaustra intelligi ... anglia et
... ad ... et ... per binas ...
rotas singulis datas ... gloria in ...
et ... et ... . Beniamin . i . ...
... excessum accipiunt . ...
v . ... optimas . i . ...
... ... anglia ...
... ...
templacionis sapientie in . v . ... designate.
Ioseph qui uidit . Hic agitur de ingressu israel in
egyptum ad morandum ibi . Et primo narratur
quomodo iacob ... in egypto
...
... uocatus . Secundo narratur quomodo receptus est
a ioseph et quomodo ... presentatus est pharaoni
et quomodo terra gessen est data ei . Tercio narratur
quomodo pharao ...
... pro ioseph ...
dicit . i . ...
narratur ... iacob in egypto
... in egypto . Ioseph ...
...
...
...
...
... iacob ... in egyptum ...
...
...
... ioseph ... egypta ...
... duo ...
... duo . lxx ...
...
...
...
...
... non ...
... ioseph
...
... in egyptum ...
...
ioseph filii duo ... manasses . ...
... xlviii . dicit iacob
ad ... cum duo filii ...

uenit ad te ...
... iacob
... ioseph ... lxx ...
no ... lxx ... in egypto.
... lxx.
... lxxv ...
...
...
... iacob in egyptum ...
... filii ioseph ...
... filios ...
...
... ioseph ... iacob ... lxxv.
... lxx ...
... ioseph ...
...
... ioseph ...
in egyptum ...
...
...
... ioseph ...
... iacob ...
...
...
... egypto ...
...
...
...
...
...
... ioseph ...
...
...
...
... ioseph ...
... ioseph ...
...
...
...
... [illegible]
... gessen ...
egyptios pastores ouium ...
...
...
...
gessen ... apta pascuis

qui solus agnus [illegible] et ideo non annumerabatur [illegible] de villa vel
forte que erat in terra nota [illegible] nobis ho-
die tunc manebant et ideo fratres eius cum
pastoribus quia pre se difficile committebantur. dicit
et Ieronimus quod [illegible] gestantur de
[illegible] tamen est [illegible] paulo post
[illegible] autumnat esse per agri circuitum. Una
magister in historiis dicit quod Gessen est circa Thebaidem.
[illegible] legionem [illegible] prenimia [illegible]
[illegible] reges [illegible]
[illegible] sicut testatur Ieronimus quod Iacob [illegible] in
[illegible] ad Ioseph ut occurreret ei ad urbem Heroo-
num in terra Ramesse. Dicit et magister quod in fine
[illegible] Ramesse
[illegible] est Ramesse. [illegible] post
[illegible] que [illegible]
[illegible] in parte egyp-
to. Centum et triginta sunt anni [illegible]
[illegible] i. v. [illegible] dies peregrinationis
mee [illegible] annorum [illegible] annorum
[illegible] et mali i. in magna afflictione
[illegible]
[illegible] loquendi [illegible] fortasse
[illegible] de malo [illegible] magister
in historiis dicit quod [illegible] lxx [illegible] Ia-
cob in [illegible] Hebr. [illegible] filium [illegible] qui
mortuus est in terra Chanaan. [illegible]
[illegible] filios [illegible]
quod filii Rachel xiiii. quia Ioseph non habuit
nisi duos filios. Et ideo dicit quod [illegible]
[illegible] duo nomina duorum [illegible]
[illegible]
[illegible] de x filiis [illegible] fortasse sic
[illegible] lxx [illegible]
[illegible] duas filias i. Dinam et [illegible]
[illegible] epilogo [illegible]
[illegible] filiorum et filiarum [illegible]
[illegible] duabus filiabus [illegible]
[illegible] xxxiiii.
[illegible] apte [illegible] eos [illegible]
[illegible] mortuum [illegible] in terra Chana-
an [illegible]
[illegible] xxxiii [illegible]
duobus [illegible] xxxii. Dina

[illegible] xxxiiii. [illegible]
et magister [illegible] lxx. [illegible] Ia-
cob [illegible] lxvi. [illegible]
[illegible] lxviii. [illegible] lxvi. [illegible]
[illegible] xiii. [illegible]
xiiii. [illegible] xxxii. non [illegible]
xxxiii. [illegible]
[illegible] Iacob [illegible] in Egyptum [illegible] lxx [illegible]
lxvi. postea [illegible] in Egypto
[illegible] Ioseph cum duobus filiis [illegible]
[illegible] Iacob [illegible]
[illegible] Augustinus xvi. de civitate Dei [illegible]
[illegible] Iacob lxxv. [illegible]
[illegible] filius [illegible]
[illegible] una filia [illegible]
[illegible] Augustinus [illegible] v. nepotes Ioseph in
[illegible] lxx. includit Iacob et duas feminas i.
Dinam et Saram filiam Aser [illegible] omnem peregrinationem
[illegible]
[illegible] reges Egyp-
ti [illegible] Ioseph [illegible]
[illegible] magno
[illegible] regis [illegible] regni
[illegible] fructum [illegible]
[illegible] et id significat
[illegible] post collectionem Iacob [illegible]
Gessen [illegible] Pharaonem [illegible] Ioseph
[illegible] Iacob [illegible] ad
[illegible] Pharaonis [illegible]
[illegible] in Iosue(?)
[illegible]
[illegible] post Io-
seph [illegible]
[illegible]
ad [illegible] in gloria [illegible]
[illegible] illuminatio-
ne [illegible] Pharaoni
[illegible] regnaturos [illegible] in
[illegible]
[illegible] Pharaone diligente Ioseph
[illegible]
[illegible] fratres [illegible]
[illegible]

[illegible] non agnoscentes Ioseph et peccatores
[illegible] sunt [illegible] operatores [illegible]
[illegible] translato ad fratres [illegible]
[illegible] de
[illegible] florere [illegible] et per capitule [illegible]
[illegible] evangelica [illegible]
et [illegible] diligentes Ioseph peccatores
[illegible] evangelicorum per novum [illegible]
[illegible] exitus novum Israel de Egypto
[illegible] pauperum [illegible]
[illegible] hinc [illegible] que ex Egypto ex-
[illegible] Et ideo [illegible] Ioseph [illegible] Egypto [illegible]
[illegible] Postremo [illegible]
[illegible] Ioseph [illegible] v. [illegible]
[illegible] coram rege [illegible]
[illegible] i. v. et vii. [illegible]
[illegible] v. [illegible]
[illegible] vii. [illegible] Iosue [illegible]
[illegible] Iosue xviii. [illegible]
i. v. [illegible] primo.
v. [illegible] Egyp-
[illegible] xii [illegible]
[illegible] fames notabiles fuerunt [illegible]
[illegible] Abraham [illegible] Ysaac [illegible]
Iacob [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et fames [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible]
fames [illegible] xiii.
[illegible] non [illegible]
[illegible] Ioseph [illegible]
[illegible] Egypti [illegible] Egypti et
[illegible] ac rege libera [illegible]
[illegible]
[illegible] fructuum [illegible]
[illegible] nos [illegible]
[illegible] peccatores
[illegible] nos [illegible]

alias ad plenum possimus ab ipso spirituales cibos ha-
bere. [illegible] data est gloria et laus
[illegible] ubi
[illegible]
[illegible] ubi [illegible] ad [illegible]
[illegible] gloria [illegible] ubi [illegible]
[illegible] sacerdotum [illegible] libera [illegible] per ex-
cellentiam liberatam [illegible] alia
[illegible]
[illegible]
[illegible] Dei.
Cum appropinquare cerneret. Hic xiiii. per historie
Iacob in qua agitur de morte ipsius et de benedictionibus
[illegible] filiorum [illegible]
de sepulcro patrum suorum sepeliendo. [illegible] duos
filios Ioseph benedixit i. [illegible]
quod [illegible] diversitate
[illegible] reductione eorum in terram promissionis. [illegible]
[illegible] ipsi Ioseph. i. et ait ad Ioseph filium
suum. En ego morior [illegible] xii
[illegible] xii filiorum suorum. xlix c. [illegible] Ia-
cob [illegible] filiorum [illegible]
[illegible] i. benedixit [illegible] Sexto
agitur de sepultura Iacob. i. et precepit eis di-
cens. Ego congregor [illegible] Septimo [illegible]
[illegible] ad Ioseph [illegible]
ad [illegible] i. [illegible] timentes
[illegible] Octavo [illegible] mortis Ioseph.
et genealogia ipsius [illegible] in [illegible] vixit
[illegible] c. x. annis. Et adoravit Israel Deum conversus ad
lectuli caput. [illegible] lxx [illegible] et adoravit Israel [illegible]
[illegible]
Iacob adorasse [illegible] Ioseph [illegible]
[illegible] est. Et adoravit
Israel ad caput lectuli sui. [illegible]
[illegible]
[illegible] ad caput lectuli sui [illegible]
[illegible]
[illegible] difficultate [illegible]
[illegible] lxx [illegible]
apostoli Hebreos xi. Fide Iacob moriens
[illegible] filiorum Ioseph benedixit et adoravit fas-
tigium [illegible] apostolus [illegible]
[illegible] Ioseph adoravit.
[illegible] de Ioseph [illegible]

tacto & iam de lectulo aliquantulum relevatus et
aliquantulum erexit se ad colloquium ioseph. adorato
domino. Deus omnipotens apparuit michi in luza .i. bethel .i.
in ut concordaret ad intentionem se facere partem
benedictionis filiis ioseph. sicut et cum [illegible] fratrem
sortem istam quae promissa fuerat abrahe ysaac et filiorum
vero ex his illam quae sibi erat. Duos ergo filios tuos qui nati
sunt tibi .i. scilicet [illegible] promissionis
terrae sunt & filii mei erunt & in [illegible] duas tribus
sicut ruben & symeon qui erunt [illegible]
[illegible] ioseph [illegible] primogeniture [illegible]
hi duo filii ioseph censentur loco duorum [illegible]
rum suorum. reliquos autem [illegible] erunt & nomine fratrum suorum
vocabuntur in possessionibus suis .i. [illegible]
tribubus [illegible] manasse [illegible]
omnibus [illegible] Michi enim quando veniebam de meso-
potamia mortua est rachel [illegible]
[illegible]
[illegible] duplicia [illegible] rachel
[illegible]
[illegible] de bethleem [illegible] ebron
[illegible]
in via [illegible] ad [illegible] ebron [illegible]
[illegible] de egypto [illegible] illuc
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
qui [illegible] filios ioseph benedicere volebat [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] ioseph [illegible]
[illegible]
[illegible] ut [illegible] de morte [illegible]
occasione [illegible] ioseph [illegible] Deus
in cuius conspectu [illegible] angelus qui eruit me de cunctis malis benedicat
[illegible] pueris istis [illegible]
angelum suum protectorem & salvatorem [illegible]
[illegible] benedicat [illegible]
angelicam benedictionem [illegible]
[illegible]
[illegible] modus
[illegible] magis [illegible]
[illegible] & invocetur super eos nomen meum
nomina quoque patrum meorum abraham & ysaac [illegible]
iacob adhuc [illegible] ioseph [illegible]
[illegible]

[illegible] in pa-
triarcham [illegible] benedicte
[illegible] Benedix-
[illegible] dicens [illegible] benedicetur israel [illegible]
[illegible] ioseph benedixit [illegible]
[illegible] benedixit eos [illegible]
[illegible] benedicere [illegible]
[illegible] benedixit [illegible] ad filios [illegible]
[illegible] ioseph [illegible] benedixit [illegible]
in ioseph .i. [illegible]
erat benedictus. Do tibi partem unam extra fratres tuos
.i. [illegible] fratres tuos [illegible]
[illegible] quam tuli de manu amorrei in gladio et arcu meo
[illegible]
[illegible] sichem. [illegible]
[illegible]
[illegible] samaritanorum [illegible]
sichem [illegible]
[illegible] in gladio & arcu meo. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] sichem [illegible]
[illegible] ioseph [illegible]
[illegible]
[illegible] sichimam [illegible]
[illegible]
[illegible] in gladio [illegible]
[illegible]
[illegible] primogenita [illegible]
[illegible]
[illegible] manasse [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] omnibus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] omnibus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] de [illegible] abra-
[illegible] iacob [illegible]
ab esau ad iacob [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible] filium
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] apli-
[illegible] legis
[illegible]
[illegible] in silo [illegible]
[illegible] in silo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] moralis [illegible]
allegorice [illegible] In regum
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] regnum [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] In regum [illegible]
[illegible] In [illegible]
[illegible] omnibus [illegible] sinagoga
ad ecclesiam [illegible] ad ecclesiam
[illegible]
[illegible] iacob [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] Et non [illegible] iacob [illegible]
[illegible] brachia sua [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ad [illegible]
[illegible] ad
[illegible]
[illegible] iacob [illegible]
[illegible] ioseph [illegible] dexteram suam
[illegible] ad dexteram ioseph [illegible]
[illegible] ioseph. Ioseph [illegible]

[illegible] ad dex-
[illegible] iacob [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Deum non
[illegible] moraliter & anagogice [illegible] manasse
[illegible] designantur
[illegible] oblivio [illegible]
[illegible] manasse [illegible] oblivio [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ruben & symeon timor & dolor [illegible]
[illegible] designatur [illegible] iacob [illegible]
[illegible] manasses [illegible] ruben & symeon [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] designantur [illegible]
[illegible] moraliter [illegible] passionem [illegible]
[illegible]
oblivio malorum [illegible]
[illegible]
[illegible] ioseph [illegible]
[illegible] paupertatis [illegible] paupertas
[illegible]
[illegible] thesaurorum
[illegible] // Vocavit autem iacob filios suos. C. xlix.
[illegible] iacob [illegible] filiis suis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] magna
[illegible] Congregamini
& audite [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] filius [illegible]
[illegible] zabulon [illegible]
[illegible] filius bale [illegible] filius
zelphe [illegible] rachel [illegible]
[illegible] filius zelphe [illegible]
neptalim [illegible]
[illegible]

se vincet. primus zeta enim per illa metaphora locuta
a pastore sumpsit de utroque loquitur. Sed quia recepit
sacerdotium zebulon sed carnem deletam ea xii. patriar-
charum [illegible] eorum nomina designantur. zebulon eorum
ad aliquid fuit in zebulon [illegible] loquitur apte
[illegible] regalibus [illegible]
[illegible] plenius [illegible] expositiva
[illegible] deletam [illegible]
[illegible] hic [illegible] ponitur
[illegible] valde [illegible]
[illegible] specialiter [illegible]
[illegible] sacerdotes qui [illegible] illa [illegible]
[illegible] regalibus [illegible] valles [illegible] ad
[illegible]
[illegible] et separare [illegible]
[illegible] zebulon eos [illegible] collaterali [illegible]
[illegible] magis [illegible]
regibus et iudicibus. [illegible] regalibus [illegible] utile [illegible]
re quod illa [illegible] impleta. [illegible] ad in-
pleta et promissa. ad collectam et cumulationem
[illegible]
zebulon [illegible] utile [illegible]
[illegible]
utile [illegible] distinguendo et ordinan-
dum [illegible] ad [illegible]
[illegible] primo
[illegible] primogenitura [illegible]
[illegible] primatum [illegible] sua [illegible]
[illegible] symeonis et levi [illegible]
primatum [illegible] ipsi [illegible] excessu
[illegible] zelum dei [illegible]
[illegible] erat primogenitus [illegible]
[illegible] patris sui [illegible]
[illegible] laboris [illegible]
[illegible]
[illegible] inicio [illegible]
[illegible] pro [illegible]
[illegible] effusione [illegible]
[illegible] non [illegible] dignitate
[illegible] primatum. de duo-
bus [illegible] dicit. symeon et levi fratres. i. in ma-
lo pariter [illegible] vasa. i. arma [illegible]
[illegible] consilium eorum non veniat anima
mea. [illegible] et [illegible]
ob hoc [illegible] eorum. i.

[illegible] in qua [illegible] ut [illegible]
gloria mea. i. [illegible] eorum non [illegible] in [illegible]
[illegible] ignominiosum [illegible] furore suo
. i. [illegible] et [illegible] occiderunt vi-
rum. s. sychem. [illegible] vinum. i. [illegible] suffodere
[illegible] eorum [illegible] fuit [illegible]
[illegible] frigida et aspera in [illegible]
maledictus [illegible] dicit quod fuit pertinax et dura. [illegible]
[illegible] eorum [illegible] dicit. Dividam
eos in iacob. et cetera. [illegible] primi [illegible]
et levi [illegible] hereditatem [illegible] mansione [illegible]
et [illegible] zebulon [illegible] Josue
.xix. de zebulon symeon de Josue .xix. quod eorum
sors fuit in medio possessionis filiorum iuda [illegible]
[illegible] levi [illegible]
[illegible] dispersi [illegible]
zebulon [illegible] ad [illegible] plenius [illegible]
[illegible] carne [illegible]
[illegible]
[illegible] in bono [illegible]
[illegible] pub-
[illegible] excellentia
[illegible]
principatus fuit [illegible] de tribu iuda
[illegible] principatus regum [illegible] in david collatus. [illegible]
[illegible] gloriam et divinam [illegible]
[illegible] confessio [illegible]
[illegible] Juda te laudabunt fratres tui et
[illegible] filii patris tui. [illegible]
non [illegible] filii [illegible]
[illegible] patrem [illegible] filio
[illegible] regi [illegible]
[illegible] dicitur. manus tua et cetera. [illegible]
[illegible] leonem [illegible]
[illegible] dicitur. Catulus
leonis. [illegible] leonis est [illegible]
[illegible] venari [illegible] ad
predam fili mi ascendisti. [illegible] de cap-
tivitate fili mi ascendisti. i. [illegible]
[illegible] ascendisti. [illegible] tamquam leo
[illegible] et [illegible] leena [illegible]
[illegible] timet ipsum [illegible]
[illegible] requiescens et cetera. [illegible]
[illegible] timebant [illegible]

et [illegible] in david [illegible] impleta
sunt. [illegible] regis et [illegible]
dicitur. Non auferetur sceptrum de iuda et cetera. [illegible]
[illegible] est. i. christus qui pro salute mundi [illegible]
[illegible] erat [illegible] expectatio
gentium. i. gentes ponent in ea spem [illegible]
[illegible] ipsum [illegible] salvatorem suum.
[illegible] metaphora [illegible]
[illegible] de iuda.
[illegible] salvator. [illegible]
[illegible] per medium [illegible]
[illegible] iudi-
cum et [illegible]
[illegible] pulcriores sunt oculi eius vino
[illegible] vino [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et dentes
eius lacte candidiores. [illegible] designatur
[illegible]
[illegible]
[illegible] lava-
bit in vino stolam suam. i. sanguine suo effuso
[illegible] lavantur [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] ex [illegible]
[illegible] ligans [illegible]
[illegible] pullum suum [illegible] ad [illegible]
ad vineam. i. ad [illegible] vince [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] asinam suam. i. synagogam [illegible] iugo le-
gis [illegible] est [illegible]
[illegible] pullo [illegible]
[illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] adire [illegible]
[illegible] donec veniat qui
mittendus est [illegible] est sylo [illegible]
[illegible] iude [illegible]
[illegible]
[illegible] vini [illegible]
[illegible]

[illegible] iuda [illegible] nobile [illegible]
[illegible] de tribu
levi fuit [illegible] dux [illegible] et [illegible] Josue [illegible]
fuit de tribu effraim. et [illegible] iudex non
legitur [illegible] de iuda [illegible] dux bellorum [illegible]
fuisse. [illegible] ad [illegible] sylo [illegible]
[illegible]
in sylo. [illegible]
[illegible] archa dei in [illegible].
[illegible] primo [illegible]
[illegible] david [illegible]
[illegible] tribu effraim non [illegible]
[illegible] iuda montem syon. et cetera. [illegible]
[illegible] iacob [illegible] regnum [illegible] de tribu
iuda. [illegible]
[illegible]
[illegible] valde [illegible]
[illegible] synagoge ab
[illegible]
[illegible]
de regno iudaico in tribu iuda [illegible]. et
[illegible] de tribu iuda [illegible]
a [illegible]. [illegible] sylo [illegible]
[illegible]. [illegible] sylo [illegible]
[illegible]
mittendus [illegible]
[illegible] sylo [illegible]
[illegible]
[illegible] regno [illegible] lege [illegible]
[illegible]
[illegible] regnum de tribu iuda ab-
latum [illegible] babilonis [illegible]
[illegible] zoro-
babel et neemia. [illegible]
[illegible] anos rex [illegible]
primo [illegible] tribu iuda.
[illegible] iudaica [illegible] regno
iudaico [illegible]
[illegible] regno tribu iude. [illegible] regali [illegible]
[illegible] synagoge. [illegible]
[illegible] sceptrum de iuda [illegible]
[illegible] in tribu iuda non auferetur [illegible] iudaico [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

de ampe q(ue) (et) nescio an ve de tribu dan
nascenti putant. Illi q(ui) uit dint theologe i apoc.
de tribu dan n(on) ponit signata q(uo)d q(ui)de(m) s(ecundu)m
anticristi operat. co(n)tra quo(d) apoc. viii. ope(ra)
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

q sic templū in p̄sentiam eiꝰ .i. ei sacer-
dotes mancipabat ĩmolabat & ad uesp̄am
s' ordebat p̄cem hostiā debitam. Omīu
hu͂ in ebul⁹ isr̄l. xii. .i. ista fuacē. xii. tribus
isrlic. ē ei ubi iacob ad hūc p̄phantas
de eis. bndixit eis singlis sic. c. p̄t illa [illegible]
q̄ ē hic p̄mis nō uideatur [illegible] bndixis-
se. ñ forte dicatur q̄ ei dixit. ruben nō
accrescas .i. esto amodo humil' & modatus. ei
adam dixit. q. d. ex tua culpa liz p actio-
bonī humilitatis & modarne [illegible]
n' [illegible] bndcōnes [illegible] p uidetr [illegible] dāde
& diuisiōe q̄ [illegible] uadit ad q̄ales suc-
cessores istoꝝ. vñ bndcō io sep ēt mag'
[illegible] s' eos q̄ [illegible] sacerdotes a regis [illegible] i-
miciū. viso g' [illegible] ei gedun
ad breue de allegod. & p̄mog ut oīa
[illegible] ad cap. [illegible] ē p̄mogenitus fuit
[illegible] ex iudis ōnib⁹ q' i carnali [illegible]
lui p [illegible] zeli effusus est sic aq̄
iudas. & [illegible]
melech. & id p̄mogenitum [illegible] datam [illegible]
sic q̄ [illegible] legē [illegible] legis [illegible]
q̄ sinagogam [illegible] sedauit. & il
adiuua [illegible] symeon & leui .i. scribe & ph̄isei
[illegible] & cum [illegible] i iudia [illegible]
[illegible] sue [illegible]
ruētes & [illegible] & id male dixit a deo.
& p [illegible]
iudas a fr̄ib⁹ .i. ab aplis laudatus et ad-
oratus est ipē xp̄c q' demonū [illegible]
tulit leo [illegible] ab iferis p̄dam rapuit.
& [illegible] illa [illegible] ascēdit. & [illegible] ab infernali
[illegible]
[illegible] p̄ morte [illegible]
[illegible]
[illegible] abysso. & [illegible] regno [illegible]
q p̄ias [illegible]
[illegible] dan. vii. [illegible]
e zablon [illegible] fortitudis naues
[illegible] regē [illegible] portu saluat. & hic
de [illegible]
ex [illegible] saluti patet. [illegible]
do [illegible] ad [illegible]
legione. Nam postea [illegible] ad. xii.

cauās & xii. aplis sudauit & ad [illegible]
aplos. Nam iudas [illegible] phare & p̄ [illegible]
designat. ioseph uo iohem [illegible]
beniamin uo paulū q' ad [illegible] de
sua. q' [illegible] lupus rapax [illegible]
[illegible]
[illegible] discrecōne distinguit [illegible]
di & discipulis suis [illegible]
ut uideat [illegible] itelligatur [illegible]
ē p̄ma [illegible] de iudis [illegible] ad xp̄m [illegible]
meo uo & leui doctores [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] regnū [illegible] ad xp̄m in iudicem
[illegible]
[illegible] p zablon uo itelligi-
tur robusti zelatores [illegible] religionū. p
ysachar uo anachorete & monachi q'
p amore celestis [illegible]
[illegible] obediente [illegible]
[illegible] regimini [illegible]
[illegible] dan [illegible]
[illegible] ystriones.
Nam [illegible]
[illegible] mode. [illegible] salus
[illegible]
saluatorem exspectare [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] pastorale regimini [illegible]

sit postmod ex [illegible]
& regl'e oriatur [illegible] templo uel [illegible] tellus
.i. beniamin adolescentis in [illegible]
excessu. qui desiderio q̄ effrenato i-
star lupi rapacis p̄dam celestiū
[illegible] media &t. & spolia ce-
lestiū thesauroꝝ nō solū [illegible] assu-
mat. sz tanq̄ triumphator alijs
distribuat. Nam teste xp̄o coꝝ ē
alios recipe in eterna tabernacula tā
q̄ in sua. moralit' aū possūt hec oīa
exponi de ple uirtutū suis tradi-
ta [illegible] de generacōne p̄lis iacob age-
tur. nam sicut amor oībz affectibz
imperat. & caritas oīnibz uirtutibz. sic
iudas p q̄ amor dei & laudis signa-
tur. & h⁹ regnū nō aufert. Quia sꝫ
aplm caritas nunq̄ excidit. ymo
in aduentu xp̄i q̄ sp̄ exspectat dz
g̃ immobilit' alligari. [illegible] uino
inebrari [illegible] oculos pulcros [illegible]
rosos. & dentes .i. uirtutes diuini ci-
bi [illegible] & masticatiuos hēat
[illegible] timor aūt p ruben de-
signatur & p̄genita [illegible]
tenet p̄ior cēt in domo. q̄ [illegible]
dz. q̄ [illegible] melius q̄ dī timor [illegible]
dz q̄ dei timorē sic oīa supposita
Sequebat effundi [illegible] aq̄. & in-
[illegible] Respitur aūt ex-
cede duob3 modis. aut .s. desperatiue
& sic iudā aplm dissipauit. aut nimis
sollicitatiue. & sic [illegible] platos in-
nuū destruxit ad curas [illegible]. q̄z
illic trepidauerunt timore ubi nō erat
timor. & h' ē q̄ causat diffidencia am-
de di p̄uiden [illegible] q̄ cadit

a p̄matu [illegible] & uilitatis. hic
& balaam. [illegible] ymaginacōm horribili p-
sternit & corrūpit. q̄z inportunissime fa-
cit sp ymaginari & reuolue oīa illa
de quibz [illegible] dat [illegible] & ibi
as uarias & [illegible] quibz illa q̄ i-
spiciens timet euadē posset. Gad aūt
aūt & retrorsū strenue bellans desig-
nat q̄ sic p [illegible] xp̄i q̄ aū nos ē co-
stans pugnare debemus q̄ nos [illegible]
tas insidias demonū ad ea q̄ retro
sunt amplectenda fallaces inducen-
tes uirtutes ac sagaces dimittemus.
de reliqs aūt fr̄ibz ex p̄cedentibz pa-
tet p3. Et p̄cepit eis dicens. sepelite me.
te. nō q̄ tantam curā sue sepulture
in loco p̄rm nō hūit ex aliq̄ cura car-
nali. sue post mortē glīe tpal'. sz po⁹
ex deuocōne ad sc̄os p̄res suos. & ad
xp̄m in t̄ra illa uenturū ad cultū
di i. in suo p̄plo statuendū. & ad
firmu monstrandū. & testificand⁹
q̄ certus erat de t̄ra illa in breui dan-
da stirpi sue. [illegible] ualebat ad h̄ q̄ for-
tius [illegible] illa tpe suo.
Et ut ad illā sp maiori deuocōe fra-
grarent. sicut q̄ mandauit [illegible] filio⁹
instruebat. nō ex his [illegible] q̄ scrip-
tura fere maiorē p̄te moral' & spual'
doctrine p̄rm q̄ suas familias instrue-
bant nō [illegible] tradit ut [illegible]
[illegible] & doctrine pedagogice & [illegible]
[illegible] modū. In sepulcro meo q̄ fodi mi
i t̄ra canaan. iacob [illegible] fodi ille dz. n' q̄z
p ip̄m p° sunt [illegible]. sz q̄z tū p ip̄m q̄
p p̄res suos sunt meli p̄parati. Deuenit
q̄z ad aream adar q̄ sita ē trans iordanē

ꝑ q̄ sda ē locus ꝗ postea ꝑpli q̄ dñm mi
mirant igne ꝯsūptus ē. de q̄ h̄ etiā
sūm̄ xvi. t ꝑ. jo. ē trans iordanē i oū
cīitati ꝑte a iordane ad duo miliaria
a ꝗ distat a ierico du ꝑ q̄. ꝑ. l. miliaria
ria. vii ꝑ̄ egiptū sunt locū in q̄ debe
bant eū sepelire. ꝗ postea redierunt ad
illū. Qū aūt h̄ fecerint nō pꝫ ex littā
ex textu. ꝗ forte sunt h̄ ꝑp̄ aliq̄ ꝑplia
ꝗ pialia q̄ in recta via tenebant. ꝗ nō
forte illuc declinauerunt ad horam.
q̄ttenꝫ ꝗ ex tā h̄ sunt h̄ a moyse re
feruntur. tū ut ondat planctū istū.
tūc fuisse ꝑ lagium mali q̄ ꝑmo
dū exigit istū ꝗ ꝑp̄ a. iustitia. Si nō
q̄ratur q̄ iosephus sic tū plange
bat patrem mortuum. ꝗ s̄m dd q̄ ꝑ ad
ꝯfortandū se in morte illius ꝑ. Secūdo
in signum reuerencie ꝗ pietatis ad patrē
ꝗ ad docendū plangere iusticiam h̄ inte
grum ab infectōnis ꝗ ꝑp̄ q̄ omnis mo
rum. q̄rto ad docendū q̄ rememora
tō mortis ē valde utilis nob. iuxt ꝗ. ecc.
ꝗ memorare nouissima ꝗ i eternum
nō peccabis. q̄nto ad docendū q̄ licet mors
stoꝝ sit mouentibꝫ sit salubris. nob
tū h̄ remanentibꝫ i plibꝫ ē dampnosa.
vñ ꝗ sci sepe subtrahunt ꝑp̄ pctā nrā. Sex
to ut doceat q̄ ꝑ mortuis ē cū luctu orā
dū. ꝗ supplicandū ad dñm. nusquam a ꝑ
sepultura in terris iacob a q̄ iam ꝑ
abesse ꝑ signū sepultā synagoge
ꝗ i moralia ei q̄ sta ē a xpō. ꝗ ꝑ licet ep
q̄i a ioseph. ꝗ fr̄ibꝫ ei. ꝗ agentibꝫ eis ꝑ
de assidatis. q̄ in h̄ ꝑ egiptios designat.
fuit. n. lex ꝗ moralia tāq̄ dimissa
ta recēns sepelienda. ꝗ mors synagoge

fuit apliis valde lamentabilis. ꝗ dolorosa.
planctꝰ aūt iste durat ꝑ. vii. dies. ꝗ ꝑ. vii.
decadat dies. i. ꝑ septē tpā eterna. mi
ne tū planctꝰ iste recōpensabit q̄ñ oīs
isrl saluus fiet. tūc. n. ioseph plorore
sua ꝗ sue eterne amicicie. dabit sibi
suis uerbo ꝑ̄m suor. Filii q̄ꝫ machir
nati st̄ i genibꝫ ioseph. i. ꝑ q̄ iā nati
sūt sicut st̄ alii i genibꝫ eius. h̄ n. mos
sed ondē ꝗ ꝑ eos clarꝫ sunt q̄ tā g̃nōm
sua ꝑ̄ ui de q̄ ut uiq̄ i genibꝫ suis ea
tenuit. ꝗ ꝑ forte dicat q̄ ꝑ h̄ ꝑ ꝑ h̄ ꝑ
tenuit tūc officiū obstetricis h̄ ꝑ ꝑmi. eū
ſit. Et nō q̄ ter legit̄ baiulacō ꝑuoꝝ
i genibꝫ. ꝑ. ꝑ. a rachele. G̃. xxx. c. dicte
iacob. ut ingrediāt ad ancillā suā.
ut pariat sup genua rachel. scō i h̄ lo
co. ꝗ. iiii. ix. iu. de sūte pōncte ꝑm
sup genua sua usq̄ ad iudicem. ꝗ mortuū
ē. ꝗ tandē abelhzeso suscitat. q̄. n. ꝑ a.
ut ꝑ īunt dē elat q̄ ad uba a portabūt
ꝗ sup genua blandiet eis. q̄ ꝑ ꝗ ꝑ
difficultꝰ portat. ꝑ ue ite. ꝑ. ꝑ. ꝑ
uere suis relate ad maiestatē dei. ꝑa
ex corrupcōe nrē mortalis tā originalis q̄
actualis relate ad sāitatē dū ꝑ ꝑ mēne
diatē. l. ꝑ ꝑ ꝑ ꝑ ꝑ ꝑ tpalia rela
te ad imediatā visionē. ꝗ possessiōm dei.
i deo i h̄ tpiali remediū ꝑ ꝑ ꝑ ꝑ
ꝑ ꝑ. q̄ n. ꝑ ipediat q̄ dd ꝑ ꝑ ē
rachel uolentis ancillā parere i geni
bꝫ suis. G̃ n̄ nō corrupcō nrē mor. ē
ꝑ ꝑ i ꝑ ꝑ. q̄ n. ē in mediacō sūe
ꝑ ꝑ ꝑ ꝑ ē. ꝗ ꝑ. istius machir
q̄ nati st̄ in genibꝫ sui patris ioseph.
dī. n. filius ꝑ ē ꝑ nob ꝑ. ꝗ in
nrā ꝑ ꝑ ꝑ. ꝗ mortuus ē ꝗ a

g̃ nōne carnali. de qua mathꝫ lib. gē
nesis ꝑ litteralem corticem agitur. nos
ꝑ sue regnacōnis lauacrum sic ad sue
g̃nōis eterne ꝑsta fastigium sbleua
ret. ut i genibꝫ maiestatis eterne bain
larem cū blandiciis karitatis.
ꝗ glie extollimus. Summo g̃ ꝑū ꝑ eī
unigenitum sbuat oīs gētura re
nata ꝑ eius spm. ita ut eō vni re
fino ut omne genu flectatur. ꝗ omnis
lingua ꝯfiteatur. in scla sclōꝝ amē.

Explicit.

Incipit postilla sup matheum

Quattuor facies uni et. q̄ ꝑ
ne uni et ꝑ. e. ꝑ. iie. et ꝑ.
ꝑdis e. q̄i ꝑla. ꝑ. vi. et ꝑ.
q̄ aspꝰ eius cādentis. eze. i. Quid ad mi
[illegible]

[illegible]

uq3 scintillas dei nobis ac lau 7 u· ac uitu· ex
7 ma· sil· 7 osi speci In sira ii· texta· i· ite ue
7 osilit in medicina no ht· x· fa· s· legale in
pans qi leo· ystol· sulcans gestagratica itenez
qi lus· sapil discipli i forme 7 admoues qi lp·
pphā i sta agle archana speclas 7 oteplas //
Et in ue te· qa p3 h· 8o 2 i te nouo qi i medii
facil est uice· p· n· pce lex eua· s3o ancen ysto
lax· x· 7 actuu aplox s3o ebo infora 7 exora
eplax 7 tac phia apo· In his· 2· e· x· ala qb3
uolat 7 oia tegit 7 ornat· ala e· dine po sap
in· 7 mie· vq3 n· i· ascebit 7 magsi· 7 ex ipis
sui ca· 7 ro· d· oqetox i ea· In pte u· pnuncia·
seu phi· s· x· pn· pse· s· yo· te· ece dan 7 pm
i sua fa· occ u· apt· 7 ylais 7 soci qi h9· 2· u· ut
geme 7 lamca qi lus 7 iongi pac· 3 a slupe
7 ad mit qi leo po n· qsd figs 7 uisio suspedas
x· u· ut inspte 7 miats qi agla· tot n 7 ad mir
isist· i cptaco· vio· 7 ex ipo apci thi mis re
gs 7 tpu usq3 ad x· // Est 2 i cus· x· ala volat
n· de uicys q i cpat ad supli q· omian 7 de u
tu qs laudat 7 psuadet ad pmia q pmtut
In pte 2· pnunciaco· pha· ex hita 7 exple s
x· eua· ill· corn· i· q uelut i eru· x· 2 otax 7
x· ala· doc eua· sedz ad c om ubu po pn e
assup· q qd docem otuei· vlez oti sue
m· i eo q ait· x· fa· vni 7 x· pe· v· // pn· pcessu
7 oro sue ysto· i eo q ait 7 pe· e pe· rec a pl
p· e· q· p· p· uitsi· spale; esti sue refulgen
i eo q [...] 7 san qi asp· cis cand // Ad ui
ac qlz doc eua i vrog3 eua ht x· fa· 7 x·
petas utusq3 f· facei 7 pene nl petas est
pmit acten ac de inde ad po mnce apli· //
Infa· n· sigli· 7 eluz· fore dig 7 uenia· sfing
clai· 7 uera· p· seu spei petas 7 f· h· p fa·
roabi psigt x· filius dig 7 sap· cla ac pl

petas 7 s3 vni gepi i· operit e 7 ei· doc x· fa· // Est
n· i x· e dig 7 regi· oua po· silb· seu dia 7 e
tua 7 de his x· e eua doc cpis i ga fa eudic re
fulgeat i eu in· oua· in ey po· i luca dia i· io
he sol· n· intus euz ut areg· gnau3 doc· ey u· ab
ei ptac exo· sait luc u· a saco zac· i cho ioh3
u· ab eena au ubi dei 2 i· i· poetis i moa //
Est 2 in x· sap· 2 doc qdulso· sun3 q i egd ubo
pt gsm lee occ· s moa a tpo 7 allego ac ana
lo· Itz sil docz ece 7 age spa 7 for· vni oiuz
i se huac ficei dog· 7 eua· sitei ma 7 osi 7 re
dep· gtuita dona 7 pa· 7 sumi iudicis itena 7
sepitena iudi 7 supli· x· n· p· hnt petas x· stat
seu ierar tanq fras i me· eclie 7 x· ala· 7 x·
rotax s hnt 2 i se plei ierar· seu tet· tui
lente 7 ple· glo ag 7 ple gre inno 7 ple pni
7 misic Itz s· fnau eimo lia leg mo q 7 ini po
ra xa i fan 7 sil cu h osumau i se ipo fila opa
7 osi relis otepla 7 ap· 7 cand i se ipo opleu
7 pmrau magsa· fiee evus 7 glie 7 h oia oti
7 desch doc eua· // Inpena aut uolat tegit 7 o
na penis n aues uolat teg[illegible]
actedo in x· 7 ei doc te· [illegible]
latiz· s· In canez· Incez In vita· Junno 2 i
locu celeste 7 s h airut x· ei· pn· opa i cxpore
suo offesa· s· i canaco pa vi 7 a scen· ul· po
sum dice q uolau· In mud ueiens 7 ingdiens
p mudu pgd· de mudo exies 7 ad pre; redies
hi 2 i eo tegit· simu 7 i cpre orue mole· seu
tsti· mor exine ac pl· hi teeta i eo suma
capic suma dig suma delico· su· etnit s
7 i mez // Itz sue ca· s· hagli tex mialis s·
na· // Ei u· exulesa uitutz oply· Ei fsua
dic sape oraclis i tea // Ei at scu· 7 rigi tex
misicez 7 bnh i inclis // hnt 2 i se ornatu
x· ordis dz pastox seu plate· outz doctox

rudito

Tu iaacis mulimas ece sica ue dia e ef
fice· l· lauox· Q· ag· q e i ue ad
te· q q sacia ... n se extedit
effiue ad spu· g te· In qa suppo q i
[illegible]

q modo ipo a pte adh ece ipe· ... io effer n ep
aplib ... i eccy gne ... sic po
... sacie spu ece i eo ...
[illegible]

vel³ scintillas dei nobis ac lau 2 u ac uiui ex
2 ma. sil' 2 9si sp'edo. In sira u. texta i ite ue
2 9silit in medulla no ht x. fa s. legale in
pans qi leo. ystol' sulcans gesta gtioi itenez
qi los. sapil discipli i fozme 2 admoes qi sp.
pphia i sta agle archana specias 2 9teplas //
Et in ue te qd pz h. 8o 2i te nouo qi i medu
facil est uice. p n. pce lex eua. 2o ancen ysto
lexz. x. 2 actuu aplorz. 3o ebo inforea 2 exora
eplaz 2 tad phia apo. In hijs 2 e x ala qbz
uolat 2 oia regit 2 exnat. ala e dine p' sap
ine 2 mie vlpz. n. i acsebit 2 magsi. 2 ex ipis
sui ca 2 ro d' 9tetorz i ea. In pte u pnnia
seu phi s x pn pse s ys te ge. dan 2 pm
i sua fa oce u apt. 2 ylais 2 soci qi ho. 2 u ut
geme 2 lamea qi los 2 magi 2 pea. 3a sinp
2 ad mit qi leo po n. qsd sigs 2 uisio sup'edes
x. u ut inpes 2 miats qi aqla tot n 2 ad mit
isist i eptaco. uio 2 ex ipo apa tht mis re
gz 2 tpa usqz ad x. // Est 2 i eis x ala colat
n de uieys q i epat ad supli q 9mian 2 de u
tu qs laudat 2 psuadet ad pmia q pmitut
In pte 2 pnuciaco pha. ex hira 2 exple s
x eua ill' corn i q uelut i cru x 2otaz 2
x ala doc eua sedz ad c 9m ubu po pn e
assup [illegible] q gd docem 9tuei. vlez 9ti sue
m i eo q ait. x fa. vui 2 x pe v // pn pcessu
2 ore sue yst i eo q ait 2 pe e pe rec 2 pl
p. e q. p. p uitli spales esti sue refulgen
i eo q sbo 2 san qi asp eis cand // ad ui
at qa doc eua i vroq eua ht x fa 2 x
pcias utusqz. t. sacei 2 pme nl pcas est
pmit acten ac de uide ad po mitie apli //
Infa n sigl veluci fo dig 2 uenia // Suz
cla 2 uera p seu spei petas 2 s h p fa
toabi psige x sbis dig 2 sap cla ac pl

pcras 2 sz vnigeni i 9penit e 2 ei doc x fa // Est
n i x e dig e regi 9ia pori sibi seu dia 2 e
tua 2 de hijs x c eua doc epis i ga fa emite re
fulgeat i eu m. 9ia in e po i luca dia i io
he so n. int o eaz ut aregt. gnau ado. eo u ab
es prec exor. sunt luc u asacdo zac. i cho iohs
u ab ecna ad ubi dei 2 i i poetis imoa //
Est 2 in x sap 2 doc qdusor. sunt q i egd ub
pt ssm lre occ ss moa at tpo 2 allego ac ana
lo Itz sil docz ecc 2 age spa 2 for. vm 9tinz
i se huac sidei dog 2 eua sidei ma 2 9si 2 re
dep. gtuita dona 2 pa 2 sumi iudicis iiesa 2
sepitna iudi 2 supli x n. p hint pcta x stat
seu ierar. eap stas i me ecle 2 x ala 2 x
coraz. i hint 2 i se plei ierar. seu ter tni
bene 2 ple glo ag 2 ple gre inno 2 ple pni
2 misie. It s. sua cuno lia leg mo q 2 ini po
ra x a i fan 2 sil cu h. 9sumau i seipo sua opa
2 9si relis 9tepla 2 ap 2 cano i seipo 9pleu
2 pmrau magla. suic ruus 2 gsie 2 h oia 9ti
2 celest doc eua. // Inpena autz uelat tegi 2 o — a acedo
na pnis n aues uolat tegu [illegible]
acedo m x 2 ei doc te [illegible] hunc [illegible] no
latuz. s. In canez. Incecz. In vita. Suo 2 i
locu celeste 2 s h aieit [illegible] opa i sepe
suo ostessa. s. i canaco pa u 2 ascen ul' po
sum dice q uolau. In mudu ueiens 2 ingdiens
p mudu pgd. de mudo exies 2 ad pre. i dies
hi 2 i eo tegu simu 2 i cepie 9tuc mole. seu
ithi mor exmc ac ph. ht tota i eo suma
cepie suma dig suma delicio. sui eternita s
2 i mox. // Itz sue car. fragli tex mudis. s
na. // Ei u. exultesa uirtutz epulz // Ei simia
dic sape oracl's i tea. // Ei at sein 2 rigi tex
musicor 2 bn s i melis // hint 2 i se ornatu
x ordis dz pastor seu plater. 9tinz doctor

Tnu isacris mulieres ecc sica ue dia ref
fecet' l' sacor. Qo g ag q e i ue ad
re. q qz sacriz [illegible] n. se extedit
effcine ad ipu ge re. Inl qae suppo q i
ecc mul sie d'tinatz sacra q n. eiut i lege ueci. hec
suppo q ut isacris re. Ido p iu e p d suppo 2o ad
spe d' qstio. Qo ad p suppo e ca. c. h. sacra b uee
nuat mag. Suffic a coz adulis duli acci. Qua
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

est primo quia corpus christi est formaliter terminus transsubstantiacionis non ex vi verborum ipse est deus. // 2o quia verba illa sunt effectiva eius de quo faciunt mencionem. Sed non faciunt mencionem nisi de corpore christi. // 2o ad evidenciam quod ex concomitancia non ex vi sacramenti. Sed christus est concomitanter in isto sacramento. nota quod est in eo ex concomitancia naturali vel sanguis non autem ex vi verborum quia non [illegible] est in eo cum dicitur hoc est corpus meum. et ideo est quod sanguis fuit separatus [illegible] scilicet [illegible] quod sanguis est dispositus ad animam racionalem. ergo est in isto ad quod est in eo ex concomitancia naturali. vel anima racionalis quia non animat corpus vel sanguinem naturaliter. Aliquid autem est in eo ex concomitancia remota vel divinitas. quod non est in eo ex vi verborum nec ex concomitancia naturali vel naturalis. cum ideo est quia sic datum divinitas fuit unita humanitati in [illegible] et ideo supponitur eidem et corpori.

3o. evidenter sanguis christi ex vi verborum sacramentalium quia ipse est terminus formaliter transsubstantiacionis. Sed ex concomitancia naturali in naturali corpus christi. ex naturali anima. ex remota vero divinitas ipsa. // Ad ista quae sunt in sacramento isto patet per ambrosium libro de sacramentis. ubi dicit quod in isto sacramento sunt omnia quae fuerunt in verbo incarnato. Sed constat quod omnia quae fuerunt ibi [illegible] ergo etc. // Ex hiis dictis in forma [illegible] // Primum est quod in christo fuerunt due forme realiter distincte scilicet caro et sanguis. // 2m quod oculus corporalis corpus christi non potest videri in sacramento isto. // 3m quod ille qui dicit se vidisse corpus christi non dicit falsum. Sed verum. // 4m quod catholicus [illegible] adorare illud quod [illegible] non quod [illegible].

Primum probo sic quia ex vi sacramenti est in eo tantum corpus christi non autem anima. Sed tamen concomitanter. Sed corpus christi non est factum nisi semel. Sed concomitanter quia semel panis transsubstantiatur in corpus. Sed non est concomitanter ex anima racionali quia illa est unita tantum concomitanter. ergo alia forma. Si dicatur quod est in eo aliqua forma inducta per corpus christi etc. Contra quia dicit ambrosius quod in isto sacramento sunt omnia illa quae fuerunt in verbo incarnato. Sed [illegible] fuit in eo non [illegible] forma. ergo etc. // 2o quia separata anima adhuc est vere corpus [illegible] forma. // 3o quia dixit christus hoc est corpus meum. // 2m patet quia aliud est quod dicitur aliud quod videtur. Sed corpus christi [illegible] ergo non dicitur. // 2o quia visio est potencia [illegible] in loco. Sed non [illegible] est corpus christi in sacramento. // Sed quod non possumus dicere quod videamus corpus christi. Sicut apostoli videbant humanitatem christi. // Dico quod ideo est quia illi videbant [illegible] quod ad [illegible] videt corporalia [illegible] sicut lux. alia quae est [illegible] quae est [illegible] albedo. alia quae [illegible] supponit illud quod est [illegible] primo [illegible] visionis. vel sol. quia illa lux quae primo [illegible] visionem [illegible] in sole. alia quae [illegible]

con

[illegible] corpus christi in sacramento non videtur primo modo. quia non [illegible] nec 2o. nec 3o. quia [illegible] sic habent [illegible] corpus christi. // 3m [illegible] quia ille non [illegible] verba [illegible] 2o [illegible] quod dicit se vidisse corpus christi in manibus sacerdotis [illegible] quia moyses dicebat se vidisse deum quia videbat rubum [illegible] quia [illegible] illi rubo deus [illegible] // 4m [illegible] non [illegible] adorari [illegible] quod [illegible] scilicet corpus christi.

Circa [illegible] xii. dubitatur. primo [illegible] sacramentum [illegible] in triduo mortis christi [illegible] quod [illegible] quia in die cene [illegible] christus omnes apostolos sacerdotes [illegible] // 2o dicitur [illegible] hostia [illegible] corpus christi ex vi sacramenti [illegible] ex concomitancia remota [illegible] corpus [illegible] ex concomitancia naturali [illegible] in limbo [illegible] sanguis christi ex concomitancia naturali [illegible] // 3o dicitur [illegible] omnia illa fuissent in calice [illegible] sanguis christi [illegible] corpus quia sanguis erat [illegible] anima quia erat in limbo [illegible] dicitur [illegible] in sepulcro eodem [illegible] sanguine remansisset in [illegible] dicitur quod christus in triduo remansisset in [illegible] quod sanguis [illegible] christi fuit sufficiens [illegible] redempcionis humane [illegible] non [illegible] sanguinem [illegible] quod [illegible] sanguis fuisset sufficiens [illegible] sanguinem [illegible] // Ad formam [illegible] est [illegible] sic [illegible] corpus [illegible] sanguinis [illegible] sanguinis non [illegible]

[illegible] dicitur [illegible] adoracione [illegible] in triduo [illegible] quod non [illegible] sanguinem non erat [illegible] // [illegible] quod [illegible] remansisset [illegible] sanguis [illegible] // [illegible] hostia [illegible] sanguis [illegible] in sanguine [illegible] corpus [illegible] quod [illegible] sanguis fuit [illegible] scilicet [illegible] in [illegible]

[illegible] aliud. Sed [illegible] non [illegible] sanguinem effundi. // [illegible] de sanguine christi remansit [illegible] // [illegible] quod corpus [illegible] non [illegible] sanguine [illegible] non [illegible] // 2o quia [illegible] de sanguine christi [illegible] loco [illegible] de carne [illegible] de sanguine. // Sed aliquis dicit [illegible] quod christus semel assumpsit numquam dimisit. // hoc non [illegible] quia [illegible] est de [illegible] quod christus effudit [illegible] est [illegible] illa [illegible] humane [illegible] passionis [illegible] christi [illegible] est in [illegible] sacramento [illegible] ex vi sacramenti.

Dico quod ex vi sacramenti quia [illegible] realiter [illegible] corpus christi. Sed corpus christi est in eo ex vi verborum [illegible] realiter [illegible] // [illegible] illa [illegible] in hoc sacramento [illegible] // [illegible] illa [illegible] ex vi sacramenti. Sed [illegible] corpus christi non [illegible] // [illegible] in isto sacramento [illegible] quod non sacramentum [illegible] est [illegible] sacramentum [illegible] panis [illegible] quod non sacramentum [illegible] collata [illegible] scilicet corpus christi. // Ad quod est [illegible] sacramenti [illegible] sacramentum [illegible] quia sacramentum [illegible] sanguinis christi [illegible]

p

[illegible] corpus christi [illegible] sacramento [illegible] quod [illegible] corpus christi [illegible] panis. // [illegible] quot modis [illegible] nota [illegible] quod [illegible] nominibus. nam

1o ab [illegible] vocatur eukaristia. ab eu quod est bonum et caris [illegible] qui bona gratia.

2o ab apostolo vocatur [illegible] quod in tabernaculo deserviunt.

3o ab ambrosio vocatur [illegible] salutare [illegible]

4o vocatur [illegible]

sacrum [illegible] ad [illegible] [illegible] ad [illegible] quod non [illegible] ad [illegible] non [illegible] ad [illegible] sic [illegible] [illegible] agens [illegible] ad [illegible] finalem non [illegible] ad [illegible]

9

[illegible] non est forma. // [illegible] ad quem [illegible] due cause scilicet efficiens [illegible] ad [illegible] non [illegible] quia non exigit [illegible] non [illegible] quia forma non est [illegible] alia [illegible] finalis [illegible] de [illegible] ad [illegible] sacramentum [illegible] ad quod [illegible] causa [illegible]

Primo videndum est de causa efficiente quae [illegible] non [illegible] de [illegible] Et dico quod est sacerdos [illegible] quia [illegible] sacerdos [illegible] // [illegible] ad [illegible]

ap(ostolus) nota

[illegible] sacerdos [illegible] ad [illegible] quod non [illegible] in [illegible] non est de [illegible] // 2o quia [illegible] sacramenti. Sed [illegible] non [illegible] // [illegible] ex [illegible] quia [illegible] de [illegible] scilicet [illegible] quod [illegible] scilicet [illegible] non [illegible] // [illegible] magis [illegible] quod [illegible] ad [illegible] ad [illegible] in isto [illegible] non [illegible] // Et [illegible] non [illegible] illud [illegible] non [illegible] // [illegible] quod non [illegible] quod [illegible] sacramenti [illegible] ad [illegible] ad [illegible] non [illegible] // 2m [illegible] ad [illegible] de [illegible] // 3m [illegible] de [illegible]

[illegible] ad [illegible]

1o quia in [illegible] quod non [illegible]

2o [illegible] quod [illegible]

3o quia [illegible] non [illegible] absolute [illegible]

[illegible] // Dico [illegible] quod [illegible] // [illegible] ex hoc [illegible] quia [illegible] ad [illegible] quod non [illegible] // Ad [illegible] quod non [illegible] // Ad [illegible] est quod [illegible] non [illegible]

Ita q(uod) sol(us) de(us) c(on)fert caracte(re)m, e(rgo) et ministr(is)
e(st) de c(om)m(un)i. Et tal(is) c(on)fert minist(er)i(um) ... c(on)fer(re)
n(on) t(ame)n p(otes)t aufer(r)e. sic(ut) et d(e) baptizante n(on)
...q(uod) n(on) p(otes)t auferre c(ar)act(erem) a bap(tiza)to. // ...
... c(on)ced(it) d(omi)n(u)s. ... et t(ame)n ... q(uod) ad
absolu(cio)n(em) duo req(ui)r(un)t(ur) s(cilicet) ... et ...
fundat(ur) ... caracter q(ui) ... ablat(us) e(st) ... d(e)g(ra)
dacione p(re)s(upposita) ... // Sec(un)d(o) ... q(uod) ad ... q(uod) de
licite c(on)ficiat req(ui)r(itur) ex p(ar)te c(on)ficie(n)t(is).
1° q(uod) sit sine p(ec)c(at)o mortali q(ui)a ... sacram(en)tum ...
2. q(uod) sit ieiunus ... pl(ac)et ... (Ca)us(a)
3° q(uod) n(on) sit ... ligatu(s) ... / ...
4° q(uod) n(on) sit ... ul(tr)a ...
5° q(uod) ... de ... officio misse ... req(ui)r(itur) ex p(ar)te loci.
1(mu)m q(uod) loc(us) n(on) sit ...
2(m) q(uod) c(on)fic(ia)t(ur) ... vel ... p(er) ...
... // ...

[illegible]

... // ... n(on) obviat
q(uod) p(otes)t recipe(re) ... ex ...
c(on)secr(ati)o(n)e huius ... // ...
... // ...
c(on)tinebit ... q(uod) n(on) ... de
... omnis ... // ...
... hostie posset c(on)secra(r)i ...
... p(otes)t ... c(on)secrari p(er)
se ... in actu ... in actu
... dixi. // ...
... c(on)secrare ...
... c(on)tingua ... c(on)tinua ...
... q(uod) non ... vini ...
vini ... // ...
... ex(ist)it ... // ...
... // ...
... c(on)tingua ...
Quido ... sac(er)d(os) ...
... q(uod) ... sacra(men)to est panis ...
... de vite ... // ...
... p(ri)mo ... ad hostiam. // In pane siligin(is)
1° v(idetur) de posse c(on)fide ... / ... q(uod) non ...
... a frumento. / ... t(ame)n n(on)
2° ... / ... eadem ...
... de ordeo et avena ...
... a frum(en)to. / ... in ...
3° ... / ... pane ... pa
... // ...

[illegible]

[illegible]

¶ Secundo, quod si verba Christi quibus consecravit essent alia ab
hiis quibus utimur, tunc sacerdos istud non consecraret quia
hec est forma. Quod concedo. // Ad primum in oppositum dico quod quedam
sunt sacramenta quorum esse consistit in usu, ut in sacramento
baptismi; quedam quorum esse consistit in fieri et esse,
per materiam et formam, et hoc est sacramentum eucharistie. Ad secundum, ...
est verum de sacramentis quorum esse consistit in fieri, sed
... non ... consistit, per modum essendi non fieri.
// Ad secundum ... Ad ... fla est quod eo-
dem modo ... quod ... non ... cuius
... quod eodem modo ista verba ... non significant
quod tunc significabant. ... dico quod ...
non ... verba ...
... amen ... verba ...
Ad ... quod ... est ... in ...
non ... quod est ... quod est
... modo ...
ista verba ... in ...

[illegible]

... qui est sine peccato ... Et quod ...
obtulit panem et vinum quadmodo ... Christus corpus
et sanguinem suum obtulit sub hiis speciebus.
Secundo, in Abraam qui ... et vinum ...
... et buccellam panis ...
... obtulit ... illud sacramentum. quod
... sub ... sic ... offe-
... suscipe sancta trinitas et cetera.
Tertio, in ... pascal adversam ... Christus
... fuit ...
Quarto, in ... quod ... ille ... Ex ...
descendit de celo ... panis vivus de
celo descendit in mundum ...
... Primo quod ...
... Christus ...
... Secundo quod ... descendit de
celo Christus ... omnis ... descendit. // Tertio quod
... non dabat ... // Quarto
quod ille ...
... et ab ...
Quinto fuit ... in ...
... de Egypto ...
... Christus
... panis ...
Sexto, in panibus ... suscipi ... de ...
... sacramentum ... sacerdotum ...
... digne ...
Septimo, in pane ... panis ...
... ambulavit ...

[illegible]

esset in uno formine ... iam dictum.
6m. de materia ... sacramenti conuenienda. ... sa-
cramenti ... nichil non est sacramentum ...
Cuius oppositum est ... quod declaratur per aug. l. i. de
... quod tota laus ... regionis ...
... conuenire ... quod ... non ... mal-
... de mag. ... in ... quod ... sacramentum ...
huius sacramenti sunt ... non ... quod ...
... x quia ma. esse hec conueniens.
4m est de actione reali ... responsione quod
... dicitur quod actio non est ... uel quod
... sine ... quod non ... actio ...
... declarat ... quod duo acta
... eodem ... tempore ...
... quod sunt sine ... quod ... declaratur quod quod
... est ... cum
... sine ...
... in ...
... a. sigilla.
[illegible]

[illegible]

sit hic ... uir ...
...
6m. est sacramentum ... sacramento ...
... flagella ...
...
4m est ...
...
...
...
...
[illegible]

Sibi ... dico quod ...
... de illo ... quod ...
...
... felicitas est ...
...
...
[illegible]

aliud ... sacramento ...
6m. ex sui ...
...
...
[illegible]

p^us declarat q ſ tuo. Et q celebrat beata cal
camina cum ſtrangulat i feſto agni paſchalis
V. exo. de comedentibus ipſum d' tenet
ne. ac. calci^ta. p. i. p. Precium d'adeo
ptatis figurā qui de hire 4 q cōfirmat
4 q^d recipit cū calcamenta nō figurā ab
negocium terr temporalium. uo nō cur^e ſug.
Et magis contra matutino. tunc tangunt
nō a cor^e. no affect. 3°. amictu i figura
uelamīs quo xo fuit i uolut i ſepulcro.
4°. camiſia fuit i ſig^m ueſtem albi i qua
fuit illuſus. 5°. manipl^n i ſig^m funis
fune fecit. r^o ad flagellum. 6°. ſtola
uo patentes fugas. dum a planeta in
ſig^m purpure regie i q fuit illum ab
Herode. ut iſta omnia a^o. i regrati

[illegible]

[illegible]

... q(uod) illa species in speculo, nichil est realiter. q(uia) si esset aliquid, tunc cum dependeat ab obiecto, variato obiecto variaretur et ipsa, oppositum autem est verum, ut patet per experientiam.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Mss.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

C[illegible] ad[illegible] pn.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

dile[ct]io p[ro]x[imi] q[uam] deu[m] n[on] vid[et] ... q[uod] dil[igi]t ...

... Et si dicat ...

... diligat p[ro]x[imu]m ...

[illegible]

Mss

Cc. 166 di cui bianche le cc. 4. 5. 25 e 26 e 166.

4 maggio 9.5. Tuo   F. L.

[illegible]

… q magna p[illegible] … de eo …

… sub ro[illegible] ipsius …

… sub ro[illegible] ipsius …

… capit[illegible] … sub ro[illegible] ipsius …

[illegible]